

ΤΜΗΜΑ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ



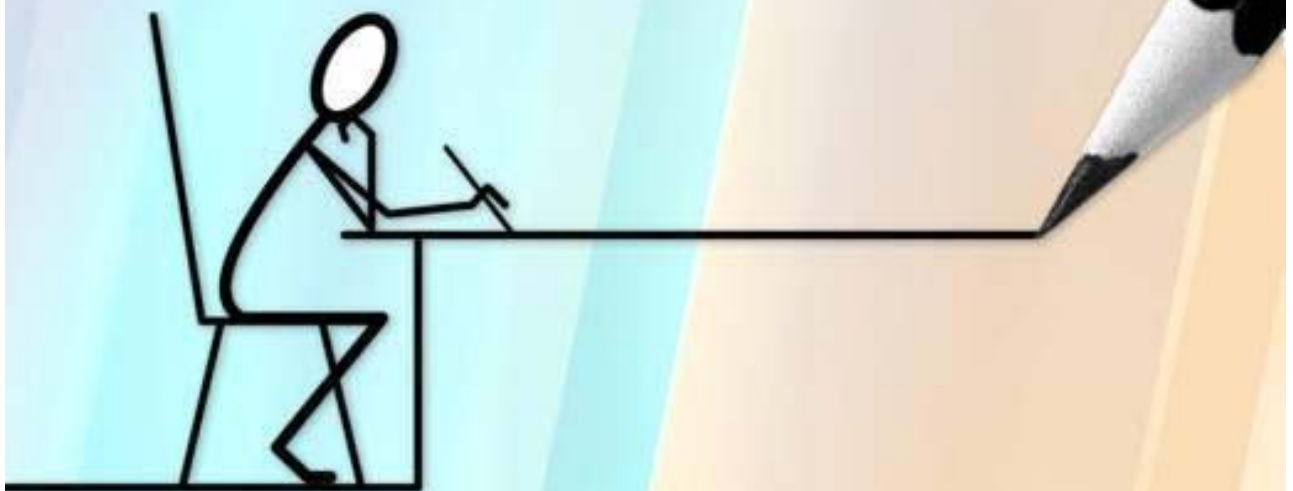
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΤΟΥΔΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ
ΕΤΟΣ

2011 - 2012



Την έκδοση του Οδηγού Σπουδών επιμελήθηκαν: α) από τον Τομέα Φιλοσοφίας ο κ. Γιώργος Ζωγραφίδης, επίκουρος καθηγητής, β) από τον Τομέα Παιδαγωγικής η κ. Αναστασία Κεσίδου, επίκουρη καθηγήτρια, και γ) από τη Γραμματεία η κ. Αναστασία Ηλιοπούλου, γραμματέας του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος του Προέδρου του Τμήματος	7
------------------------------------	---

1. ΓΕΝΙΚΑ

1.1.	Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	9
1.2.	Φιλοσοφική Σχολή	9
1.3.	Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής	9
1.4.	Προσωπικό Τομέα Φιλοσοφίας	10
1.5.	Προσωπικό Τομέα Παιδαγωγικής	11
1.6.	Λοιπό Προσωπικό του Τμήματος	13
1.7.	Βιβλιοθήκες	14
1.8.	Εργαστήρια	15
1.9.	Ερευνητικές Μονάδες	15
1.10.	Διακίνηση φοιτητών και φοιτητριών	17
1.11.	Χρήσιμες υπηρεσίες του ΑΠΘ προς τους φοιτητές	18
1.12.	Σπουδές των φοιτητών και φοιτητριών με ειδικές ανάγκες	20
1.13.	Διάφορα	21

Προπτυχιακές σπουδές

2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

2.1.	Γενικές πληροφορίες	22
2.2.	Παλιό Πρόγραμμα Σπουδών	24
2.3.	Νέο Πρόγραμμα Σπουδών – κατεύθυνση Φιλοσοφίας	25
2.4.	Νέο Πρόγραμμα Σπουδών – κατεύθυνση Παιδαγωγικής	28
2.5.	Αντιστοίχιση μαθημάτων με πιστωτικές μονάδες (ECTS)	31
2.6.	Πρακτική Άσκηση	32

3. ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ 2011-2012

3.1.	Μαθήματα Φιλοσοφίας	33
3.2.	Μαθήματα Παιδαγωγικής	34
3.3.	Λοιπά Μαθήματα	37
3.4.	Περιγραφές μαθημάτων Φιλοσοφίας	39
3.5.	Περιγραφές μαθημάτων Παιδαγωγικής	51
3.6.	Κωδικοποίηση των μαθημάτων κατεύθυνσης του Τομέα Παιδαγωγικής	64

Μεταπτυχιακές σπουδές

4. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

4.1.	Προσφερόμενα μαθήματα	68
4.2.	Κανονισμός λειτουργίας του ΠΜΣ	70

5.	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΗΝ «ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ»	
5.1.	<i>Προσφερόμενα μαθήματα</i>	77
5.2.	<i>Υπουργική απόφαση λειτουργίας του ΠΜΣ</i>	84
5.3.	<i>Κανονισμός λειτουργίας του ΠΜΣ</i>	87
6.	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ: «ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ/ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΨΥΧΟΛΟΓΩΝ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ»	
6.1.	<i>Προσφερόμενα μαθήματα</i>	96
6.2.	<i>Υπουργική απόφαση λειτουργίας</i>	97
7.	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ Β΄ ΚΥΚΛΟΥ	
7.1.	<i>Κανονισμός εκπόνησης διδακτορικής διατριβής</i>	101

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Αγαπητοί συνάδελφοι, αγαπητοί φοιτητές

Η ακαδημαϊκή χρονιά που ξεκινά είναι δύσκολη και περίπλοκη. Βιώνουμε όλοι καθημερινά τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης, όχι μόνο στους υλικούς όρους της ζωής μας, αλλά και στο ηθικό και στη διάθεσή μας. Κυρίως, αντιλαμβανόμαστε την απογοήτευση των φοιτητών μας, που προσπαθούν με αγωνία να διακρίνουν κάποιο κίνητρο για την επαρκή παρακολούθηση των μαθημάτων τους και την ολοκλήρωση των σπουδών τους.

Τη δύσκολη συγκυρία επέτεινε η ψήφιση του νέου Νόμου για την Ανώτατη Εκπαίδευση που, για την ώρα τουλάχιστον, έχει προκαλέσει περισσότερα προβλήματα από λύσεις. Το κλίμα στην πανεπιστημιακή ατμόσφαιρα έχει επιβαρυνθεί, έχουν προκληθεί αρρυθμίες στην εξεταστική περίοδο και στο πρόγραμμα μαθημάτων, ενώ ορατές δυσχέρειες διαφαίνονται στην υλοποίηση πολλών ανατιολόγητων μεταβολών στη λειτουργία των Πανεπιστημίων. Ένα μεγάλο μέρος της ενέργειάς μας θα αναλωθεί δυστυχώς κατά τη διάρκεια του χρόνου σε εσωτερικές διενέξεις και σε εντάσεις με το Υπουργείο Παιδείας.

Η δική μου θέση είναι ότι η μόνη αντίσταση που μπορεί κανείς να προβάλει στο γενικό κλίμα της απαξίωσης των πάντων είναι το να κάνει σωστά τη δουλειά του. Ως διδάσκοντες πρέπει να αισθανόμαστε τυχεροί που υπηρετούμε μια υπόθεση –την επιστήμη μας– που έχει απείρως μεγαλύτερο βάθος και ιστορία από την οποιαδήποτε κρίση. Όσο για τους φοιτητές μας, οι πραγματικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν δεν θα πρέπει να αναιρέσουν τη φυσική αισιοδοξία που πηγάζει από την επίγνωση ότι όλη η ζωή βρίσκεται μπροστά τους.

Εύχομαι σε όλους μια καλή ακαδημαϊκή χρονιά.

Θεσσαλονίκη, 1 Σεπτεμβρίου 2011

*Καθηγητής Βασίλης Κάλφας
Πρόεδρος του Τμήματος
Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής*

1. ΓΕΝΙΚΑ

1.1. ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΠΡΥΤΑΝΗΣ: Ιωάννης Μυλόπουλος
ΑΝΤΙΠΡΥΤΑΝΕΙΣ: Σοφία Κουϊδου-Ανδρέου
Δέσπω Λιάλιου
Ιωάννης Παντής

1.2. ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Η Φιλοσοφική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ιδρύθηκε το 1925 και άρχισε να λειτουργεί το 1926. Σήμερα απαρτίζεται από 8 Τμήματα: α) Φιλολογίας, β) Ιστορίας και Αρχαιολογίας, γ) Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, δ) Ψυχολογίας, ε) Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, στ) Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, ζ) Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας και η) Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας.

ΚΟΣΜΗΤΟΡΑΣ: Μιλτιάδης Παπανικολάου

ΠΡΟΕΔΡΟΙ ΤΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ:

Τμήμα Φιλολογίας:	Μιχαήλ Χρυσανθόπουλος
Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας:	Ιωάννης Μουρέλος
Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής:	Βασίλειος Κάλφας
Τμήμα Ψυχολογίας:	Ευθυμία Συγκολλίτου
Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας:	Γεώργιος Καλογεράς
Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας:	Μαρία Μακροπούλου-Παπάκη
Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας:	Ελένη Μπουτουλούση
Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας:	Φοίβος-Βασίλειος Γκικόπουλος

1.3. ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ

Το Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής απαρτίζεται από δύο τομείς: τον Τομέα Φιλοσοφίας και τον Τομέα Παιδαγωγικής. Προσφέρει:

- πτυχίο Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής (με κατεύθυνση Φιλοσοφίας ή Παιδαγωγικής), καθώς και τρία προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών (ΠΜΣ):
- στη Φιλοσοφία
- στην Παιδαγωγική
- στην ειδίκευση εκπαιδευτικών/σχολικών ψυχολόγων στην Παιδαγωγική της ισότητας των φύλων¹

Πρόεδρος: Βασίλης Κάλφας

Αναπληρωτής Πρόεδρος: Κωνσταντίνος Μπίκος

¹ Το Διατμηματικό Π.Μ.Σ. με θέμα «Ειδίκευση εκπαιδευτικών και σχολικών ψυχολόγων στην Παιδαγωγική της ισότητας των φύλων: προωθώντας την ιδεολογία της ισότητας στην εκπαιδευτική διαδικασία» δεν δέχεται πλέον νέους φοιτητές και φοιτήτριες.

Η Γενική Συνέλευση του Τμήματος απαρτίζεται (σε πλήρη σύνθεση) από:

- α. τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος
- β. έναν (1) εκπρόσωπο του Ε.Ε.ΔΙ.Π.
- γ. έναν (1) εκπρόσωπο του Ε.Τ.Ε.Π.
- δ. τέσσερις (4) εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών
- ε. δώδεκα (12) εκπροσώπους των φοιτητών/τριών

Επιτροπή φοιτητικών ζητημάτων

Συμμετέχουν: ο Πρόεδρος και ο Αναπληρωτής Πρόεδρος του Τμήματος, οι Διευθυντές των Τομέων, ένας εκπρόσωπος των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών, δύο εκπρόσωποι των προπτυχιακών φοιτητών/τριών και ο εκπρόσωπος Ε.Τ.Ε.Π., όταν πρόκειται να συζητηθούν θέματα που αφορούν το Ε.Τ.Ε.Π.

1.4. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΜΕΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Φιλήμων Παιονίδης

	Γραφ.	Τηλ. Παν.	Τηλ. Κατ.	e-mail
ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ				
Σωκράτης Δεληβογιατζής <i>Φιλοσοφία</i>	216στ' π.κ.	997334	2310.426250	sodelis4@gmail.com Delso48@yahoo.com
Αλεξάνδρα Δεληγιώργη <i>Συστηματική Φιλοσοφία με έμφαση στη Φιλοσοφία των Κοινωνικών Επιστημών</i>	208δ π.κ.	997344		adeli@edlit.auth.gr
Βασίλειος Κάλφας <i>Συστηματική Φιλοσοφία</i>	206	997321	2310.279142	kalfas@phl.uoc.gr
Θεόπη Παρισάκη <i>Φιλοσοφία με έμφαση στην Αισθητική</i>	208ε π.κ.	997356	2310.285700	thparisa@edlit.auth.gr
Ιωάννης Πλάγγεσης <i>Ιστορία της Νεότερης & Σύγχρονης Πολιτικής & Κοινωνικής Φιλοσοφίας</i>	216α π.κ.	997366	2310.927835	yplanges@phil.auth.gr
Δήμητρα Σφενδόνη-Μέντζου <i>Φιλοσοφία της Επιστήμης</i>	214 π.κ.	997325	2310.453684	sfendoni@edlit.auth.gr
ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ				
Πάυλος Καϊμάκης <i>Συστηματική Φιλοσοφία: Γνωσιολογία – Αισθητική</i>	208η π.κ.	997311	2310.204137	ekaimaki@gmail.com
Ελένη Καλοκαιρινού <i>Φιλοσοφία (υπό διορισμό)</i>				
Φιλήμων Παιονίδης <i>Ηθική και Πολιτική Φιλοσοφία</i>	421δ ν.κ.	997376	2310.815715	peonidis@edlit.auth.gr
Θεόδωρος Πενολίδης <i>Φιλοσοφία: Οντολογία και Γνωσιολογία</i>	N.πτέρυγα Φ.Σ. 5α	997564	2310.461481	thepenol@edlit.auth.gr
ΕΠΙΚΟΥΡΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ				
Παναγιώτης Δόικος <i>Φιλοσοφία: Γνωσιολογία – Οντολογία – Αισθητική</i>	209α π.κ.	997322	2310.428738	podoikos@edlit.auth.gr

Γιώργος Ζωγραφίδης <i>Βυζαντινή Φιλοσοφία</i>	N.πτέρυγα Φ.Σ. 5α	997995	zograf@edlit.auth.gr
Παναγιώτης Θανασάς <i>Ιστορία της Φιλοσοφίας</i>	208α π.κ.	997551	pan@thanassas.gr
Δημήτρης Κόκορης <i>Νεοελληνική σκέψη: φιλολογικές & φιλοσοφικές προεκτάσεις (υπό διορισμό)</i>		2310.240054	dkokoris@otenet.gr

ΛΕΚΤΟΡΕΣ

Επαμεινώνδας Βαμπούλης <i>Φιλοσοφία (υπό διορισμό)</i>	N.πτέρυγα Φ.Σ. 5α		vampouli@upatras.gr
Παντελής Γκολίτσης <i>Μεσαιωνική φιλοσοφία (υπό διορισμό)</i>			

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Μαρία Δημητριάδου	204 π.κ.	997980	mdimit@edlit.auth.gr
Ελένη Κεραμιδάκη	204 π.κ.	997318	
Νανά Μηνοβγιούδη-Ελευθερίου	215 π.κ.	997319	mino@edlit.auth.gr
Αιμιλία-Ιουλία Τριανταφύλλου	204 π.κ.	997953	

ΟΜΟΤΙΜΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

Δημήτρης Ανδριόπουλος
Νικόλαος Αυγελής
Αθηνά-Τερέζα Πεντζοπούλου-Βαλαλά

ΕΠΙΤΙΜΟΙ ΔΙΔΑΚΤΟΡΕΣ

Κωνσταντίνος Δεσποτόπουλος
Ilya Prigogine
Josef Simon
John Anton
Κώστας Αξελός †
Ευάγγελος Μουτσόπουλος
Αλέξανδρος Νεχαμάς

Η Γενική Συνέλευση του Τομέα απαρτίζεται (σε πλήρη σύνθεση) από:

- τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τομέα
- έναν (1) εκπρόσωπο των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών
- τέσσερις (4) εκπροσώπους των προπτυχιακών φοιτητών/τριών

1.5. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΜΕΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Δημήτριος Χατζηδήμου

	Γραφ.	Τηλ. Παν.	Τηλ. Κατ.	e-mail
ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ				
Σιδηρούλα Ζιώγου-Καραστεργίου <i>Ιστορική Παιδαγωγική και η διάσταση του φύλου στην εκπαίδευση</i>	209 ^β π.κ.	997355	2310.925671	ziogou@edlit.auth.gr

Μιχάλης Κελπανίδης <i>Μεθοδολογία Παιδαγωγικής Έρευνας και Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης</i>	216 ^δ π.κ.	997364	2310.343355	kelpanid @edlit.auth.gr
Δημήτρης Μαυροσκούφης <i>Διδακτική Μεθοδολογία και Ιστορία της Εκπαίδευσης</i>	208 ^θ π.κ.	997976		dmavrosk@edlit.auth.gr
Σουζάνα Παντελιάδου <i>Ειδική Αγωγή - Μαθησιακές Δυσκολίες (υπό διορισμό)</i>		24210. 74872		spadel@uth.gr
Ζωή Παπαναούμ <i>Σχολική Παιδαγωγική και Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση</i>	115 π.κ.	997346		zoipapa @edlit.auth.gr
Δημήτριος Χατζηδήμου <i>Σχολική Παιδαγωγική</i>	216 ^β π.κ.	997316	2310.453913	dimch @edlit.auth.gr
ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ				
Κωνσταντίνος Μπίκος <i>Σχολική Παιδαγωγική και Νέες Τεχνολογίες</i>	216 ^γ π.κ.	997385	2310.694422	bikos@edlit.auth.gr
ΕΠΙΚΟΥΡΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ				
Μάρω Δόικου <i>Ειδική Αγωγή</i>	208 ^ζ π.κ.	997312	2310.311044	maro @edlit.auth.gr
Γεώργιος Ζαρίφης <i>Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση</i>	208 ^θ π.κ.	997893		gzarifis@edlit.auth.gr
Αναστασία Κεσίδου <i>Συγκριτική Παιδαγωγική και Διαπολιτισμική Εκπαίδευση</i>	421 ^ε ν.κ.	997580		akesidou@edlit.auth.gr
Μπονίδης Κυριάκος <i>Σχολική Παιδαγωγική και Παιδαγωγική της ειρήνης</i>	209 ^γ π.κ.	997232	2310.212136	bonidis @edlit.auth.gr
Ελένη Χοντολίδου <i>Σχολική Παιδαγωγική</i>	216 ^ζ π.κ.	997367	2310.254191	hodol @edlit.auth.gr
ΛΕΚΤΟΡΕΣ				
Δημήτριος Σταμοβλάσης <i>Μεθοδολογία Κοινωνικής Έρευνας – Στατιστική</i>	216 ^δ π.κ.	997364		stadi@phil.auth.gr
Βασίλειος Φούκας <i>Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης (υπό διορισμό)</i>	209 ^β π.κ.	997355	2313. 000374	vasilis_foukas@yahoo.gr
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ				
Άννυ Βαβλιάκη	111 π.κ.	997329		anni@edlit.auth.gr
Βασιλική Κατσαουνίδου	216 π.κ.	997358	2310.941453	vkatsaou@edlit.auth.gr
Ιωάννα Παζαργλόγλου	216 π.κ.	997328		jopaz@edlit.auth.gr
Ε.Ε.ΔΙ.Π.				
Όλγα Παντούλη	207 π.κ.	997329	23920.28109	pantouli@edlit.auth.gr
Ε.Τ.Ε.Π.				
Κυριακή Λεοντιάδου	111 π.κ.	997338	2310.916911	k11leo@edlit.auth.gr

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ

Γιώργος Τσεσμετζίδης	111 π.κ.	997349	2310.849637
----------------------	----------	--------	-------------

ΟΜΟΤΙΜΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

Ανδρέας Μιχαηλίδης-Νουάρος †
 Παναγιώτης Δ. Ξωχέλλης
 Νικόλαος Π. Τερζής

ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

Νικόλαος Βαρμάζης

ΕΠΙΤΙΜΟΙ ΔΙΔΑΚΤΟΡΕΣ

Hermann Röhrs

Η Γενική Συνέλευση του Τομέα απαρτίζεται (σε πλήρη σύνθεση) από:

- α. τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τομέα
- β. έναν (1) εκπρόσωπο του Ε.Ε.ΔΙ.Π.
- γ. έναν (1) εκπρόσωπο του Ε.Τ.Ε.Π.
- δ. έναν (1) εκπρόσωπο των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών
- ε. τέσσερις (4) εκπροσώπους των προπτυχιακών φοιτητών/τριών

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ ΜΕ ΑΝΑΘΕΣΗ

Κατερίνα Δημητριάδου	23850 55015	adimitriadou@uowm.gr
Σουζάνα Παντελιάδου	24210 74872	spadel@uth.gr
Νικόλαος Φαχαντίδης	23850 55031	nfaxanti@uowm.gr

ΕΙΔΙΚΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ (βάσει του ΠΔ 407/80)

Συμεών Δεγερμεντζίδης	2310.948980	simon_deg@yahoo.com
Δημήτριος Κόκορης	2310.240054	dkokoris@otenet.gr
Δήμητρα Κουκουζικά		
Νικολίνα Κουντουρά		
Φωτεινή Λίκα		
Μιχαήλ Μπαρτσίδης	2310.267471	mbart@otenet.gr
Μαρία Ξανθού		
Δήμητρα Παπαγγελή		
Χριστίνα Παπαχρήστου	2310.673665	plotinos@edlit.auth.gr
Βασίλειος Τσιότρας	2310.459785	tsiotras@edlit.auth.gr
Βασίλειος Φούκας	2313.000374	vasilis_foukas@yahoo.gr
Γεωργία Φραγκάκη		

Οι ειδικοί επιστήμονες θα προσληφθούν εφόσον δοθούν οι αναγκαίες πιστώσεις από το Υπουργείο Παιδείας.

1.6. ΛΟΙΠΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Γραμματεία (κτίριο Διοίκησης, 3^{ος} όροφος)

Αναστασία Ηλιοπούλου, Γραμματέας	995206	
Μανώλης Μητσόπουλος	995203	emitsopo@edlit.auth.gr
Αποστολία Μούντιου	995220	
Βασιλική Σαχανίδου	991608	
Γραμματεία	996772 fax	info@edlit.auth.gr

Διοικητικό προσωπικό

Μελίνα Καραμανλίδου 215 π.κ. 997993 kmelina@auth.gr

Ε.Τ.Ε.Π.

Θεοδόσιος Σαπουνίδης 111 π.κ. 997412 teo@edlit.auth.gr

Συντήρηση Κτιρίου

Νικόλαος Μπολιός 997099
(Υπόγειο νέου κτιρίου Φιλοσοφικής)

1.7. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

Η **βιβλιοθήκη του Τομέα Φιλοσοφίας**, η οποία είναι η αρχαιότερη του Α.Π.Θ., στεγάζεται στην αίθουσα 204 του παλιού κτιρίου της Φιλοσοφικής Σχολής, με υπεύθυνη την κ. Μαρία Δημητριάδου (τηλ. 997980 και 997323 [και fax], mdimit@edlit.auth.gr). Αποτελείται από 15.000 τόμους βιβλίων. Ακόμα στη διάθεση των αναγνωστών υπάρχουν φιλοσοφικά λεξικά, εγκυκλοπαίδειες, καθώς και βιβλία άλλων επιστημονικών κλάδων (Θρησκευολογίας, Ιστορίας των Επιστημών, Συγκριτικής Φιλολογίας, Κοινωνιολογίας κτλ.). Η βιβλιοθήκη πλαισιώνεται από τις δωρεές των αείμνηστων καθηγητών της Σχολής, Χαράλαμπου Θεοδωρίδη και Γιάννη Ιμβριώτη.

Το σύνολο των φιλοσοφικών βιβλίων και περιοδικών καλύπτει όλες τις περιόδους του φιλοσοφικού στοχασμού (Αρχαία Ελληνική, Μεσαιωνική, Νεότερη Ευρωπαϊκή και Σύγχρονη), καθώς και όλους τους βασικούς κλάδους της Φιλοσοφίας (Οντολογία, Μεταφυσική, Γνωσιοθεωρία, Ηθική και Πολιτική Φιλοσοφία, Αισθητική, Φιλοσοφία της Επιστήμης, Λογική, Φιλοσοφία της Γλώσσας, Φιλοσοφική Ανθρωπολογία, Φιλοσοφία των Κοινωνικών Επιστημών κ.ά.).

Η κύρια συλλογή της βιβλιοθήκης είναι ταξινομημένη σύμφωνα με το σύστημα καταλογογράφησης της Κεντρικής Βιβλιοθήκης του Α.Π.Θ., το οποίο βασίζεται στους κανόνες AACR2 (Anglo–American Cataloguing Rules).

Η βιβλιοθήκη έχει τρεις Η/Υ που βρίσκονται στη διάθεση των χρηστών της για την αναζήτηση βιβλιογραφίας. Το καθεστώς δανεισμού των βιβλίων καθορίζεται από τον κανονισμό της Βιβλιοθήκης, ο οποίος βρίσκεται στη διάθεση κάθε ενδιαφερομένου.

Η **Βιβλιοθήκη του Τομέα Παιδαγωγικής** στεγάζεται στην αίθουσα. 207 του παλιού κτιρίου της Φιλοσοφικής Σχολής, (τηλ. 997329), λειτουργεί από Δευτέρα έως και την Παρασκευή από 09.00 μέχρι 19.00. Στη βιβλιοθήκη εργάζονται η κ. Άννη Βαβλιάκη και η κ. Όλγα Παντούλη. Έχει στη συλλογή της 13.000 τόμους βιβλίων από τους οποίους οι 10.000 περίπου είναι βιβλία (στην ελληνική, αγγλική, γερμανική και γαλλική γλώσσα), ενώ τα υπόλοιπα είναι τίτλοι περιοδικών, ελληνικών και ξένων, καθώς και εγκυκλοπαίδειες, λεξικά, διατριβές, διπλωματικές εργασίες, εκπαιδευτική νομοθεσία, λήμματα ημερήσιου τύπου (1976–1991) και πληροφοριακό υλικό.

Το υλικό της συλλογής κατατάσσεται στις παρακάτω θεματικές ενότητες: Ιστορία της Αγωγής, Ιστορία της Εκπαίδευσης, Γενική και Ειδική Παιδαγωγική, Γενική και Ειδική Διδακτική, Κοινωνιολογία της Τάξης και του Σχολείου, Εκπαίδευση Ενηλίκων, Εκπαίδευση Εκπαιδευτικών, Παιδαγωγική Ψυχολογία, Τεχνολογία της εκπαίδευσης και Ειδική Αγωγή.

Το σύστημα καταλογογράφησης που χρησιμοποιεί είναι βασισμένο στους AACR2 (Anglo–American Cataloguing Rules), ενώ τα βιβλία είναι ταξινομημένα με βάση το σύστημα της βιβλιοθήκης του Κογκρέσου (Library of Congress). Η βιβλιοθήκη είναι μηχανογραφημένη και διαθέτει Η/Υ για αναζήτηση βιβλιογραφίας μέσω της βιβλιογραφικής βάσης HORIZON που διαθέτει το Α.Π.Θ.

Ο δανεισμός της βιβλιοθήκης ακολουθεί το ηλεκτρονικό σύστημα δανεισμού του HORIZON, του Συστήματος Βιβλιοθηκών του ΑΠΘ. Δικαίωμα δανεισμού έχουν όλα τα μέλη που ανήκουν στην ακαδημαϊκή κοινότητα του ΑΠΘ. Για παραπάνω πληροφορίες βλ. τον

Κανονισμό Λειτουργίας του Συστήματος Βιβλιοθηκών του Α.Π.Θ. (<http://www.lib.auth.gr>).

Η βιβλιοθήκη δεν είναι φοιτητικό αναγνωστήριο, αλλά χώρος έρευνας και, συνεπώς, η παρουσία σε αυτή δικαιολογείται, εφόσον γίνεται χρήση των βιβλίων της.

1.8. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

Το **Εργαστήριο φιλοσοφικής έρευνας πάνω στο φαντασιακό** (αιθ. 213 του παλαιού κτιρίου της Φιλοσοφικής Σχολής, τηλ./τηλεομ. 997334, 997335), που ιδρύθηκε με το Π.Δ. 260/19.8.1998 και λειτουργεί υπό τη διεύθυνση του καθηγητή Σωκράτη Δεληβογιατζή, προωθεί την ιδέα μιας όσο γίνεται μεγαλύτερης σύνδεσης κομβικών στοιχείων της αρχαίας ελληνικής σκέψης με νεότερες και σύγχρονες λειάνσεις του φιλοσοφείν. Η δραστηριότητά του συνίσταται σε πρωτογενείς αναζητήσεις με στόχο νέες εννοιολογικοποιήσεις που θα αποδίδουν το γίνεσθαι της εποχής αποστασιοποιημένα και με όρους ένταξης. Προς τούτο οργανώνει ειδικές επιστημονικές συναντήσεις και σεμινάρια μεταξύ Ελλήνων και ξένων ειδικών, ενώ στους στόχους του είναι τόσο η ανάληψη εκδόσεων ειδικών σημαντικών μελετών όσο και η κυκλοφορία φιλοσοφικής επιθεώρησης γύρω από το *φαντασιακό* (υπό τον τίτλο *Φιλοσοφικά και πολιτικά ανθρωπολογικά*), νοημένο ως συνθήκη αμετάστρεπτης δυνατότητας δημιουργίας (ανα)παραστάσεων, νοηματοδοτικών συμπλεγμάτων και εικόνων σε ένα κόσμο οιονεί ειδωλολατρικού χαρακτήρα όπως ο δικός μας –με όχημα μια νέα υπό ανασυγκρότηση *φιλοσοφική και πολιτική ανθρωπολογία*.

Το **Εργαστήριο φιλοσοφίας των κοινωνικών επιστημών** (τηλ. 997344), που ιδρύθηκε με την Υπουργική Απόφαση 89471/Β1/11.8.2003 (ΦΕΚ 1263/4.9.2003, τχ. Β) και λειτουργεί υπό τη διεύθυνση της καθηγήτριας Αλεξάνδρας Δεληγιώργη, ασχολείται με την επιστημολογική διερεύνηση παραδειγμάτων, εννοιών, κατηγοριών ανάλυσης, μεθόδων που εφαρμόζουν οι κοινωνικές επιστήμες. Στην ερευνητική δραστηριότητα του Εργαστηρίου συμμετέχουν μεταπτυχιακοί φοιτητές και υποψήφιοι διδάκτορες. Το Εργαστήριο προσκαλεί Έλληνες και ξένους ειδικούς για διαλέξεις και σεμινάρια, ενώ στους στόχους του είναι ετήσια έκδοση με άρθρα και μελέτες σε θέματα φιλοσοφίας των κοινωνικών επιστημών.

Το **Εργαστήριο Πειραματικής Παιδαγωγικής** (αιθ. 111 του παλιού κτιρίου της Φιλοσοφικής Σχολής, τηλ. 997328) επεδίωξε να το ιδρύσει ο πρώτος καθηγητής της Παιδαγωγικής στη Φιλοσοφική Σχολή Θεσσαλονίκης, ο Αλέξανδρος Δελμούζος. Η άρνηση, τότε, του Υπουργείου να δημιουργηθεί το Εργαστήριο ήταν ένας από τους λόγους που οδήγησαν τον Δελμούζο στην παραίτηση. Το Εργαστήριο σήμερα, το οποίο λειτουργεί υπό τη διεύθυνση του καθηγητή Μιχάλη Κελπανίδη, στεγάζει και συγκεντρώνει ουσιαστικά την ερευνητική και άλλη δραστηριότητα του Τομέα.

Το **Εργαστήριο Μικροδιδασκαλίας** (νέα πτέρυγα της Φιλοσοφικής Σχολής, τηλ. 997302) ιδρύθηκε μετά από πρωτοβουλία του καθηγητή Δημητρίου Χατζηδήμου το Μάρτιο του 1999 (Π.Δ 39/4-3-99) και λειτουργεί υπό τη διεύθυνσή του. Είναι εξοπλισμένο με σύγχρονα μέσα εκπαιδευτικής τεχνολογίας (γραφοσκόπιο, επισκόπιο, επιδιασκόπιο, προβολέα σλάιντς, προβολέα video, τηλεόραση, κάμερα κ.λπ.), διαθέτει εποπτικό και διδακτικό υλικό (διαφάνειες, σλάιντς, βιντεοταινίες εκπαιδευτικού και διδακτικού περιεχομένου) και ασκεί κυρίως τους φοιτητές και φοιτήτριες (προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς) του Τομέα Παιδαγωγικής καθώς και τους μεταπτυχιακούς φοιτητές άλλων Τμημάτων σε παιδαγωγικές, κοινωνικές και διδακτικές δεξιότητες. Στις ερευνητικές και διδακτικές του δραστηριότητες συμμετέχουν μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες και απεσπασμένοι/ες εκπαιδευτικοί από τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

1.9. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ

Το **Κέντρο Έρευνας Σχολικών Βιβλίων και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης (ΚΕΣΒΙΔΕ)** αποτελεί από 01.07.1999, ύστερα από σχετική απόφαση της Συγκλήτου, τη συνέχεια της «Μονάδας Έρευνας Σχολικού Βιβλίου» (ΜΟΕΣΒΙ), που ιδρύθηκε το 1992 μετά από πρωτοβουλία του ομότιμου καθηγητή Παναγιώτη Δ. Ξωχέλλη, και λειτουργεί στο πλαίσιο του Τομέα

Παιδαγωγικής. Στις ερευνητικές δραστηριότητες του κέντρου συμμετέχουν επιστήμονες πολλών ειδικοτήτων από ελληνικά και ξένα Πανεπιστήμια, μεταπτυχιακοί σπουδαστές και εκπαιδευτικοί της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Το ΚΕΣΒΙΔΕ είναι ενταγμένο στο διεθνές δίκτυο της Unesco, στο οποίο μετέχουν ομοειδή ινστιτούτα και ερευνητικά κέντρα από όλον τον κόσμο· παράλληλα, βρίσκεται σε διαρκή επαφή και συνεργασία με επιστήμονες και ερευνητικά κέντρα από τις υπόλοιπες χώρες της Βαλκανικής, που ασχολούνται με συναφή επιστημονικά θέματα. Το ΚΕΣΒΙΔΕ διατηρεί αρχείο σχολικών βιβλίων, καθώς και μικρή βιβλιοθήκη με δημοσιεύματα σχετικά με την ανάλυση και την αξιολόγηση σχολικών εγχειριδίων, τη μεθοδολογία των σχετικών ερευνών, καθώς και για το ιστορικό και πολιτικό πλαίσιο των θεμάτων που εξετάζονται. Οι έως τώρα επιστημονικές δραστηριότητες του Κέντρου περιλαμβάνουν την εκτέλεση ερευνητικών προγραμμάτων, τη διεξαγωγή συνεδρίων και τη δημοσίευση εργασιών των μελών και συνεργατών που αφορούν την εικόνα του 'άλλου', αξίες και πρότυπα συμπεριφοράς, το ρόλο των δύο φύλων, την ευρωπαϊκή διάσταση στην εκπαίδευση, με ιδιαίτερη πάντοτε έμφαση στα σχολικά βιβλία των βαλκανικών χωρών.

Το **Ιστορικό Αρχείο Νεοελληνικής Εκπαίδευσης (ΙΑΝΕ)** ιδρύθηκε μετά από πρωτοβουλία του ομότιμου καθηγητή Νικολάου Π. Τερζή, λειτουργεί στο πλαίσιο του Τομέα Παιδαγωγικής και έχει ως βασικούς στόχους: α) τη συλλογή, την ταξινόμηση και τη διαφύλαξη αρχαιολογικού υλικού και πηγών σχετικών με τη Ιστορία της Ελληνικής Εκπαίδευσης, β) την επεξεργασία και την αξιοποίηση του συλλεχθέντος υλικού και γ) την έρευνα στην ιστορία της εκπαίδευσης, εν γένει.

Στο ΙΑΝΕ έχουν ήδη συγκεντρωθεί σημαντικές πρώτες πηγές και πλούσιο αρχαιολογικό υλικό που έχει σχέση με την εκπαιδευτική κίνηση στον ευρύτερο χώρο της Βαλκανικής κατά την τελευταία περίοδο της Οθωμανικής αυτοκρατορίας. Για την αξιοποίηση του υλικού αυτού έχουν ήδη ολοκληρωθεί ορισμένα ερευνητικά προγράμματα, τα αποτελέσματα των οποίων ανακοινώθηκαν σε ειδικά επιστημονικά συνέδρια, ενώ βρίσκονται σε εξέλιξη νέες έρευνες που αναφέρονται στην εκπαιδευτική και πολιτιστική δραστηριότητα των ελληνικών πληθυσμών και κοινοτήτων κατά τον 18ο και 19ο αιώνα.

Το ΙΑΝΕ εκδίδει από το 1996 σε ειδική σειρά μελέτες και έρευνες που διεξάγονται στο πλαίσιο της ερευνητικής του δραστηριότητας.

Το **Κέντρο Έρευνας, Τεκμηρίωσης, Πληροφόρησης και Συμβουλευτικής για την Εκπαίδευση και το Φύλο** (διεύθυνση: Σ. Ζιώγου-Καραστεργίου, καθηγήτρια Παιδαγωγικής) λειτουργεί στο πλαίσιο του Διατμηματικού Μεταπτυχιακού Προγράμματος Ειδίκευσης εκπαιδευτικών και σχολικών ψυχολόγων στην Παιδαγωγική της ισότητας των φύλων και έχει ως στόχους: α. συγκέντρωση βιβλιογραφικού και πληροφοριακού υλικού, στατιστικών στοιχείων, δεδομένων διεθνών οργανισμών κ. ά. που θα απευθύνονται σε εκπαιδευτικούς και ερευνητές/τριες που ασχολούνται με τον παράγοντα φύλο στην εκπαίδευση, β. υλοποίηση και συντονισμός προπτυχιακών και μεταπτυχιακών μαθημάτων καθώς και επιμορφωτικών σεμιναρίων στις σχολές επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, γ. εκπόνηση ερευνών για την εκπαίδευση και το φύλο, δ. προγράμματα συμβουλευτικής, ε. προώθηση του πνεύματος της ισότητας των φύλων σε όλους τους τομείς της πανεπιστημιακής ζωής και στ. υποβολή προτάσεων και υλοποίηση διαφόρων προγραμμάτων ΕΠΕΑΕΚ Υπουργείου Παιδείας, ευρωπαϊκά, Γενικής Γραμματείας Ισότητας, Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας κ.ά.

Το **Κέντρο Έρευνας και Υποστήριξης Σχολείων σε θέματα Διοίκησης και Επιμόρφωσης (ΚΕΡΥΣΔΕ)** αποτελεί ερευνητική μονάδα του Τομέα Παιδαγωγικής και λειτουργεί από τον Σεπτέμβριο του 2004 (ύστερα από απόφαση του Πρυτανικού Συμβουλίου), υπό τη διεύθυνση της καθηγήτριας Ζωής Παπαναούμ. Το Κέντρο έχει ως βασικούς στόχους: α) την εκπόνηση ερευνών που αφορούν τη διοίκηση σχολείου και την ενδοσχολική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, β) την παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης σε σχολεία που επιθυμούν να βελτιώσουν τις διοικητικές τους πρακτικές και να ενισχύσουν την επαγγελματική μάθηση του εκπαιδευτικού τους προσωπικού και γ) τη συγκρότηση «τράπεζας» δεδομένων (εφαρμογές από άλλες χώρες, βιβλιογραφική τεκμηρίωση, στατιστικά στοιχεία), καθώς και αρχείου

σχετικού εκπαιδευτικού και επιμορφωτικού υλικού. Με τις ποικίλες δράσεις που σχεδιάζονται και την ενεργό ανάμειξη φοιτητών/τριών –προπτυχιακών και μεταπτυχιακών– αναμένεται να ενισχυθεί μακροπρόθεσμα η σύνδεση του Τμήματός μας με την τοπική και την ευρύτερη εκπαιδευτική κοινότητα.

Το Κέντρο πλαισιώνει μέλη ΔΕΠ του Τομέα Παιδαγωγικής, ενώ αναπτύσσονται ήδη συνεργασίες με στελέχη και ειδικούς επιστήμονες της εκπαίδευσης και Πανεπιστήμια της Ελλάδας και του εξωτερικού. Κατά το τρέχον ακαδημαϊκό έτος προγραμματίζονται δράσεις, προκειμένου να ενημερωθούν οι ενδιαφερόμενοι για τη λειτουργία του Κέντρου (Ημερίδα και δημιουργία ιστοσελίδας), καθώς και συνεργασίες με συγκεκριμένα σχολεία σε πιλοτικό επίπεδο.

1.10. ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ (Ν. 2083/92, άρθρο 25) (SOCRATES/ERASMUS)

1. Φοιτητές διακινούμενοι μεταξύ ελληνικών και ομοταγών αλλοδαπών Α.Ε.Ι., στο πλαίσιο διαπανεπιστημιακών εκπαιδευτικών ή ερευνητικών προγραμμάτων συνεργασίας, εγγράφονται ως φιλοξενούμενοι φοιτητές στα Α.Ε.Ι. υποδοχής. Οι ελευθέρως διακινούμενοι φοιτητές εγγράφονται ως φιλοξενούμενοι φοιτητές, όταν γίνονται δεκτοί από το Α.Ε.Ι. υποδοχής. Οι φιλοξενούμενοι φοιτητές έχουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που έχουν οι φοιτητές του ιδρύματος υποδοχής επί όσο χρόνο διαρκεί η φοίτησή τους στο Α.Ε.Ι. υποδοχής, σύμφωνα με το εγκεκριμένο πρόγραμμα συνεργασίας.

2. Οι φιλοξενούμενοι φοιτητές δεν έχουν δικαίωμα μετεγγραφής, κατάταξης ή απόκτησης ακαδημαϊκού τίτλου στο Α.Ε.Ι. υποδοχής, εκτός αν το διαπανεπιστημιακό πρόγραμμα συνεργασίας, στο πλαίσιο του οποίου διακινούνται οι φιλοξενούμενοι φοιτητές, προβλέπει τη δυνατότητα χορήγησης κοινού τίτλου σπουδών από τα συνεργαζόμενα Α.Ε.Ι. Στον ανωτέρω περιορισμό δεν περιλαμβάνεται η χορήγηση πιστοποιητικού σπουδών, ενδεικτικών ή άλλων μη ακαδημαϊκών τίτλων, η χορήγηση των οποίων ανταποκρίνεται προς το χρόνο φοίτησης των φιλοξενούμενων φοιτητών/τριών και είναι σύμφωνη με τους όρους και προϋποθέσεις της κείμενης εσωτερικής νομοθεσίας.

3. Αναφορικά με τους εγγεγραμμένους φοιτητές στα ελληνικά Α.Ε.Ι., λαμβάνονται υπόψη οι πιστωτικές μονάδες, ο χρόνος φοίτησης, η επιτυχής παρακολούθηση των μαθημάτων και η βαθμολογία τους στο Α.Ε.Ι. υποδοχής, δηλαδή οι πιστωτικές μονάδες μεταφέρονται και θεωρείται ότι η παρακολούθηση των μαθημάτων πραγματοποιήθηκε στο Α.Ε.Ι. προέλευσης, εφόσον τα μαθήματα αυτά περιλαμβάνονται σε εγκεκριμένο πρόγραμμα συνεργασίας. Στην περίπτωση των ελευθέρως διακινούμενων φοιτητών/τριών η άδεια παρέχεται από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος, η οποία αποφασίζει σχετικώς.

4. Στο πλαίσιο του προγράμματος Socrates/Erasmus οι φοιτητές/τριες έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν προγράμματα σπουδών σε αντίστοιχα Τμήματα Πανεπιστημίων Ευρωπαϊκών χωρών με τα οποία το Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής βρίσκεται σε συνεργασία. Η αναγνώριση και μεταφορά των πιστωτικών μονάδων γίνεται με βάση το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς Διδακτικών Μονάδων (European Credit Transfer System/ECTS) το οποίο έχει συμπεριληφθεί, τα τελευταία χρόνια, στις επιμέρους δράσεις του προγράμματος Erasmus με σκοπό την ενίσχυση της κινητικότητας των φοιτητών/τριών και της συνεργασίας μεταξύ των ανωτάτων ιδρυμάτων των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Συντονίστρια ECTS (ECTS Coordinator) του Τμήματος είναι η επ. καθηγήτρια κ. Α. Κεσίδου.

Προγράμματα διακίνησης φοιτητών/τριών για το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012

Υπεύθυνο μέλος Δ.Ε.Π.	Συνεργαζόμενα Πανεπιστήμια	Διακινούμενοι φοιτητές	Σύνολο μηνών
Σωκράτης Δεληβογιατζής	Université Jean Moulin (Lyon III)	5	25
	Universitatea Bucuresti	5	25
	University of Cyprus	5	25
	Université Libre de Bruxelles	1	6

Γεώργιος Κ. Ζαρίφης	University of Tampere	1	9
	Universitatea Pitești	3	9
	Universidad de Sevilla	2	18
	Tallinn University	2	6
	Universität Duisburg Essen	2	24
	Dolnoslaska Szkola Wyzsza	1	5
Παναγιώτης Θανασάς	Universität Klagenfurt	2	8
	Westfälische Wilhelms-Universität Münster	2	10
	Universität Tübingen	2	12
Μιχάλης Κελπανίδης	Universität Regensburg	1	6
Αναστασία Κεσίδου	Paedagogische Hochschule Freiburg	2	6
Κωνσταντίνος Μπίκος	Technische Univesität Berlin	3	12
Κυριάκος Μπονίδης	Noordelijke Hogeschool Leeuwarden	3	12
Ζωή Παπαναούμ	University of Cyprus	2	6
	Universität Hildesheim	3	18
Θεόδωρος Πενολίδης	Università degli studi di Padova	1	6
Δήμητρα Σφενδόνη-Μέντζου			

Στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS, από το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 προσφέρεται ένα μάθημα στην αγγλική γλώσσα αποκλειστικά για εισερχόμενους φοιτητές από πανεπιστήμια με τα οποία έχει σχετικές συμφωνίες το ΑΠΘ. Ο τίτλος του μαθήματος είναι «Adult educators in Europe: issues of collective identity construction and professional development». Οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές/τριες μπορούν να ενημερώνονται σχετικά με τις συνεργασίες που υπάρχουν στο πλαίσιο του προγράμματος Socrates/Erasmus και να έχουν πρόσβαση στα απαραίτητα έντυπα για την εφαρμογή του προγράμματος στην ιστοσελίδα: www.eurep.auth.gr.

1.11 ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥ ΑΠΘ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

Όλοι οι φοιτητές του ΑΠΘ έχουν τη δυνατότητα να ζητήσουν τη συνδρομή, για συγκεκριμένο κάθε φορά λόγο, ειδικών Υπηρεσιών του Πανεπιστημίου προκειμένου να τους συνδράμουν σε προβλήματα που αντιμετωπίζουν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους ή ακόμη και να γίνουν οι ίδιοι εθελοντές προσφέροντας τις υπηρεσίες τους σε συναδέλφους / συμφοιτητές τους που τις έχουν ανάγκη.

Επιτροπή Κοινωνικής Πολιτικής & Υγείας

Η Επιτροπή Κοινωνικής Πολιτικής και Υγείας, έχει ως στόχο να δημιουργήσει συνθήκες που θα καταστήσουν το Πανεπιστήμιο χώρο προσβάσιμο σε όλα τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας με ιδιαίτερη έμφαση στην πρόσβαση των ΑμεΑ, όπου η δυσκολία προσβασιμότητας στον χώρο καθιστά δύσκολη και την προσβασιμότητα στη γνώση.

Για τον λόγο αυτό φοιτητές με προβλήματα όρασης εκπαιδεύονται από ειδικευμένα μέλη ΔΕΠ στη χρήση ηλεκτρονικών μηχανημάτων σε ορισμένες βιβλιοθήκες του ΑΠΘ όπου υπάρχουν εκτυπωτές Braille. Το ΑΠΘ επίσης φροντίζει –στο μέτρο του δυνατού– και για τη διευκόλυνση χορήγησης σε αυτούς συγγραμμάτων με φωνητική απόδοση.

Παρέχει λεωφορείο ΑμεΑ, για την καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση των φοιτητών με αναπηρίες, ώστε να διευκολύνεται η μετακίνησή τους κατά τη διάρκεια της ακαδημαϊκής χρονιάς και κατά τη διάρκεια της εξεταστικής περιόδου. Στο πλαίσιο αυτό εντάχθηκε και το Πρόγραμμα Προαγωγής Αυτοβοήθειας ΑΠΘ, το οποίο διαθέτει ομάδα εθελοντών, που ως επί το πλείστον είναι φοιτητές. email: selfhelp@auth.gr

Επίσης, η Επιτροπή Κοινωνικής Πολιτικής και Υγείας έχει εδώ και χρόνια καθιερώσει στο ΑΠΘ το θεσμό της **Εθελοντικής Αιμοδοσίας** και την ως εκ τούτου δημιουργία Τράπεζας Αίματος στο ΑΧΕΠΑ, ενώ από το Μάιο του 2007 ιδρύθηκε και Τράπεζα Αίματος στο ΤΕΦΑΑ

Σερρών σε συνεργασία με την ΕΚΠΥ και το Γενικό Νοσοκομείο Σερρών. Η εθελοντική αιμοδοσία πραγματοποιείται δυο φορές τον χρόνο, κατά τη διάρκεια των μηνών Νοεμβρίου και Απριλίου, στον χώρο της Αίθουσας Τελετών του ΑΠΘ με απώτερο στόχο –εφικτό και άμεσο– οι ανάγκες σε αίμα να καλύπτονται αποκλειστικά από την Εθελοντική Αιμοδοσία, η οποία σήμερα καλύπτει γύρω στο 40% των συνολικών αναγκών. Συμμετοχή στην αιμοδοσία, η οποία είναι μια ασφαλής διαδικασία χωρίς επιπλοκές, μπορούν να έχουν όλοι και όλες πάνω από 18 ετών που δεν έχουν ειδικά προβλήματα υγείας.

Email: socialcom@ad.auth.gr, fititikiline@ad.auth.gr

Website: <http://spc.web.auth.gr>

Τηλ/ Fax: 2310 995386, 2310 995360

Παρατηρητήριο της Ακαδημαϊκής Πορείας Φοιτητών που ανήκουν σε Ευαίσθητες Κοινωνικές Ομάδες του ΑΠΘ

Το Παρατηρητήριο της Ακαδημαϊκής Πορείας των Φοιτητών που ανήκουν σε Ευαίσθητες Κοινωνικές Ομάδες έχει ως κύριο στόχο του να συνδράμει στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους:

- οι φοιτητές με αναπηρία,
- οι αλλοδαποί φοιτητές,
- οι μειονοτικοί και οι ομογενείς ή παλιννοστούντες φοιτητές,
- αλλά και οποιαδήποτε άλλη κατηγορία φοιτητών, που κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους παρουσιάζουν κάποιο ανασταλτικό για την πρόοδο των σπουδών τους πρόβλημα.

Οι ως άνω φοιτητές μπορούν να ενημερώνουν απευθείας την Επιτροπή του Παρατηρητηρίου –όπως επίσης να ενημερώνουν και τους Συμβούλους Σπουδών του Τμήματός τους– για τυχόν σοβαρά προβλήματα που ανακύπτουν κατά την πορεία των σπουδών τους και τα οποία προκύπτουν είτε λόγω της ιδιότητάς τους ως φοιτητών ΑμεΑ είτε ως αλλοδαπών φοιτητών ή ακόμα ως μειονοτικών φοιτητών (π.χ. προβλήματα με την ελληνική γλώσσα, ανάγκη για παροχή εξειδικευμένης ορολογίας) είτε λόγω έκτακτων προβλημάτων υγείας τους.

Email: stud-observ@ad.auth.gr

Website: <http://acobservatory.web.auth.gr>

Τηλ/Fax: 2310.995360

Επιτροπή Συμβουλευτικής και Ψυχολογικής Υποστήριξης

Η Επιτροπή Συμβουλευτικής και Ψυχολογικής Υποστήριξης έχει ως στόχο την καλύτερη οργάνωση και λειτουργία των δομών που προσφέρουν ψυχολογική βοήθεια και συμβουλευτική στήριξη στους φοιτητές του ΑΠΘ μέσω του Κέντρου Συμβουλευτικής και Ψυχολογικής Υποστήριξης (ΚΕ.ΣΥ.ΨΥ.) που λειτουργεί στο Πανεπιστήμιο.

Οι υπηρεσίες του ΚΕ.ΣΥ.ΨΥ παρέχονται όχι μόνο στους φοιτητές και φοιτήτριες του ΑΠΘ, αλλά και στο προσωπικό του Πανεπιστημίου. Συνεργάζεται στενά με άλλες Επιτροπές συναφούς αντικειμένου και διοργανώνει Ημερίδες για διάλογο με τους φοιτητές/φοιτήτριες, όπως και με το διοικητικό και λοιπό προσωπικό της πανεπιστημιακής κοινότητας. Στους άμεσους στόχους του ΚΕ.ΣΥ.ΨΥ. είναι η δυνατότητα έναρξης λειτουργίας Ανοιχτής τηλεφωνικής γραμμής στο Πανεπιστήμιο, με σκοπό την άμεση βοήθεια σε άτομα που βρίσκονται σε κρίση και σε άτομα με προσωπικές δυσκολίες, που σε πρώτη φάση αισθάνονται μεγαλύτερη ασφάλεια να μιλήσουν για τα προβλήματα τους όταν υπάρχει ανωνυμία και απουσιάζει η οπτική επαφή.

Το ΚΕ.ΣΥ.ΨΥ. βρίσκεται στο ισόγειο της Κάτω Πανεπιστημιακής Φοιτητικής Λέσχης, στον χώρο της Υγιειονομικής Υπηρεσίας, στα γραφεία 5 & 8.

Email: vrapadot@ad.auth.gr

Τηλ.: 2310 992643 & 2310992621

Fax: 2310 992607 & 210992621

Επιτροπή Εθελοντισμού

Η Επιτροπή Εθελοντισμού ως κύριο στόχο της έχει την προώθηση στα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας της ιδέας του εθελοντισμού και την καλλιέργειά της ως σύγχρονου αιτήματος. Με βάση τον σκοπό αυτό η Επιτροπή Εθελοντισμού, έχοντας και ως κίνητρό της τη βελτίωση της καθημερινότητας όλων όσοι βρίσκονται στο ΑΠΘ –φοιτητές, καθηγητές και εργαζόμενοι– με μικρές αλλά ουσιαστικές ενέργειες σε τομείς όπως είναι τα φοιτητικά θέματα, το περιβάλλον και η κοινωνική προσφορά, ενθαρρύνει όλα τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας να πάρουν πρωτοβουλίες, καταθέτοντας ιδέες και προτάσεις ξεκινώντας από τα απλά, μικρά και υλοποιήσιμα.

Για τον σκοπό αυτό έχουν ήδη αρχίσει να δημιουργούνται Δίκτυα Εθελοντισμού ανά Τμήμα /Σχολή καταρχάς από ένα μέλος ΔΕΠ και έναν φοιτητή, προκειμένου μέσω ενημερωτικών εκδηλώσεων, να δημιουργηθεί σώμα εθελοντών στο κάθε Τμήμα / Σχολή του ΑΠΘ.

Email: vrect-ac-secretary@auth.gr

Τηλ: 2310996713, 996708

Fax: 2310996729

1.12. ΣΠΟΥΔΕΣ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

Προκειμένου να διασφαλιστεί η ισότιμη συμμετοχή των φοιτητών/τριών με ειδικές ανάγκες στην εκπαιδευτική διαδικασία είναι απαραίτητο να διαμορφωθούν κατά το δυνατόν οι συνθήκες που θα επιτρέπουν στους/στις φοιτητές/τριες να παρακολουθούν τα μαθήματα και να αξιολογούνται με τρόπο που δεν έρχεται σε σύγκρουση με την αναπηρία τους.

Σύμφωνα με Απόφαση της Συνεδρίασης της Συγκλήτου αριθμ. 2760/25.2.2004, για την εξέταση και την αξιολόγηση των φοιτητών/τριών με ειδικές ανάγκες είναι σκόπιμο να τηρούνται τα εξής:

- Γνωριμία των μελών ΔΕΠ με τους φοιτητές/τριες με ειδικές ανάγκες και συζήτηση μαζί τους για τις δυσκολίες που συναντούν κατά τη φοίτηση.
- Έγκαιρη ενημέρωση των φοιτητών/τριών με ειδικές ανάγκες για την ύλη και τις απαιτήσεις του μαθήματος.
- Παροχή βοήθειας κατά την προετοιμασία του/της φοιτητή/τριας μέσω φροντιστηριακών μαθημάτων.
- Επιλογή του κατάλληλου τρόπου εξέτασης ανάλογα με την αναπηρία του/της φοιτητή/τριας (για παράδειγμα, προφορική εξέταση για τους τυφλούς, κινητικά ανάπηρους, δυσλεξικούς, γραπτή για τους κωφούς).
- Παρουσία διερμηνέα νοηματικής γλώσσας για τις περιπτώσεις που εάν δεν είναι δυνατή η γραπτή εξέταση των κωφών φοιτητών/τριών.
- Παροχή χρόνου προετοιμασίας (10´-15´) πριν από την εξέταση, ώστε να μπορέσει ο φοιτητής να εξοικειωθεί με τα θέματα και να αντισταθμιστεί η χαμηλή ταχύτητα γραφής.
- Μεγαλύτερη διάρκεια χρόνου κατά την προφορική ή γραπτή εξέταση, εφόσον αυτή απαιτείται.
- Μεγαλύτερη διάρκεια εξεταστικής περιόδου, εφόσον αυτή απαιτείται.
- Χρήση Η/Υ κατά την εξέταση εάν αυτό είναι δυνατό.
- Εξετάσεις με τη μέθοδο πολλαπλής επιλογής όπου είναι δυνατό.
- Ενδιάμεσες εξετάσεις προόδου αντί μίας τελικής αξιολόγησης.
- Χρήση άλλων εναλλακτικών τρόπων εξέτασης, για παράδειγμα, γραπτές εργασίες, συμμετοχή σε ερευνητικές εργασίες.

Στο Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, προκειμένου να διασφαλιστεί η ισότιμη συμμετοχή των φοιτητών/τριών με ειδικές ανάγκες στα μαθήματα, παρέχονται, με βάση σχετική απόφαση της γενικής συνέλευσης του Τμήματος, οι ακόλουθες διευκολύνσεις:

Εκπαιδευτικές – διδακτικές διευκολύνσεις:

- έγκαιρη διανομή διδακτικών σημειώσεων
- διανομή διαγράμματος με τα κύρια σημεία του μαθήματος
- μαγνητοφώνηση των παραδόσεων κατόπιν σύμφωνης γνώμης του διδάσκοντα
- αύξηση του ορίου απουσιών στις περιπτώσεις που κρίνεται απαραίτητο.

Ενημέρωση των φοιτητών/τριών με ειδικές ανάγκες:

Ο σύμβουλος σπουδών ενημερώνει τους/τις φοιτητές/τριες με ειδικές ανάγκες για θέματα σπουδών, για τις παροχές ακαδημαϊκής στήριξης και εισηγείται στο Τμήμα για τροποποιήσεις που χρειάζονται κατά τη διδασκαλία και στον τρόπο αξιολόγησης. Επίσης, οι φοιτητές/τριες με ειδικές ανάγκες ενημερώνονται από τη γραμματεία ή το σύμβουλο σπουδών για τυχόν αλλαγές στο πρόγραμμα μαθημάτων.

Σύμβουλος σπουδών του Τμήματος για τους φοιτητές/τριες με ειδικές ανάγκες είναι η κ. Μάρω Δόικου, Επίκουρη καθηγήτρια Ειδικής Αγωγής.

Υπεύθυνη στη Γραμματεία του Τμήματος για την εξυπηρέτηση των φοιτητών/τριών με ειδικές ανάγκες είναι η κ. Βασιλική Σαχανίδου.

1.13. ΔΙΑΦΟΡΑ

Η ιστοσελίδα του Τμήματος είναι: <http://www.edlit.auth.gr>

Η ιστοσελίδα του Forum του Τμήματος είναι: <http://sofos.edlit.auth.gr>

Μέλη Δ.Ε.Π. σε εκπαιδευτική άδεια

Χειμερινό εξάμηνο

Ζωή Παπαναούμ
Δημήτρης Μαυροσκούφης
Δήμητρα Σφενδόνη-Μέντζου

Εαρινό εξάμηνο

Ζωή Παπαναούμ
Γιώργος Ζαρίφης
Γιώργος Ζωγραφίδης

Ακαδημαϊκό ημερολόγιο

Χειμερινό εξάμηνο

Μαθήματα: 3.10.11 – 13.1.12
Κενό: 16.1.12 – 20.1.12
Εξεταστική περίοδος: 23.1.12 – 10.2.12

Εαρινό εξάμηνο

Μαθήματα: 13.2.12 – 25.5.12
Κενό: 28.5.12- 1.6.12
Εξεταστική περίοδος: 4.6.12- 22.6.12

Εξεταστική περίοδος Σεπτεμβρίου: θα ανακοινωθεί

Αργίες

- 26 Οκτωβρίου
- 28 Οκτωβρίου
- 17 Νοεμβρίου
- Από 24 Δεκεμβρίου έως και 7 Ιανουαρίου
- 30 Ιανουαρίου
- Από την Πέμπτη της Τυροφάγου έως και την επομένη της Καθαράς Δευτέρας
- 25 Μαρτίου
- Από τη Μεγάλη Δευτέρα έως και την Κυριακή του Θωμά
- 1 Μαΐου
- Του Αγίου Πνεύματος

2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

2.1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Διάρκεια σπουδών

Η ελάχιστη και μέγιστη διάρκεια σπουδών καθορίζονται από τα άρθρα 33 και 80 (παρ. 9) του Ν.4009/2011 (ΦΕΚ 195/6.9.2011, τ. Α΄). Ο φοιτητής εγγράφεται στο Τμήμα στην αρχή κάθε εξαμήνου και δηλώνει τα μαθήματα που επιλέγει. Αν δεν εγγραφεί για δύο συνεχόμενα εξάμηνα, διαγράφεται αυτοδικαίως από το Τμήμα (άρθρο 33, §2).

Η περίοδος κανονικής φοίτησης είναι δώδεκα (12) εξάμηνα. Μετά το πέρας της περιόδου αυτής οι φοιτητές *μπορούν να εγγραφούν στα εξάμηνα, μόνον εφόσον πληρούν τους όρους συνέχισης της φοίτησης που θα καθοριστούν από τον προβλεπόμενο Οργανισμό του ΑΠΘ.*

Οι φοιτητές που αποδεδειγμένα εργάζονται τουλάχιστον 20 ώρες την εβδομάδα δύνανται να εγγράφονται ως φοιτητές μερικής φοίτησης, με μέγιστη διάρκεια φοίτησης τα δεκαέξι (16) εξάμηνα.

Για τους φοιτητές παλαιότερων ετών, ο νόμος (άρθρο 80, §9) προβλέπει τα ακόλουθα, εκτός αν οριστεί διαφορετικά στον Οργανισμό του ΑΠΘ:

(α) Όσοι φοιτητές συμπληρώνουν στο τέλος του ακαδημαϊκού έτους 2011-2012 φοίτηση διάρκειας δεκαοχτώ (18) ή περισσότερων εξαμήνων (έτη εισαγωγής: 2003-4 και προγενέστερα), χάνουν αυτοδικαίως τη φοιτητική ιδιότητα την 1/9/2014.

(β) Όσοι φοιτητές έχουν συμπληρώσει στο τέλος του ακαδημαϊκού έτους 2011-2012 φοίτηση διάρκειας δώδεκα (12) έως δεκαεπτά (17) εξαμήνων (έτη εισαγωγής: 2004-5, 2005-6, 2006-7), χάνουν αυτοδικαίως τη φοιτητική ιδιότητα την 1/9/2015.

(γ) Όσοι φοιτητές έχουν συμπληρώσει στο τέλος του ακαδημαϊκού έτους 2011-2012 φοίτηση διάρκειας μικρότερης από δώδεκα (12) εξαμήνων (έτη εισαγωγής: 2007-8 έως και 2011-2), χάνουν αυτοδικαίως τη φοιτητική ιδιότητα όταν συμπληρώσουν φοίτηση διάρκειας δεκαέξι (16) εξαμήνων.

Οι φοιτητές/τριες που εισήχθησαν πριν από το ακαδημαϊκό έτος 2003-04 ακολουθούν το παλιό Πρόγραμμα Σπουδών (ΠΠΣ): για τη λήψη του πτυχίου απαιτείται η συμπλήρωση **225** πιστωτικών μονάδων (ECTS). Όσοι φοιτητές/τριες επέλεξαν κάποιο μάθημα κορμού βάσει του παλιού Προγράμματος Σπουδών, χωρίς να το έχουν κατοχυρώσει, μπορούν να πάρουν αντί αυτού ως αντικατάσταση κάποιο μάθημα ειδίκευσης από το νέο πρόγραμμα σπουδών.

Οι φοιτητές/τριες που εισήχθησαν το ακαδημαϊκό έτος 2003-04 και εξής ακολουθούν το νέο Πρόγραμμα Σπουδών (ΝΠΣ): για τη λήψη πτυχίου απαιτείται η συμπλήρωση **244 ECTS** στην Κατεύθυνση Φιλοσοφίας ή **242 ECTS** στην Κατεύθυνση Παιδαγωγικής, που αντιστοιχούν σε **55 μαθήματα**. Σύμφωνα με το ΝΠΣ, όλοι οι φοιτητές/τριες υποχρεούνται να παρακολουθήσουν δέκα κοινά μαθήματα (5 από τα μαθήματα κορμού Φιλοσοφίας και 5 από τα μαθήματα κορμού Παιδαγωγικής). Τα μαθήματα αυτά είναι τα εξής:

Φ 101	Εισαγωγή στη Φιλοσοφία
Φ 103¹	Γνωσιολογία
Φ 106	Πολιτική Φιλοσοφία
Φ 111	Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία
Φ 112	Νεότερη Φιλοσοφία
100 ΕΙΣΠ	Εισαγωγή στην Παιδαγωγική

1. Οι φοιτητές/τριες που εισήχθησαν από το 2003-04 έως και το 2006-2007 και έχουν επιλέξει Κατεύθυνση Παιδαγωγικής αντί του **Φ 103** έχουν ως υποχρεωτικό το μάθημα με τον κωδικό **Φ 104**.

400 ΣΧΠ I	Σχολική Παιδαγωγική I
400 ΣΧΠ II	Σχολική Παιδαγωγική II
500 IEA I	Σταθμοί στην Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης
600	Μεθοδολογία Παιδαγωγικής Έρευνας

Συστήνεται στους φοιτητές/τριες **να επιλέγουν τα δέκα αυτά μαθήματα στην αρχή των σπουδών τους**, προκειμένου να αποκτούν εγκαίρως μία κατά το δυνατόν πλήρη εικόνα των γνωστικών αντικειμένων των δύο Επιστημών που θεραπεύει το Τμήμα.

Οι φοιτητές/τριες **επιλέγουν την Κατεύθυνση** σπουδών που επιθυμούν (Φιλοσοφίας ή Παιδαγωγικής), με δήλωση που καταθέτουν στη Γραμματεία του Τμήματος στην αρχή του 5^{ου} εξαμήνου. Υπάρχει η δυνατότητα να επιλέξουν Κατεύθυνση από το 3^ο εξάμηνο.

Σημείωση: Οι φοιτητές/τριες που μετεγγράφονται από το Τμήμα Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Πατρών ακολουθούν υποχρεωτικά την Κατεύθυνση Φιλοσοφίας.

Δήλωση μαθημάτων

Στην αρχή κάθε εξαμήνου, σε ημερομηνία που ανακοινώνεται από τη Γραμματεία του Τμήματος, οι φοιτητές/τριες εγγράφονται και υποβάλλουν στην ηλεκτρονική Γραμματεία του Τμήματος: <http://web.itc.auth.gr> (ηλεκτρονικές υπηρεσίες φοιτητών/τριών) δήλωση των μαθημάτων που προτίθενται να παρακολουθήσουν στο συγκεκριμένο εξάμηνο. Η προθεσμία αυτή είναι αποκλειστική. Μετά την καταληκτική ημερομηνία **δεν** υπάρχει δυνατότητα υποβολής δήλωσης μαθημάτων. Για τους/τις φοιτητές/τριες που δεν έχουν πρόσβαση σε Η/Υ τους/τις δίνεται η δυνατότητα να έχουν πρόσβαση στη νησίδα υπολογιστών του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής (ο χρόνος ανακοινώνεται από τη Γραμματεία του Τμήματος).

Η επιλογή των μαθημάτων γίνεται με βάση τον κωδικό τους αριθμό. Οι φοιτητές/τριες δεν μπορούν να επιλέξουν για δεύτερη φορά μάθημα με τον ίδιο κωδικό αριθμό, έστω και αν υπάρχει κάποια αλλαγή στον τίτλο του μαθήματος. **Δεν μπορούν, επίσης, να δηλώσουν μάθημα με τον ίδιο τίτλο αλλά με διαφορετικό κωδικό, αν το έχουν ήδη παρακολουθήσει επιτυχώς** με κωδικό είτε του παλιού Προγράμματος Σπουδών (ΠΠΣ) είτε του νέου Προγράμματος (ΝΠΣ).

Επισημαίνεται ότι με την επιλογή κωδικού μαθήματος είναι υποχρεωτική και η **επιλογή συγγράμματος**, (η οποία γίνεται μέσα από την ηλεκτρονική υπηρεσία ολοκληρωμένης διαχείρισης συγγραμμάτων «ΕΥΔΟΞΟΣ», <http://eudoxus.gr>), γιατί διαφορετικά δεν θα συμπεριλαμβάνεται το επώνυμο στους καταλόγους των φοιτητών/τριών που δικαιούνται συγγράμματα. Επομένως, όσοι φοιτητές/τριες δεν επιλέξουν συγγράμματα μέσα στην προθεσμία των δηλώσεων, δεν θα τα δικαιούνται.

Προσοχή: Το σύνολο των εξαμηνιαίων μαθημάτων που μπορούν να δηλώσουν οι φοιτητές/τριες είναι **οκτώ (8)**. Οι φοιτητές του 7^{ου} εξαμήνου κα άνω μπορούν να δηλώσουν έως και δέκα (10) μαθήματα.

Στο ίδιο εξάμηνο μπορούν να δηλωθούν έως και δύο Διδακτικές Μεθοδολογίες.

Οι φοιτητές/τριες δικαιούνται, αφού τα δηλώσουν, να εξετάζονται σε δύο επιπλέον επιλεγόμενα μαθήματα, ο βαθμός των οποίων θα αντικαθιστά χαμηλότερους βαθμούς άλλων επιλεγόμενων μαθημάτων.

Εξετάσεις

Για τα μαθήματα που διδάσκονται σε ένα εξάμηνο κάθε ακαδημαϊκού έτους (χειμερινό ή εαρινό) υπάρχουν δύο εξεταστικές περιόδους. Η πρώτη περίοδος ορίζεται αμέσως μετά τη λήξη του συγκεκριμένου εξαμήνου, χειμερινού ή εαρινού. Η δεύτερη ορίζεται τον Σεπτέμβριο.

Σε περίπτωση αποτυχίας σε υποχρεωτικό μάθημα, οι φοιτητές/τριες υποχρεούνται να το επαναλάβουν σε επόμενο εξάμηνο, αφού προηγουμένως το δηλώσουν (άρ.1, παρ.5 Ν. 2188/94).

Για τα επαναλαμβανόμενα μαθήματα (μαθήματα με τον ίδιο κωδικό και τον ίδιο διδάσκοντα) κατά το χειμερινό και το εαρινό εξάμηνο δεν υπάρχει εξεταστική περίοδος

Σεπτεμβρίου. Αντίθετα, μαθήματα με τον ίδιο κωδικό αλλά με διαφορετικό διδάσκοντα εξετάζονται και κατά την εξεταστική περίοδο Σεπτεμβρίου.

Οι φοιτητές/τριες οι οποίοι κατά το τρέχον **χειμερινό εξάμηνο 2011-12** έχουν ολοκληρώσει **οκτώ (8) εξάμηνα φοίτησης** και στη διάρκεια των οποίων έχουν δηλώσει τα μαθήματα με τα οποία συμπληρώνουν τον απαραίτητο αριθμό μαθημάτων που απαιτούνται για τη χορήγηση του πτυχίου, έχουν τη δυνατότητα να δηλώσουν πριν από την έναρξη της εξεταστικής περιόδου του Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου **στη Γραμματεία του Τμήματος, ξανά τα μαθήματα του ακαδημαϊκού έτους 2010-11** και να εξεταστούν σε αυτά τον **Ιανουάριο του 2012** (απόφαση Γ.Σ. του Τμήματος 192/30.9.2011).

«Προαπαιτούμενα» μαθήματα: Για τους/τις φοιτητές/τριες του ΝΠΣ, τα μαθήματα *Πληροφορική I* και *6οο Μεθοδολογία της Παιδαγωγικής Έρευνας* είναι «προαπαιτούμενα» για την παρακολούθηση του μαθήματος *Πληροφορική II*, με την έννοια ότι οι φοιτητές/τριες έχουν παρακολουθήσει τα μαθήματα αυτά και έχουν συμμετάσχει στις εξετάσεις τους. Επίσης, τα μαθήματα των Αρχαίων Ελληνικών ή Λατινικών, των Νέων Ελληνικών, της Γλωσσολογίας, της Ιστορίας, της *Σχολικής Παιδαγωγικής I* και *Σχολικής Παιδαγωγικής II* είναι «προαπαιτούμενα», με την ίδια έννοια, για την παρακολούθηση των *Διδακτικών Μεθοδολογιών*.

Πτυχιακή εργασία: Οι φοιτητές/τριες του ΝΠΣ μπορούν να εκπονήσουν προαιρετικά στο Η' εξάμηνο σπουδών πτυχιακή εργασία. Ο αριθμός των φοιτητών/τριών που μπορούν να κάνουν χρήση αυτής της δυνατότητας είναι περιορισμένος. Εφόσον η πτυχιακή εργασία βαθμολογηθεί θετικά, οι φοιτητές/τριες πιστώνονται με τις ακόλουθες μονάδες: α) αν ακολουθούν την Κατεύθυνση Φιλοσοφίας, 10 ECTS (αντί δύο μαθημάτων κατεύθυνσης), ή β) αν ακολουθούν την Κατεύθυνση Παιδαγωγικής, 8 ECTS (αντί δύο μαθημάτων ελεύθερης επιλογής).

2.2. ΠΑΛΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Για όσους/ες φοιτητές/τριες εισήχθησαν **έως και το ακαδ. έτος 2002-03**, εφαρμόζεται το παλιό Πρόγραμμα Σπουδών (ΠΠΣ), σύμφωνα με το οποίο, όπως αναφέρθηκε, για τη λήψη πτυχίου απαιτείται η συμπλήρωση **225 ECTS**. Η συνοπτική δομή του ΠΠΣ έχει ως εξής (για λεπτομέρειες, βλ. τους παλιότερους Οδηγούς Σπουδών):

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ	Μαθήματα (ECTS)
I. Μαθήματα κορμού Φιλοσοφίας	11 (44) ¹
II. Μαθήματα κορμού Παιδαγωγικής	11 (44) ²
III. Μαθήματα κατεύθυνσης (Φιλοσοφίας ή Παιδαγωγικής)	8 (40)
IV. Μαθήματα φιλολογικής κατάρτισης	10 (43)
V. Ψυχολογία	1 (4)
VI. Μαθήματα Διδακτικής Μεθοδολογίας	3 (15)
VII. Φιλοσοφικά Κείμενα	3 ή 4 (15)
VIII. Ξένη γλώσσα	4 (12)
IX. Μαθήματα ελεύθερης επιλογής	2 (8)
ΣΥΝΟΛΟ	53 ή 54 (225)

Σημειώνεται ότι στο ΝΠΣ δεν υφίσταται η διάκριση του ΠΠΣ σε Συστηματική Φιλοσοφία και Ιστορία της Φιλοσοφίας. Οι φοιτητές/τριες του ΠΠΣ με κατεύθυνση τη Φιλοσοφία επιλέγουν ελεύθερα τα 8 μαθήματα της κατεύθυνσής τους από την κατηγορία Φ 197-799 (μαθήματα

1. Τα μαθήματα του ΠΠΣ ΙΦ 301 και ΙΦ 303 φέρουν πλέον τους κωδικούς Φ 111 και Φ 112 αντίστοιχα. Όσοι φοιτητές/τριες δεν έχουν κατοχυρώσει το ΙΦ 302, μπορούν αντί αυτού να επιλέξουν ένα οποιοδήποτε μάθημα ή σεμινάριο κατεύθυνσης Φιλοσοφίας (Φ 197-799).

2. Όσοι φοιτητές/τριες δεν έχουν κατοχυρώσει το ΦΨΑ I *Φιλοσοφικές προϋποθέσεις της Αγωγής* μπορούν αντί αυτού να επιλέξουν ένα οποιοδήποτε μάθημα **επιλογής** κατεύθυνσης Παιδαγωγικής.

κατεύθυνσης ή σεμινάρια), χωρίς περαιτέρω διακρίσεις ή περιορισμούς.

Επίσης, είναι αυτονόητο ότι οι φοιτητές/τριες του ΠΠΣ δεν μπορούν να δηλώσουν μάθημα με νέο κωδικό, αν το έχουν ήδη παρακολουθήσει επιτυχώς με παλιό κωδικό.

2.3. ΝΕΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ – ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

Η συνοπτική δομή του ΝΠΣ με κατεύθυνση τη Φιλοσοφία, το οποίο ισχύει για όσους φοιτητές/τριες εισάγονται από το ακαδημαϊκό έτος 2003-2004 και εξής, είναι η ακόλουθη:

Κατηγορίες μαθημάτων	Μαθήματα (ECTS)
I. Φιλοσοφία – κορμός	11 (50)
II. Φιλοσοφικά κείμενα	3 (15)
III. Φιλοσοφία – κατεύθυνση	9 (45)
IV. Φιλοσοφία – σεμινάρια	2 (10)
V. Μαθήματα Παιδαγωγικής	5 (22)
VI. Μαθήματα φιλολογικής κατάρτισης	14 (61)
VII. Διδακτική μεθοδολογία	3 (15)
VIII. Ξένη Γλώσσα	4 (12)
IX. Πληροφορική	2 (6)
X. Μαθήματα ελεύθερης επιλογής	2 (8)
ΣΥΝΟΛΟ	55 (244)

Όσοι φοιτητές έχουν εισαχθεί ως και το ακαδημαϊκό έτος 2009-10 και έχουν περάσει τα μαθήματα Φ105, Φ108, Φ110, Φ115, Φ116 (που προσφέρονταν ως μαθήματα κορμού και στο εξής καταργούνται) ή/και τα μαθήματα Φ 197-199 (που προσφέρονταν ως υποχρεωτικά κατεύθυνσης), αυτά τα μαθήματα τούς πιστώνονται αυτομάτως στην κατηγορία «Μαθήματα Κατεύθυνσης».

Μοναδική μεταβατική ρύθμιση: Φοιτητές που εισήχθησαν έως και το 2008-09 έχουν τη δυνατότητα (χωρίς να υποχρεούνται) να αντικαταστήσουν τα Φ113, Φ114 και τα δύο Σεμινάρια με ίσο αριθμό μαθημάτων Κατεύθυνσης.

Οι παλιότερες ρυθμίσεις, που περιλήφθηκαν σε παλιότερους Οδηγούς Σπουδών ή αναρτήθηκαν κατά καιρούς στους πίνακες ανακοινώσεων ή/και στο Forum του Τμήματος, δεν ισχύουν πλέον.

Αναλυτικά:

I. Μαθήματα Φιλοσοφίας – Κορμού (11 μαθήματα, 50 ECTS)

Στόχος των μαθημάτων αυτών είναι η εισαγωγή των φοιτητών/τριών στην προβληματική των διαφόρων κλάδων της Φιλοσοφίας και η επισκόπηση των κυριότερων περιόδων της Ιστορίας της φιλοσοφίας. Συστήνεται στους/στις φοιτητές/τριες να τα επιλέγουν στην αρχή των σπουδών τους.

- Φ 101 Εισαγωγή στη Φιλοσοφία [4 ECTS]
- Φ 102 Οντολογία – Μεταφυσική [5 ECTS]
- Φ 103 Γνωσιολογία [4 ECTS]
- Φ 104 Φιλοσοφία των Επιστημών [5 ECTS]
- Φ 106 Πολιτική Φιλοσοφία [4 ECTS]
- Φ 107 Αισθητική και Φιλοσοφία της Τέχνης [5 ECTS]
- Φ 109 Ηθική Φιλοσοφία [5 ECTS]
- Φ 111 Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία [4 ECTS]
- Φ 112 Νεότερη Φιλοσοφία [4 ECTS]
- Φ 113 Φιλοσοφία της ύστερης αρχαιότητας & των μέσων χρόνων [5 ECTS]
- Φ 114 Σύγχρονη Φιλοσοφία [5 ECTS]

II. Φιλοσοφικά κείμενα (3 μαθήματα x 5 ECTS = 15 ECTS – κωδικοί ΦΚ 200-399)

Στόχος αυτών των μαθημάτων είναι η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με κλασικά κείμενα της Φιλοσοφικής Γραμματείας, τόσο της αρχαίας ελληνικής όσο και της νεότερης και σύγχρονης.

III. Μαθήματα Φιλοσοφίας – Κατεύθυνσης (9 μαθήματα x 5 ECTS = 45 ECTS – κωδικοί Φ 197-599)

Τα μαθήματα αυτά παρέχουν στους/στις φοιτητές/τριες τη δυνατότητα να ασχοληθούν λεπτομερώς με συγκεκριμένες μορφές, περιόδους και προβλήματα της φιλοσοφικής σκέψης. Κάθε ακαδημαϊκό έτος παρέχεται από τον Τομέα ευρύτατη και ανανεούμενη ποικιλία τέτοιων μαθημάτων.

Σημείωση: Φοιτητές/τριες που επιλέγουν να εκπονήσουν πτυχιακή εργασία πιστώνονται με 10 ECTS και απαλλάσσονται από την παρακολούθηση 2 μαθημάτων κατεύθυνσης.

IV. Φιλοσοφικά σεμινάρια (2 μαθήματα x 5 ECTS = 10 ECTS – κωδικοί Φ 600-699)

Στα μαθήματα αυτά παρέχεται η δυνατότητα εμβάθυνσης σε επιμέρους φιλοσοφικά θέματα ή κείμενα και ερευνητικής προσέγγισής τους. Ο ανώτατος αριθμός φοιτητών ανά σεμινάριο ανέρχεται σε τριάντα (30) και η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική. Οι φοιτητές αξιολογούνται βάσει γραπτής εργασίας που εκπονούν.

V. Μαθήματα Παιδαγωγικής (5 μαθήματα, 22 ECTS)

Πέντε από τα μαθήματα Κορμού Παιδαγωγικής είναι υποχρεωτικά για όλους τους/τις φοιτητές/τριες του Τμήματος. Συστήνεται στους/στις φοιτητές/τριες η παρακολούθηση αυτών των μαθημάτων στην αρχή των σπουδών τους. Τα μαθήματα αυτά είναι τα εξής:

100 ΕΙΣΠ	Εισαγωγή στην Παιδαγωγική [5 ECTS]
400 ΣΧΠ I	Σχολική Παιδαγωγική I [4 ECTS]
400 ΣΧΠ II	Σχολική Παιδαγωγική II [4 ECTS]
500 ΙΕΑ I	Σταθμοί στην Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης [4 ECTS]
600	Μεθοδολογία Παιδαγωγικής Έρευνας [5 ECTS]

VI. Μαθήματα φιλολογικής κατάρτισης (14 μαθήματα, 61 ECTS)

Τα μαθήματα αυτά καθορίζονται ως εξής:

- α. Πέντε μαθήματα Αρχαίας Ελληνικής και Λατινικής Φιλολογίας [x 5 ECTS = 25 ECTS].
- β. Πέντε μαθήματα Μεσαιωνικής και Νέας Ελληνικής Φιλολογίας [x 4 ECTS = 20 ECTS]¹.
- γ. Τρία μαθήματα από το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας (Αρχαία Ιστορία, Βυζαντινή Ιστορία, Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία, Αρχαιολογία ή Ιστορία Τέχνης) [x 4 ECTS = 12 ECTS]. Οι ελάχιστες μονάδες ECTS του κάθε μαθήματος αυτής της κατηγορίας είναι τέσσερις (4).
- δ. Ένα μάθημα Γλωσσολογίας: ΓΛΩ 301. Εισαγωγή στη Γλωσσολογία [4 ECTS].

VII. Μαθήματα Διδακτικής Μεθοδολογίας (3 μαθήματα x 5 ECTS = 15 ECTS)

Τα 3 υποχρεωτικά μαθήματα Διδακτικής Μεθοδολογίας είναι τα εξής:

- 701** Διδακτική Μεθοδολογία του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (με εφαρμογές)
- 702** Διδακτική Μεθοδολογία του μαθήματος της Ιστορίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (με εφαρμογές)
- 703** Διδακτική Μεθοδολογία του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (με εφαρμογές)

1. Οι φοιτητές/τριες πρέπει να επιλέξουν από τις παρακάτω κατηγορίες μαθημάτων: τρία (3) μαθήματα με κωδικό από 100 έως 199, ένα (1) μάθημα με κωδικό από 200 έως 299 και ένα (1) μάθημα με κωδικό από 300 έως 399.

VIII. Ξένη Γλώσσα (4 μαθήματα x 3 ECTS = 12 ECTS)

Οι φοιτητές/τριες επιλέγουν κάποια από τις ξένες γλώσσες που διδάσκεται στο Α.Π.Θ.

IX. Πληροφορική (2 μαθήματα x 3 ECTS = 6 ECTS)

Μαθήματα Πληροφορικής Ι και ΙΙ.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012 τον συντονισμό των μαθημάτων Πληροφορικής έχει ο Αναπλ. Καθηγητής του Παν/μίου Δυτικής Μακεδονίας κ. Νικόλαος Φαχαντίδης (με ανάθεση), επικουρούμενος στις ασκήσεις από τον κ. Θεοδόσιο Σαπουνίδη (Ε.Τ.Ε.Π.) και την κ. Μελίνα Καραμανλίδου (μέλος του διοικητικού προσωπικού του Τμήματος).

X. Μαθήματα ελεύθερης επιλογής (2 μαθήματα x 4 ECTS = 8 ECTS)

Τα μαθήματα αυτά μπορούν να προέρχονται από οποιοδήποτε Τμήμα του Α.Π.Θ., συμπεριλαμβανομένου και του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής. Οι ελάχιστες μονάδες ECTS του κάθε μαθήματος αυτής της κατηγορίας είναι τέσσερις (4).

Ενδεικτικό Πρόγραμμα Σπουδών – Κατεύθυνση Φιλοσοφίας									
ΜΑΘΗΜΑ	1 ^ο εξ.	2 ^ο εξ.	3 ^ο εξ.	4 ^ο εξ.	5 ^ο εξ.	6 ^ο εξ.	7 ^ο εξ.	8 ^ο εξ.	Σύνολο
Φιλοσοφία – κορμός	2 (8)	3 (12)	3 (15)	3 (15)	-	-	-	-	11
Φιλοσοφία – κατεύθυνση	-	-	-	1 (5)	2 (10)	2 (10)	2 (10)	2 (10)	9
Φιλοσοφικά κείμενα	-	-	-	1 (5)	1 (5)	-	1 (5)	-	3
Φιλοσοφικά σεμινάρια	-	-	-	-	-	-	1 (5)	1 (5)	2
Παιδαγωγική – κορμός	2 (9)	2 (8)	1* (5)	-	-	-	-	-	5
Διδακτικές μεθοδολογίες	-	-	-	-	-	1 (5)	1 (5)	1 (5)	3
Κλασική φιλολογία	1 (5)	1 (5)	1 (5)	-	1 (5)	1 (5)	-	-	5
Μεσαιωνική & Νεοελληνική φιλολογία	1 (4)	1 (4)	-	-	1 (4)	1 (4)	-	1 (4)	5
Ιστορία/Αρχαιολογία-τέχνη	-	-	1 (4)	-	1 (4)	1 (4)	-	-	3
Γλωσσολογία	-	-	-	-	1 (4)	-	-	-	1
Πληροφορική	1 (3)	-	-	1 (3)	-	-	-	-	2
Ξένη γλώσσα	1 (3)	1 (3)	1 (3)	1 (3)	-	-	-	-	4
Ελεύθερες επιλογές	-	-	-	-	-	-	1 (4)	1 (4)	2
Σύνολο μαθημάτων	8	8	7	7	7	6	6	6	55
Σύνολο μονάδων (ECTS)	32	32	32	31	32	28	29	28	244

Σε παρένθεση οι πιστωτικές μονάδες (ECTS).

* Ένα από τα μαθήματα Παιδαγωγικής κατά το Γ' εξάμηνο σπουδών είναι το μάθημα «Μεθοδολογία Παιδαγωγικής Έρευνας» με κωδικό 600.

2.4. ΝΕΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ – ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ

Η συνοπτική δομή του ΝΠΣ με κατεύθυνση την Παιδαγωγική, το οποίο ισχύει για όλους φοιτητές/τριες εισάγονται από το ακαδημαϊκό έτος 2003-04 και εξής, είναι η ακόλουθη:

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ	ECTS (μαθήματα)
I. Μαθήματα κορμού Παιδαγωγικής	47 (10)
II. Μαθήματα Φιλοσοφίας	20 (5)
III. Μαθήματα Παιδαγωγικής – κατεύθυνση	50 (10)
IV. Φιλοσοφικά κείμενα	15 (3)
V. Μαθήματα φιλολογικής κατάρτισης	65 (15)
VI. Μάθημα Ψυχολογίας	4 (1)
VII. Διδακτική μεθοδολογία	15 (3)
VIII. Ξένη Γλώσσα	12 (4)
IX. Πληροφορική	6 (2)
X. Μαθήματα ελεύθερης επιλογής	8 (2)
ΣΥΝΟΛΟ	242 (55)

Αναλυτικά:

I. Μαθήματα κορμού Παιδαγωγικής (10 μαθήματα, 47 ECTS)

Έχουν ως στόχο να εισαγάγουν τους/τις φοιτητές/τριες στην προβληματική των επιμέρους κλάδων της Παιδαγωγικής:

ΕΙΣΠ 100 Εισαγωγή στην Παιδαγωγική [5 ECTS]

200 Ψυχολογικές Προϋποθέσεις της Αγωγής [5 ECTS]

ΨΑ I Ψυχολογικές Προϋποθέσεις της Αγωγής I [5 ECTS]

ΨΑ II Ψυχολογικές Προϋποθέσεις της Αγωγής II [5 ECTS]

300 Κοινωνιολογική Θεμελίωση της Αγωγής

ΚΘΑ I Θέματα Κοινωνικοποίησης και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης [5 ECTS]

ΚΘΑ II Θέματα Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης [5 ECTS]

400 Σχολική Παιδαγωγική

ΣΧΠ I Σχολική Παιδαγωγική I [4 ECTS]

ΣΧΠ II Σχολική Παιδαγωγική II [4 ECTS]

500 Ιστορία της Εκπαίδευσης και της Αγωγής

IEA I Σταθμοί στην Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης [4 ECTS]

IEA II Ιστορία της Αγωγής [5 ECTS]

600 Μεθοδολογία της Παιδαγωγικής Έρευνας [5 ECTS]

II. Μαθήματα Φιλοσοφίας (5 μαθήματα, 20 ECTS)

Πέντε από τα μαθήματα Κορμού Φιλοσοφίας είναι υποχρεωτικά για όλους τους/τις φοιτητές/τριες του Τμήματος. Συστήνεται στους/στις φοιτητές/τριες η παρακολούθηση αυτών των μαθημάτων στην αρχή των σπουδών τους. Τα μαθήματα αυτά είναι τα εξής:

Φ 101 Εισαγωγή στη Φιλοσοφία [4 ECTS]

Φ 103 Γνωσιολογία¹ [4 ECTS]

Φ 106 Πολιτική Φιλοσοφία [4 ECTS]

Φ 111 Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία [4 ECTS]

Φ 112 Νεότερη Φιλοσοφία [4 ECTS]

1. Οι φοιτητές/τριες που εισήχθησαν από το 2003-04 έως και το 2006-2007 αντί του **Φ 103** έχουν ως υποχρεωτικό το μάθημα με τον κωδικό **Φ 104**.

III. Μαθήματα Παιδαγωγικής – κατεύθυνση (10 μαθήματα, 50 ECTS)

Οι φοιτητές/τριες πιστώνονται από τα μαθήματα επιστημονικής κατάρτισης (ειδίκευσης) 50 ECTS, ως εξής:

1) Τριάντα (30) ECTS από τα κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα, επιλέγουν δηλαδή ένα μάθημα από τον καθένα από τους παρακάτω κλάδους:

I. Θεωρία και Μεθοδολογία Διδασκαλίας	5 ECTS
II. Μεθοδολογία Παιδαγωγικής Έρευνας	5 ECTS
III Ιστορία Εκπαίδευσης	5 ECTS
IV. Παιδαγωγική Κοινωνιολογία	5 ECTS
V. Συγκριτική Παιδαγωγική	5 ECTS
VI. Εκπαίδευση Ενηλίκων και Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση	5 ECTS

Σύνολο 30 ECTS

2) Είκοσι (20) ECTS από τα μαθήματα επιλογής

Σημείωση: Τα είκοσι (20) ECTS είναι δυνατόν να συμπληρωθούν και από τους έξι κλάδους των κατ' επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων της πρώτης κατηγορίας, εφόσον προσφέρονται σε αυτούς περισσότερα του ενός μαθήματα.

IV. Φιλοσοφικά κείμενα (3 μαθήματα x 5 ECTS = 15 ECTS, κωδικοί ΦΚ 200-399)

Στόχος αυτών των μαθημάτων είναι η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με κλασικά κείμενα της Αρχαιοελληνικής Φιλοσοφικής Γραμματείας.

V. Μαθήματα φιλολογικής κατάρτισης (15 μαθήματα, 65 ECTS)

Τα μαθήματα αυτά καθορίζονται ως εξής:

- α. Πέντε μαθήματα x 5 ECTS = 25 ECTS Αρχαίας Ελληνικής και Λατινικής Φιλολογίας
- β. Πέντε μαθήματα x 4 ECTS = 20 ECTS Μεσαιωνικής και Νέας Ελληνικής Φιλολογίας¹
- γ. Τρία μαθήματα x 4 ECTS = 12 ECTS από το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας (Αρχαία Ιστορία, Βυζαντινή Ιστορία, Νεότερη & Σύγχρονη Ιστορία, Αρχαιολογία ή Ιστορία Τέχνης). Οι ελάχιστες μονάδες ECTS του κάθε μαθήματος αυτής της κατηγορίας είναι τέσσερις (4).
- δ. Δύο μαθήματα x 4 ECTS = 8 ECTS Γλωσσολογίας: ΓΛΩ 301 και ΓΛΩ 310

VI. Μάθημα Ψυχολογίας (1 μάθημα, 4 ECTS)

Ένα μάθημα Γνωστικής ή Κοινωνικής Ψυχολογίας. Οι ελάχιστες μονάδες ECTS του μαθήματος αυτής της κατηγορίας είναι τέσσερις (4)

VII. Διδακτική Μεθοδολογία (3 μαθήματα x 5 ECTS = 15 ECTS)

Τα 3 υποχρεωτικά μαθήματα Διδακτικής Μεθοδολογίας είναι τα εξής:

- 701 Διδακτική Μεθοδολογία του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (με εφαρμογές)
- 702 Διδακτική Μεθοδολογία του μαθήματος της Ιστορίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (με εφαρμογές)
- 703 Διδακτική Μεθοδολογία του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (με εφαρμογές)

VIII. Ξένη Γλώσσα (4 μαθήματα x 3 ECTS = 12 ECTS)

Οι φοιτητές/τριες επιλέγουν κάποια από τις ξένες γλώσσες που διδάσκεται στο Α.Π.Θ.

IX. Πληροφορική (2 μαθήματα x 3 ECTS = 6 ECTS)

Μαθήματα Πληροφορικής I και II.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012 το συντονισμό των μαθημάτων Πληροφορικής έχει ο Αναπλ. Καθηγητής του Παν/μίου Δυτικής Μακεδονίας κ. Νικόλαος Φαχαντίδης (με ανάθεση),

1. Οι φοιτητές/τριες πρέπει να επιλέξουν από τις παρακάτω κατηγορίες μαθημάτων: τρία (3) μαθήματα με κωδικό από 100 έως 199, ένα (1) μάθημα με κωδικό από 200 έως 299 και ένα (1) μάθημα με κωδικό από 300 έως 399.

επικουρούμενος στις ασκήσεις από τον κ. Θεοδόσιο Σαπουνίδη (Ε.Τ.Ε.Π.) και την κ. Μελίνα Καραμανλίδου (μέλος του διοικητικού προσωπικού του Τμήματος).

Χ. Μαθήματα ελεύθερης επιλογής (2 μαθήματα x 4 ECTS = 8 ECTS)

Τα μαθήματα αυτά μπορούν να προέρχονται από οποιοδήποτε Τμήμα του Α.Π.Θ., συμπεριλαμβανομένου και του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής. Οι ελάχιστες μονάδες ECTS του κάθε μαθήματος αυτής της κατηγορίας είναι τέσσερις (4).

Οι φοιτητές/τριες μπορούν να επιλέξουν αντί των μαθημάτων αυτών την εκπόνηση πτυχι-ακής εργασίας, από την οποία πιστώνονται, επίσης, 8 ECTS.

Ενδεικτικό Πρόγραμμα Σπουδών – Κατεύθυνση Παιδαγωγικής			
ECTS		ECTS	
1^ο ΕΞΑΜΗΝΟ		2^ο ΕΞΑΜΗΝΟ	
Φιλοσοφία	8	Φιλοσοφία	4
Παιδαγωγική-κορμός	5	Παιδαγωγική-κορμός	10
Φιλολογική κατάρτιση	13	Φιλολογική κατάρτιση	13
Ξένη γλώσσα	3	Ξένη γλώσσα	3
Πληροφορική I	3		
Σύνολο ECTS	32	Σύνολο ECTS	30
3^ο ΕΞΑΜΗΝΟ		4^ο ΕΞΑΜΗΝΟ	
Φιλοσοφία	4	Φιλοσοφία	4
Παιδαγωγική-κορμός ¹	13	Παιδαγωγική-κορμός	14
Φιλολογική κατάρτιση	9	Φιλολογική κατάρτιση	9
Ξένη γλώσσα	3	Ξένη γλώσσα	3
		Πληροφορική II	3
Σύνολο ECTS	29	Σύνολο ECTS	33
5^ο ΕΞΑΜΗΝΟ		6^ο ΕΞΑΜΗΝΟ	
Παιδαγωγική-κορμός	5	Φιλολογική κατάρτιση	5
Φιλολογική κατάρτιση	12	Διδακτική μεθοδολογία	5
Διδακτική μεθοδολογία	5	Παιδαγωγική-κατεύθυνση	10
Παιδαγωγική-κατεύθυνση	10	Φιλοσοφικά Κείμενα	5
Σύνολο ECTS	32	Ψυχολογία	4
		Σύνολο ECTS	29
7^ο ΕΞΑΜΗΝΟ		8^ο ΕΞΑΜΗΝΟ	
Φιλολογική κατάρτιση	4	Παιδαγωγική- κατεύθυνση	15
Διδακτική μεθοδολογία	5		
Παιδαγωγική- κατεύθυνση	15	Φιλοσοφικά Κείμενα	5
Φιλοσοφικά Κείμενα	5	Ελεύθερες επιλογές ή	8
		πτυχιακή εργασία	
Σύνολο ECTS	29	Σύνολο ECTS	28

1. Σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, ένα από τα μαθήματα Παιδαγωγικής κατά το Γ' εξάμηνο Σπουδών είναι το μάθημα 600 *Μεθοδολογία Παιδαγωγικής Έρευνας*.

2.5. ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΜΕ ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ (ECTS)

	ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ECTS/ μάθημα	ECTS		
			Κατεύθυνση ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ	Κατεύθυνση ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ	
ΚΟΙΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΤΜΗΜΑΤΟΣ					
1	Μαθήματα Κορμού 5 ΦΛΣ +3 ΠΑΙΔ	8	4	32	32
	100 ΕΙΣΠ	1	5	5	5
	ΕΙΣΜ 600	1	5	5	5
2	Φιλοσοφικά κείμενα	3	5	15	15
3	Διδακτικές μεθοδολογίες	3	5	15	15
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ					
4	Αρχαία ελληνική φιλολογία	5	5	25	25
5	Νεοελληνική φιλολογία	5	4	20	20
6	Ιστορία / ιστορία τέχνης	3	4	12	12
7	Γλωσσολογία				
	Γλωσσολογία για Φιλοσοφία	1 / ...	4	4	-
	Γλωσσολογία για Παιδαγωγική	... / 2		-	8
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ					
8φ	Κατεύθυνση Φιλοσοφίας				
	Μαθήματα Κορμού	6	5	30	-
	Μαθήματα κατεύθυνσης επιλογής	11	5	55	-
8π	Κατεύθυνση Παιδαγωγικής				
	Μαθήματα Κορμού	5	5	-	25
	Μαθήματα κατεύθυνσης επιλογής	10	5	-	50
	Ψυχολογία	1	4	-	4
ΑΛΛΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ					
9	Ξένη γλώσσα	4	3	12	12
10	Πληροφορική	2	3	6	6
11	Ελεύθερες επιλογές	2	4	8	8
ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΝΑΔΩΝ ECTS				244	242

2.6. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

Η Πρακτική Άσκηση αποτελεί μέρος της παιδαγωγικής κατάρτισης την οποία προσφέρει το Τμήμα στους/στις φοιτητές/τριές του. Ο φοιτητές/τριες ασκούνται σε σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (όλων των τύπων) α) στο διοικητικό και παιδαγωγικό έργο της σχολικής μονάδας και β) στη διδασκαλία φιλολογικών μαθημάτων (Αρχαίων Ελληνικών, Νεοελληνικής Γλώσσας και Ιστορίας).

Η Πρακτική Άσκηση έχει διάρκεια πέντε έως επτά εβδομάδων, αρχίζει στο Ε' εξάμηνο των Σπουδών και διεξάγεται σε τρεις διακριτούς αλλά αλληλένδετους κύκλους. Η συμμετοχή στους δύο πρώτους κύκλους της άσκησης είναι υποχρεωτική για όλους τους φοιτητές του Τμήματος, ενώ ο τρίτος κύκλος είναι προαιρετικός. Οι κύκλοι είναι οι εξής::

1. Ο **πρώτος** κύκλος: Διοικητική, παιδαγωγική και εκπαιδευτική διάσταση της σχολικής μονάδας. Συνίσταται σε δύο εβδομάδες άσκησης των φοιτητών/τριών σε σχολεία (μία εβδομάδα στην αρχή του χειμερινού και μία του εαρινού εξαμήνου).
2. Ο **δεύτερος** κύκλος: Διδακτική μεθοδολογία φιλολογικών μαθημάτων. Αποτελεί μέρος των υποχρεώσεων που έχουν οι φοιτητές/τριες στο πλαίσιο των μαθημάτων Διδακτικής μεθοδολογίας και έχει διάρκεια τριών εβδομάδων.
3. Ο **τρίτος** κύκλος: Εργασία σε σχολικές μονάδες. Συνίσταται σε εργασία των φοιτητών/τριών σε σχολεία που αφορά διοικητικές και παιδαγωγικές δραστηριότητες και διαρκεί δύο εβδομάδες.

Η συμμετοχή στην Πρακτική Άσκηση αναγράφεται στην αναλυτική βαθμολογία¹. Οι ακριβείς ημερομηνίες της Πρακτικής Άσκησης ανακοινώνονται από τον Τομέα Παιδαγωγικής. Επίσης, πριν από την έναρξη της Πρακτικής Άσκησης γίνεται ενημέρωση των ενδιαφερόμενων φοιτητών/τριών. Βλ. <http://www.edlit.auth.gr/praktiki/start.htm>

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012 υπεύθυνος για την Πρακτική Άσκηση είναι ο επ. Καθηγητής Κυριάκος Μπονίδης και αναπληρωτής ο Καθηγητής κ. Δημήτρης Μαυροσκούφης.

1. Σημειώνεται πως για τους/τις φοιτητές/τριες που έχουν συμπληρώσει την α' και β' φάση του πρώτου κύκλου της πρακτικής άσκησης, απαιτείται **σφραγίδα και υπογραφή** από τον Τομέα Παιδαγωγικής, προκειμένου να την κατοχυρώσουν.

3. ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2011-2012

3.1. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

Όλα τα προπτυχιακά μαθήματα που προσφέρει ο Τομέας Φιλοσοφίας διδάσκονται τρεις (3) ώρες εβδομαδιαίως.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Φοιτητές/τριες που έχουν παρακολουθήσει επιτυχώς μάθημα με κωδικό είτε του παλιού Προγράμματος Σπουδών (ΠΠΣ) είτε του νέου Προγράμματος (ΝΠΣ) δεν επιτρέπεται να το δηλώσουν για δεύτερη φορά (α) αν έχει ίδιο τίτλο αλλά διαφορετικό κωδικό και (β) αν έχει ίδιο κωδικό αλλά διαφορετικό τίτλο.

Χειμερινό εξάμηνο

ΚΩΔ	ECTS		
I. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΟΡΜΟΥ			
Φ 101	4	Εισαγωγή στη φιλοσοφία	Παναγιώτης Θανασάς
Φ 102	5	Οντολογία – Μεταφυσική	Θεόδωρος Πενολίδης
Φ 103	4	Γνωσιολογία	Αλεξάνδρα Δεληγιώργη
Φ 106	4	Πολιτική φιλοσοφία	Σωκράτης Δεληβογιατζής
Φ 107	5	Αισθητική και Φιλοσοφία της Τέχνης	Θεόπη Παρισάκη
Φ 111	4	Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία	Βασίλης Κάλφας
Φ 112	4	Νεότερη Φιλοσοφία	Ιωάννης Πλάγγεσης
Φ 113	5	Φιλοσοφία της ύστερης αρχαιότητας & των μέσων χρόνων	Γιώργος Ζωγραφίδης
II. ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ			
ΦΚ 207	5	Πλάτων, «Πολιτεία»	Θεόδωρος Πενολίδης
ΦΚ 261	5	Friedrich Nietzsche, «Έτσι μίλησε ο Ζαρατούστρα»	Παναγιώτης Δόικος
ΦΚ 262	5	Αριστοτέλης, «Περί γενέσεως και φθοράς»	Βασίλης Κάλφας
ΦΚ 264	5	Αριστοτέλης, «Αναλυτικά Ύστερα»	Χρήστος Πεχλιβανίδης
III. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ			
Φ 198	5	Θέματα νεότερης φιλοσοφίας: Νεότερη Πολιτική και Κοινωνική Φιλοσοφία	Ιωάννης Πλάγγεσης
Φ 199	5	Θέματα σύγχρονης φιλοσοφίας: Μοντέρνες και μεταμοντέρνες φιλοσοφίες από το 1960 έως σήμερα	Αλεξάνδρα Δεληγιώργη
Φ 328	5	Νεότερη ηθική φιλοσοφία: Hume-Bentham-Mill	Φιλήμων Παιονίδης
Φ 335	5	Η μουσική στην αρχαία ελληνική φιλοσοφία	Παύλος Καϊμάκης
Φ 361	5	Ο στοχασμός ως επανάσταση στη φιλοσοφία του Krishnamurti	Παναγιώτης Δόικος
Φ 362	5	Διαλεκτική του διαφωτισμού	Παναγιώτης Θανασάς
Φ 363	5	Spinoza: Ηθική	Επαμεινώνδας Βαμπούλης
IV. ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ			
Φ 615	5	Πολιτικές θεωρίες στον 20 ^ο αιώνα	Φιλήμων Παιονίδης

Εαρινό εξάμηνο

ΚΩΔ	ECTS		
I. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΟΡΜΟΥ			
Φ 101	4	Εισαγωγή στη Φιλοσοφία	Δήμητρα Σφενδόνη-Μέντζου
Φ 102	5	Οντολογία – Μεταφυσική	Παναγιώτης Δόικος
Φ 103	4	Γνωσιολογία	Δήμητρα Σφενδόνη-Μέντζου
Φ 104	5	Φιλοσοφία των Επιστημών	Αλεξάνδρα Δεληγιώργη
Φ 106	4	Πολιτική φιλοσοφία: αρχαία ελληνική πολιτική & κοινωνική φιλοσοφία –Σοφιστές, Πλάτων, Αριστοτέλης	Ιωάννης Πλάγγεσης
Φ 107	5	Αισθητική και Φιλοσοφία της Τέχνης	Παύλος Καϊμάκης
Φ 109	5	Ηθική Φιλοσοφία	Φιλήμων Παιονίδης
Φ 111	4	Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία	Θεόπη Παρισάκη
Φ 112	4	Νεότερη Φιλοσοφία	Θεόδωρος Πενολίδης
Φ 114	5	Σύγχρονη Φιλοσοφία: Χάιντεγκερ ²	Παναγιώτης Θανασάς
II. ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ			
ΦΚ 221	5	Αριστοτέλης, «Περί ψυχής»	Χριστίνα Παπαχρήστου
ΦΚ 256	5	Αριστοτέλης, «Περί ποιητικής»	Παύλος Καϊμάκης
ΦΚ 263	5	Σωκρατικοί διάλογοι	Βασίλης Κάλφας
ΦΚ 265	5	Πηγές της φιλοσοφίας του νεωτερικού υποκειμένου: Locke, «Δοκίμιο για την ανθρώπινη νόηση» και Kant, «Κριτική του Καθαρού Λόγου»	Μιχάλης Μπαρτσιδής
III. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ			
Φ 197	5	Θέματα αρχαίας φιλοσοφίας: Προσωκρατικοί	Θεόπη Παρισάκη
Φ 322	5	Φιλοσοφία και κινηματογράφος	Παναγιώτης Δόικος
Φ 358	5	Johann Gottlieb Fichte, «Ο Προορισμός του ανθρώπου»	Θεόδωρος Πενολίδης
IV. ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ			
Φ 616	5	Πλάτων, «Συμπόσιον»	Παναγιώτης Δόικος
Φ 617	5	Χέγκελ, «Φαινομενολογία του πνεύματος»	Παναγιώτης Θανασάς

3.2. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ

Χειμερινό εξάμηνο

Εκτός από τις περιπτώσεις που αναγράφεται διαφορετικά, όλα τα προπτυχιακά μαθήματα που προσφέρει ο Τομέας Παιδαγωγικής διδάσκονται 3ΩΕ.

I. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΟΡΜΟΥ			
ECTS			
ΕΙΣΠ	5	Εισαγωγή στην Παιδαγωγική (με ασκήσεις)	Δημήτρης Χατζηδήμου
100		(4ΩΕ)	
200		Ψυχολογικές Προϋποθέσεις της Αγωγής	
ΨΑ I	5	Ψυχολογικές Προϋποθέσεις της Αγωγής I	Μάρω Δόικου
400		Σχολική Παιδαγωγική	
ΣΧΠ I	4	Σχολική Παιδαγωγική I	Ελένη Χοντολίδου
ΣΧΠ II	4	Σχολική Παιδαγωγική II	Κυριάκος Μπονιδής

¹ Το μάθημα δεν μπορούν να δηλώσουν όσοι/ες το έχουν περάσει με τον κωδικό Φ115 ή Φ416.

² Το μάθημα δεν μπορούν να δηλώσουν όσοι/ες έχουν περάσει το μάθημα «Χάιντεγκερ και μεταφυσική» με τον κωδικό Φ198.

ΕΙΣΜ 600	5	Μεθοδολογία της Παιδαγωγικής Έρευνας (4ΩΕ)	Δημήτριος Σταμοβλάσης
-------------	---	---	-----------------------

II. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

Α΄ Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά

1. Θεωρία και Μεθοδολογία Διδασκαλίας			
Π 1901	5	Μικροηλεκτρονική και Παιδαγωγική Επιστήμη	Κωνσταντίνος Μπίκος
Π 1904	5	Μικροδιδασκαλίες	Δημήτρης Χατζηδήμου
2. Μεθοδολογία Παιδαγωγικής Έρευνας			
Π 1615	5	Μεθοδολογία της Κοινωνικής Έρευνας: Οι Μέθοδοι της Συνέντευξης και Επισκόπησης	Δημήτριος Σταμοβλάσης
Π 1616	5	Μεθοδολογικές προσεγγίσεις στην Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης: Ανάλυση και ερμηνεία Πηγών	Σιδηρούλα Ζιώγου–Καραστεργίου/ Βασίλειος Φούκας
Π 1902	5	Εισαγωγή στη χρήση Η/Υ με εφαρμογές στις κοινωνικές επιστήμες	Δημήτριος Σταμοβλάσης
3. Ιστορία της εκπαίδευσης			
Π 1501	5	Προσεγγίσεις στην Ιστορία της γυναικείας εκπαίδευσης στην Ελλάδα	Σιδηρούλα Ζιώγου–Καραστεργίου
Π 1503	5	Μορφές Νεοελλήνων Παιδαγωγών	Σιδηρούλα Ζιώγου–Καραστεργίου/ Βασίλειος Φούκας
4. Παιδαγωγική Κοινωνιολογία			
Π 1404	5	Εκπαίδευση και φύλο	Σιδηρούλα Ζιώγου –Καραστεργίου
Π 1311	5	Η παιδαγωγική σχέση: αλληλεπίδραση και επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητή	Κωνσταντίνος Μπίκος
Π 1314	5	Εθνοκεντρισμός και εξευρωπαϊσμός: ο ρόλος της εκπαίδευσης	Μιχάλης Κελπανίδης
5. Συγκριτική Παιδαγωγική			
Π 1707	5	Σύγκριση προγραμμάτων διδασκαλίας Ελλάδας και Γερμανίας	Αναστασία Κεσίδου
Π 1709 (νέο)	5	Συστήματα Εκπαίδευσης στην Ειδική Αγωγή	Σουζάνα Παντελιάδου
6. Εκπαίδευση Ενηλίκων και Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση			
Π 1810	5	Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση και Διαβίου μάθηση στην Ε.Ε: θεώρηση των θεσμών και των πρακτικών στις Χώρες Μέλη	Γεώργιος Κ. Ζαρίφης
Π 1811	5	Ο ρόλος του κριτικού στοχασμού στη μάθηση και εκπαίδευση ενηλίκων: ζητήματα νοηματοδότησης και μετασχηματισμού της ανθρώπινης εμπειρίας και ο ρόλος του κριτικοστοχαστικού εκπαιδευτή	Γεώργιος Κ. Ζαρίφης

Β΄ Μαθήματα επιλογής

2100		Ειδική Αγωγή	
Π 2102	5	Θέματα Ειδικής Αγωγής II	Μάρω Δόικου
2200		Διαπολιτισμική Εκπαίδευση	
Π 2201	5	Στόχοι και κατευθύνσεις στη διαπολιτισμική εκπαίδευση	Αναστασία Κεσίδου

III. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

701	5	Διδακτική μεθοδολογία του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (με εφαρμογές) (4ΩΕ)	Νικολίνα Κουντουρά
702	5	Διδακτική μεθοδολογία του μαθήματος της Ιστορίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (με εφαρμογές) (4ΩΕ)	Κατερίνα Δημητριάδου
703	5	Διδακτική μεθοδολογία του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (με εφαρμογές) (4ΩΕ)	Βασίλειος Τσιότρας

Εαρινό εξάμηνο

I. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΟΡΜΟΥ

ECTS			
200		Ψυχολογικές Προϋποθέσεις της Αγωγής	
ΨΑ II	5	Ψυχολογικές Προϋποθέσεις της Αγωγής II	Μάρω Δόικου
300		Κοινωνιολογική Θεμελίωση της Αγωγής	
ΚΘΑ I	5	Θέματα Κοινωνικοποίησης και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης	Αναστασία Κεσίδου
ΚΘΑ II	5	Θέματα Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης	Μιχάλης Κελπανίδης
500		Ιστορία της Εκπαίδευσης και της Αγωγής	
IEA I	4	Σταθμοί στην Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης	Δημήτρης Μαυροσκούφης
IEA II	5	Ιστορία της Αγωγής	Σιδηρούλα Ζιώγου-Καραστεργίου

II. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

Α' Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά

1.		Θεωρία και Μεθοδολογία Διδασκαλίας	
Π 1438	5	Μεθόδευση της διδασκαλίας και Νέες Τεχνολογίες	Κωνσταντίνος Μπίκος
Π 1442	5	Παιδαγωγική της ειρήνης: έρευνα, θεωρία και πράξη	Κυριάκος Μπονίδης
Π 1904	5	Μικροδιδασκαλίες	Δημήτρης Χατζηδήμου
2.		Μεθοδολογία Παιδαγωγικής Έρευνας	
Π 1617	5	Εφαρμοσμένη Στατιστική: Η σημασία της στην έρευνα των Επιστημών Αγωγής και στη Λήψη Αποφάσεων	Δημήτριος Σταμοβλάσης
Π 1618	5	Κριτικές μεθοδολογικές προσεγγίσεις στην εκπαιδευτική έρευνα	Κυριάκος Μπονίδης
Π 1902	5	Εισαγωγή στη χρήση Η/Υ με εφαρμογές στις κοινωνικές επιστήμες	Δημήτριος Σταμοβλάσης
3.		Ιστορία της Εκπαίδευσης	
Π 1505	5	Προσεγγίσεις στην έρευνα της Τοπικής Εκπαιδευτικής Ιστορίας: το παράδειγμα των σχολείων της Θεσσαλονίκης	Σιδηρούλα Ζιώγου – Καραστεργίου/ Βασίλειος Φούκας
Π 1507	5	Ιστορία της Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης στην Ελλάδα: Το παράδειγμα των Φιλοσοφικών Σχολών	Σιδηρούλα Ζιώγου – Καραστεργίου/ Βασίλειος Φούκας
4.		Παιδαγωγική Κοινωνιολογία	
Π 1312	5	Σχέσεις συνομηλίκων στην ομάδα της σχολικής τάξης	Κωνσταντίνος Μπίκος

Π 1444	5	Ιστορίες ζωής ως μέθοδος έρευνας: αυτοβιογραφίες και βιογραφίες γυναικών	Ελένη Χοντολίδου/ Σιδηρούλα Ζιώγου – Καραστεργίου
5. Συγκριτική Παιδαγωγική			
Π 1708	5	Η Συγκριτική Παιδαγωγική ως πεδίο της Παιδαγωγικής Επιστήμης	Αναστασία Κεσίδου
Π 1710 (νέο)	5	Αναλυτικά Προγράμματα για το μάθημα της Λογοτεχνίας στην Ευρώπη	Ελένη Χοντολίδου
6. Εκπαίδευση Ενηλίκων και Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση			
Π 1809	5	Κοινωνιολογία της Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης	Μιχάλης Κελπανίδης
Π 1813 (νέο)	5	Επιμόρφωση εκπαιδευτικών στην Ειδική Αγωγή	Σουζάνα Παντελιάδου

Β' Μαθήματα επιλογής

1400		Σχολική Παιδαγωγική	
Π 1445 (νέο)	5	Συνεργατικές μορφές διδασκαλίας και μάθησης στην εκπαίδευση	Δημήτρης Χατζηδήμου
2100		Ειδική Αγωγή	
Π 2103	5	Θέματα Ειδικής Αγωγής III (Μαθησιακές δυσκολίες)	Μάρω Δόικου
Π 2105 (νέο)	5	Διδακτικές προσεγγίσεις στις μαθησιακές δυσκολίες	Σουζάνα Παντελιάδου

III. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ

701	5	Διδακτική μεθοδολογία του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (με εφαρμογές) (4ΩΕ)	Φωτεινή Λίκα
702	5	Διδακτική μεθοδολογία του μαθήματος της Ιστορίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (με εφαρμογές) (4ΩΕ)	Δημήτρης Μαυροσκούφης
703	5	Διδακτική μεθοδολογία του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (με εφαρμογές) (4ΩΕ)	Βασίλειος Τσιότρας

3.3. ΛΟΙΠΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Όλα τα μαθήματα που παρατίθενται παρακάτω διδάσκονται 3 ώρες εβδομαδιαίως.

A. ΑΠΟ ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ¹

Αρχαία Ελληνική Φιλολογία

Χειμερινό εξάμηνο

ΑΕΦ 101 Ασκήσεις: Γραμματική, Συντακτικό, Θεματογραφία [5 ECTS] Μαρία Ξανθού

Εαρινό εξάμηνο

ΑΕΦ 101 Ασκήσεις: Γραμματική, Συντακτικό, Θεματογραφία [5 ECTS] Δήμητρα Κουκουζικά

1. Εκτός από τα μαθήματα που προσφέρουν οι Ειδικοί Επιστήμονες του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής και που παρατίθενται εδώ, οι φοιτητές/τριες μπορούν να επιλέγουν μαθήματα Φιλολογίας και από τα προσφερόμενα του Τμήματος Φιλολογίας (βλ. 3.3 Β).

Νέα Ελληνική Φιλολογία

(Οι φοιτητές/τριες πρέπει να επιλέξουν από τις παρακάτω κατηγορίες μαθημάτων: τρία (3) μαθήματα με κωδικό από 100 έως 199, ένα (1) μάθημα με κωδικό από 200 έως 299 και ένα (1) μάθημα με κωδικό από 300 έως 399.

Χειμερινό εξάμηνο

Κωδικός	ECTS	Μάθημα	Διδάσκων
ΝΕΦ 100	4	Ελληνικός ρομαντισμός	Συμεών Δεγερμεντζίδης
ΝΕΦ 106	4	Η λογοτεχνική γενιά του 1880	Συμεών Δεγερμεντζίδης
ΝΕΦ 108	4	Καζαντζάκης, Σικελιανός, Βάρναλης: φιλοσοφικό υπόστρωμα και λογοτεχνική έκφραση	Δημήτρης Κόκορης
ΝΕΦ 202	4	Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας	Δημήτρης Κόκορης
ΝΕΦ 309	4	Σεμινάριο: Κείμενα νεοελληνικής λογοτεχνίας: φιλοσοφικές, φιλολογικές και διδακτικές διαστάσεις ¹	Δημήτρης Κόκορης

Εαρινό εξάμηνο

ΝΕΦ 101	4	Η Λογοτεχνική γενιά του 1930	Συμεών Δεγερμεντζίδης
ΝΕΦ 102	4	Μεταπολεμική ποίηση, ποιητικός ρεαλισμός	Δημήτρης Κόκορης
ΝΕΦ 111	4	Μαρξισμός και λογοτεχνία	Δημήτρης Κόκορης
ΝΕΦ 202	4	Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας	Συμεών Δεγερμεντζίδης
ΝΕΦ 310	4	Σεμινάριο: Φιλοσοφία και λογοτεχνία ²	Δημήτρης Κόκορης

Γλωσσολογία

Χειμερινό εξάμηνο

ΓΛΩ 301	4	Γενική Γλωσσολογία (πρώην Εισαγωγή στη Γλωσσολογία)	Δήμητρα Παπαγγελή
ΓΛΩ 310	4	Ιστορική Γλωσσολογία	Γεωργία Φραγκάκη

Εαρινό εξάμηνο

ΓΛΩ 301	4	Γενική Γλωσσολογία (πρώην Εισαγωγή στη Γλωσσολογία)	Δήμητρα Παπαγγελή
---------	---	--	-------------------

Πληροφορική

Χειμερινό εξάμηνο

ΠΛ 101	3	Πληροφορική I	Νικόλαος Φαχαντίδης
--------	---	---------------	---------------------

Εαρινό εξάμηνο

ΠΛ 102	3	Πληροφορική II	Νικόλαος Φαχαντίδης
--------	---	----------------	---------------------

1. Οι φοιτητές/τριες, για να δηλώσουν το σεμιναριακό μάθημα, θα πρέπει να έχουν εξεταστεί στο ΝΕΦ 202.

2. Οι φοιτητές/τριες, για να δηλώσουν το σεμιναριακό μάθημα, θα πρέπει να έχουν εξεταστεί στο ΝΕΦ 202.

Β. ΑΠΟ ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ (Τομέας Κλασικών Σπουδών)

Αρχαία Ελληνική Φιλολογία

Χειμερινό εξάμηνο

Κωδικός	ECTS	Μάθημα	Διδάσκων
ΑΕΦ 102	5	Ομηρικό έπος : Οδύσσεια (κ, μ)	Μαρία Πλαστήρα
ΑΕΦ 109	5	Αρχαία ελληνική πεζογραφία: Ξενοφών – Λουκιανός – Πλούταρχος (επιλογές)	Ευάγγελος Αλεξίου

Εαρινό εξάμηνο

ΑΕΦ 102	5	Ομηρικό έπος : Ιλιάς (Α, Β)	Αναστάσιος Λώλος
ΑΕΦ 107	5	Ρητορική: Ισοκράτης – Πλούταρχος	Ευάγγελος Αλεξίου
ΛΦΙ 126	5	Λατινική Πεζογραφία ¹ 1. Caesar, <i>Commentarii</i> (επιλογή κειμένων) 2. Tacitus, <i>Historiae</i>	Χρυσάνθη Τσίτσιου Σταύρος Φραγκουλίδης

Νέα Ελληνική Φιλολογία

Χειμερινό εξάμηνο

Κωδικός	ECTS	Μάθημα ²	Διδάσκων
ΝΕΦ 201	4	Ιστορία της νεοελληνικής γραμματείας και εισαγωγή στη νεοελληνική φιλολογία	Λ. Αραμπατζίδου / Σ. Σταυρακοπούλου / Μ. Ιατρού
ΝΕΦ 203	4	Νεοελληνική ποίηση (1789-1914)	Κ. Φραντζή / Μ. Βασιλειάδη
ΝΕΦ 204	4	Νεοελληνική πεζογραφία (1789-1914)	Μ. Μπακογιάννης / Μ. Μικέ / Γ. Φαρίνου

* * *

1 Το μάθημα προσφέρεται σε συνδιδασκαλία με το Τμήμα Φιλολογίας για 60 φοιτητές/τριες, οι οποίοι κατανέμονται αλφαβητικά ανά 30 σε κάθε ακροατήριο.

2 Τα παρακάτω τρία (3) μαθήματα προσφέρονται σε συνδιδασκαλία με το Τμήμα Φιλολογίας για 20 φοιτητές/τριες ανά μάθημα.

3.4. ΠΕΡΙΓΡΑΦΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

Α. Χειμερινό εξάμηνο

I. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΟΡΜΟΥ

Φ 101 Εισαγωγή στη φιλοσοφία

Παναγιώτης Θανασιάς

Σύμφωνα με ένα γνωστό ευφυολόγημα, «φιλοσοφία είναι η προσπάθεια να απαντηθεί το ερώτημα τι είναι η φιλοσοφία». Η φράση περιλαμβάνει βέβαια έναν πυρήνα αλήθειας: Οι προσδιορισμοί της φιλοσοφίας ποικίλλουν τόσο όσο και οι φιλοσοφικές θέσεις όσων την θεραπεύουν. Ο στόχος μιας εισαγωγής στη φιλοσοφία, επομένως, δεν μπορεί να είναι παρά η παρουσίαση της πολυμορφίας των εκδοχών του φιλοσοφικού λόγου. Θα παρουσιάσουμε αυτή την πολυμορφία με δύο τρόπους: "ιστορικά", με αναφορά σε σημαντικούς φιλοσόφους της αρχαιότητας και των νέων χρόνων, και "συστηματικά", με επικέντρωση στα κυριότερα φιλοσοφικά ερωτήματα: τι είναι η πραγματικότητα; τι μπορώ να γνωρίζω; τι είναι αγαθό; Σε κάθε περίπτωση, επειδή η φιλοσοφία δεν είναι τίποτε άλλο από τα φιλοσοφικά κείμενα, στο επίκεντρο της προσέγγισής μας θα βρίσκονται επιλεγμένα φιλοσοφικά αποσπάσματα.

Το μάθημα είναι "ανοικτό" σε φοιτητές όλων των Σχολών και Τμημάτων. Η παρακολούθησή του δεν είναι υποχρεωτική, αλλά κρίνεται απαραίτητη. Η αξιολόγηση της επίδοσης κατά την τελική εξέταση θα ελέγχει την ικανότητα για ερμηνευτική προσέγγιση των κειμένων που θα μας απασχολήσουν (χωρίς να προϋποθέτει κανενός είδους αποστήθιση).

Φ 102 Οντολογία – Μεταφυσική

Θεόδωρος Πενολίδης

Στόχος του μαθήματος είναι η εισαγωγή στην *Μεταφυσική της Αρχαιότητας*, η οποία αφενός θέτει το ερώτημα για την ουσία του πραγματικού, του Είναι και του γίνεσθαι, και αφετέρου διερευνά τις αρχές της γνώσης εν γένει.

Η αρχαία μεταφυσική στοχασμός μπορεί εν συνόλω να διαιρεθεί σε τρία μεγάλα στάδια ή περιόδους ανάπτυξης. Οι στοχαστές της πρώτης περιόδου με νεανική απειρία αλλά και αυτοπεποίθηση επιλαμβάνονται της επίλυσης των πλέον δυσχερών μεταφυσικών προβλημάτων περί των πρώτων αρχών και αιτιών του Είναι και του γίνεσθαι, χωρίς ωστόσο να έχουν εξετάσει από πριν, όπως θα ήταν το προσήκον, ούτε τις δυσχέρειες των εξεταστέων ζητημάτων, αλλά ούτε την ποιότητα και το μέτρο των γνωστικών τους δυνάμεων. Κατά την δεύτερη περίοδο, η μεταφυσική διάνοια, έχοντας διδαχθεί από την πείρα και τις θεωρίες των προγενεστέρων και παράλληλα λαμβάνοντας υπ' όψιν όσα διέλαθαν της προσοχής εκείνων, καταλήγει ή να θέτει στον εαυτό της στενότερα όρια φιλοσοφικής αναζήτησης και έρευνας, ή, προχωρώντας στην έρευνα με μεγαλύτερη περίσκεψη, συντονία και κατάλληλη χρησιμοποίηση των πορισμάτων των προηγούμενων, να δημιουργεί συστήματα που στοχεύουν στην επίλυση των σπουδαίων προβλημάτων του Είναι, της γνώσης και του πράττειν. Κατά την τρίτη περίοδο η μεταφυσική διάνοια, καθώς αποβάλλει την αυτοπεποίθησή της, ή διαμφισβητεί την δυνατότητα εύρεσης της αλήθειας ή αρύεται από τους προηγούμενους φιλοσόφους ή αναζητεί κάποια άλλη πηγή της γνώσης πέρα από την συνήθη, προκειμένου να ικανοποιήσει τις ανάγκες της, είτε θεωρητικές είτε πρακτικές.

Φ 103 Γνωσιολογία

Αλεξάνδρα Δεληγιώργη

Στο πλαίσιο αυτού του μαθήματος εξετάζουμε σύγχρονες θεωρίες της γνώσης και συναφή επιστημολογικά ρεύματα που έκαναν την εμφάνισή τους κατά τον 19ο και τον 20ο αιώνα, όπως ο θετικισμός στις διάφορες παραλλαγές και μετεξελίξεις του (λογικός εμπειρισμός, κριτικός ορθολογισμός, αντικειμενισμός, θεμελιωτισμός, σχετικισμός κτλ.), ο στρουκτουραλισμός, η αναλυτική και η κριτική ερμηνευτική θεωρία, η επιστημολογία της πολυπλοκότητας.

Συγκεκριμένα, συζητούμε τις επιστημολογικές και φιλοσοφικές απόψεις των A. Comte, J.St. Mill, H. Spencer, W. Dilthey, M. Weber, K. Popper, J. Habermas, J. Prigogine, Edgar Morin, Im. Wallerstein, σχετικά με την συγκρότηση και την λειτουργία μοντέλων προσέγγισης των

φυσικών και των κοινωνικών επιστημών.

Το μάθημα προσφέρεται στους φοιτητές των Τμημάτων: 1) Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, 2) Ιστορίας και Αρχαιολογίας, 3) Φιλολογίας, 4) Ψυχολογίας, 5) Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, 6) Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, 7) Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, 8) Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας, και 9) Αρχιτεκτόνων.

Φ 106 Πολιτική φιλοσοφία: αρχαία ελληνική πολιτική & κοινωνική φιλοσοφία: Σοφιστές, Πλάτων, Αριστοτέλης Γιάννης Πλάγγεσης

Το μάθημα αυτό διαρθρώνεται σε τέσσερις θεματικές ενότητες. Στην *πρώτη* ενότητα, «Εισαγωγικά», επιχειρείται μια επισκόπηση του σύγχρονου θεωρητικού στοχασμού αναφορικά με την πολιτική φιλοσοφία και την ιστορία της. Στη *δεύτερη* ενότητα, «Οι πολιτικές απόψεις των σοφιστών», αναλύονται οι απόψεις των κυριότερων Σοφιστών με ιδιαίτερη έμφαση στα κρίσιμα ζητήματα που απασχολούν την προβληματική τους: η αντίθεση του «νόμου» και του «φύσει», η έννοια του δικαίου, ο θεσμός της δουλείας, η εξέλιξη του πολιτισμού, η θεωρία της δημοκρατίας, το κοινωνικό συμβόλαιο. Στην *τρίτη* ενότητα, «Η πολιτική φιλοσοφία του Πλάτωνα», αναλύεται η πλατωνική *Πολιτεία* και γίνεται αναφορά στις θεωρητικές της προϋποθέσεις και στις κρίσιμες θεματικές της: 'η γένεση και η διάρθρωση της δίκαιης πολιτείας', 'η παιδεία των φυλάκων', 'η ενότητα της δίκαιης πολιτείας και η δυνατότητα πραγμάτωσής της' η παρακμή της δίκαιης πολιτείας: η τιμοκρατική, η ολιγαρχική και η δημοκρατική πολιτεία, η τυραννία. Αναφορά γίνεται επίσης στην κριτική του Αριστοτέλη και του Karl Popper. Στην *τέταρτη* ενότητα, «Η πολιτική φιλοσοφία του Αριστοτέλη», αναλύονται τα *Πολιτικά* του Αριστοτέλη στις κύριες θεματικές τους ενότητες: 'η έννοια της πολιτικής και η σχέση ηθικής και πολιτικής', 'η έννοια της πόλης, η οικία: οικονομία και δουλεία', 'τα πολιτεύματα: ορθά και ημαρτημένα πολιτεύματα', 'η διατήρηση και η φθορά των πολιτευμάτων', 'το ιδεώδες της αριστοκρατικής πολιτείας'. Γίνεται επίσης αναφορά στις επιδράσεις της αριστοτελικής πολιτικής σκέψης στον μεταγενέστερο φιλοσοφικό στοχασμό.

Φ 107 Αισθητική και Φιλοσοφία της Τέχνης Θεόπη Παρισάκη

Το περιεχόμενο των όρων «αισθητική», «κριτική» και «τέχνη». Η πολιτιστική κατάσταση στην Ευρώπη κατά τον 17^ο και 18^ο αιώνα και η θέση του καλλιτέχνη την εποχή αυτή. Τα γενικά χαρακτηριστικά της θεωρίας του νεοκλασικισμού και η εφαρμογή των αρχών της στη γαλλική θεωρία της ποίησης και των εικαστικών τεχνών (ζωγραφική, αρχιτεκτονική) στη Γαλλία και την Αγγλία. Το υποκειμενιστικό ρεύμα των φιλοσόφων του 17^{ου} αιώνα (Descartes, Pierre Nicole, Pascal, Spinoza, Hobbes, Leibniz). Οι πρόδρομοι της θεωρίας του γούστου που αναπτύσσεται στην Αγγλία τον 18^ο αιώνα. Η αγγλική θεωρία του γούστου και η ανάπτυξη της προβληματικής της.

Φ 111 Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία Βασίλης Κάλφας

Ιστορική εξέταση της αρχαίας φιλοσοφίας από τις απαρχές της τον 6^ο αιώνα π.Χ. έως τα ελληνιστικά χρόνια. Πρόδρομοι. Σχέση Ελλάδας και Ανατολής. Προσωκρατικοί φιλόσοφοι. Σοφιστές και Σωκράτης. Ιατρική, μαθηματικά και αστρονομία κατά τον 5^ο αιώνα. Πλάτων. Αριστοτέλης. Ελληνιστικές σχολές.

Φ 112 Νεότερη Φιλοσοφία Γιάννης Πλάγγεσης

Στο μάθημα αυτό εξετάζονται τα γενικά χαρακτηριστικά του νεότερου φιλοσοφικού στοχασμού και τα ρεύματα σκέψης που διαμόρφωσαν τη φιλοσοφική προβληματική της νεοτερικότητας. Το μάθημα διαρθρώνεται σε τέσσερις ενότητες. Στην *πρώτη* ενότητα, «Εισαγωγικά», τίθεται το πρόβλημα της ιστορίας της φιλοσοφίας ή της ανασύνθεσης του φιλοσοφικού στοχασμού του παρελθόντος στο παρόν και εξετάζονται οι βασικές θεματικές του νεότερου φιλοσοφικού στοχασμού στο πλαίσιο των γενικότερων κοινωνικών και πολιτικών εξελίξεων. Στη *δεύτερη* ενότητα, «Η νεότερη φιλοσοφία και το πρόβλημα της

μεθόδου», εξετάζεται αναλυτικά το έργο των θεμελιωτών του νεότερου φιλοσοφικού στοχασμού Francis Bacon και René Descartes. Στην *τρίτη* ενότητα, «Η εμπειρική παράδοση στη νεότερη φιλοσοφία», εξετάζεται αναλυτικά το έργο των φιλοσόφων Thomas Hobbes, John Locke, George Berkeley και David Hume. Στην *τέταρτη* ενότητα, «Η ορθολογική παράδοση στη νεότερη φιλοσοφία», εξετάζεται αναλυτικά το έργο των φιλοσόφων Spinoza και Leibniz. Αναφορά γίνεται επίσης στο Γαλλικό Διαφωτισμό, στη φιλοσοφία του Kant και στο γερμανικό ιδεαλισμό. Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση της ιστορίας της νεότερης φιλοσοφίας μέσω της ανάλυσης των βασικών κειμένων των φιλοσόφων και μιας περιεκτικής πληροφόρησης σε σχέση με διανοητικό, κοινωνικό και ιστορικό πλαίσιο διαμόρφωσης του νεότερου φιλοσοφικού στοχασμού.

Φ 113 Φιλοσοφία της ύστερης αρχαιότητας
& των μέσων χρόνων

Γιώργος Ζωγραφίδης

Σκοπός της παράδοσης είναι η εισαγωγή στη φιλοσοφία της Ύστερης Αρχαιότητας και του Μεσαίωνα. Το μάθημα έχει χαρακτήρα (α) ιστορικό: περιλαμβάνει σύντομη αφήγηση της ιστορίας της φιλοσοφίας, την οποία και επιχειρεί να κατανοήσει διαχρονικά (σε σχέση με την αρχαία ελληνική παράδοση) και συγχρονικά (ένταξη στην κοινωνία και στον πολιτισμό της εποχής, με έμφαση στις συνθήκες παραγωγής του φιλοσοφικού λόγου), και (β) συστηματικό: ανάλυση των κύριων θεματικών και αρχών της φιλοσοφικής σκέψης της περιόδου.

Εξετάζεται εισαγωγικά η ιστορία, η σημερινή κατάσταση και οι προοπτικές των σπουδών της φιλοσοφίας της εποχής και αναλύονται οι προϋποθέσεις για την ερμηνεία της. Παρουσιάζονται οι δύο βασικές συνιστώσες της, η ελληνική («εθνική») φιλοσοφία και η χριστιανική σκέψη, μέσα από την πρόσληψη των φιλοσοφικών παραδόσεων του πλατωνισμού και του αριστοτελισμού. Καταδεικνύεται η συνέχεια αλλά και οι ρήξεις στη φιλοσοφία των δύο περιόδων. Συζητιούνται η σημασία που είχε η φιλοσοφία ως θεωρία και ως δραστηριότητα, και ταξινομούνται οι μορφές και τα χαρακτηριστικά της φιλοσοφικής γραμματείας. Αναλύονται, τέλος, οι φιλοσοφικές αρχές στις περιοχές της οντολογίας (θεός, είναι και όντα, γενικές έννοιες), της κοσμολογίας (χρόνος και δημιουργία) και της ανθρωπολογίας (ψυχή και σώμα, ελεύθερη βούληση).

Αναλυτικό σχέδιο της παράδοσης θα μοιραστεί στο πρώτο μάθημα.

II. ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

ΦΚ 207 Πλάτων, «Πολιτεία»

Θεόδωρος Πενολίδης

Το θέμα που απ' άκρου εις άκρο διαπερνά την *Πολιτεία* του Πλάτωνος είναι η ιδέα της δικαιοσύνης. Η δικαιοσύνη της πολιτείας ορίζεται σε ακριβή αντιστοιχία προς την δικαιοσύνη της ψυχής. Η δικαιοσύνη εγκαθιδρύεται σε έναν άνθρωπο, όταν κάθε μέρος της ψυχής του επιτελεί το έργο του σε ό,τι αφορά το «ἄρχειν» και το «ἄρχεσθαι» (*Πολιτεία* 443b1-2). Από την ορθή κατανομή των λειτουργιών της ψυχής απορρέει, συνεπώς, η αληθινή ουσία της δικής της δικαιοσύνης. Η ίδια ουσία εκδηλώνεται και στην «εξωτερική» δικαιοσύνη της τριμερούς διαίρεσης της πόλης (τάξεις), η οποία λογίζεται από τον Σωκράτη ως ένα είδωλο δικαιοσύνης. Η δικαιοσύνη όμως, εν συνόλω λαμβανόμενη, είναι το Ένα, το οποίο καθίσταται επιστητό, καθώς ενεικονίζεται στο ένδον («ἐντός» *Πολιτεία* 443c10 –d1) και στο «ἔξω» (*Πολιτεία* 443c10), δηλαδή στην ψυχή και στην πόλη. Ως το αληθινό Ένα η δικαιοσύνη συναρμολογεί τα χωριστά ωσάν να ήταν οι τρεις τόνοι μιας μουσικής κλίμακας, της πιο χαμηλής, της πιο υψηλής και της μεσαίας. Διά μέσου αυτής της ολοκλήρωσης, ο άνθρωπος αλλά και η πόλη γίνεται ένα εκ πολλῶν (ἓνα γενόμενον ἐκ πολλῶν, *Πολιτεία* 443e1-2).

Υπεράνω της δικαιοσύνης τίθεται μόνον η διαλεκτική ιδέα του Αγαθού. Η ιδέα αυτή αποτελεί κατά τον Πλάτωνα το πραγματικό θεμέλιο της ολοκλήρωσης όλων των χωριστών τμημάτων της πόλης. Το Αγαθό είναι ο λόγος της ενότητας και της δυάδας (αναλογία), είναι η γνώση που εκδιπλώνει την ιδιοφυή μορφή της και συγχρόνως παράγει το περιεχόμενο του

εαυτού της. Αυτό το απόλυτο της πολιτικής αμοιβαιότητας βρίσκεται ανάμεσα σε κάθε εξωτερική αναφορικότητα και εσωτερική νοηματοδότηση καθιδρύνοντας ως διαφανές νόημα και ως οντότητα που αφορά στον ζωντανό πολιτικό άνθρωπο όλες τις θεμελιώδεις αρετές της πολιτικής ζωής: την σοφία ως την γνώση των ανθρωπίνων πραγμάτων και όσων ενδιαφέρουν την πολιτεία, την πολιτική ανδρεία ως την έλλογη δύναμη, η οποία αντιτίθεται σε κάθε τι που απειλεί την πολιτεία, είτε αυτό συνιστά εξωτερική απειλή είτε κυρίως διαβρώνει εκ των έσω τα χρηστά πολιτικά ήθη, την σωφροσύνη ως την εσωτερική τάξη και εγκράτεια από ηδονές και επιθυμίες, την δικαιοσύνη ως την πολιτική οικειοπραγία και άρση κάθε πολυπραγμοσύνης.

ΦΚ 261 Friedrich Nietzsche, «Έτσι μίλησε ο Ζαρατούστρα»

Παναγιώτης Δόικος

Σε αυτό το οριακό έργο (1883-1885) του Nietzsche, η κίνηση της αυθυπέμβασης, δηλαδή η ριζική οντολογική άνοδος του ανθρώπου στο επίπεδο της νίκης του επί του αβυσσώδους, προβληματικού εαυτού του, συλλαμβάνεται στο διττό της μεγαλίο: εκείνο που συνδυάζει το φιλοσοφικό περιεχόμενο αυτής της κίνησης με τον προφητικό -υπαρξιακό χωροχρόνο της πραγμάτωσής της. Ο τελευταίος, καθώς διαπνέεται από τη δραματική ένταση των γεγονότων του, ανοίγεται στο μεγάλο του προορισμό, την έλευση του υπεράνθρώπου, και συγχρόνως χαράσσεται από την περιπετειώδη πορεία του εισηγητή αυτής τη έλευσης, του ανατολικού προφήτη Ζαρατούστρα. Το ύψος του κειμένου, οικείο και μεγαλόπνοο, στοχαστικό και σπαρακτικό, αφηγηματικό και ποιητικό, συμπνέει με την κρισιμότητα του τόπου, μέσα στον οποίο εντείνει και εκτείνει το νόημά του το κατεξοχήν θέμα της φιλοσοφικής συλλογιστικής του συγγραφέα: η αναμέτρηση του ανθρώπου με την αρνητική διάσταση της φύσης του και το συνακόλουθο πέρασμά του πάνω από το μηδενιστικό του πρόσωπο· με άλλα λόγια, το στοίχημα της εξύψωσης, η εισχώρηση της διαφάνειας στη γήινη ύλη του σώματος, η απελευθέρωση του πάθους για τον υπεράνθρωπο. Καθώς ο τόπος της ανοδικότητας ιδιαιοποιείται κατά τη διαδοχή των επεισοδίων του έργου, συνεπαιρνώμαστε από τη ζωή ενός προσωπικού και κοσμικού σύμπαντος, όπου ο ψυχισμός δοκιμάζει την ετοιμότητά του να αυτοανακαλύπτεται, βιώνοντας την προ(σ)κλητική σχέση ανάμεσα στο βάθος του και το ύψος του. Η πρόσκληση αναλαμβάνεται σε αναφορά με μια τριπλή πνευματική μεταμόρφωση, η οποία κλιμακώνει το μυστικό άνοιγμα της υποκειμενικότητάς μας στο είναι του κόσμου: φέρουμε το άχθος της κάθε εξουσίας ή κηδεμόνευσης (γονεϊκής, μυθευματικής, θρησκευτικής, πολιτικής, κοινωνικής, φιλοσοφικής, συναισθηματικής) που (επιδιώκουμε να) ασκούμε ή που (δεχόμαστε να) μας ασκούν [σύμβολο της καμήλας]- γινόμαστε -ενστικτωδώς και έλλογα - πολεμιστές και αποτινάσσουμε αυτό το άχθος [εικόνα του λιονταριού]: αφυπνίζουμε την αρχέγονη αθωότητά μας και (αυτο)ελευθερωνόμαστε στο χώρο του ανώτερου, δημιουργικού μας εαυτού [σύμβολο του παιδιού].

Στο εσωτερικό μιας τέτοιας κλιμάκωσης επιλέγουμε σύμφωνα με τη λογική της αυθυπέμβασης, άρα μόνον οντολογικά: η επιλογή ασκείται εκεί όπου το κάθε επιλεγόμενο μας προτείνεται με τη δύναμη της αχρονολόγητης ικανότητάς του να επανέρχεται, δηλαδή μας αποτείνεται ως το κάθε ιδιαίτερο όμοιο - ίδιον - που χαρακτηρίζεται από την αιώνια κίνηση της επιστροφής του.

ΦΚ 262 Αριστοτέλης, «Περί γενέσεως και φθοράς»

Βασίλης Κάλφας

Ανάλυση και σχολιασμός της πραγματείας του Αριστοτέλη από το αρχαιοελληνικό πρωτότυπο. Εισαγωγή στην αριστοτελική φυσική φιλοσοφία.

ΦΚ 264 Αριστοτέλης, «Αναλυτικά Ύστερα»

Χρήστος Πεχλιβανίδης

Κεντρικός στόχος του μαθήματος είναι η εξέταση από το πρωτότυπο ορισμένων θεμελιωδών για τη σύγχρονη φιλοσοφική και επιστημονική σκέψη ιδεών που καλλιεργεί ο Αριστοτέλης σε μια από τις πιο σημαντικές λογικές του πραγματείες, τα *Αναλυτικά Ύστερα*. Η ανάλυσή μας θα εστιασθεί στις απόψεις του φιλοσόφου γύρω από το πρόβλημα της γνώσης (*ἐπιστήμη*): τι είναι, πώς επιτυγχάνεται, ποιες είναι οι προϋποθέσεις της αληθούς γνώσης. Στη βάση αυτής

της προβληματικής θα εξετάσουμε βασικές έννοιες της αριστοτελικής φιλοσοφίας, όπως συλλογισμός, απόδειξις, όρισμός, έπαγωγή, άπαγωγή επιχειρώντας παράλληλα να αναδείξουμε τον ρόλο του νοῦ στη σύλληψη του καθολικού και στη θεμελίωση της μεθόδου της επιστημονικής ανακάλυψης. Για τον σκοπό αυτό θα συζητηθούν και παράλληλα κείμενα από τα *Αναλυτικά Πρότερα* και τα *Τοπικά*.

III. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

Φ 198 Θέματα νεότερης φιλοσοφίας: Νεότερη Πολιτική και Κοινωνική Φιλοσοφία – από τον Machiavelli στον Marx *Γιάννης Πλάγγεσης*

Στο μάθημα αυτό παρουσιάζεται και αναλύεται διεξοδικά η πολιτική σκέψη των κυριότερων εκπροσώπων του νεότερου φιλοσοφικού στοχασμού. Συγκεκριμένα αναλύεται η πολιτική σκέψη των Machiavelli, Hobbes, Locke, Montesquieu, Rousseau, J.S.Mill, Hegel και Marx. Σκοπός του μαθήματος είναι η σε βάθος κατανόηση του νεότερου πολιτικού στοχασμού, ιδιαίτερα σε συνάρτηση με τους κοινωνικούς όρους διαμόρφωσής του και τη σύγχρονη προβληματική γύρω από τα μείζονα προβλήματα του καιρού μας.

Φ 199 Θέματα Σύγχρονης Φιλοσοφίας: Μηδενιστικά σχήματα και η έννοια της ελευθερίας, κατά τον 19^ο και τον 20^ο αιώνα *Αλεξάνδρα Δεληγιώργη*

Το μάθημα προσφέρεται στους φοιτητές των Τμημάτων: 1) Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, 2) Ιστορίας και Αρχαιολογίας, 3) Φιλολογίας, 4) Ψυχολογίας, 5) Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, 6) Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, 7) Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, 8) Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας, και 9) Αρχιτεκτόνων.

Φ 328 Νεότερη ηθική φιλοσοφία: Hume-Bentham-Mill *Φιλήμων Παιονίδης*

Εξετάζεται η συνεισφορά των τριών Βρετανών στην ηθική φιλοσοφία και αναλύονται βασικές απόψεις τους. Τονίζεται η σημασία τους στη διαμόρφωση της ωφελμιστικής παράδοσης και γίνεται αναφορά στη σημασία τους για τη σύγχρονη ηθική φιλοσοφία.

Φ 335 Η μουσική στην αρχαία ελληνική φιλοσοφία *Παύλος Καϊμάκης*

Θα εξετασθούν οι απόψεις για τη μουσική των Πυθαγορείων, του Πλάτωνα, του Αριστοτέλη και του Πλωτίνου.

Φ 361 Ο στοχασμός ως επανάσταση στη φιλοσοφία του Krishnamurti *Παναγιώτης Δόικος*

Ο μεγάλος ινδός φιλόσοφος και παιδαγωγός Jiddu Krishnamurti (1895-1986), εξετάζοντας το λόγο της κυρίαρχης και κατά κανόνα αναλλοίωτης τάσης του ανθρώπου να συγκρούεται με τον άλλο άνθρωπο και να δυστυχεί, και αναζητώντας μια βαθιά (δι)έξοδο από αυτό το αρνητικό καθεστώς, διαπιστώνει μια κεντρική αντίθεση ανάμεσα σε δύο επίπεδα συνειδητότητας και συναισθηματικού σφυγμού. Από τη μια πλευρά, ο ανταγωνιστικός εγωισμός και η ροπή του ανθρώπου στο να κηδεμονεύεται υπαγορεύονται από τον εγωκεντρικό χαρακτήρα μιας σκέψης (*thought* [ο Krishnamurti γράφει στην αγγλική γλώσσα]), η οποία, στο μέτρο που διέπεται από τη λογική της αποκλειστικότητας και του ζεύγους "αίτιο - αιτιατό", μας περιορίζει σε έναν επιτακτικό, οριζόντιο κόσμο εξάρτησής μας από το τι συνέβη (παρελθόν) και το τι θα συμβεί (μέλλον), διεγείροντας ακατάπαυστα τη θέλησή μας να επικρατούμε και, συνακόλουθα, οδηγώντας μας στη σύγκρουση και την παραγωγή πόνου. Από την άλλη πλευρά, η κίνηση ενός βλεμματικού στοχασμού (*meditation*) διαπερνά το χρονολογικό χρόνο, απελευθερώνει έναν ενδότερο εαυτό και εγκαθιδρύει τη συνθήκη μιας κατεξοχήν ενεστωτικής - παρουσιακής σχέσης μας με τα πράγματα, όπου τα τελευταία μας αποτείνονται μέσα στη γαλήνη και την ένταση μιας πρωταρχικής σιωπής. Διερευνώντας την ερωτηματική σχέση ανάμεσα στα δύο προαναφερόμενα επίπεδα,

επιχειρούμε να δείξουμε πως η εν λόγω κίνηση, όντας η μόνη δυνατή –η εσωτερική– επανάσταση (*revolution*), αφορά σε μια κρίσιμη εμπειρία ενόρασης (*insight*): αυτή εδώ μπορεί να ανατρέψει τη λογική και την ισχύ της συγκρουσιακής ζωής, να υπερβεί τα δεινά της τελευταίας και να αναβαθμίσει την ποιότητα τόσο της φιλοσοφικής αναζήτησης, όσο και του γεγονότος μιας αντίστοιχης πανεπιστημιακής διδασκαλίας

Φ 362 Διαλεκτική του διαφωτισμού

Παναγιώτης Θανασιάς

Η *Διαλεκτική του διαφωτισμού* (1944/47) είναι ένα από τα σημαντικότερα κείμενα φιλοσοφικής κριτικής του εικοστού αιώνα. Υπό την επίδραση του Καντ και του Χέγκελ, του Μαρξ και του Νίτσε, οι Χορκχάιμερ και Αντόρνο επιχειρούν εδώ, στη σκιά των δύο μεγάλων πολέμων, μια κριτική αποτίμηση του «εργαλειακού Λόγου», ο οποίος επιτρέπει τη μετάπτωση του διαφωτιστικού προτάγματος σε κατάφαση εξουσιαστικών σχέσεων. Η διαλεκτική της ιστορίας οδηγεί έτσι όχι σε μια σταδιακή απελευθέρωση του ανθρώπου, αλλά σε μια «βύθιση στη βαρβαρότητα».

Το έργο διαβάζεται πλέον σπάνια: αντιμετωπίζεται ως «κλασικό κείμενο», ιδρυτικό της Σχολής της Φρανκφούρτης, αλλά παραγκωνισμένο από μεταγενέστερες αναλύσεις, κυρίως του επιγόνου Χάμπερμας. Στο επίκεντρο της προσοχής μας θα τεθούν επιλεγμένα αποσπάσματα του έργου.

Το μάθημα είναι «ανοικτό» σε φοιτητές όλων των Σχολών και Τμημάτων. Η παρακολούθησή του δεν είναι υποχρεωτική, αλλά κρίνεται απαραίτητη. Η αξιολόγηση της επίδοσης κατά την τελική εξέταση θα ελέγχει την ικανότητα για ερμηνευτική προσέγγιση των κειμένων που θα μας απασχολήσουν (χωρίς να προϋποθέτει κανενός είδους αποστήθιση).

Κείμενο: Μαξ Χόρκχάιμερ & Τέοντορ Β. Αντόρνο: *Διαλεκτική του διαφωτισμού. Φιλοσοφικά αποσπάσματα* (μτφρ. Λ. Αναγνώστου, επιμ. Γ. Κουζέλης). Αθήνα: Νήσος 1996.

Φ 363 Spinoza: Ηθική

Επαμεινώνδας Βαμπούλης

Στο μάθημα αυτό θα επιχειρήσουμε μια εισαγωγή στη φιλοσοφία του Σπινόζα με βάση επιλεγμένα χωρία της *Ηθικής*. Προκειμένου να γίνει κατανοητή η φιλοσοφία του Σπινόζα και ιδιαίτερα η συμπλοκή των όρων που χρησιμοποιεί η σπινοζική μεταφυσική, η προσέγγιση στη φιλοσοφία αυτή θα συνοδευτεί από αναφορές σε βασικές θέσεις της καρτεσιανής φιλοσοφίας. Ειδικότερα, το πρόβλημα της μεθοδολογίας θα αναπτυχθεί μέσα από την αντιπαράθεση του τρόπου με τον οποίο συγκροτείται η σπινοζική σκέψη με τον τρόπο που επιλέγει η καρτεσιανή φιλοσοφία για τη δική της ανάπτυξη.

IV. ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

Φ 615 Πολιτικές θεωρίες στον 20^ο αιώνα

Φιλήμων Παιονίδης

Στο σεμινάριο αυτό οι φοιτητές καλούνται να γράψουν σύντομες κριτικές εργασίες πάνω σε βασικές θέσεις πολιτικών θεωριών του 20^{ου} αιώνα, όπως ο φιλελευθερισμός, ο σοσιαλισμός, ο συντηρητισμός, ο αναρχισμός κ.ά.

Β. Εαρινό εξάμηνο

I. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΟΡΜΟΥ

Φ 101 Εισαγωγή στη Φιλοσοφία

Δήμητρα Σφενδόνη-Μέντζου

Βασικός στόχος στο μάθημα αυτό είναι να δημιουργήσω τις προϋποθέσεις ώστε να κάνουν οι φοιτητές και φοιτήτριες την πρώτη γνωριμία με τις βασικότερες θεωρίες και φιλοσοφικά ρεύματα που έχουν αναπτυχθεί στον χώρο της φιλοσοφίας. Κύριο μέλημά μου είναι να απαντήσω στο θεμελιώδες ερώτημα «Τι είναι Φιλοσοφία» και αναλυτικότερα «Ποιο είναι το

περιεχόμενο της Φιλοσοφίας και τι είναι αυτό που την κάνει διαφορετική από την Επιστήμη». Θα προσπαθήσω, λοιπόν, να δείξω ότι η Φιλοσοφία αποτελεί μια πνευματική δραστηριότητα, η οποία επιδιώκει να έχει, όχι μια ειδική γνώση, αλλά τη γενική θέαση των πραγμάτων, ώστε να συλλάβει την ουσία και το καθολικό μέσα από το ατομικό. Έτσι, η Φιλοσοφία ασχολείται με ερωτήματα, όπως αυτά που αναφέρονται στη φύση και τον χαρακτήρα του κόσμου που μας περιβάλλει, της γνώσης, της επιστήμης, της λογικής, της αισθητικής, της ηθικής, της πολιτικής. Ασχολείται ακόμη, μεταξύ άλλων, με το πρόβλημα της σχέσης σώματος και ψυχής, με τις έννοιες της συνείδησης, του θεού, της θρησκείας, καθώς και με το πρόβλημα της σχέσης του ανθρώπου με τον κόσμο, τον άνθρωπο, την κοινωνία, τις αξίες. Θέματα όπως αυτά θα μας απασχολήσουν στο μάθημα, προσφέροντας την ευκαιρία μιας πρώτης γνωριμίας με το έργο κλασικών φιλοσόφων, τόσο της αρχαιότητας όσο και της νεότερης και σύγχρονης φιλοσοφίας.

Η παρουσίαση του μαθήματος θα συνοδεύεται από εποπτικό υλικό με τη χρήση power-point, έτσι ώστε να γίνεται όσο το δυνατόν πιο σαφές, κατανοητό και εύληπτο το περιεχόμενο του μαθήματος. Μέλημά μου είναι, πέρα από τη μετάδοση των απαραίτητων γνώσεων, να διαμορφωθούν οι κατάλληλες συνθήκες για την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης. Για τον λόγο αυτό η παρουσία στο μάθημα θα βοηθήσει ιδιαίτερα τους φοιτητές και φοιτήτριες για την επίτευξη αυτών των στόχων και θα προσφέρει τα απαραίτητα εφόδια για να ανταποκριθούν με επιτυχία στις εξετάσεις.

Φ 102 Οντολογία – Μεταφυσική

Παναγιώτης Δόικος

Στο μάθημα διερευνάται η σχέση του ανθρώπου με το μεταφυσικό του εαυτό στο καθεστώς του μηδενισμού, εκεί δηλαδή όπου αναγνωρίζεται η ισχύς της ρήσης του Nietzsche "ο Θεός είναι νεκρός". Μέσα στην προοπτική που ανοίγει μια κριτική διεύρυνση του νοήματος αυτής της ρήσης, θεωρούμε ότι ο "θάνατος του Θεού" αποτελεί ένα οριακό εσωτερικό γεγονός, με το οποίο ο άνθρωπος εισέρχεται στην περιπέτεια μιας κρίσιμης, διττής φοράς αναμέτρησης με τη μεταφυσική του διάσταση, καταφάσκοντας και σε μια νέα, βαθύτερη σύνδεση με τη σωματικότητά του. Ο ίδιος, από τη μια πλευρά, αμφισβητεί και αναιρεί έμπρακτα την επιλογή του να (έχει) υπαχθεί σε έναν εξωτερικό, αφηρημένο και κυριαρχικό Θεό, φορέα της απειρότητας. Από την άλλη πλευρά, προκαλείται από την ένταση που παράγεται ανάμεσα στις δύο κεντρικές δυνατότητές του να εκφράσει το δι-φορούμενο μεγαλείο του, δηλαδή την ποιότητα της τάσης του να επιχειρεί να δια-περνά τα όρια της περατότητάς του. Ως ανθρώπινα όντα, στην πρώτη περίπτωση, τείνουμε να οικειοποιηθούμε το εξουσιαστικό γνώρισμα του "νεκρού" Θεού: αντιδρούμε με φόβο στο αίσθημα της αδυναμίας που δοκιμάζουμε ενόσω απειλούμαστε από την άβυσσο, μετατρέποντάς το σε βούληση για επιβολή. Στη δεύτερη περίπτωση, τολμούμε να συντονιστούμε με ό,τι μας οδηγεί στην εξύψωση, στο βαθμό που ανταποκρινόμαστε στην αρχέγονη κίνηση ενός άλλου, αιγιματικού θεϊκού, που μας αποτελείται. Μέσα στη δελεαστική, απαιτητική σχέση μας με το τελευταίο ο υπαρξιακός μας χώρος αναβαθμίζεται, τρέποντας ανάλογα και τη συνάντηση της εξωτερικής με την εσωτερική μας ζωή.

Φ 103 Γνωσιολογία

Δήμητρα Σφενδόνη-Μέντζου

Στόχος μου στο μάθημα αυτό είναι να ξεναγήσω τους φοιτητές και φοιτήτριες στην περιοχή του φιλοσοφικού στοχασμού που ασχολείται με το πρόβλημα της γνώσης. Στη διαδρομή που θ' ακολουθήσω θα ξεκινήσω από τα πιο γνωστά και οικεία φιλοσοφικά ρεύματα, του *Ορθολογισμού* και του *Εμπειρισμού*, και στη συνέχεια, θα προχωρήσω σε μια περισσότερο αναλυτική και σε βάθος γνωριμία με τον *Πραγματισμό*, ένα φιλοσοφικό ρεύμα πολύ νεότερο σε σχέση με τα προηγούμενα και ταυτόχρονα μεστό προδρομικών ιδεών που καρποφόρησαν ιδιαίτερα στον εικοστό αιώνα.

Πιο αναλυτικά, τα θέματα που θα εξετασθούν είναι τα εξής: 1. Η φιλοσοφία του Πραγματισμού. 2. Η Ορθολογική φιλοσοφία του René Descartes. 3. Η κριτική του Charles S.

Peirce στην Καρτεσιανή Γνωσιοθεωρία. 4. Η θεμελίωση του Εμπειρισμού από τον John Locke. 5. Η αυλοκρατική θεωρία του George Berkeley. 6. Ο Εμπειρισμός του David Hume. 7. Η κριτική του Εμπειρισμού από τον Charles S. Peirce. 8. Η επικαιρότητα των ιδεών των Πραγματιστών φιλοσόφων Charles S. Peirce, William James και John Dewey. 9. Η θεωρία της γνώσης του John Dewey. 10. Η φιλοσοφία της Παιδείας του John Dewey.

Η παρουσίαση του μαθήματος θα συνοδεύεται από εποπτικό υλικό με τη χρήση power-point, έτσι ώστε να γίνεται όσο το δυνατόν πιο σαφές, κατανοητό και εύληπτο το περιεχόμενο του μαθήματος. Μέλημά μου είναι, πέρα από την μετάδοση των απαραίτητων γνώσεων, να διαμορφωθούν οι κατάλληλες συνθήκες για την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης. Για τον λόγο αυτό η παρουσία στο μάθημα θα βοηθήσει ιδιαίτερα τους φοιτητές και φοιτήτριες για την επίτευξη αυτών των στόχων και θα προσφέρει τα απαραίτητα εφόδια για να ανταποκριθούν με επιτυχία στις εξετάσεις.

Φ 104 Φιλοσοφία των Επιστημών

Αλεξάνδρα Δεληγιώργη

Στο πλαίσιο αυτού του μαθήματος, εξετάζεται ο τρόπος γένεσης και ανάπτυξης της νεότερης και σύγχρονης φιλοσοφικής και επιστημονικής σκέψης, από τον 17ο αιώνα μέχρι σήμερα, με κύριο άξονα θεμελιώδεις ιδέες της Μοντερνικότητας που καθόρισαν την διαμόρφωση και ανάπτυξη των κοινωνικών επιστημών διαλεκτικού και ερμηνευτικού τύπου.

Συγκεκριμένα, παρακολουθούμε την μετάβαση από τον ορθολογισμό του Descartes και του Leibniz (17ος αι.) στον εμπειρισμό και τον ιδεαλισμό του Hume και του Kant, αντίστοιχα, όπως και των Fichte και Schelling (18^{ος}-19^{ος} αι.) στην διαλεκτική σκέψη των Hegel, Marx και της Σχολής της Φραγκφούρτης (19^{ος}-20^{ος} αι.).

Το μάθημα εισάγει τους προπτυχιακούς φοιτητές στην διαμόρφωση και ανάπτυξη φιλοσοφικών παραδόσεων που εξετάζουν κριτικά και υπερβαίνουν τον θετικιστικό διαχωρισμό επιστήμης και φιλοσοφίας που κατακερματίζει και αποδυναμώνει την γνώση.

Το μάθημα προσφέρεται στους φοιτητές των Τμημάτων: 1) Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, 2) Ιστορίας και Αρχαιολογίας, 3) Φιλολογίας, 4) Ψυχολογίας, 5) Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, 6) Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, 7) Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, 8) Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας, και 9) Αρχιτεκτόνων.

Φ 104 Πολιτική Φιλοσοφία

Σωκράτης Δεληβογιατζής

Αναπτύσσονται και προβληματικοποιούνται τοπικές ή ζητήματα όπως: Φιλοσοφικό υποκείμενο, λόγος και γλώσσα της εξουσίας. Φιλοσοφία και πολιτική ή θέαση της ολότητας και τέχνη του διαφοροποιητικού της δράσης. Ο άλλος, η συνείδηση και η ομάδα. Εναντιότητα, ομοιότροπο και ευθύνη. Παραγωγή, ανταλλαγή και κοινωνικός δεσμός. Ανάγκη, τάση προς και ωφελιμότητα. Πολυτέλεια, ορατό-αόρατο και σαγήνη. Εργασία, φύση και τεχνική. Ιδιοποίηση, αλλοτρίωση και εκμετάλλευση. Ηθική και βία. Κοινωνική τάξη και κοινωνική αταξία. Η παθολογία του πολιτικού και η ανάσχεση του φιλοσοφικού. Κράτος, δικαιώματα, θεσμοί, ιδεολογίες, ουτοπίες. Το ανθρώπινο και το μη ανθρώπινο. Διαλεκτικο-ιστορικό τρίπτυχο τύχης, αναγκαιότητας, απόφασης ως επίγονη εκδοχή υπέρβασης παραδοσιακών υποστασιακών παγιώσεων καθολικής ερμηνείας του φιλοσοφικο-πολιτικού. Στόχος και εσώτερη λογική απόβλεψη είναι η ιστορικο-συστηματική ανάδειξη εννοιολογικών συμπλεγμάτων σκέψης που καθιστούν τη φιλοσοφία οικείο αυτονομημένο χώρο υποδοχής πολιτικών διεργασιών και διαστρωματώσεων νοήματος στη βάση μιας βούλησης άρχειν (γνώσης), που, αριστοτελικά παραδείγματος χάρη, σηματοδοτεί πρακτικές παράστασης και απόκρυψης υπό ένα ερμηνευτικό γίνεσθαι-άλλο διαλεκτικού χαρακτήρα. Από τον Πλάτωνα μέχρι τους Marx και Lukács και από τον Θουκυδίδη μέχρι τους Schmitt, Foucault, Derrida και Κονδύλη, με ενδιάμεσα τους Machiavelli και Hobbes, το πολιτικό ως υπόβαθρο διέπει μια πολιτική θέσμισης που χρωματίζει αντανakλαστικά και την ίδια τη φιλοσοφική πράξη στο σύνολό της.

Φ 107 Αισθητική και Φιλοσοφία της Τέχνης

Παύλος Καϊμάκης

Δημιουργία του όρου «αισθητική» και της αντίστοιχης επιστήμης. Προσπάθεια ορισμού της αισθητικής και της τέχνης. Το πρόβλημα της αισθητικής εμπειρίας. Σχέση μορφής και περιεχομένου στην τέχνη. Συστήματα κατάταξης των τεχνών. Οι έννοιες του χώρου και του χρόνου στην τέχνη.

Φ 109 Ηθική Φιλοσοφία

Φιλήμων Παιονίδης

Το μάθημα αποτελεί μια εισαγωγή σε προβλήματα, έννοιες και μεθόδους της ηθικής φιλοσοφίας. Συζητούνται ο σκοπός της ηθικής, οι σχέσεις της με άλλους συγγενείς χώρους, οι κλάδοι της ηθικής και κάποιες βασικές κανονιστικές θεωρίες (αρεταϊκή ηθική, συνειδητοκρατία, δεοντοκρατία). Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στο να κατανοηθεί ότι η μελέτη της φιλοσοφικής ηθικής δεν αποβλέπει μόνο στην απόκτηση θεωρητικών γνώσεων, αλλά μπορεί να επηρεάσει και τον τρόπο αντιμετώπισης των σημαντικών ή λιγότερο σημαντικών ηθικών προβλημάτων που χαρακτηρίζουν τον καθημερινό βίο μας.

Φ 111 Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία

Θεόπη Παρισάκη

Εξετάζεται σε γενικές γραμμές η εξέλιξη του φιλοσοφικού στοχασμού από της απαρχές του (Όμηρος, Ησίοδος, Ορφικοί) έως την εποχή του Πλάτωνα. Στην εξέταση συμπεριλαμβάνονται: τα βασικά ρεύματα της προσωκρατικής σκέψης (Μιλήσιοι, Πυθαγόρειοι, Ελεάτες, Ηράκλειτος, Ατομικοί), η σοφιστική κίνηση (η γνωσιοθεωρία των σοφιστών, οι απόψεις της για της ηθικές αξίες, το θρησκευτικό συναίσθημα, η πολιτική της θεωρία και οι απόψεις της για την ιστορική εξέλιξη και τη γένεση του πολιτισμού), η σωκρατική φιλοσοφία (η σωκρατική μέθοδος, ηθικές, θρησκευτικές και πολιτικές απόψεις του Σωκράτη) και οι ηθικές αρχές των σωκρατικών σχολών (Κυρηναϊκή, Μεγαρική, Κυνική).

Φ 112 Νεότερη Φιλοσοφία

Θεόδωρος Πενολίδης

Με τον όρο Νεότερη Φιλοσοφία εννοούμε την φιλοσοφία του 17ου, του 18ου και του 19ου αιώνα, η οποία, εν συνόλω λαμβανόμενη, έχει ως κύριο χαρακτηριστικό την ανεξαρτησία από κάθε καθιερωμένη θεολογική και φιλοσοφική αυθεντία. Η κριτική που ασκεί ο Friedrich Nietzsche στην μεταφυσική εν γένει κατά τα τέλη του 19ου αιώνα μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελεί την ολοκλήρωση της νεότερης φιλοσοφίας.

Ο 17ος αιώνας εισηγείται συστήματα ετεραρχίας, δηλαδή προσκόλλησης της ανθρώπινης νόησης σε αντικειμενικές περιγραφές της αλήθειας. Ο 18ος αιώνας θέτει στο επίκεντρο του φιλοσοφικού ενδιαφέροντος μία έννοια αλήθειας, η οποία δεν εδράζεται στην αντιστοιχία του νοείν προς ένα αντικειμενικό πράγμα αλλά στην συνθέτουσα πράξη της ίδιας της αυτοσυνείδησης. Στον 19ο αιώνα κυριαρχεί η φιλοσοφία του Γερμανικού Ιδεαλισμού, οι έρευνες του οποίου επικεντρώνονται σε μία έννοια ελευθερίας που αίρει την διάσταση μεταξύ του νοείν και του πράττειν.

Φ 114 Σύγχρονη Φιλοσοφία: Χάιντεγκερ

Παναγιώτης Θανασιάς

Θέμα του μαθήματος αυτό το εξάμηνο θα είναι ένα από τα κεντρικότερα ζητήματα της φιλοσοφίας του εικοστού αιώνα: η κριτική «αποδόμηση» της μεταφυσικής από τον Χάιντεγκερ και η απόπειρά του για υπέρβασή της. Η πρόσβαση στο έργο του Χάιντεγκερ δυσχεραίνεται συχνά τόσο από την ένοχη πολιτική στάση του (για την οποία ευθύνεται ο ίδιος), όσο και από την ανάγνωση και (παρ-)ερμηνεία του υπό το πρίσμα του γαλλικού «υπαρξισμού» (για την οποία δεν έχει ευθύνη). Με οδηγό το ερώτημα για τη σχέση της σκέψης του με τη μεταφυσική, θα προσπαθήσουμε να παρακολουθήσουμε το σύνολο της στοχαστικής πορείας του φιλοσόφου πίσω από αυτές τις «σκιές» και να συλλάβουμε την πολλαπλότητα των κατευθύνσεων που ακολούθησε η σκέψη του. Το μάθημα θα επικεντρωθεί σε κείμενα του Χάιντεγκερ, και κυρίως στη διάλεξη «Τι είναι μεταφυσική;» (1929),

καθώς και στον «Πρόλογο» (1943) και την «Εισαγωγή» (1949) που προστέθηκαν σε κατοπινές εκδόσεις αυτής της διάλεξης.

Κείμενο: Martin Heidegger, *Τι είναι μεταφυσική*; (Αθήνα: Πατάκης).

Το μάθημα είναι "ανοικτό" σε φοιτητές όλων των Σχολών και Τμημάτων. Η παρακολούθησή του δεν είναι υποχρεωτική, αλλά κρίνεται απαραίτητη. Η αξιολόγηση της επίδοσης κατά την τελική εξέταση θα ελέγχει την ικανότητα για ερμηνευτική προσέγγιση των κειμένων που θα μας απασχολήσουν (χωρίς να προϋποθέτει κανενός είδους αποστήθιση). Δεν επιτρέπεται να επιλέξουν το μάθημα όσοι στο παρελθόν πέρασαν το μάθημά «Χάιντεγκερ και μεταφυσική» (Φ198).

II. ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

ΦΚ 221 Αριστοτέλης, «Περί ψυχής»

Χριστίνα Παπαχρήστου

Στόχος του μαθήματος είναι η εξέταση από το πρωτότυπο ορισμένων πολύ σημαντικών απόψεων που αφορούν το σώμα, την ψυχή και τον νου, όπως αυτές αναπτύσσονται σε μία από τις πιο σημαντικές πραγματείες των ψυχολογικών έργων του αριστοτελικού corpus, το *Περί ψυχῆς*. Το ενδιαφέρον μας θα επικεντρωθεί σε ερωτήματα, όπως είναι τα ακόλουθα: Τι είναι η ψυχή; Ποια είναι η σχέση της ψυχής και του σώματος; Ποια είναι τα μέρη (μόρια) ή οι ικανότητες (*δυνάμεις*) της ψυχής; Πώς ο Σταγειρίτης φιλόσοφος περιγράφει τις λειτουργίες της αισθητηριακής αντίληψης (*αἰσθάνεσθαι*) και της φαντασίας; Ποια είναι τα είδη των *αἰσθητῶν*; Ποιος είναι ο ρόλος των φαντασμάτων και γιατί ο *νοῦς* δεν σκέπτεται ποτέ χωρίς φαντάσματα; Τι είναι ο *ποιητικός* και ο *παθητικός νοῦς*; Μπορεί ο Αριστοτέλης να χαρακτηριστεί ως ο πρώτος γνωσιακός επιστήμονας (cognitive scientist) της αρχαιότητας;

Σημείωση: Η διδασκαλία θα εμπλουτίζεται με τη χρήση του προγράμματος PowerPoint.

ΦΚ 256 Αριστοτέλης, «Περί ποιητικής»

Παύλος Καϊμάκης

Ανάλυση του αριστοτελικού έργου από το αρχαίο ελληνικό κείμενο

ΦΚ 263 Σωκρατικοί διάλογοι

Βασίλης Κάλφας

Ανάλυση και σχολιασμός από το αρχαιοελληνικό πρωτότυπο του πλατωνικού *Ευθύφρων* και της *Απολογίας Σωκράτους*. Πώς ορίζεται το λεγόμενο "σωκρατικό πρόβλημα".

ΦΚ 265 *Πηγές της φιλοσοφίας του νεωτερικού υποκειμένου:*
Locke, «Δοκίμιο για την ανθρώπινη νόηση» και
Kant, «Κριτική του Καθαρού Λόγου»

Μιχάλης Μπαρτσιδής

Οι ιστορικοί της φιλοσοφίας τοποθετούν, παραδοσιακά, την αφετηρία της φιλοσοφίας του νεωτερικού υποκειμένου στον Καρτέσιο. Ωστόσο, νεότερες έρευνες αμφισβητούν τη θέση αυτή αναδιατάσσοντας τη γενεαλογία της έννοιας. Η δε ιστορία της καθίσταται πιο σύνθετη καθώς τέμνεται με αυτή της έννοιας της συνείδησης. Η επινόηση της συνείδησης, ως γενικής ικανότητας της γνώσης, θεωρείται ότι αποτελεί την κεφαλαιώδη στιγμή με την οποία προσδιορίζεται η ουσία της υποκειμενικότητας (subjectivité). Ούτε ο όρος συνείδηση (conscience) ούτε ο όρος υποκείμενο (subjekt) απαντώνται στον Descartes.

Ο πρώτος επινοείται ως έννοια με τη μετέπειτα γνωστή σημασία του της γνώσης και της ηθικότητας ως εκφράσεων της «συνείδησης εαυτού», στο *Δοκίμιο για την ανθρώπινη νόηση* του Locke. Ο δεύτερος, παρομοίως, συγκροτείται στην *Κριτική του Καθαρού Λόγου*, όπου η καντιανή περιγραφή της καρτεσιανής subjectivité (που αποκαλούμε συνήθως υποκειμενικότητα) αναφέρεται στο «σκεπτόμενο υποκείμενο» και στην υποκειμενική βεβαιότητα απέναντι στην αντικειμενικότητα. Αν και, γενικά στη νεωτερική φιλοσοφία, μεταξύ των δύο εννοιών αναπτύσσονται ποικίλοι συνδυασμοί, η άρθρωσή τους σε μια προβληματική του υποκειμένου ως συνείδησης έχει τις ρίζες της στα εν λόγω δυο έργα. Στο μάθημα θα

παρακολουθήσουμε το φιλοσοφικό αυτό επεισόδιο με τη μελέτη αφενός του κεφαλαίου κχνii «Ταυτότητα και διαφορά» από το Βιβλίο II του *Δοκιμίου* του Locke, αφετέρου του κεφαλαίου «Περί της παραγωγής των καθαρών εννοιών του νου» από την καντιανή *Κριτική*.

III. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

Φ 197 Θέματα Αρχαίας Φιλοσοφίας: Προσωκρατικοί

Θεόπη Παρισιάκη

Εξετάζονται καταρχάς προβλήματα σχετικά με τις πηγές της προσωκρατικής φιλοσοφίας και τοποθετείται αξιολογικά η σκέψη των Προσωκρατικών μέσα στην ιστορία του φιλοσοφικού στοχασμού. Αναλύεται η εξέλιξη της προσωκρατικής φιλοσοφίας από την περίοδο της προφιλοσοφικής διανόησης (Όμηρος, Ησίοδος, Ορφικοί) ως τη φιλοσοφία των Ατομικών. Μετά τους Ορφικούς εξετάζονται αναλυτικά: η σχολή της Μιλήτου (Θαλής, Αναξίμανδρος, Αναξίμενης), οι Πυθαγόρειοι, οι Ελεάτες (Ξενοφάνης, Παρμενίδης, Ζήνων, Μέλισσος), ο Ηράκλειτος, ο Εμπεδοκλής, ο Αναξαγόρας και ο Δημόκριτος.

Φ 322 Φιλοσοφία και κινηματογράφος

Παναγιώτης Δόικος

Διερευνώνται η οντολογική ιδιαιτερότητα των φιλικών εικόνων και η λογική του βλέμματος που τις συγκροτεί, σε συνάρτηση με την ικανότητά του να υποκειμενοποιεί την κίνηση παράγοντας στοχασμό και προκαλώντας γοητεία. Με αφετηρία την κινηματογραφική αισθητική του Deleuze και την προβληματική του Bergson στο 'Υλη και μνήμη, επιχειρείται ο προσδιορισμός της ουσίας του κινηματογραφικού φαινομένου. Εξετάζονται ταινίες και δημιουργοί, με βάση τη συμβολή τους στην ανάπτυξη της ιδιαίτερης γλώσσας και της αλήθειας της έβδομης τέχνης.

Φ 358 Johann Gottlieb Fichte, «Ο Προορισμός του ανθρώπου»

Θεόδωρος Πενολίδης

Στο μάθημα αυτό εξετάζεται ο φichteανός ιδεαλισμός του πράττειν, ο οποίος εμπεριέχει τις λύσεις στα προβλήματα της υπερβατολογικής φιλοσοφίας του Immanuel Kant. Πράξη σημαίνει κατά τον Fichte: το εγώ είναι συγχρόνως ιδέα και πραγματικότητα – τείνει προς τον εαυτό του (προς το απόλυτο, ελεύθερο εγώ) από μία κατάσταση πραγματικής περατότητας, στην οποία ήδη πάντα έχει εκπέσει. Μόνον η πράξη εξασφαλίζει την πραγματική αυτοθεμελίωση, την ελεύθερη αυτοθεσία. Έτσι, στον φichteανό ιδεαλισμό του πράττειν, το αντικείμενο της θεωρητικής φιλοσοφίας μετασκευάζεται σε σκοπό, ενώ η γνωστική συμφωνία προς το αντικείμενο (αλήθεια) καθίσταται δημιουργία και πραγματοποίηση του ελεύθερου εαυτού. Η συνείδηση του πραγματικού κόσμου αφορμάται από την ανάγκη του πράττειν. Το αντίστροφο δεν ισχύει: δεν αφορμάται δηλαδή η ανάγκη του πράττειν από την συνείδηση του κόσμου. Δεν πράττουμε, επειδή γνωρίζουμε, αλλά γνωρίζουμε, επειδή είμαστε προορισμένοι να πράττουμε. Ο πρακτικός λόγος είναι η ρίζα του λόγου εν γένει.

Στο πλαίσιο αυτό, το εγώ, η βασική αρχή της φιλοσοφίας του Fichte, δεν έχει θετικό προσδιορισμό, αλλά είναι θεμελιωδώς έφεση (Streben) και αυτενέργητη κίνηση προς την ολότητα του εαυτού του. Η ίδια πράξη αυτοπροσδιορισμού (αυτονομίας) είναι ο ορίζοντας, εντός του οποίου η φιλοσοφία αφηγείται τις κατηγορίες του Είναι ως κατηγορίες μιας υπερβατολογικής ιστορίας, η οποία συμπίπτει με την πρόοδο του λόγου, ήτοι με την επιδίωξή του να καταστήσει το Εκτός-Εαυτού-Είναι διαφανές στο βλέμμα της απόλυτης αυτενέργειας.

IV. ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

Φ 616 Πλάτων, «Συμπόσιον»

Παναγιώτης Δόικος

Προσεγγίζουμε το κεντρικό θέμα του έργου, τον έρωτα, από δύο απόψεις. Αφενός, εξετάζουμε τη λογική της συμβολής των θεμάτων της γενεαλογίας του έρωτα (πρώτο μέρος

του κειμένου) και της ερωτικής σχέσης (τρίτο μέρος), στην προβληματική της κεντρικής συζήτησης του Σωκράτη με τη Διοτίμα γύρω από τη σύνθετη - σωματική και εξιδανικευτική - φύση του ερωτικού συναισθήματος. Επιμένουμε στη σύνδεση αυτής της συνθετότητας με τη λογική των οντολογικών επιπέδων και των αναβαθμών της γνώσης, όπου η αναζητητική και η ορμητική διάσταση του έρωτα διαπνέουν την παραγωγή μιας προνομιακής σχέσης (μας) με το κρίσιμο, κορυφαίο στοιχείο της διαφάνειας του αγαθού. Αφετέρου, θέτουμε προς διερεύνηση τη σημασία της κεντρικής - οντολογικά, γνωσιολογικά αλλά και (ιδιαζόντως) αισθητικά - λειτουργίας του ζητήματος του έρωτα στην ανάπτυξη μιας μεταφυσικής φιλοσοφίας, όταν μάλιστα η τελευταία - όπως συμβαίνει με την πλατωνική σκέψη - αποδίδει έμφαση στην ανοδικής φοράς διακριτότητα μεταξύ του αισθησι(α)κού και του ιδεατού παράγοντα.

Φ 617 Χέγκελ, «Φαινομενολογία του πνεύματος» *Παναγιώτης Θανασιάς*
 Η *Φαινομενολογία* είναι το πρώτο μεγάλο έργο της εγελιανής φιλοσοφίας και ένα από τα σημαντικότερα της παγκόσμιας φιλοσοφικής γραμματείας. Θα μελετήσουμε εντατικά και εκ του σύνεγγυς τον Πρόλογο και την Εισαγωγή, σε νέα μετάφραση του διδάσκοντος. – Αυτονοήτως, η παρακολούθηση του σεμιναρίου είναι υποχρεωτική.

3.5. ΠΕΡΙΓΡΑΦΕΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ¹

I. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΟΡΜΟΥ

100 **Εισαγωγή στην Παιδαγωγική (με ασκήσεις)** *Δημήτρης Χατζηδήμου*

Το μάθημα αυτό αποτελείται από δύο μέρη. Στο πρώτο, γίνεται λόγος για το αντικείμενο, τις μεθόδους έρευνας και την αυτοτέλεια της επιστήμης της Παιδαγωγικής, τίθενται και συζητούνται βασικά προβλήματα, ερωτήματα και ζητήματά της και, τέλος, παρουσιάζονται και αναπτύσσονται θέσεις, αντιθέσεις και προβληματισμοί για θέματα, σχετικά με την Παιδαγωγική. Στο δεύτερο μέρος, καταβάλλεται προσπάθεια να καταρτιστούν οι φοιτητές/τριες στη χρήση πανεπιστημιακών βιβλιοθηκών, να εξοικειωθούν δηλαδή στην αναζήτηση και στην ανεύρεση της βιβλιογραφίας γενικότερα και της παιδαγωγικής, ειδικότερα, να ενημερωθούν σχετικά με την επιστημονική τεχνογραφία, γι' αυτό και υλοποιούνται επισκέψεις ανά ομάδες σε σπουδαστήρια της Φιλοσοφικής Σχολής, τηρούνται πρακτικά στις συναντήσεις και παρουσιάζονται εργασίες από την πλευρά των φοιτητών/τριών ενώπιον των συμφοιτητών/τριών τους.

200 **Ψυχολογικές Προϋποθέσεις της Αγωγής**

ΨΑ I Ψυχολογικές Προϋποθέσεις της Αγωγής I *Μάρω Δόικου*
 Κληρονομικότητα και περιβάλλον – ωρίμανση και μάθηση. Νοημοσύνη (θεωρίες, μέτρηση, ανάπτυξη, νοημοσύνη και σχολική επίδοση, νοημοσύνη και δημιουργικότητα). Μάθηση (μορφές, θεωρίες, μεταβίβαση μάθησης, κίνητρα μάθησης, μνήμη και λήθη). Προβλήματα αγωγής και διδασκαλίας κατά εξελικτικές βαθμίδες. Δυσκολίες μάθησης – Ειδική αγωγή.

ΨΑ II Ψυχολογικές Προϋποθέσεις της Αγωγής II *Μάρω Δόικου*

Ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη στην εφηβεία. Η κρίση ταυτότητας. Ο έφηβος και το οικογενειακό του περιβάλλον. Οι σχέσεις στην εφηβεία. Ο έφηβος στο χώρο του σχολείου: δυσκολίες μάθησης, διαταραχές συμπεριφοράς, ψυχικά προβλήματα. Ο εκπαιδευτικός και ο έφηβος: προβλήματα αγωγής της εφηβικής ηλικίας.

¹ Οι περιγραφές των μαθημάτων του Τομέα Παιδαγωγικής αφορούν και στα δύο εξάμηνα (χειμερινό και εαρινό) του τρέχοντος ακαδημαϊκού έτους 2011-2012.

300 Κοινωνιολογική Θεμελίωση της Αγωγής

ΚΘΑ Ι Θέματα Κοινωνικοποίησης και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης

Αναστασία Κεσίδου

Στο μάθημα αυτό εξετάζονται θέματα κοινωνικοποίησης στο πλαίσιο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης με αναφορές σε σχετικές έρευνες και παραδείγματα εφαρμογών.

ΚΘΑ ΙΙ Θέματα Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης

Μιχάλης Κελπανίδης

Το μάθημα αυτό καλύπτει την ύλη μιας Εισαγωγής στην Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης και εν μέρει και μιας Εισαγωγής στη Γενική Κοινωνιολογία δεδομένου ότι δεν υπάρχει άλλο εισαγωγικό μάθημα στην Κοινωνιολογία. Το περιεχόμενο του συμπεριλαμβάνει στο πρώτο μέρος τις εξής ενότητες: αντικείμενο και βασικές έννοιες της Κοινωνιολογίας, Κοινωνιολογία και Παιδαγωγική, η θεσμοθέτηση των εκπαιδευτικών διαδικασιών στο πλαίσιο της συγκρότησης του εθνικού κράτους, δομές και λειτουργίες του εκπαιδευτικού συστήματος: ενσωμάτωση, μετάδοση προσόντων, επιλογή για τις κοινωνικές θέσεις. Το δεύτερο μέρος περιέχει μία επισκόπηση των βασικών κοινωνιολογικών θεωριών.

400 Σχολική Παιδαγωγική

ΣΧΠ Ι Σχολική Παιδαγωγική Ι

Ελένη Χοντολίδου

Ο θεσμός του σχολείου: λειτουργίες στις σύγχρονες κοινωνίες. Θέματα διοίκησης της σχολικής μονάδας. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στο σύγχρονο σχολείο, η επαγγελματική του κοινωνικοποίηση και η αποτίμηση του έργου του.

ΣΧΠ ΙΙ Σχολική Παιδαγωγική ΙΙ

Κυριάκος Μπονίδης

Σκοπός τους μαθήματος είναι οι φοιτητές/τριες, σε εισαγωγικό, θεωρητικό επίπεδο, να γνωρίσουν τη μορφή, το σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την ανάλυση των προγραμμάτων σπουδών, των σχολικών βιβλίων, και του υπόλοιπου έντυπου και ψηφιακού υλικού που χρησιμοποιείται στο σχολείο, καθώς και της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο πλαίσιο του παραδοσιακού, του συμπεριφοριστικού, του εποικοδομητικού και του κριτικού 'παραδείγματος'.

Περιεχόμενα μάθησης, χρονοδιάγραμμα

Εισαγωγή στη Σχολική Παιδαγωγική: Επιστημολογικός προσδιορισμός, αντικείμενο, κατευθύνσεις, έρευνα (πεδία της σχετικής έρευνας και μεθοδολογικά 'παραδείγματα'). Θεωρίες του σχολείου, το εκπαιδευτικό σύστημα και η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση. (1^ο και 2^ο μάθημα)

Ενότητα πρώτη: Το παραδοσιακό 'παραδειγμα' και η εξέλιξή του

Α) Θεωρητικά ερείσματα: Η νοησιαρχική και η ρεαλιστική θεωρία αγωγής. Β) Η γέννηση του νεωτερικού σχολείου, του παραδοσιακού 'παραδείγματος και η εξέλιξή του'. Γ) Χώρος, χρόνος, κείμενα και εκπαιδευτικές πρακτικές στο 'παραδοσιακό' σχολείο (το πρόγραμμα των περιεχομένων ως μοντέλου σχεδιασμού των προγραμμάτων σπουδών, διάταξη των περιεχομένων διδασκαλίας και μάθησης, ο ρόλος του σχολικού βιβλίου, η εκπαιδευτική διαδικασία, μορφές και μέθοδοι διδασκαλίας, η πορεία της διδασκαλίας, η εξέταση του μαθητή και της μαθήτριας). Δ) Κριτική του παραδοσιακού 'παραδείγματος'. (3^ο και 4^ο μάθημα).

Ενότητα δεύτερη: Το συμπεριφοριστικό εκπαιδευτικό 'παραδειγμα' και η εξέλιξή του

Α) Θεωρητικά ερείσματα: Ο συμπεριφορισμός και η εμπειρική Παιδαγωγική. Β) Το πρόγραμμα σκοπών και στόχων ως μοντέλο σχεδιασμού των προγραμμάτων σπουδών: 1) Σκοποί και στόχοι. Ταξινομίες διδακτικών στόχων. 2) Περιεχόμενα μάθησης, 3) Μεθόδευση της διδασκαλίας: Το συμπεριφοριστικό διδακτικό μοντέλο. Η διαφοροποίηση της σχολικής εργασίας. 4) Οι διδακτικές μηχανές και ο Η/Υ στην εκπαιδευτική διαδικασία. 5) 'Αντικειμενικού' τύπου αξιολόγηση της σχολικής επίδοσης: (I) διαγνωστική αξιολόγηση, (II) διαμορφωτική αξιολόγηση και (III) συνολική αξιολόγηση. Γ) Κριτική του συμπεριφοριστικού

‘παραδείγματος’. (5^ο και 6^ο μάθημα).

Ενότητα τρίτη: Το εποικοδομητικό ‘παράδειγμα’

A) Θεωρητικά ερείσματα: Εποικοδομισμός και εποικοδομητική Παιδαγωγική. Β) Το εποικοδομητικό πρόγραμμα διαδικασίας ως μοντέλο σχεδιασμού των προγραμμάτων σπουδών: 1) Το ενιαιοποιημένο πρόγραμμα σπουδών: τα διεπιστημονικά και τα ‘θεματοκεντρικά/διαθεματικά’ προγράμματα σπουδών. 2) Επιλογή των περιεχόμενων μάθησης και των μέσων διδασκαλίας και μάθησης. Πηγές και μέσα μάθησης (βιβλιοθήκη και Τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας), 3) Στοχαστική και διερευνητική/βιωματική εκπαιδευτική διαδικασία: η μαιευτική μέθοδος, το μοντέλο των τριών κύκλων, η μέθοδος του προβλήματος, η μέθοδος project. 4) Πολυγραμματισμοί. 5) Αυθεντική αξιολόγηση. Γ) Κριτική του εποικοδομητικού ‘παραδείγματος’. (7^ο και 8^ο μάθημα).

Ενότητα τέταρτη: Το κριτικό ‘παράδειγμα’

A) Θεωρητικά ερείσματα: Οι κριτικές θεωρίες, η αναδομιστική θεωρία αγωγής και η κριτική Παιδαγωγική. Β) Το κριτικό πρόγραμμα διαδικασίας ως μοντέλο σχεδιασμού των προγραμμάτων σπουδών: 1) Αφτηρία και ανάπτυξη του κριτικού προγράμματος σπουδών. 2) Επιλογή των περιεχόμενων μάθησης, 3) Κριτική αναστοχαστική εκπαιδευτική διαδικασία. 4) Κριτικοί πολυγραμματισμοί. 5) Αυθεντική αξιολόγηση με στόχο τον αναστοχασμό και την ενδυνάμωση. Γ) Εκπαιδευτική χειραφετητική έρευνα δράσης και εκδημοκρατισμός των εκπαιδευτικών πρακτικών. Δ) Κριτική του Κριτικού ‘παραδείγματος’. (9^ο και 10^ο μάθημα)

Ενότητα Πέμπτη: Εκπαίδευση και παγκόσμια προβλήματα: Εισαγωγή στην Παιδαγωγική της ειρήνης: A) Η Έρευνα για την ειρήνη και η Παιδαγωγική της ειρήνης. Β) Σκοποί και περιεχόμενα της Εκπαίδευσης για την ειρήνη (εκπαιδευτικά κείμενα και πρακτικές στο πλαίσιο μιας δημοκρατικής, αντιρατσιστικής, διαπολιτισμικής και οικολογικής εκπαίδευσης). (11ο και 12ο μάθημα)

Συγκεφαλαίωση των περιεχομένων και αξιολόγηση του μαθήματος (13^ο μάθημα)

500 Ιστορία της Εκπαίδευσης και της Αγωγής

IEA I Σταθμοί στην Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης

Δημήτρης Μαυροσκούφης

Εισαγωγή στη νεοελληνική κοινωνία. Εκπαιδευτικό σύστημα: θεσμοθέτηση – λειτουργία (ως το 1880). Προσπάθειες αναπροσανατολισμού της ελληνικής εκπαίδευσης (ως το 1930). Εκπαίδευση και κοινωνία στην Ελλάδα (1930 έως σήμερα).

IEA II Ιστορία της Αγωγής

Σιδηρούλα Ζιώγου-Καραστεργίου

Η εξέλιξη της Παιδαγωγικής σκέψης από τον Πλάτωνα έως τη Μ. Μοντεσσόρι. Η σχετική διερεύνηση επικεντρώνεται στους παρακάτω θεματικούς άξονες: σκοπός της αγωγής, εκπαίδευση και κοινωνία, εκπαίδευση και πολιτεία, ηθική αγωγή, περιεχόμενα εκπαίδευσης, οργάνωση και μεθόδευση της διδασκαλίας, σχέση παιδαγωγού-παιδαγωγούμενου, φύλο και εκπαίδευση, θέματα πειθαρχίας και τιμωρίας.

600 Μεθοδολογία της Παιδαγωγικής Έρευνας

Δημήτριος Σταμοβλάσης

Το μάθημα αυτό έχει δύο σκέλη: (α) Μεθοδολογία και (β) Εισαγωγή στις βασικές έννοιες της Στατιστικής. (α) Μεθοδολογία: Στο πρώτο μέρος θα γίνει μία σύντομη εισαγωγή στις επιστημολογικές προϋποθέσεις της επιστημονικής έρευνας, όπως έννοια και σκοπός της επιστήμης, γενίκευση, επιστημονική εξήγηση και πρόγνωση, διατύπωση και έλεγχος υποθέσεων, εμπειρικό περιεχόμενο των υποθέσεων και θεωριών, διεύρυνση της γνώσης και επιστημονική πρόοδος. Διαφορές και ομοιότητες των Φυσικών και των Κοινωνικών Επιστημών: «νομοθετικές» και «ιδιογραφικές» επιστήμες. Στο δεύτερο μέρος θα αναπτυχθούν οι κυριότερες μέθοδοι συλλογής δεδομένων, όπως η συνέντευξη, επισκόπηση, παρατήρηση, κοινωνιομετρία κλπ. και θα αναλυθούν οι διαφορετικές λειτουργίες των ποσοτικών και των ποιοτικών μεθόδων στο πλαίσιο της λογικής της επιστημονικής έρευνας. (β) Εισαγωγή στη Στατιστική: Στο πρώτο μέρος θα εξηγηθούν οι βασικές έννοιες της Περιγραφικής Στατιστικής, όπως οι δείκτες κεντρικής τάσης, δείκτες

διασποράς, κατανομές συχνότητας των μεταβλητών, διασταύρωση μεταβλητών σε πίνακες διπλής εισόδου, δείκτες στατιστικής συνάφειας, απλή ανάλυση δεδομένων. Στο δεύτερο μέρος θα αναπτυχθούν ορισμένες βασικές έννοιες της Επαγωγικής Στατιστικής, όπως η κανονική κατανομή, τα επίπεδα στατιστικής σημαντικότητας, τα διαστήματα εμπιστοσύνης και ο στατιστικός έλεγχος των υποθέσεων. Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με τις εμπειρίες των προηγούμενων ετών η κατανόηση της θεματικής τόσο της Μεθοδολογίας όσο και της Στατιστικής απαιτεί ουσιαστικά την παρακολούθηση του μαθήματος, για να αποφευχθεί η συχνή αποτυχία στις εξετάσεις αυτού του μαθήματος, που έχει διαπιστωθεί.

II. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Α΄ Κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα

1. Θεωρία και Μεθοδολογία Διδασκαλίας

Π 1438 Μεθόδευση της διδασκαλίας και Νέες Τεχνολογίες *Κωνσταντίνος Μπίκος*
Εκπαιδευτικές λειτουργίες των Νέων Τεχνολογιών. Εφαρμογές των θεωριών μάθησης στο εκπαιδευτικό λογισμικό: μπιχεβιορισμός, εποικοδομισμός, θεωρία της επεξεργασίας πληροφοριών. Η ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και οι Νέες Τεχνολογίες. Οι νέες δυνατότητες και τα προβλήματα από τη δικτύωση. Οι συνήθειες εφαρμογές στην εκπαίδευση και ειδικότερα στη διδασκαλία φιλολογικών μαθημάτων: επεξεργασία κειμένου, υπερκείμενα και υπερμέσα, προσομοιώσεις, μοντελοποίηση, βάσεις δεδομένων, εκπαιδευτικά παιχνίδια. Στοιχεία αξιολόγησης εκπαιδευτικού λογισμικού.

Π 1442 Παιδαγωγική της ειρήνης: έρευνα, θεωρία και πράξη *Κυριάκος Μπονίδης*
Σκοπός του σεμιναρίου είναι να εξεταστεί -από τους συμμετέχοντες και τις συμμετέχουσες- η Παιδαγωγική της ειρήνης, η Εκπαίδευση για την ειρήνη και η κριτική Παγκόσμια Παιδαγωγική, σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο.

Περιεχόμενα μάθησης, χρονοδιάγραμμα

Εισαγωγή: Οριοθέτηση του αντικειμένου, βασική ορολογία. Το «διδακτόν» της ειρήνης. Προς μία Παιδαγωγική της ειρήνης. Επιστημολογικός προσδιορισμός της Παιδαγωγικής της ειρήνης. (1^ο και 2^ο σεμινάριο).

Ενότητα πρώτη: Θεωρία, έρευνα και πράξη της Παιδαγωγικής της ειρήνης και της Εκπαίδευση για την ειρήνη στη σχολική, τη Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση και δια βίου μάθηση:

A) Η 'προδρομική' περίοδος της Παιδαγωγικής της ειρήνης.

B) Η Έρευνα της ειρήνης. Επιστημολογικά 'παραδείγματα': 1) ρεαλιστική-φιλελεύθερη (αντικείμενο: η άμεση βία) και 2) κριτική έρευνα της ειρήνης (αντικείμενο: η άμεση, η δομική και η πολιτισμική βία. Η αρνητική και θετική ειρήνη).

Γ) Εξέλιξη και 'παραδείγματα' της Παιδαγωγικής της ειρήνης: 1) Ατομική-ηθική Παιδαγωγική της ειρήνης, 2) Κοινωνικοκριτική Επιστήμη της Αγωγής της ειρήνης, 3) Οικολογική Παιδαγωγική της ειρήνης και 4) Το σύγχρονο κυρίαρχο 'παραδειγμα' της Παιδαγωγικής της ειρήνης και η επίδραση σε αυτήν της δραστηριότητας της UNESCO και των Διεθνών Οργανισμών.

Ανάλυση των επιστημολογικών παραδοχών του κάθε 'παραδείγματος', της θεωρίας και της πράξης που αυτά προτείνουν.

Δ) *Ινστιτούτα και ερευνητικά κέντρα* Έρευνας για την ειρήνη και Παιδαγωγικής της ειρήνης διεθνώς, *βιβλιογραφία και περιοδικά*.

Ε) *Προοπτικές* της Παιδαγωγικής της ειρήνης και της Εκπαίδευσης για την ειρήνη: *Προς μια κριτική Παγκόσμια Παιδαγωγική*. (2^ο, 3^ο, 4^ο, 5^ο, 6^ο, 7^ο, 8^ο, 9^ο και 10^ο σεμινάριο)

Ενότητα δεύτερη: Ο 'άλλος' και η διαφορετικότητα στο σχολείο στο πλαίσιο μιας κριτικής Παιδαγωγικής της ειρήνης: A) Σχολική πολυπολιτισμικότητα και Διαπολιτισμικότητα, προσδιορισμός του 'σχολικού' «άλλου», ο «άλλος» στην κριτική Παιδαγωγική της ειρήνης. B) Ο χώρος και χρόνος του «άλλου» στο ελληνικό σχολείο. Γ) Προϋποθέσεις και εκπαιδευτικές

πρακτικές για την προσέγγιση του «άλλου»/του διαφορετικού, την αποδοχή και την ένταξή του στη σχολική κοινωνία, στο πλαίσιο ενός σχολικού κριτικού πολιτισμού ειρήνης (110 και 120 σεμινάριο).

Ενότητα τρίτη: Κατά τη διάρκεια όλου του εξαμήνου, σχεδιασμός, ανάπτυξη και αξιολόγηση, από τους συμμετέχοντες και τις συμμετέχουσες, ενός προγράμματος διαδικασίας σε θεματική της Παιδαγωγικής της ειρήνης. Παρουσίαση των προϊόντων του σε ημερίδα με ανοικτό ακροατήριο.

Αξιολόγηση του σεμιναρίου. (13^ο σεμινάριο)

Π1901 Μικροηλεκτρονική και Παιδαγωγική Επιστήμη *Κωνσταντίνος Μπίκος*
Εξέλιξη των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας και η θέση τους στην κοινωνική και επαγγελματική ζωή. Ο ηλεκτρονικός υπολογιστής ως εργαλείο της νόησης και η θέση του στο σύγχρονο σχολείο. Επιπτώσεις στη διαμόρφωση του ελεύθερου χρόνου: δραστηριότητες παιδιών και ηλεκτρονικά παιχνίδια. Νέες απαιτήσεις στον κοινωνικό και επαγγελματικό χώρο: computer literacy. Η εισαγωγή των Νέων Τεχνολογιών στην εκπαίδευση: ανάγκη αναμόρφωσης του ισχύοντος Αναλυτικού Προγράμματος. Η χρήση των Νέων Τεχνολογιών ως διδακτικών μέσων: τεχνητή νοημοσύνη. Οι στάσεις των εκπαιδευτικών απέναντι στις Νέες Τεχνολογίες. Στερεότυπα του φύλου και Νέες Τεχνολογίες. Ηθικά, νομικά και πολιτικά προβλήματα που ανακύπτουν.

Π1904¹ Μικροδιδασκαλίες *Δημήτρης Χατζηδήμου*
Στο πλαίσιο του μαθήματος αυτού επισημαίνεται ο ρόλος και η σημασία της μικροδιδασκαλίας στην εκπαίδευση των υποψηφίων εκπαιδευτικών. Αναφέρονται οι δυνατότητες που προσφέρει για το μελλοντικό τους επάγγελμα και ασκούνται οι φοιτητές και οι φοιτήτριες σε συγκεκριμένες παιδαγωγικές, κοινωνικές και διδακτικές δεξιότητες, διδάσκοντας στους συμφοιτητές και συμφοιτήτριές τους προκαθορισμένες διδακτικές ενότητες από μαθήματα της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

2. Μεθοδολογία Παιδαγωγικής Έρευνας

Π1615 Μεθοδολογία της Κοινωνικής Έρευνας: *Δημήτριος Σταμοβλάσης*
Οι Μέθοδοι της Συνέντευξης και Επισκόπησης

Το μάθημα αποτελεί μία εισαγωγή στις μεθόδους της επισκόπησης και της συνέντευξης. Μετά από μία σύντομη επιστημολογική και μεθοδολογική εισαγωγή θα εξεταστούν αναλυτικά τα επιμέρους προβλήματα και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των μεθόδων αυτών, που είναι οι συχνότερα εφαρμοζόμενες στην Παιδαγωγική. Εκτός των βασικών διαλέξεων σε σημαντικά μεθοδολογικά θέματα, όπως σχεδιασμού, εγκυρότητας και αξιοπιστίας, πραγματοποιούνται μικρές ερευνητικές εργασίες, στις οποίες θα εφαρμοστούν σε μικρή εμβέλεια οι παραπάνω μέθοδοι. Οι εργασίες που είναι ουσιαστικά πιλοτικές έρευνες και μπορεί να είναι ατομικές ή ομαδικές, σχεδιάζονταν από την αρχή έτσι, ώστε να γίνει κατανοητή από τους φοιτητές/τριες η όλη πορεία των σταδίων της ερευνητικής διαδικασίας, από τα πρώτα στάδια της διατύπωσης του προβλήματος και των ερευνητικών υποθέσεων ως τα τελευταία στάδια της ανάλυσης των δεδομένων και της συναγωγής των ερευνητικών πορισμάτων.

Π1616 Μεθοδολογικές προσεγγίσεις στην Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης: Ανάλυση και ερμηνεία Πηγών *Σιδηρούλα Ζιώγου-Καραστεργίου/Βασίλειος Φούκας*

Σκοπός του σεμιναρίου είναι να προσεγγίσει συστηματικά ζητήματα σχετικά με τον εντοπισμό, την ταξινόμηση, την κατανόηση, την ερμηνεία και την έκδοση πρώτων πηγών και αρχειακού υλικού που έχει σχέση με την Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης. Επιμέρους στόχοι του σεμιναρίου είναι οι συμμετέχοντες/ουσες σε αυτό: **α)** να έρθουν σε επαφή με τις πολλαπλές κατηγορίες και τα είδη των ιστορικών πηγών, **β)** να προσεγγίσουν

¹ Προσφέρεται και στα δύο εξάμηνα (χειμερινό και εαρινό).

κριτικά πρώτες πηγές (γραπτές ή/ και οπτικοακουστικές), γ) να ερμηνεύσουν τις πηγές αυτές εντάσσοντάς τις στο ευρύτερο κοινωνικό, οικονομικό, πολιτικό και εκπαιδευτικό συγκείμενο, δ) να συνειδητοποιήσουν τη σημασία του αρχαιακού υλικού για την Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης.

Στο πλαίσιο του σεμιναρίου οι φοιτητές/τριες θα αναλάβουν να μελετήσουν συγκεκριμένες ιστορικές πηγές, τις οποίες θα αναλύσουν και θα ερμηνεύσουν με βάση την ιστορική-ερμηνευτική μέθοδο και θα παρουσιάσουν, με τη μορφή γραπτών εργασιών.

Π1617 Εφαρμοσμένη Στατιστική: Η σημασία της στην έρευνα των Επιστημών Αγωγής και στη Λήψη Αποφάσεων

Δημήτριος Σταμοβλάσης

Το μάθημα αποτελεί μια παρουσίαση των εφαρμογών της Στατιστικής στην Παιδαγωγική, την Ψυχολογία, την Κοινωνιολογία, την Εφαρμοσμένη Γλωσσολογία, στις Επιστήμες της Αγωγής γενικότερα και στην Λήψη Αποφάσεων. Σκοπός του μαθήματος είναι να αποκτήσουν οι φοιτητές εννοιολογική κατανόηση της στατιστικής και να εξοικειωθούν με την λογική των μετρήσεων στην κοινωνική έρευνα και την ερμηνεία των αποτελεσμάτων μιας στατιστικής έρευνας. Αναπτύσσονται θέματα μεθόδων δειγματοληψίας, ανάλυσης συσχετίσεων, πειραματικών σχεδιασμών, ελέγχου υποθέσεων, ανάλυσης κατηγορικών δεδομένων, γραμμικής παλινδρόμησης, ανάλυση διακύμανσης καθώς και οι κυριότεροι μέθοδοι πολυμεταβλητής ανάλυσης (παραγοντική ανάλυση, ανάλυση κύριων συνιστωσών, ανάλυση κατά συστάδες). Οι φοιτητές καλούνται να παρακολουθήσουν διαλέξεις επάνω στα σχετικά θέματα και να παραδώσουν γραπτές εργασίες όπου θα εξετάζονται σενάρια Εκπαιδευτικής Έρευνας και θα γίνεται ανάλυση και ερμηνεία των αποτελεσμάτων.

Π1618 Κριτικές μεθοδολογικές προσεγγίσεις στην εκπαιδευτική έρευνα

Κυριάκος Μπονίδης

Σκοπός του σεμιναρίου είναι να εξεταστούν -από τους συμμετέχοντες και τις συμμετέχουσες-, σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο, οι κυριότερες κριτικές μεθοδολογικές προσεγγίσεις της εκπαιδευτικής έρευνας, ενταγμένες στο ευρύτερο πλαίσιο τους, τις επιμέρους επιστημολογικές και παιδαγωγικές παραδοχές, καθώς και τα είδη της εκπαιδευτικής έρευνας.

Περιεχόμενα μάθησης, χρονοδιάγραμμα

Εισαγωγή στην εκπαιδευτική έρευνα: Α) Θεωρήσεις της κοινωνικής πραγματικότητας και επιστημολογικά 'παραδείγματα' των Επιστημών της Αγωγής και Εκπαίδευσης (ερμηνευτική, εμπειρική, κριτική και αποδομιστική Παιδαγωγική). Β) Ποιοτική και ποσοτική έρευνα (το 'κυκλικό' και το 'γραμμικό' ερευνητικό μοντέλο και μοντέλα σύζευξης τους, η μεθοδολογία της έρευνας κατά μοντέλο. Η σχέση των 'παραδειγμάτων' της Παιδαγωγικής με τα είδη της εκπαιδευτικής έρευνας (φαινομενολογική-ερμηνευτική, εμπειρική, κριτική, αποδομιστική, κριτική αποδομιστική. (1^ο, 2^ο και 3^ο σεμινάριο).

Η κριτική εκπαιδευτική έρευνα:

Ενότητα πρώτη: Επιστημολογικά ερείσματα των μεθοδολογικών προσεγγίσεων της

Εισαγωγή: Α) στις *κριτικές θεωρίες* (Κριτική Θεωρία της Σχολής της Φρανκφούρτης, τα κείμενα των Α. Gramsci και L. Althusser, ο μεταμοντερνισμός της αντίστασης, η μεταδομιστική κριτική του Ανθρωπισμού και του υποκειμένου, κυρίως το έργο του Michel Foucault, η κριτική του τρίτου φεμινιστικού κύματος, οι σπουδές φύλου, η Queer theory, οι πολιτισμικές σπουδές, η σύγχρονη αφροαμερικανική κριτική, το New London Group κ.λπ.) και Β) στις *κριτικές θεωρίες αγωγής*: στη γερμανική κριτική Επιστήμη της Αγωγής (kritische Erziehungswissenschaft) των δεκαετιών 1970-80, στη θεωρία και πράξη του Paulo Freire και στη σύγχρονη κριτική Παιδαγωγική (Critical pedagogy). (4^ο, 5^ο και 6^ο σεμινάριο)

Ενότητα δεύτερη: Κριτικές ερευνητικές προσεγγίσεις (με παραδείγματα και ασκήσεις)

Α) Παραδοχές, ερευνητική διαδικασία και στόχοι:

1) της Ιδεολογικοκριτικής ανάλυσης,

2) της χειραφετητικής Έρευνας Δράσης,

3) της κριτικής ανάλυσης λόγου

4) της κοινωνικής σημειωτικής.

Β) Το παράδειγμα της φεμινιστικής ενδυναμωτικής έρευνας (7^ο , 8^ο , 9^ο , 10^ο , 11^ο και 12^ο σεμινάριο)

Ενότητα τρίτη: Κατά τη διάρκεια του εξαμήνου, σχεδιασμός, ανάπτυξη και αξιολόγηση, από τους συμμετέχοντες και τις συμμετέχουσες, ενός σχεδίου εργασίας με θέμα την κριτική έρευνα κειμένων και εκπαιδευτικών πρακτικών του σύγχρονου ελληνικού σχολείου, στο οποίο θα χρησιμοποιήσουν τις παραπάνω μεθοδολογικές προσεγγίσεις. Παρουσίαση των ερευνών σε ημερίδα με ανοικτό ακροατήριο.

Αξιολόγηση του σεμιναρίου. (13^ο σεμινάριο)

Π 1902¹ Εισαγωγή στη χρήση Η/Υ με εφαρμογές στις κοινωνικές επιστήμες

Δημήτριος Σταμοβλάσης

Το μάθημα περιέχει μία συνοπτική εισαγωγή στις προϋποθέσεις της χρήσης του Η/Υ και επικεντρώνεται στις βασικές εντολές του λογισμικού PASW/SPSS, οι οποίες εφαρμόζονται παραδειγματικά στην ανάλυση δεδομένων κοινωνικών ερευνών, που πραγματοποιήθηκαν πρόσφατα σε διδακτικά-ερευνητικά πλαίσια του Τομέα Παιδαγωγικής. Το μάθημα εστιάζει στην εξοικείωση των φοιτητών /τριών με τα παραπάνω λογισμικά και στην απόκτηση μικρής εμπειρίας στην ανάλυση ερευνητικών δεδομένων. Η παρουσία είναι υποχρεωτική, καθώς και η διεκπεραίωση και παράδοση μικρών εργασιών που γίνονται κατά την διάρκεια των συναντήσεων.

3. Ιστορία της εκπαίδευσης

Π 1501 Προσεγγίσεις στην Ιστορία της γυναικείας εκπαίδευσης στην Ελλάδα

Σιδηρούλα Ζιώγου-Καραστεργίου

Σκοπός του σεμιναρίου είναι: 1) η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τον προβληματισμό που αναπτύχθηκε ιστορικά στο χώρο της ευρωπαϊκής και της ελληνικής διανόησης, γύρω από τη φύση, το ρόλο και την εκπαίδευση των γυναικών 2) η μελέτη της πορείας της εξέλιξης της γυναικείας εκπαίδευσης στην Ελλάδα και 3) η διερεύνηση μεθοδολογικών ζητημάτων στην προσέγγιση των ιστορικών πηγών.

Περιεχόμενο – Θεματικές Ενότητες:

α) Ιστορικές και Φιλοσοφικές προσεγγίσεις:

▪ Ιστορία των παιδαγωγικών ιδεών και ο παράγοντας του φύλου (η διαχρονικότητα στην εξέλιξη του σχετικού προβληματισμού: Διαφωτισμός, Νεοανθρωπισμός, Κοινωνιοβιολογία, Ρομαντισμός, Νέα Αγωγή, 20^{ός} αιώνας).

▪ Φύλο και Ιστορία (ορολογία, Ιστορία των γυναικών/ οι γυναίκες στην Ιστορία, παραδοσιακές και σύγχρονες διχοτομίες σχετικά με το φύλο).

β) Διαστάσεις της γυναικείας εκπαίδευσης στην Ελλάδα: ιστορική εξέλιξη

▪ Δικαίωμα πρόσβασης και εξέλιξη της εκπαίδευσης των γυναικών στην Α/θμια, Β/θμια και Γ/θμια Εκπαίδευση- οι πρώτες γυναίκες εκπαιδευτικοί· προφίλ, δράση, ρόλος, ταυτότητα.

▪ Μεθοδολογικές προσεγγίσεις για το φύλο στην εκπαίδευση (αυτοβιογραφία και προφορική ιστορία, η σημασία της προφορικής ιστορίας στη μελέτη των γυναικείων θεμάτων, μεθοδολογικά ερωτήματα για τη συνέντευξη/φεμινιστική προσέγγιση, παραδείγματα ανάλυσης προφορικού λόγου).

Στο πλαίσιο του σεμιναρίου οι φοιτητές/τριες αναλαμβάνουν τη μελέτη ιστορικών πηγών (λογοτεχνικών, αυτοβιογραφικών, νομοθετικών κειμένων), με βάση συγκεκριμένη μεθοδολογική προσέγγιση και την παρουσίαση με τη μορφή γραπτών εργασιών των πορισμάτων της μελέτης τους.

¹ Προσφέρεται και στα δύο εξάμηνα (χειμερινό και εαρινό).

Σκοπός του σεμιναρίου είναι να παρουσιάσει συστηματικά: α) τη ζωή και το παιδαγωγικό έργο των σημαντικότερων νεοελλήνων παιδαγωγών του 18^{ου}, 19^{ου} και των αρχών του 20^{ου} αιώνα, και, β) να διερευνήσει το ρόλο και την προσφορά τους στη Νεοελληνική Εκπαίδευση στο επίπεδο της βασικής εκπαίδευσης και παιδαγωγικής κατάρτισης των ελλήνων εκπαιδευτικών (ανδρών και γυναικών). Στο σεμινάριο αυτό θα εξεταστούν: i) κείμενα εκπροσώπων του Νεοελληνικού Διαφωτισμού (Ιώσ. Μοισιόδακα, Κ. Κούμα), ii) τα πρώτα Εγχειρίδια Παιδαγωγικής που εκδόθηκαν και κυκλοφόρησαν στο νεοελληνικό κράτος κατά τον 19ο και τις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα (Ι. Κοκκώνη, Γ. Παγώντος, Λ. Μελά, Αρ. Σπαθάκη, Γρ. Παππαδόπουλου, Χρ. Παπαδόπουλου, Χ. Παπαμάρκου, Βλ. Σκορδέλη, Ι. Πανταζίδη, Δ. Ζαγγογιάννη, Ν. Εξαρχόπουλου, Αλ. Δελμούζου) και στον εξωκρατικό ελληνισμό (Κ. Ξανθόπουλου, Κ. Κεχαγιά). Στο πλαίσιο του σεμιναρίου οι φοιτητές/τριες θα αναλάβουν τη μελέτη συγκεκριμένων παιδαγωγικών κειμένων των υπό εξέταση παιδαγωγών και την παρουσίαση, με τη μορφή γραπτών εργασιών, των πορισμάτων της μελέτης τους.

Π 1505 Προσεγγίσεις στην έρευνα της Τοπικής Εκπαιδευτικής Ιστορίας: το παράδειγμα των σχολείων της Θεσσαλονίκης

Σιδηρούλα Ζιώγου-Καραστεργίου/
Βασίλειος Φούκας

Σκοπός του σεμιναρίου είναι οι συμμετέχοντες και οι συμμετέχουσες να γνωρίσουν την Τοπική Εκπαιδευτική Ιστορία, τόσο σε θεωρητικό πλαίσιο όσο και σε επίπεδο εφαρμογής. Το σεμινάριο διαρθρώνεται σε τρεις βασικές ενότητες:

Α΄ ενότητα: Η Τοπική Ιστορία – Ιστορική Επισκόπηση: α) Αντικείμενο μελέτης, εμφάνιση ενδιαφέροντος και εξέλιξη. β) Η Τοπική Ιστορία ως επιστήμη: Προβλήματα αποδοχής, επιστημολογικά προβλήματα – προσεγγίσεις. γ) Η αναγκαιότητα και η σκοπιμότητα μελέτης της Τοπικής Ιστορίας. δ) Η έρευνα για την Τοπική Ιστορία στο εξωτερικό. ε) Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και Τοπική Ιστορία στην Ελλάδα. στ) Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και Τοπική Ιστορία στην Ελλάδα. ζ) Η έρευνα για την Τοπική Ιστορία στο ελληνικό Πανεπιστήμιο. η) Η Τοπική Ιστορία σήμερα: Ορισμός – αντικείμενο (τόπος και άνθρωποι).

Β΄ ενότητα: Θέματα Τοπικής Εκπαιδευτικής Ιστορίας: α) Η Τοπική Ιστορία στην εκπαίδευση. β) Ιστορία σχολείων Θεσσαλονίκης: Μεθοδολογία και δεδομένα έρευνας, σχολιασμός πηγών.

Γ΄ ενότητα: Παρουσιάσεις εργασιών φοιτητών/τριών – Επισκέψεις σε φορείς: Το ενδιαφέρον θα επικεντρωθεί σε παραδείγματα από την Τοπική Εκπαιδευτική Ιστορία της Θεσσαλονίκης. Στο πλαίσιο του σεμιναρίου αυτού οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα επισκεφτούν φορείς της Θεσσαλονίκης που διαθέτουν ιστορικό εκπαιδευτικό υλικό (Ιστορικό Αρχείο Μακεδονίας, Κέντρο Ιστορίας του Δήμου Θεσσαλονίκης, Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, Βιβλιοθήκη Δήμου Θεσσαλονίκης, Ιστορικό Αρχείο Προσφυγικού Ελληνισμού Δήμου Καλαμαριάς, Ίδρυμα Μελετών Χερσονήσου Αίμου).

Π 1507 Ιστορία της Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης στην Ελλάδα: Το παράδειγμα των Φιλοσοφικών Σχολών

Σιδηρούλα Ζιώγου-Καραστεργίου/
Βασίλειος Φούκας

Σκοπός του σεμιναρίου είναι να μελετήσουν οι συμμετέχοντες/ουσες τη διαχρονική εξέλιξη της ελληνικής πανεπιστημιακής εκπαίδευσης από το 1837, έτος ίδρυσης του Πανεπιστημίου Αθηνών έως το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου (1940). Η έμφαση θα δοθεί στις Φιλοσοφικές Σχολές των δύο Πανεπιστημίων, Αθηνών και Θεσσαλονίκης. Οι επιμέρους στόχοι του σεμιναρίου μπορούν να συνοψισθούν ως εξής: α) να κατανοήσουν και να ερμηνεύσουν οι συμμετέχοντες/ουσες στο σεμινάριο τις ιδιαίτερες συνθήκες ίδρυσης και λειτουργίας των δύο Πανεπιστημίων (1837 και 1926 αντίστοιχα) και, συνεκδοχικά, των Φιλοσοφικών τους Σχολών, β) να μελετήσουν τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του διδακτικού προσωπικού των δύο Σχολών διαχρονικά και συγκριτικά, γ) να μελετήσουν τα

προγράμματα σπουδών και να ερμηνεύσουν κάθε φορά τον προσανατολισμό τους (επιστημονικός ή/ και επαγγελματικός), **δ**) να μελετήσουν και να ερμηνεύσουν την κοινωνική φυσιογνωμία των δύο Σχολών, **ε**) να παρουσιάσουν και να ερμηνεύσουν το περιεχόμενο των παιδαγωγικών σπουδών στις δύο Σχολές διαχρονικά και συγκριτικά.

Στο σεμινάριο αυτό οι φοιτητές/τριες θα έρθουν σε επαφή με πολλαπλές πηγές (νομοθετικά κείμενα, αρχειακό υλικό: πρακτικά συνεδριάσεων, εκθέσεις πεπραγμένων, επετηρίδες, εφημερίδες και ημερολόγια κ.λπ.) για την αναπαράσταση του ιστορικού φαινομένου, τις οποίες θα κληθούν να προσεγγίσουν με δύο, κυρίως, μεθοδολογικά 'παραδείγματα' ανάλυσης και ερμηνείας, την ιστορική-ερμηνευτική μέθοδο και την ποιοτική ανάλυση περιεχομένου, με κριτήριο κάθε φορά τη μορφή του προς εξέταση υλικού.

4. Παιδαγωγική Κοινωνιολογία

Π 1311 Η παιδαγωγική σχέση: αλληλεπίδραση και επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητή *Κωνσταντίνος Μπίκος*

Θεματοποιούνται σημαντικές πλευρές της αλληλεπίδρασης εκπαιδευτικού - μαθητή με αφετηρία την παραδοχή ότι η ποιότητα αυτής της σχέσης επιδρά στην ανάπτυξη του μαθητή και ειδικότερα στο σχηματισμό της προσωπικής ταυτότητας και της αυτοεικόνας του. Τονίζεται ο συμβολικός χαρακτήρας της αλληλεπίδρασης και της επικοινωνίας και αναλύονται οι αιτίες και οι συνέπειες από προβληματικές καταστάσεις που προκύπτουν στη ζωή της τάξης. Αναλύεται επιπλέον το μη λεκτικό επίπεδο της επικοινωνίας, όπως και η επίδραση των προσδοκιών του εκπαιδευτικού στην αυτοαντίληψη και τη συμπεριφορά του μαθητή.

Π 1312 Σχέσεις συνομηλίκων στην ομάδα της σχολικής τάξης *Κωνσταντίνος Μπίκος*

Η σχολική τάξη ως ομάδα συνομηλίκων: τυπική και άτυπη δομή της. Η σημασία των κοινωνικών σχέσεων για την νοητική, συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη παιδιών και εφήβων. Η προτεραιότητα των συναισθηματικών παραγόντων κατά την υλοποίηση του εκπαιδευτικού έργου. Η κοινωνιομετρία και η κοινωνικοπαιδαγωγική αποστολή του σχολείου. Παιδαγωγική αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρει η κοινωνιομετρία. Παιδαγωγικοί χειρισμοί για τη βελτίωση της τάξης ως ομάδας. Το σχολείο και η σχολική τάξη ως «οικοσυστήματα ανάπτυξης» του μαθητή.

Π1314 Εθνοκεντρισμός και εξευρωπαϊσμός: ο ρόλος της εκπαίδευσης *Μιχάλης Κελπανίδης*

Στο μάθημα αυτό θα αναπτυχθούν οι θεωρητικές προσεγγίσεις και τα μοντέλα της ευρωπαϊκής ενσωμάτωσης, που βρίσκονται σήμερα στο προσκήνιο της επιστημονικής συζήτησης (ομοσπονδιακό, νεοφονξιοναλιστικό, διακυβερνητικό κλπ.) και η διαφορετική σχέση ευρωπαϊκής και εθνικής ταυτότητας που εκφράζεται από το καθένα από αυτά τα μοντέλα. Στο πλαίσιο αυτό θα αναλυθεί η λειτουργία της ελληνικής εκπαίδευσης όσον αφορά την προώθηση ή παρεμπόδιση της διαμόρφωσης μιας ευρωπαϊκής ταυτότητας του πολίτη.

Π 1404 Εκπαίδευση και φύλο *Σιδηρούλα Ζιώγου-Καραστεργίου*
Το μάθημα διαρθρώνεται σε δύο κύκλους: α) Θεωρητικές εισηγήσεις, και β) Παρουσίαση εργασιών.

α) Οι θεωρητικές εισηγήσεις αφορούν στη θεματική της γυναικείας εκπαίδευσης και στις μεθοδολογικές της προσεγγίσεις. Ειδικότερα, γίνεται αναφορά στη σχετική με τη γυναικεία εκπαίδευση ορολογία, αναπτύσσονται οι θεωρίες φύλου, δίνεται ιστορικά η εξέλιξη του προβληματισμού για τη γυναικεία εκπαίδευση παράλληλα με την εξέλιξη της εκπαίδευσης στην πράξη, και παρουσιάζονται οι ερευνητικές τεχνικές της ανάλυσης περιεχομένου και της συνέντευξης (ειδικότερα της συνέντευξης γυναικών).

β) Οι εργασίες θα είναι ομαδικές και θα αφορούν στη συγκέντρωση και παρουσίαση βιβλιογραφίας, σχετικής με τις σύγχρονες προσεγγίσεις της θεματικής, στην παρουσίαση της εικόνας της γυναίκας εκπαιδευτικού κατά το 19^ο αιώνα (με βάση τη βιβλιογραφία) και τον 20^ο-αρχές 21ου αιώνα (με πηγή τις υπάρχουσες έρευνες, συνεντεύξεις εκπαιδευτικών

και κείμενα των φοιτητριών/ών των καθηγητικών σχολών, που θα προσεγγιστούν με βάση την ανάλυση περιεχομένου).

Π 1444 Ιστορίες ζωής ως μέθοδος έρευνας: *Ελένη Χοντολίδου/*
αυτοβιογραφίες και βιογραφίες *Σιδηρούλα Ζιώγου-Καραστεργίου*
γυναικών

Το μάθημα επιχειρεί να εξοικειώσει τις φοιτήτριες και τους φοιτητές με τη μέθοδο της βιογραφίας και αυτο-βιογραφίας ως ερευνητικής μεθόδου προσέγγισης κειμένων. Ως παράδειγμα εφαρμογής θα χρησιμοποιηθούν αυτοβιογραφικά και βιογραφικά κείμενα Ελληνίδων κυρίως παιδαγωγών εκπαιδευτικών. Η προσέγγιση των κειμένων θα γίνει παράλληλα με μεθόδους αφηγηματικής ανάλυσης.

5. Συγκριτική Παιδαγωγική

Π 1707 Σύγκριση προγραμμάτων διδασκαλίας Ελλάδας *Αναστασία Κεσίδου*
και Γερμανίας

Ιστορική διάσταση και θεσμικό πλαίσιο των Προγραμμάτων Σπουδών (Π.Σ.) στην Ελλάδα και στη Γερμανία. Στόχοι, περιεχόμενα, μέθοδοι και οργάνωση των Π.Σ. από συγκριτική σκοπιά. Σύγκριση σχολικών εγχειριδίων. Ευρωπαϊκή διάσταση και διαπολιτισμική εκπαίδευση στα Π.Σ. των δύο χωρών. Ανάλυση και συγκριτική έρευνα των Π.Σ. (με παραδείγματα).

Π 1708 Η Συγκριτική Παιδαγωγική ως πεδίο της *Αναστασία Κεσίδου*
Παιδαγωγικής Επιστήμης

Έννοια, ιστορική προσέγγιση, στόχοι, πεδία έρευνας, μέθοδος και επιστημολογικές τάσεις της Συγκριτικής Παιδαγωγικής.

Π 1709 Συστήματα εκπαίδευσης στην Ειδική Αγωγή *Σουζάνα Παντελιάδου*

Στόχος στο μάθημα είναι η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τα διαφορετικά μοντέλα παροχής ειδικής αγωγής που εφαρμόζονται σε χώρες από όλες τις ηπείρους και η κατανόηση των παραμέτρων που συνδιαμορφώνουν την επιλογή κάθε συστήματος. Τα συστήματα εξετάζονται μέσα από την ιστορική τους εξέλιξη και αναλύονται παράγοντες όπως το γενικό εκπαιδευτικό σύστημα, η φιλοσοφία της εκπαίδευσης, οι αντιλήψεις για την αναπηρία, η υπάρχουσα νομοθεσία, οι οικονομικές συνθήκες και το κοινωνικο-πολιτισμικό πλαίσιο αναφοράς. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στα Ευρωπαϊκά συστήματα ειδικής αγωγής σε σχέση με την ελληνική πραγματικότητα και τις κυρίαρχες αντιλήψεις για την ειδική αγωγή.

Π 1710 Αναλυτικά Προγράμματα για το μάθημα της *Ελένη Χοντολίδου*
Λογοτεχνίας στην Ευρώπη

Το μάθημα εστιάζει στη θεωρία εκπόνησης προγραμμάτων, έχοντας ως παράδειγμα τα προγράμματα λογοτεχνίας της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες. Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές αφού κατανοήσουν βασικές αρχές της Συγκριτικής Παιδαγωγικής και των Σπουδών Προγραμμάτων (Curriculum Studies), θα αναζητήσουν σε κλασικές βιβλιοθήκες ή στο διαδίκτυο τα προγράμματα διδασκαλίας στο μάθημα της λογοτεχνίας και θα πραγματοποιήσουν συγκρίσεις με το ελληνικό.

6. Εκπαίδευση Ενηλίκων και Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση

Π 1809 Κοινωνιολογία της Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης *Μιχάλης Κελπανίδης*

Το μάθημα αυτό είναι μία εισαγωγή στη θεματική και περιέχει τις εξής ενότητες: η συγκρότηση της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης ως επιστημονικού αντικειμένου, η δυναμική της διαρκούς ανανέωσης της γνώσης στη σύγχρονη μεταβιομηχανική κοινωνία, η μετεξέλιξη των λειτουργιών της παραδοσιακής εκπαίδευσης ενηλίκων στο πλαίσιο νέων εκπαιδευτικών αναγκών, η συμμετοχή στη συνεχιζόμενη εκπαίδευση: κοινωνικές και εκπαιδευτικές προϋποθέσεις, αναλυτικά προγράμματα της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης: ποικιλομορφία, ανοιχτότητα, εξ αποστάσεως φοίτηση, φοίτηση μερικού χρόνου (part-time), σπονδυλωτός χαρακτήρας της οργάνωσης του περιεχομένου (modularity), οι επιμορφωτές

της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης: προσόντα και επαγγελματικά προφίλ, ιδρύματα και φορείς της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, η χρηματοδότηση της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, η πολιτική της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης.

Π 1810 Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση και Διαβίου μάθηση στην Ε.Ε: Θεώρηση των Θεσμών και των Πρακτικών στις Χώρες Μέλη

Γεώργιος Κ. Ζαρίφης

Το συγκεκριμένο μάθημα έχει ως στόχο την εξοικείωση των φοιτητών και φοιτητριών με ζητήματα που αφορούν στην οργάνωση και ανάπτυξη του Ευρωπαϊκού θεσμικού πλαισίου που αφορά στη Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση και στη Διαβίου Μάθηση. Πιο συγκεκριμένα στο μάθημα εξετάζονται οι φορείς εκείνοι οι οποίοι επηρέασαν αρχικά την οργάνωση και λειτουργία προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων κατά την περίοδο της βιομηχανικής επανάστασης. Γίνεται αναφορά σε έναν στοχαστή και εκπαιδευτή της περιόδου –τον Δανό Grundtvig (1783-1872)– και στις αντιλήψεις του (ενίοτε ριζοσπαστικές) για τον τρόπο οργάνωσης της εκπαίδευσης. Παρουσιάζεται ο τρόπος με τον οποίο εξελίχθηκε η επαγγελματική κατάρτιση από το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου μέχρι σήμερα στην Ευρώπη –και ιδιαίτερα μετά την πτώση του σοσιαλισμού– και γίνεται ιδιαίτερη μνεία στην ανάγκη για σύγκλιση στο συγκεκριμένο τομέα στην Ε.Ε. Ακόμη το μάθημα δίνει έμφαση στον τρόπο με τον οποίο οργανώνεται θεσμικά η Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση και η Διαβίου Μάθηση στην Ε.Ε με συγκεκριμένες αναφορές σε θεσμικά κείμενα, συνθήκες, και αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου από το 1980 και έπειτα. Τέλος, ιδιαίτερη έμφαση στα σεμινάρια θα δοθεί στο οργανωτικό (θεσμικό και πρακτικό) πλαίσιο της Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης σε όλες τις χώρες μέλη της Ε.Ε (με έμφαση στην Ελλάδα) αλλά και στις υποψήφιες προς ένταξη χώρες, στις εγγενείς διαφορές τους αλλά και στις ομοιότητες που υπάρχουν, με συγκεκριμένες αναφορές τόσο στις ιστορικές συνθήκες που επηρέασαν την ανάπτυξή του όσο και στους φορείς (κρατικούς και μη) οι οποίοι παίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάληψη δράσης για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, την επαγγελματική κατάρτιση, την οργάνωση δομών που αφορούν στη Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση και στην ενίσχυση της αντίληψης για τη Διαβίου Μάθηση στην Ευρώπη σήμερα.

Π 1811 Ο ρόλος του κριτικού στοχασμού στη μάθηση και εκπαίδευση ενηλίκων: ζητήματα νοηματοδότησης και μετασχηματισμού της ανθρώπινης εμπειρίας και ο ρόλος του κριτικοστοχαστικού εκπαιδευτή

Γεώργιος Κ. Ζαρίφης

Ο στόχος του συγκεκριμένου μαθήματος είναι η οριοθέτηση της συζήτησης σχετικά με το ρόλο του κριτικού στοχασμού στη μάθηση και εκπαίδευση ενηλίκων, καθώς και των συνθηκών εκείνων με βάση τις οποίες οργανώνεται η σχετική θεωρία που αφορά κυρίως στον τρόπο με τον οποίο ο κριτικός στοχασμός συνδέεται -ως διαδικασία- με τον μετασχηματισμό της προοπτικής (perspective transformation), τη χειραφέτηση, την ενδυνάμωση και την αλλαγή. Στο μάθημα γίνεται αρχικά εκτενής ανάλυση και συζήτηση της έννοιας του κριτικού στοχασμού ως *ex post facto* συνθήκη διαμόρφωσης μιας θεωρίας μάθησης και εκπαίδευσης ενηλίκων, με βάση προσεγγίσεις διαφόρων θεωρητικών όπως οι Dewey, Freire, Kolb & Fry, Mezirow, Brookfield, Boyd, Dirkx, Merriam & Heuer, Cranton και πολλών άλλων. Στη συνέχεια γίνεται σύνδεση της έννοιας 'νοηματοδότηση' (meaning making), ως διαδικασία που οδηγεί σε μια νέα αναθεωρημένη ερμηνεία της εμπειρίας και στοχεύει στην εξατομικευμένη διερεύνηση του συστήματος νοημάτων (εμπειρικού συστήματος) και κατ' επέκταση στην ανάπτυξη του. Επίσης αναφορά γίνεται και στον δυναμικό συσχετισμό της έννοιας του κριτικού στοχασμού με τις έννοιες της 'κριτικής συνειδητοποίησης' (conscientização) και της 'μετασχηματιστικής μάθησης' (transformative learning), ως διαδικασίες οι οποίες προωινίζουν την ενδυνάμωση του ατόμου μέσω της αναθεώρησης της εμπειρίας του, και οι οποίες στοχεύουν στη χειραφέτηση. Πέρα όμως από τη θεωρητική προσέγγιση της έννοιας του κριτικού στοχασμού, της σύνδεσής του με τη μάθηση και τις πιθανές διαφοροποιήσεις μεταξύ των στοχαστών για το ρόλο του στη διαμόρφωση μιας θεωρίας μάθησης ενηλίκων, το μάθημα ασχολείται και με ζητήματα

ενίσχυσης του κριτικού στοχασμού σε πρακτικό επίπεδο, με στόχο τη διαμόρφωση ενός πλαισίου δράσης (ενδυνάμωση και κριτικοστοχαστική εκπαιδευτική πρακτική) για την εκπαίδευση των ενηλίκων, το οποίο στοχεύει στην κριτική συνειδητοποίηση και στην αλλαγή.

Π 1813 Επιμόρφωση εκπαιδευτικών στην ειδική αγωγή *Σουζάνα Παντελιάδου*
Στο πλαίσιο του μαθήματος συζητούνται θέματα που αφορούν στις σύγχρονες ανάγκες επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών της γενικής αγωγής σχετικά με τους μαθητές με αναπηρίες και την ειδική αγωγή. Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στην ειδική αγωγή εξετάζεται πολυπρισματικά, με βάση τόσο τις θεωρητικές αντιλήψεις για την αναπηρία και τη σχολική ένταξη όσο και με βάση συγκεκριμένα εφαρμοσμένα μοντέλα επιμόρφωσης εκπαιδευτικών. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ελληνική εκπαιδευτική και νομική πραγματικότητα καθώς επίσης και στις συνέπειες των μοντέλων επιμόρφωσης για την ποιότητα της εκπαίδευσης των παιδιών με ειδικές ανάγκες.

Β' Μαθήματα Επιλογής

1400 Σχολική Παιδαγωγική

Π 1445 Συνεργατικές μορφές διδασκαλίας και μάθησης στην εκπαίδευση *Δημήτρης Χατζηδήμου*

Στο πλαίσιο του μαθήματος αυτού συζητούνται οι διάφορες συνεργατικές μορφές διδασκαλίας και μάθησης, όπως η εταιρική, η ομαδική και η μέθοδος project (σχέδιο εργασίας), επιχειρώντας με τον τρόπο αυτό την ανάδειξη αφενός της αναγκαιότητας της εφαρμογής και καθιέρωσής τους στην εκπαίδευση και αφετέρου της σπουδαιότητάς τους στη δημιουργία και στην ανάπτυξη καλών διαπροσωπικών σχέσεων ανάμεσα στους μαθητές μεταξύ τους, ανάμεσα στους μαθητές και στους εκπαιδευτικούς, ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς μεταξύ τους, ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς, στους γονείς και στον διευθυντή της σχολικής μονάδας κλπ. Για τον λόγο αυτό, καθώς και για να καταδειχθεί η δυναμική των ομάδων εργασίας στην επικοινωνία των διδασκομένων (ανήλικων μαθητών και ενηλίκων), γίνεται θεωρητική και βιωματική προσέγγιση του θέματος.

2100 Ειδική Αγωγή

Π 2102 Θέματα Ειδικής Αγωγής II *Μάρω Δόικου*
Σχολική ενσωμάτωση-σχολική ένταξη. Η έννοια της συνεκπαίδευσης (εκπαίδευση-για-όλους). Κοινωνικές στάσεις απέναντι στα παιδιά με ειδικές ανάγκες. Προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης ατόμων με ειδικές ανάγκες. Ενσωμάτωση των παιδιών με ειδικές ανάγκες: φιλοσοφία της ενσωμάτωσης, πλεονεκτήματα και προβληματισμοί. Θεραπευτικές προσεγγίσεις και παιδαγωγικοί χειρισμοί.

Π 2103 Θέματα Ειδικής Αγωγής III *Μάρω Δόικου*
(Μαθησιακές δυσκολίες)

Εννοιολογικό πλαίσιο – Προβλήματα ορισμού, κατηγορίες μαθησιακών δυσκολιών. Δυσλεξία: μαθησιακά και γνωστικά χαρακτηριστικά. Αιτιολογία. Εκπαιδευτική παρέμβαση. Συναισθηματικά προβλήματα και προβλήματα συμπεριφοράς. Αυτοεκτίμηση και αυτοαντίληψη. Κοινωνική ικανότητα.

Π 2105 Διδακτικές προσεγγίσεις στις Μαθησιακές Δυσκολίες *Σουζάνα Παντελιάδου*
Η αποτελεσματική διδασκαλία για τους μαθητές και τις μαθήτριες με ΜΔ συναρτάται τόσο από τα ειδικά χαρακτηριστικά του πληθυσμού όσο και από το διδακτικό περιβάλλον στο οποίο καλούνται να μάθουν. Σήμερα, η ειδική αγωγή έχει στη διάθεσή της εμπειρικά τεκμηριωμένη τεχνογνωσία, που αφορά στην τροποποίηση των αναλυτικών προγραμμάτων, την προσαρμογή της διδασκαλίας και συγκεκριμένες αποτελεσματικές μεθόδους και τεχνικές διδασκαλίας. Στόχος στο μάθημα είναι η κατανόηση βασικών, ερευνητικά τεκμηριωμένων διδακτικών προσεγγίσεων για την υποστήριξη παιδιών με ΜΔ στην αναγνωστική ευχέρεια και κατανόηση, στην ορθογραφία και στην παραγωγή γραπτού λόγου. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στην καλλιέργεια γνωστικών και μεταγνωστικών στρατηγικών.

2200 Διαπολιτισμική Εκπαίδευση

Π 2201 Στόχοι και κατευθύνσεις στη διαπολιτισμική εκπαίδευση

Αναστασία Κεσίδου

Παιδαγωγικές διαστάσεις της πολυπολιτισμικότητας και της πολυγλωσσίας. Μειονότητες, πολιτισμός, διαπολιτισμική εκπαίδευση: αποσαφήνιση εννοιών. Στόχοι, χαρακτηριστικά και κύριες κατευθύνσεις της διαπολιτισμικής προσέγγισης. Διαπολιτισμική εκπαίδευση και Παιδαγωγική Επιστήμη. Θεσμικό πλαίσιο και εκπαιδευτική πολιτική που αφορούν τις μειονότητες στην Ελλάδα. Η διαπολιτισμική εκπαίδευση στην Ελλάδα, στην Ευρώπη και αλλού. Η ελληνική ως μητρική και ως δεύτερη γλώσσα στο πλαίσιο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.

III. ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ¹

701 Διδακτική μεθοδολογία του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (με εφαρμογές)

*Νικολίνα Κουντουρά (Χ/Ε)
Φωτεινή Λίκα (Ε/Ε)*

Βασικές έννοιες της Γενικής Γλωσσολογίας, Κοινωνιογλωσσολογίας και Σχολικής Παιδαγωγικής, απαραίτητες για τη διδασκαλία της μητρικής γλώσσας. Μέθοδοι διδασκαλίας των ζωντανών γλωσσών. Η πρόσφατη αναμόρφωση του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας στην υποχρεωτική εκπαίδευση (1976-1984). Παρουσίαση και κριτική προσέγγιση των προγραμμάτων: α) «Νεοελληνική Γλώσσα», β) «Έκφραση – Έκθεση» και γ) «Λειτουργική χρήση της γλώσσας». Διδακτικές ασκήσεις σε εικονικές και πραγματικές συνθήκες διδασκαλίας.

702 Διδακτική μεθοδολογία του μαθήματος της Ιστορίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (με εφαρμογές)

*Κατερίνα Δημητριάδου (Χ/Ε),
Δημήτρης Μαυροσκούφης (Ε/Ε)*

Γενικοί σκοποί εκπαίδευσης. Αναλυτικό πρόγραμμα και σχολικά εγχειρίδια. Θεωρητικό πλαίσιο και μορφωτική αξία του μαθήματος της Ιστορίας. Περιεχόμενο και μεθόδευση της διδασκαλίας. Ανάλυση της διδακτικής διαδικασίας με παραδείγματα.

703 Διδακτική μεθοδολογία του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (με εφαρμογές)

Βασίλειος Τσιότρας

Η προσπάθεια κατατείνει στην υιοθέτηση αρχών, οι οποίες βοηθούν στην ανανέωση της διδακτικής του μαθήματος. Οι αρχές αυτές στηρίζονται στην παιδαγωγική ψυχολογία, στη διδακτική των ζωντανών γλωσσών, στην οργάνωση των σύγχρονων Αναλυτικών Προγραμμάτων, στη Θεωρία της Λογοτεχνίας. Οι σημαντικότερες από αυτές τις αρχές είναι:

1) Η αποσαφήνιση ότι οι φιλόλογοι στα σχολεία της Μέσης Εκπαίδευσης ερμηνεύουν κείμενα. Η ερμηνεία αποβλέπει στην κατανόηση του περιεχομένου και της μορφής των κειμένων και στην επίτευξη των προβλεπόμενων σκοπών και στόχων.

2) Κατά την ερμηνεία ο φιλολογικός σχολιασμός των κειμένων ακολουθεί κάποια βήματα είτε πρόκειται για κείμενα της αρχαίας είτε της νεότερης λογοτεχνίας. Η άρση των εμποδίων που γεννά η αρχαία γλώσσα απαιτεί γνώση του λεξιλογίου, της γραμματικής και της σύνταξής της. Η γραμματική και το συντακτικό ωστόσο αποτελούν εργαλεία και τάσσονται στην υπηρεσία της ερμηνείας των κειμένων και δεν πρέπει να ανάγονται σε κύριο διδακτικό μέλημα των φιλόλογων.

3) Η επαγωγή αλλά και η οικονομία απαιτούν από το φιλόλογο κατά τη διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών σε ελληνόφωνους μαθητές να εκμεταλλεύεται τη γλωσσική περιουσία των μαθητών στη νέα ελληνική γλώσσα, στο λεξιλόγιο, στη γραμματική και τη σύνταξή της και κυρίως να δείχνει στους τομείς αυτούς τις διαφορές της αρχαίας από τη νέα γλώσσα. Η πορεία πρέπει αναπόφευκτα να γίνεται από τη νέα προς την αρχαία γλώσσα και όχι αντίστροφα.

¹ Οι Διδακτικές Μεθοδολογίες προσφέρονται και στα δύο εξάμηνα (χειμερινό και εαρινό).

3.6. ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ

1100 ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Π 1101 Θεωρία της Παιδείας

Π 1102 Διαμόρφωση της υποκειμενικότητας των μαθητών μέσω κειμένων και σχολικών πρακτικών

1300 ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Π 1301 Κοινωνικοποίηση στην οικογένεια

Π 1302 Προϋποθέσεις και συνέπειες της εκπαιδευτικής έκρηξης

Π 1303 Κοινωνική συμπεριφορά και σχολική τάξη: θεωρητική θεμελίωση και μέθοδοι έρευνας

Π 1304 Κοινωνιολογία του σχολείου και της τάξης

Π 1305 Εκπαίδευση και πολιτική: προσέγγιση κειμένων παιδαγωγικού λόγου

Π 1306 Παιδαγωγική Κοινωνιολογία της εφηβικής ηλικίας

Π 1307 Θέματα κοινωνιολογίας του σχολείου

Π 1308 Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου

Π 1309 Το παιδαγωγικό έργο του Basil Bernstein

Π 1310 Κοινωνιολογία του εκπαιδευτικού

Π 1311 Η παιδαγωγική σχέση: αλληλεπίδραση και επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητή

Π 1312 Σχέσεις συνομηλίκων στην ομάδα της σχολικής τάξης

Π 1313 Αναγνωρίζοντας την ετερότητα στην εκπαίδευση

Π 1314 Εθνοκεντρισμός και εξευρωπαϊσμός: ο ρόλος της εκπαίδευσης

Π 1315 Κοινωνιολογία της Οικογένειας: Η οικογένεια ως βασικός φορέας της πρωτογενούς κοινωνικοποίησης

1400 ΣΧΟΛΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ

Π 1401 Ανοικτή εκπαίδευση

Π 1402 Διδακτική Μεθοδολογία του μαθήματος Ιστορίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση I (με εφαρμογές)

Π 1403 Διδακτική Μεθοδολογία του μαθήματος του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση I (με εφαρμογές)

Π 1404 Εκπαίδευση και φύλο (πρώην Π 1503)

Π 1405 Ανάλυση της διδακτικής διαδικασίας (με παραδείγματα διδασκαλίας)

Π 1406/7 Προγράμματα διδασκαλίας I/II: Φιλοσοφία, μέθοδοι προσέγγισης: σχεδιασμός και αξιολόγηση προγραμμάτων

Π 1408 Διδακτική Μεθοδολογία του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (με εφαρμογές)

Π 1409 Μικροδιδασκαλία (με εφαρμογές)

Π 1410 Πολιτική αγωγή

Π 1411 Δημιουργικότητα και σχολική εργασία

Π 1412 Προγράμματα διδασκαλίας και Εκπαιδευτική Τεχνολογία

Π 1413 Διδακτική Μεθοδολογία του μαθήματος των Νέων Ελληνικών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση I (με εφαρμογές)

Π 1414 Διδακτική Μεθοδολογία του μαθήματος των Νέων Ελληνικών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση II (με εφαρμογές)

Π 1415 Σχολική Παιδαγωγική: εφαρμογές διδακτικής μεθοδολογίας και αξιολόγησης

Π 1416 Εκπαιδευτική Τεχνολογία

Π 1417 Διδακτική Μεθοδολογία του μαθήματος της Ιστορίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

II (με εφαρμογές)

- Π 1418 Διδακτική Μεθοδολογία του μαθήματος του Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση II (με εφαρμογές)
- Π 1419 Διδακτική Μεθοδολογία του μαθήματος της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (με εφαρμογές)
- Π 1420 Το μάθημα της Λογοτεχνίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση
- Π 1421 Σχολείο και Εκπαιδευτικός σήμερα
- Π 1422/23 Διδακτική Μεθοδολογία του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση I-II (με εφαρμογές)
- Π 1424 Διδακτική Μεθοδολογία του μαθήματος της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση II (με εφαρμογές)
- Π 1425 Το σχολικό βιβλίο ως μέσο διδασκαλίας και αντικείμενο έρευνας
- Π 1426 Θέματα και προβλήματα της διδακτικής πράξης
- Π 1427 Μέσα διδασκαλίας
- Π 1428 Κατ' οίκον εργασίες των μαθητών
- Π 1429 Παιδαγωγική της Ειρήνης και Εκπαίδευση για την Ειρήνη
- Π 1430 Προγράμματα διδασκαλίας και Παιδαγωγική της Ειρήνης
- Π 1431 Η διδασκαλία ως πεδίο έρευνας¹
- Π 1432 Η αξιολόγηση της σχολικής επίδοσης
- Π 1433 Εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα (1964-1998)
- Π 1434 Το σχολικό βιβλίο και η νέα εκπαιδευτική τεχνολογία ως μέσα διδασκαλίας και ως αντικείμενα έρευνας
- Π 1435 Διοίκηση της σχολικής μονάδας
- Π 1436 Εκπαίδευση και επιμόρφωση εκπαιδευτικών
- Π 1437 Οι πολιτισμικές σπουδές στο σχολείο
- Π 1438 Μεθόδευση της διδασκαλίας και Νέες Τεχνολογίες
- Π 1439 Φύλο και σχολική πράξη: θεωρία και εφαρμογές. Παρεμβάσεις στην εκπαιδευτική διαδικασία
- Π 1440 Βελτίωση του σχολείου
- Π 1441 Προγράμματα σπουδών: θεωρία, μοντέλα και σχεδιασμός
- Π 1442 Παιδαγωγική της ειρήνης: έρευνα, θεωρία και πράξη
- Π 1443 Μεθόδευση της διδασκαλίας στο πολυπολιτισμικό σχολείο
- Π 1444 Ιστορίες ζωής ως μέθοδος έρευνας: αυτοβιογραφίες και βιογραφίες γυναικών
- Π 1445 Συνεργατικές μορφές διδασκαλίας και μάθησης στην εκπαίδευση

1500 ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

- Π 1501 Προσεγγίσεις στην ιστορία της γυναικείας εκπαίδευσης
- Π 1502 Πηγές της νεοελληνικής εκπαίδευσης στον 19ο αιώνα: συγκέντρωση, ταξινόμηση, σχολιασμός (με άσκηση)
- Π 1503 Μορφές Νεοελλήνων Παιδαγωγών
- Π 1504 Τομές στην Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης: διένεξη, πόλωση, σύγκρουση και εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις
- Π 1505 Προσεγγίσεις στην Τοπική Εκπαιδευτική Ιστορία: το παράδειγμα των σχολείων της Θεσσαλονίκης
- Π 1506 Η παιδαγωγική θεωρία και επιστήμη στην Ελλάδα από το 18ο μέχρι τον 20ό αιώνα: Βασικοί εκπρόσωποι – αντιπροσωπευτικά ρεύματα.
- Π 1507 Ιστορία της Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης στην Ελλάδα: Το παράδειγμα των Φιλοσοφικών Σχολών

1600 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

- Π 1601 Ασκήσεις στις αναλυτικές μεθόδους της παιδαγωγικής έρευνας

1. Εκ παραδρομής το μάθημα αυτό είχε παλαιότερα τον κωδικό 1905.

- Π 1602 Ποιοτική παιδαγωγική έρευνα
- Π 1603 Μέθοδοι έρευνας στην κοινωνικοποίηση και την κοινωνική συμπεριφορά
- Π 1604 Στατιστική
- Π 1605 Μέθοδοι Παιδαγωγικής Έρευνας με παραδείγματα εφαρμογών
- Π 1606 Το ποιοτικό παράδειγμα (paradigm) στην παιδαγωγική έρευνα: η περίπτωση της έρευνας δράσης (action research)
- Π 1607 Η εθνογραφία ως μέθοδος έρευνας στην Παιδαγωγική
- Π 1608 Η έρευνα των μέσων διδασκαλίας και μάθησης: μέθοδοι και τεχνικές ανάλυσης (με ασκήσεις)
- Π 1609 Ποσοτικές μέθοδοι έρευνας και Στατιστική I
- Π 1610 Ποσοτικές μέθοδοι έρευνας και Στατιστική II
- Π 1611 Η ποιοτική έρευνα: μεθοδολογία, ερευνητικές μέθοδοι και τεχνικές (με εφαρμογές και ασκήσεις)
- Π 1612 Ανάλυση παιδαγωγικού και εκπαιδευτικού λόγου: Επιστημολογική προσέγγιση
- Π 1613 Από την ανάλυση περιεχομένου στην ανάλυση λόγου
- Π 1614 Ποιοτική έρευνα και αξιολόγηση των προδιαγραφών της εκπαιδευτικής διαδικασίας: μοντέλα και κριτήρια αξιολόγησης, ερευνητικά μεθοδολογικά «παραδείγματα»
- Π 1615 Μεθοδολογία της Κοινωνικής Έρευνας: Οι Μέθοδοι της Συνέντευξης και Επισκόπησης
- Π 1616 Μεθοδολογικές προσεγγίσεις στην Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης: Ανάλυση και ερμηνεία Πηγών
- Π 1617 Εφαρμοσμένη Στατιστική: Η σημασία της στην έρευνα των Επιστημών Αγωγής και στη Λήψη Αποφάσεων
- Π 1618 Κριτικές μεθοδολογικές προσεγγίσεις στην εκπαιδευτική έρευνα

1700 ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ

- Π 1701 Θέματα Συγκριτικής Παιδαγωγικής
- Π 1702 Θέματα εσωτερικής μεταρρύθμισης από συγκριτική σκοπιά
- Π 1703 Συνεχιζόμενη εκπαίδευση σε χώρες της Ευρώπης
- Π 1704 Σχολική μονάδα και εκπαιδευτική μεταρρύθμιση: συγκριτική θεώρηση
- Π 1705 Εκπαίδευση εκπαιδευτικών σε χώρες της Ευρώπης
- Π 1706 Θέματα εκπαίδευσης σε βαλκανικές χώρες: συγκριτική προσέγγιση
- Π 1707 Σύγκριση προγραμμάτων διδασκαλίας Ελλάδας και Γερμανίας
- Π 1708 Η Συγκριτική Παιδαγωγική ως πεδίο της Παιδαγωγικής Επιστήμης
- Π 1709 Συστήματα εκπαίδευσης στην Ειδική Αγωγή
- Π 1710 Αναλυτικά Προγράμματα για το μάθημα της Λογοτεχνίας στην Ευρώπη

1800 ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

- Π 1801 Εκπαίδευση εκπαιδευτών ενηλίκων/Ρόλος και παιδαγωγική κατάρτιση εκπαιδευτών ενηλίκων
- Π 1802 Εισαγωγή στην Εκπαίδευση Ενηλίκων
- Π 1803 Θεωρία Εκπαίδευσης Ενηλίκων
- Π 1804 Προσεγγίσεις εκπαίδευσης ενηλίκων στην Ελλάδα
- Π 1805 Η έννοια της εγγραμματοσύνης: εννοιολογικό πλαίσιο, προοπτικές
- Π 1806 Επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών
- Π 1807 Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση & Δια βίου μάθηση: Θεωρία και πράξη
- Π 1808 Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση: Σχεδιασμός και οργάνωση προγραμμάτων
- Π 1809 Κοινωνιολογία της Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης
- Π 1810 Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση και Δια βίου μάθηση στην Ε.Ε: Θεώρηση των θεσμών και των πρακτικών στα κράτη μέλη
- Π 1811 Ο ρόλος του κριτικού στοχασμού στη μάθηση και εκπαίδευση ενηλίκων: ζητήματα νοηματοδότησης και μετασχηματισμού της ανθρώπινης εμπειρίας και ο ρόλος του

κριτικοστοχαστικού εκπαιδευτή

Π 1812 Παράγοντες συμμετοχής ενηλίκων στην εκπαίδευση: ζητήματα κινητοποίησης και πρόσβασης σε οργανωμένες εκπαιδευτικές δραστηριότητες

Π 1813 Επιμόρφωση εκπαιδευτικών στην Ειδική Αγωγή

1900 ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Π 1901 Μικροηλεκτρονική και Παιδαγωγική Επιστήμη

Π 1902¹ Εισαγωγή στη χρήση Η/Υ με εφαρμογές στις Κοινωνικές Επιστήμες

Π 1903 Η εφαρμογή της μικροδιδασκαλίας σε μαθήματα της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Π 1904² Μικροδιδασκαλίες

2000 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Π 2001 Οργάνωση του σχολείου και εκπαιδευτικές καινοτομίες

Π 2002 Εισαγωγή στη διοίκηση και οργάνωση της εκπαίδευσης

2100 ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Π 2101 Θέματα Ειδικής Αγωγής I

Π 2102 Θέματα Ειδικής Αγωγής II

Π 2103 Θέματα Ειδικής Αγωγής III (Μαθησιακές δυσκολίες)

Π 2104 Δυσκολίες προσαρμογής και προβλήματα συμπεριφοράς στο σχολείο

Π 2105 Διδακτικές προσεγγίσεις στις μαθησιακές δυσκολίες

2200 ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Π 2201 Στόχοι και κατευθύνσεις στη διαπολιτισμική εκπαίδευση

ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΙΑ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS

ERASMUS Adult educators in Europe: issues of collective identity construction and professional development

1. Προσφέρεται και στα δύο εξάμηνα (χειμερινό και εαρινό).

2. Προσφέρεται και στα δύο εξάμηνα (χειμερινό και εαρινό).

4. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

Ο Τομέας Φιλοσοφίας προσφέρει Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών που οδηγεί στην απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης και Διδακτορικού Διπλώματος. Το αναμορφωμένο Πρόγραμμα λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2006-7.

Διευθυντής ΠΜΣ Φιλοσοφίας: Αν. Καθηγητής Π. Καϊμάκης.

4.1. ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (2011-2012)

Χειμερινό εξάμηνο

- Θέματα Φιλοσοφίας της Τέχνης I (ΦΜ 115)

Θεόπη Παρισάκη

Στον πρώτο κύκλο της διδασκαλίας του μαθήματος εξετάζονται οι απόψεις των Αρχαίων για την ζωγραφική. Αρχικά εξετάζονται προ-πλατωνικές απόψεις (των Προσωκρατικών, των Σοφιστών και του Σωκράτη) και στη συνέχεια οι απόψεις του Πλάτωνα, του Αριστοτέλη, του Πλωτίνου, του Δίωνα του Χρυσόστομου και του Φιλόστρατου. Η έμφαση δίνεται στην έννοια της ζωγραφικής αναπαράστασης (μίμησης), της ψευδαίσθησης και του ρόλου της φαντασίας στην αντίληψη του έργου τέχνης.

- Πολιτική Φιλοσοφία II (ΦΜ 117)

Σωκράτης Δεληβογιατζής

Εξετάζεται το πολιτικό στοιχείο υπό το πρίσμα μιας φιλοσοφίας που, απαγκιστρωμένη από παρωχημένες προσεγγίσεις υποστασιακού χαρακτήρα, λαμβάνει χώρα σε ένα επίπεδο εμπένης: δεν προϋποθέτει τόσο το ρίζωμα σε μια γη, παραδείγματος χάρη την αρχαιοελληνική, όσο μια σχέση –έκκεντρη, μεταμορφωτική– που μεταστρέφει ή μετακινεί δυνατότητες στο εσωτερικό μιας ορισμένης απόβλεψης και στρατηγικής. Μελετάται ο τρόπος που προετοιμάζεται, εμφανίζεται και αποσύρεται μια ορισμένη ιδέα ή μια πλησμονή και συσσώρευση σημασιών· τι συντελεί ώστε μια κατεύθυνση σκέψης να διαρκεί ή να αντιστέκεται με πολλαπλές και ποικίλες επενδύσεις και να επαναβιώνει εις πείσμα των μερικών της εκλείψεων στη μία ή την άλλη μορφή; Με δεδομένη την ουσιαστική αλληλοεισχώρηση του φιλοσοφικού και του πολιτικού, αυτό που προβληματικοποιείται είναι η πραγμάτωση του πρώτου ως του δεύτερου, η γενίκευση και η παγκοσμιοποίηση του φιλοσοφικού ως του πολιτικού. Μένει να διαλογιστούμε όχι μια νέα θέσμιση της πολιτικής μέσω της σκέψης αλλά την ίδια την πολιτική θέσμιση αυτού που ονομάζεται δυτική σκέψη με όχημα και τρόπους εμφανίσεις, αποσύρσεις και (επαν)ενσωματώσεις της σε εγκάρσια κλίμακα άσκησης εξουσίας. Οι πλατωνικο-αριστοτελικές ιδέες τόσο όσο και οι επιγενόμενες απόψεις και θέσεις της νεωτερικής και μετανεωτερικής πρόσληψης του συμπλέγματος πολιτικού-πολιτικής στο εύρος και το βάθος του διαφορικού τους ίδιου (όπως Spinoza, Hegel, Marx, Gramsci, Habermas, Foucault) τροφοδοτούν ανελλιπώς τη σειρά αυτή των αναλύσεων.

- Φιλοσοφία και μουσική I (ΦΜ 118)

Πάυλος Καϊμάκης

Θα εξετασθούν οι απόψεις αρχαίων ελλήνων φιλοσόφων και θεωρητικών για τη μουσική.

- Ο Ελύτης και η ανατολική μεταφυσική (ΦΜ 143)

Παναγιώτης Δόικος

Ο ποιητικός κόσμος του Ελύτη προσδιορίζεται από τη λογική και τον οίστρο μιας

επαναστατικής οντολογικής κίνησης: οι αισθητές μορφές, ενεργοποιώντας τη νοηματική ένταση μιας ενδότερης υποκειμενικότητάς τους, απελευθερώνονται από τις περιοριστικές συνθήκες της εφήμερης διάστασής τους και αναπτύσσουν μια δυναμική διαφάνεια, δηλαδή μια ικανότητα σύλληψης, θέασης και βίωσης των σχέσεων της περατής με την αρχετυπική τους υφή. Στην *Ιδιωτική οδό* (1995), ο Ελύτης διερευνά τη φύση τούτης της κίνησης, θεωρώντας την τελευταία από δύο απόψεις. Αφενός τη συναρτά με το μυστηριακό χαρακτήρα του πραγματικού, σύμφωνα με τον οποίο η αναμέτρηση με την κρίσιμη φορά των βιωμάτων παράγει ένα άνοιγμα προς την ιδανικότητα. Αφετέρου, ο ποιητής υποστηρίζει την ποιότητα της εν λόγω κίνησης με την κεντρική παράθεση των κρίσιμων αποσπασμάτων από κείμενα των μεγάλων ανατολικών φιλοσόφων Ahmad Ahsâ'î (19ος αι.) και Quotboddîn Shîrâzî (17ος αι.). Εξετάζοντας τη λογική και το περιεχόμενο αυτών των αποσπασμάτων, διαπιστώνουμε τον άμεσο - τεχνικό και ουσιαστικό - συντονισμό τους με τη συλλογιστική του γάλλου ανατολιστή φιλοσόφου Henry Corbin (1903-1978), σχετικά με την ενδιάμεση –μεταξύ του αισθητού και του νοητού– οραματική πραγματικότητα και τη σύλληψή της στο σύνθετο χωροχρόνο του φαντασικού [l' imaginal]. Συνακόλουθα, επιχειρούμε να (ανα)δείξουμε την καθοριστική συμβολή του εγχειρήματος του Ελύτη στην παραγωγή μιας νέας, μετα-μηδενιστικής οντολογίας: η ιδιωτική - δηλαδή η ποιητική - κίνηση των όντων (τείνει να) ενεργοποιεί τον οραματικό τους εαυτό, εμφανίζοντας έτσι τη δυνατότητα της μεταφυσικής τους προέκτασης.

Το μάθημα αφιερώνεται στη σημασία του εορτασμού της συμπλήρωσης των εκατό χρόνων [1911-2011] από τη γέννηση του Οδυσσέα Ελύτη.

- **Επίκουρος και επικουρισμός (ΦΜ 144)**

Γιώργος Ζωγραφίδης

Η επικούρεια φιλοσοφία και οι προεκτάσεις της αποτελούν αντικείμενο του σεμιναρίου, με διπλή προσέγγιση –φιλοσοφική και ιστορικο-φιλοσοφική. Σκοπός είναι: (α) να αναλυθούν και να αξιολογηθούν οι κεντρικές θέσεις της επικούρειας φιλοσοφίας και τα επιχειρήματα που τις υποστηρίζουν, (β) να ενταχθεί στα φιλοσοφικά και ιστορικά της συμφραζόμενα και να γίνουν κατανοητές τόσο η προβληματική της όσο και οι θέσεις της μέσα από το διάλογό της με τις άλλες φιλοσοφικές σχολές, προγενέστερες ή σύγχρονες, και (γ) να ανιχνευθεί η πορεία του επικουρισμού (και της μελέτης του) από την ελληνιστική εποχή έως σήμερα.

Αναλυτικό σχέδιο του σεμιναρίου θα μοιραστεί στην πρώτη συνάντηση.

- **Immanuel Kant, «Κριτική της κριτικής δύναμης» (ΦΜ 145)**

Θεόδωρος Πενολίδης

Σκοπός του μαθήματος είναι η συστηματική ανάγνωση και ερμηνεία της *Κριτικής της κριτικής δύναμης* του Immanuel Kant. 1. Εισαγωγή 2. Κριτική της αισθητικής κριτικής δύναμης, 3. *Κριτική της τελεολογικής κριτικής δύναμης*.

Εαρινό εξάμηνο

- **Αριστοτέλης (ΦΜ 119)**

Βασίλης Κάλφας

- **Θεωρίες της δημοκρατίας II: Η μαρξιστική προβληματική και οι σύγχρονες κατευθύνσεις (ΦΜ 121)**

Ιωάννης Πλάγγεσης

Στο σεμινάριο «Θεωρίες της δημοκρατίας II» εξετάζεται η μαρξιστική προβληματική για την πολιτική και τη δημοκρατία καθώς και ορισμένες από τις σύγχρονες εκδοχές της δημοκρατικής θεωρίας. Συγκεκριμένα, εξετάζονται οι απόψεις των Marx, Engels, Lenin, Gramsci και

Lukács, καθώς και οι απόψεις των C.B. Macpherson, Sheldon Wolin, John Rawls, Jürgen Habermas, Antonio Negri και Ellen Meiksins Wood. Σκοπός του σεμιναρίου είναι η σε βάθος κατανόηση της σύγχρονης προβληματικής της δημοκρατίας μέσα από την παρουσίαση και τον κριτικό έλεγχο των απόψεων των παραπάνω θεωρητικών.

- Η θεωρία της τραγωδίας και της επιστήμης στον Αριστοτέλη και στον Bas van Fraassen **(ΦΜ 134)**

Δήμητρα Σφενδόνη-Μέντζου

Το κεντρικό θέμα του μαθήματος κινείται στο ευρύτερο πλαίσιο της προσπάθειας να καταδειχθεί η βαθιά εννοιολογική συγγένεια που συνδέει τον Αριστοτέλη με τη σύγχρονη επιστημονική σκέψη. Το ειδικό θέμα που θα μας απασχολήσει είναι η εξαιρετικά ενδιαφέρουσα αναλογία που υπάρχει ανάμεσα στο Αριστοτελικό μοντέλο της φύσης και το αντίστοιχο της τραγωδίας. Πιο συγκεκριμένα, στην πραγματεία του *Περί φύσεως* ο Αριστοτέλης παρουσιάζει μία εικόνα της δομής της φύσης και των φυσικών διαδικασιών, καθώς και της δομής της επιστήμης, η οποία μελετά το φυσικό κόσμο. Η εικόνα αυτή παρουσιάζει βαθιές αναλογίες μ' αυτό που συμβαίνει στην *Ποιητική*, όπου ο φιλόσοφος περιγράφει τη δομή της ανθρώπινης κατάστασης και των ανθρωπίνων συμβάντων, όπως απεικονίζονται στην τραγωδία, καθώς και τη δομή εκείνων των τραγωδιών που δραματοποιούν αυτή την πλευρά της ανθρώπινης ύπαρξης. Το ενδιαφέρον είναι ότι ο σύγχρονος φιλόσοφος της επιστήμης Bas van Fraassen στο άρθρο του, «The Theory of Tragedy and of Science: Does Nature Have Narrative Structure?» χρησιμοποιεί την αναλογία αυτή, ώστε να υποστηρίξει τη δική του αναπαραστατική θεωρία της γνώσης.

Με αφορμή την προσέγγιση αυτή του van Fraassen το μάθημα θα αναπτυχθεί σε δύο επίπεδα: I. Με συγκεκριμένες αναφορές στις Αριστοτελικές πραγματείες *Περί φύσεως* και *Ποιητική*, θα μελετήσουμε την ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα αναλογία ανάμεσα στο Αριστοτελικό μοντέλο της φύσης και το αντίστοιχο της τραγωδίας. II. Η εξέταση του θέματος θα μεταφερθεί στο χώρο της σύγχρονης φιλοσοφίας της επιστήμης, όπου θα προβούμε σε μία κριτική προσέγγιση της θεωρίας του van Fraassen σχετικά με τον χαρακτήρα των επιστημονικών θεωριών. Στο πλαίσιο αυτό θα αναπτυχθεί μία επιχειρηματολογία για τη διαμόρφωση ενός ρεαλιστικού μοντέλου της επιστήμης, το οποίο μπορεί να θεμελιωθεί πάνω σε βασικές αρχές και έννοιες της Αριστοτελικής φιλοσοφίας.

- Η ιδέα του τραγικού ιδέα του τραγικού στη λογοτεχνία, την ιστορία και την ψυχανάλυση: οντο-λογικές και ανθρωπολογικές προσεγγίσεις **(ΦΜ 146)**

Αλεξάνδρα Δεληγιώργη

Στο φετινό εαρινό εξάμηνο 2012, θα συνεχίσουμε τον κύκλο των μαθημάτων που ανοίξαμε προ 2ετίας, αναλύοντας αποσπάσματα από τις Αισθητικές του Kant και του Hegel, καθώς και κείμενα του Nietzsche και της αρχαίας ελληνικής γραμματείας.

Βασικός άξονας των ανιχνεύσεων αυτού του κύκλου είναι η ιδέα του τραγικού στο πλαίσιο της οντολογίας και της ανθρωπολογίας, σήμερα. Στο πλαίσιο μιας διαλεκτικής και ερμηνευτικής προσέγγισης, θα εξετάσουμε τα λογοτεχνικά κείμενα (*Αντιγόνη* του Σοφοκλή, *Μήδεια* του Ευριπίδη), ψυχαναλυτικά κείμενα (Freud, Pierre Aulagner), ιστορικά και πολιτικά κείμενα (Θουκυδίδης, Karl Schmitt, Π. Κονδύλης).

Ενθαρρύνεται η ενεργός συμμετοχή των φοιτητών στην διεξαγωγή του μαθήματος με 15λεπτες έως ημίωρες εισηγήσεις-παραουσιάσεις των κειμένων. Η βαθμολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών που θα έχουν παρακολουθήσει το μάθημα, γίνεται με βάση γραπτή εργασία που καταθέτουν και όχι με γραπτές ή προφορικές εξετάσεις της διδαχθείσης ύλης.

- Χέγκελ, «Φαινομενολογία του πνεύματος» **(ΦΜ 147)**

Παναγιώτης Θανασάς

Η *Φαινομενολογία* είναι το πρώτο μεγάλο έργο της εγγελιανής φιλοσοφίας και ένα από τα σημαντικότερα της παγκόσμιας φιλοσοφικής γραμματείας. Θα μελετήσουμε εντατικά και εκ

του σύνεγγυς τον Πρόλογο και την Εισαγωγή, σε νέα μετάφραση του διδάσκοντος. – Αυτονοήτως, η παρακολούθηση του σεμιναρίου είναι υποχρεωτική.

- Ζητήματα δημοκρατικής θεωρίας Ι: Σύγκριση αρχαιοελληνικής και νεότερης δημοκρατίας (ΦΜ 148)

Φιλήμων Παιονίδης

Η σύγκριση της αρχαιοελληνικής με τη σύγχρονη δημοκρατία έχει δώσει αφορμή για έντονες αντιπαραθέσεις μεταξύ των μελετητών. Πολύ συχνά συναντάμε ακραίες αντιλήψεις που είτε απορρίπτουν συλλήβδην την αρχαιοελληνική δημοκρατία, λόγω της περιορισμένης συμμετοχής του πληθυσμού στην διακυβέρνηση, είτε την θεωρούν ως τη μόνη πραγματική δημοκρατία, εξαιτίας του άμεσου χαρακτήρα της. Με βάση τη σύγχρονη έρευνα θα επιχειρήσουμε μια πιο μετριοπαθή προσέγγιση που δίνει έμφαση περισσότερο στις ομοιότητες και λιγότερο στις διαφορές.

* * *

4.2. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Ο Κανονισμός ισχύει για όλους τους μεταπτυχιακούς φοιτητές του ΠΜΣ Φιλοσοφίας. Η μέγιστη διάρκεια φοίτησης για τους φοιτητές που έχουν εγγραφεί έως και το ακαδ. έτος 2010-11 είναι οκτώ (8) εξάμηνα.

Για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής βλ. Ενότητα 7.

Υπουργικές αποφάσεις λειτουργίας: Υ.Α. Β7/29073/6.7.2006 (ΦΕΚ 1060/4.8.2006, τ. Β'), όπως τροποποιήθηκε με την Υ.Α. Β7/53800 (ΦΕΚ 1501/17.8.2007, τ. Β'). Σε αντικατάσταση της Υ.Α. Β1/810/15.11.1993 (ΦΕΚ 866/ 26.11.93, τ. Β'), όπως τροποποιήθηκε από τις Υ.Α. Β7/90/5.4.94 (ΦΕΚ 297/21.4.94, τ. Β') και Υ.Α. Β7/38/24.3.2000 (ΦΕΚ 515/11.4.2000, τ. Β'). Ο ισχύων Κανονισμός Λειτουργίας του ΠΜΣ Φιλοσοφίας εγκρίθηκε στη Γ.Σ.Ε.Σ. (7/4/2011).

Άρθρο 1 Γενικές Διατάξεις

Η δομή, οργάνωση και λειτουργία του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) του Τομέα Φιλοσοφίας διέπεται από τις διατάξεις των σχετικών νόμων, από την Υπουργική Απόφαση 29073/Β7 (ΦΕΚ Β' 1060/4.8.2006), όπως τροποποιήθηκε με την Υ.Α. 53800/Β7 (ΦΕΚ Β' 1501/17.8.2007), από τον Εσωτερικό Κανονισμό και τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, καθώς και από τον παρόντα Εσωτερικό Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΠΜΣ, ο οποίος ενσωματώνει, εξειδικεύει και συμπληρώνει την ανωτέρω Υπουργική Απόφαση, ρυθμίζοντας με ενιαίο τρόπο θέματα λειτουργίας του ΠΜΣ.

Άρθρο 2 Αντικείμενο και σκοπός

Ο Τομέας Φιλοσοφίας, στο πλαίσιο της αποστολής του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, κατάρτιζει επιστήμονες για τις ανάγκες της φιλοσοφικής έρευνας και της εκπαίδευσης. Για τους σκοπούς αυτούς το ΠΜΣ του Τομέα Φιλοσοφίας παρέχει εξειδικευμένες φιλοσοφικές σπουδές εμβάθυνσης και ειδίκευσης σε επιμέρους φιλοσοφικούς κλάδους.

Άρθρο 3 **Όργανα λειτουργίας**

Αρμόδια όργανα για τη λειτουργία του εν λόγω ΠΜΣ είναι:

α) Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης (ΓΣΕΣ) του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, η οποία απαρτίζεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος, τα μέλη ΔΕΠ της Γενικής Συνέλευσης και δύο εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος. Η ΓΣΕΣ είναι αρμόδια για τη διατύπωση προτάσεων για ΠΜΣ, για τον ορισμό των μελών συμβουλευτικών και εξεταστικών επιτροπών, για την απονομή μεταπτυχιακών διπλωμάτων, για τη συγκρότηση επιτροπών εξέτασης και επιλογής των υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών και για την επικύρωση των πινάκων επιτυχόντων στο ΠΜΣ, καθώς και για κάθε άλλο θέμα που προβλέπεται από επιμέρους διατάξεις.

β) Η Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ) του ΠΜΣ του Τομέα Φιλοσοφίας, η οποία απαρτίζεται από όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τομέα, τα οποία έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο ή την επίβλεψη διδακτορικών διατριβών. Η ΣΕ είναι αρμόδια για την οργάνωση και παρακολούθηση της λειτουργίας του προγράμματος και εισηγείται τον ορισμό συμβουλευτικών και εξεταστικών επιτροπών στη ΓΣΕΣ του Τμήματος.

Η ΣΕ ορίζεται συγχρόνως, με απόφαση της ΓΣΕΣ, και ως επιτροπή επιλογής των εισακτέων στο ΠΜΣ.

γ) Ο Διευθυντής του ΠΜΣ, ο οποίος προεδρεύει της ΣΕ, ορίζεται με απόφαση της ΓΣΕΣ του Τμήματος για διετή θητεία με δυνατότητα ανανέωσης και συντονίζει τη λειτουργία του προγράμματος.

Άρθρο 4 **Διδακτικό προσωπικό**

Στο ΜΔΕ διδάσκουν τα μέλη ΔΕΠ του Τομέα Φιλοσοφίας. Μπορεί επίσης, με απόφαση της ΓΣΕΣ μετά από εισήγηση της ΣΕ, να ανατεθεί διδακτικό έργο σε μέλη ΔΕΠ άλλων Τμημάτων ΑΕΙ της ημεδαπής ή σε επισκέπτες καθηγητές της αλλοδαπής, καθώς και γενικότερα σε επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους.

Επιτρέπεται η ανάθεση επικουρικού έργου σε διδάσκοντες του ΠΔ 407/80. Απαγορεύεται η αποκλειστική απασχόληση των μελών ΔΕΠ του Τομέα Φιλοσοφίας στο ΠΜΣ. Ο Διευθυντής του ΠΜΣ μπορεί να ασκεί τα καθήκοντά του με μερική απαλλαγή από τις διδακτικές του υποχρεώσεις.

Άρθρο 5 **Μεταπτυχιακοί τίτλοι σπουδών**

Το ΠΜΣ περιλαμβάνει δύο επίπεδα σπουδών και απονέμει:

1. Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (ΜΔΕ) με κατευθύνσεις:
 - α) Συστηματική Φιλοσοφία.
 - β) Ιστορία της Φιλοσοφίας.
2. Διδακτορικό Δίπλωμα (ΔΔ) Φιλοσοφίας.

Στο ΜΔΕ αναγράφεται ο τίτλος «Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Φιλοσοφίας». Στο ΔΔ αναγράφεται ο τίτλος «Διδακτορικό Δίπλωμα Φιλοσοφίας».

Μεταπτυχιακές Σπουδές πρώτου επιπέδου

Άρθρο 6 Διάρκεια Σπουδών

Η φοίτηση για την απόκτηση του ΜΔΕ διαρκεί δύο (2) πλήρη ημερολογιακά έτη, δηλαδή τέσσερα (4) εξάμηνα. Εντός αυτού του χρονικού διαστήματος οι μεταπτυχιακοί φοιτητές οφείλουν να έχουν εξεταστεί επιτυχώς σε όλα τα προβλεπόμενα μαθήματα και να έχουν καταθέσει μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία προς αξιολόγηση.

Είναι δυνατή, μετά από αίτηση του μεταπτυχιακού φοιτητή, η παράταση του χρόνου σύνταξης και κατάθεσης της διπλωματικής μεταπτυχιακής εργασίας ή του χρόνου φοίτησης στο ΠΜΣ για ορισμένο χρονικό διάστημα, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει τους δώδεκα (12) μήνες.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και όταν συντρέχουν αποδεδειγμένα σοβαροί λόγοι (λόγοι υγείας, στράτευση, εγκυμοσύνη κ.ά.), οι οποίοι καθιστούν αδύνατη τη φοίτηση ή την εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές πριν από τη λήξη του τετάρτου εξαμήνου μπορούν να ζητήσουν με γραπτή αίτησή τους την αναστολή της φοίτησής τους για ορισμένο χρονικό διάστημα, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει τους δώδεκα (12) μήνες και δεν συνυπολογίζεται στον συνολικό χρόνο σπουδών.

Αρμόδια για την έγκριση των σχετικών αιτήσεων είναι η ΓΣΕΣ του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής.

Η πάροδος και του χρόνου παράτασης συνεπάγεται αυτόματα την απώλεια της ιδιότητας του μεταπτυχιακού φοιτητή.

Άρθρο 7

Εισακτέοι στο ΠΜΣ για απόκτηση ΜΔΕ – Διαδικασία επιλογής

α. Στο ΠΜΣ για την απόκτηση ΜΔΕ γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι των Τμημάτων: (i) Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, (ii) Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, (iii) συναφών Τμημάτων των Φιλοσοφικών Σχολών, (iv) πτυχιούχοι άλλων τμημάτων πανεπιστημίων της ημεδαπής, (v) πτυχιούχοι ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής, εφόσον προσκομίσουν τίτλους σπουδών επισήμως αναγνωρισμένους ως ισότιμους. Γίνονται επίσης δεκτοί (vi) πτυχιούχοι τμημάτων ΤΕΙ συναφούς γνωστικού αντικειμένου, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.2916/01, μετά από πρόταση της ΣΕ και απόφαση της ΓΣΕΣ.

β. Η προκήρυξη για το ΜΔΕ γίνεται κάθε Ιούνιο σε τρεις (3) εφημερίδες ευρείας κυκλοφορίας, καθώς και με ανακοινώσεις σε πινακίδες και στην ηλεκτρονική σελίδα του Τμήματος. Η εξεταστέα ύλη ανακοινώνεται εντός του μηνός Ιουνίου κάθε έτους. Οι αιτήσεις υποβάλλονται στη Γραμματεία του Τομέα Φιλοσοφίας από 1 έως 30 Σεπτεμβρίου και, για να γίνουν δεκτές, πρέπει να περιλαμβάνουν όλα τα κατά την προκήρυξη απαιτούμενα δικαιολογητικά. Στην αίτησή τους οι υποψήφιοι προσδιορίζουν τον καθηγητή-επόπτη που θα έχει την επίβλεψη των σπουδών τους και της διπλωματικής τους εργασίας. Επόπτες μπορούν να αναλαμβάνουν όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τομέα. Αίτηση μπορούν να καταθέσουν και τελειόφοιτοι φοιτητές, οι οποίοι σε περίπτωση επιτυχίας τους μπορούν να εγγραφούν στο ΠΜΣ μόνο αν έχουν αποδεδειγμένα ολοκληρώσει τις σπουδές τους έως τις 31 Οκτωβρίου του ιδίου έτους.

γ. Η αξιολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών γίνεται ξεχωριστά από τον κάθε διδάσκοντα, με συνεκτίμηση των ακόλουθων κριτηρίων: (1) Γενικός βαθμός πτυχίου (10%). (2) Μέσος όρος της βαθμολογίας σε φιλοσοφικά προπτυχιακά μαθήματα: προσμετρώνται οι βαθμοί μαθημάτων φιλοσοφίας, εφόσον υπάρχουν τουλάχιστον οκτώ· εάν υπάρχουν περισσότερα φιλοσοφικά μαθήματα, προσμετρώνται εκείνα με τις οκτώ καλύτερες βαθμολογίες (10%). (3) Επίδοση σε διπλωματική εργασία, όπου αυτή προβλέπεται στο προπτυχιακό επίπεδο, ή τυχόν ερευνητική δραστηριότητα (10%). (4) Γραπτή εξέταση σε ύλη που ορίζεται

από τον αρμόδιο διδάσκοντα και σε ξενόγλωσσο φιλοσοφικό κείμενο (60%), ώστε να τεκμαίρεται η γνώση τουλάχιστον μίας ευρωπαϊκής ξένης γλώσσας. (5) Προφορική συνέντευξη (10%).

δ. Οι γραπτές ανά διδάσκοντα εξετάσεις διεξάγονται το πρώτο δεκαήμερο του Οκτωβρίου σε κοινό τόπο και χρόνο, ο οποίος ορίζεται τουλάχιστον είκοσι (20) ημέρες νωρίτερα από τον Διευθυντή του ΠΜΣ. Κάθε διδάσκων μπορεί να προτείνει κατ' αρχήν την επιλογή έως τεσσάρων (4) υποψηφίων, ανακοινώνοντας έως την 20ή Οκτωβρίου τα λεπτομερή αποτελέσματα των εξετάσεων που διενήργησε. Η επιλογή γίνεται από επιτροπή που συγκροτεί η ΓΣΕΣ (βλ. ανωτέρω, 3β), η οποία και επικυρώνει τον πίνακα επιτυχόντων. Σε περίπτωση ισοβαθμίας, αποφασίζει η ΓΣΕΣ τηρώντας τις προβλέψεις του άρθρου 8. Οι επιτυχόντες καλούνται για εγγραφή στη Γραμματεία του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής το αργότερο έως το τέλος Οκτωβρίου.

Άρθρο 8 **Αριθμός εισακτέων**

Ο αριθμός εισακτέων στο ΠΜΣ ορίζεται κατά ανώτατο όριο σε σαράντα (40) κατ' έτος. Επιπλέον του αριθμού εισακτέων, γίνεται δεκτός ένας (1) υπότροφος του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.) που πέτυχε στο σχετικό διαγωνισμό μεταπτυχιακών σπουδών εσωτερικού του γνωστικού αντικείμενου του ΠΜΣ και ένας (1) αλλοδαπός υπότροφος του Ελληνικού Κράτους.

Άρθρο 9 **Φοίτηση**

α. Οι φοιτητές υποχρεούνται να συμπληρώσουν δεκαπέντε (15) διδακτικές μονάδες ή εκατόν είκοσι (120) πιστωτικές μονάδες E.C.T.S., παρακολουθώντας επιτυχώς πέντε (5) τρίωρα μεταπτυχιακά μαθήματα-σεμινάρια και συγγράφοντας διπλωματική εργασία. Από τα μαθήματα τουλάχιστον δύο (2) πρέπει να προσφέρονται από τον καθηγητή-επόπτη τους. Τα υπόλοιπα τρία (3) μαθήματα επιλέγονται ελεύθερα μεταξύ των προσφερομένων στο ΠΜΣ. Ένα μάθημα από άλλα ΠΜΣ του ΑΠΘ μπορεί να επιλεγεί υπό την προϋπόθεση ότι σχετίζεται με το αντικείμενο του ΠΜΣ και κατόπιν εγκρίσεως του επόπτη καθηγητή, για την οποία ενημερώνεται σχετικά η ΣΕ. Με δήλωσή του στην αρχή κάθε εξαμήνου, κάθε φοιτητής επιλέγει έως και τρία μαθήματα που θα παρακολουθήσει. Οι σχετικές δηλώσεις καταχωρίζονται ηλεκτρονικά στην ατομική μερίδα του μεταπτυχιακού φοιτητή.

Με τη σύμφωνη γνώμη του καθηγητή-επόπτη, ο φοιτητής μπορεί να αντικαταστήσει το ένα από τα δύο μαθήματά του που υποχρεούται να παρακολουθήσει με άλλο μεταπτυχιακό μάθημα.

β. Ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών και αντιστοιχία με πιστωτικές μονάδες (ECTS):

Εξάμηνο	Μαθήματα / Εργασίες	ECTS	Σύνολο
Α	Σεμινάρια (2)	2 x 12	32
	Άσκηση – μεθοδολογία έρευνας	8	
Β	Σεμινάρια (2)	2 x 12	32
	Άσκηση – μεθοδολογία συγγραφής	8	
Γ	Σεμινάριο (1)	1 x 12	26
	Προεργασία έρευνας	14	
Δ	Συγγραφή διπλωματικής εργασίας	30	30
			120

γ. Φοιτητές του ΜΔΕ χωρίς πτυχίο στην κατεύθυνση της Φιλοσοφίας υποχρεούνται να παρακολουθήσουν και να εξεταστούν επιτυχώς σε έξι (6) μαθήματα του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών Φιλοσοφίας: «Εισαγωγή στη φιλοσοφία» (Φ 101), τέσσερα (4)

επιπλέον μαθήματα κορμού (Φ 102-114) και ένα (1) μάθημα κατεύθυνσης. Μετά από αίτησή τους προς τη ΣΕ, μπορούν να απαλλαγούν από την παρακολούθηση έως και τεσσάρων από αυτά τα έξι μαθήματα, αν έχουν παρακολουθήσει επιτυχώς αντίστοιχα φιλοσοφικά μαθήματα στο πλαίσιο του πτυχίου που έχουν λάβει.

δ. Στο ΜΔΕ διδάσκονται μαθήματα που ανήκουν στα εξής γνωστικά αντικείμενα:

I. Συστηματική Φιλοσοφία

Οντολογία
Μεταφυσική
Γνωσιολογία
Φιλοσοφία της Επιστήμης
Φιλοσοφία των Κοινωνικών Επιστημών
Λογική
Φιλοσοφία της γλώσσας
Ηθική φιλοσοφία
Πολιτική φιλοσοφία
Αισθητική
Φιλοσοφική Ανθρωπολογία
Ερμηνευτική
Φιλοσοφία της ιστορίας και του πολιτισμού

II. Ιστορία της Φιλοσοφίας

Ιστορία της αρχαίας ελληνικής Φιλοσοφίας
Ιστορία της μεσαιωνικής Φιλοσοφίας
Ιστορία της νεότερης και σύγχρονης Φιλοσοφίας

Η ΓΣΕΣ αποφασίζει στην αρχή κάθε έτους για την ανάθεση διδασκαλίας των μαθημάτων και την κατανομή τους στα εξάμηνα, με κωδικούς ΦΜ 100-999. Κάθε μάθημα διδάσκεται τρεις ώρες εβδομαδιαίως και πιστώνεται με τρεις διδακτικές μονάδες.

ε. Τα μαθήματα του Χειμερινού Εξαμήνου αρχίζουν την 1η Νοεμβρίου και λήγουν την 10η Φεβρουαρίου. Τα μαθήματα του Εαρινού Εξαμήνου αρχίζουν την 20η Φεβρουαρίου και λήγουν την 31η Μαΐου. Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει δεκατρείς (13) εβδομάδες για διδασκαλία. Η παρακολούθηση των μαθημάτων είναι υποχρεωτική. Η αξιολόγηση γίνεται από τον διδάσκοντα βάσει γραπτής εργασίας που εκπονείται στο πλαίσιο του μαθήματος ή/και γραπτής εξέτασης.

στ. Για κάθε μεταπτυχιακό φοιτητή ορίζεται από τη ΓΣΕΣ, ύστερα από πρόταση της ΣΕ, ένα μέλος ΔΕΠ του Τομέα ως επιβλέπων. Η ΣΕ και ο επιβλέπων έχουν την ευθύνη της παρακολούθησης των σπουδών του μεταπτυχιακού φοιτητή.

ζ. Το θέμα της διπλωματικής εργασίας ορίζεται από τον επιβλέποντα καθηγητή –σε συνεργασία με τον μεταπτυχιακό φοιτητή. Ενημερώνεται σχετικά η ΓΣΕΣ, η οποία, μετά από εισήγηση της ΣΕ, ορίζει τριμελή επιτροπή, στην οποία συμμετέχουν ο επιβλέπων και άλλα δύο (2) μέλη ΔΕΠ ή ερευνητές των βαθμίδων Α', Β', Γ', οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος. Η επιτροπή συγκροτείται με κριτήριο την εγγύτητα του θέματος προς τα γνωστικά αντικείμενα και το ερευνητικό έργο των μελών της. Ο φοιτητής συνεργάζεται με την επιτροπή και καταθέτει τη διπλωματική εργασία στον επιβλέποντα καθηγητή, ο οποίος υπογράφει το τυποποιημένο έγγραφο περί κατάθεσης της εργασίας και υποβάλει τη σχετική γραπτή εισήγηση εντός δύο (2) μηνών. Η έκταση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας δεν μπορεί να είναι μικρότερη των 50 σελίδων (περ. 16.000 λέξεις), μη συνυπολογιζόμενων της βιβλιογραφίας, των πινάκων, των παραρτημάτων κτλ.

η. Η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία κατατίθεται στη Γραμματεία του Τμήματος σε τέσσερα (4) αντίτυπα. Τα τρία (3) αποστέλλονται στους αξιολογητές, οι οποίοι βαθμολογούν ανεξάρτητα και καταθέτουν τη βαθμολογία τους σε εύλογο χρονικό διάστημα, και πάντως όχι μεγαλύτερο από έναν (1) μήνα. Το άλλο αντίτυπο εκτίθεται σε ειδικό χώρο του Τομέα, στον οποίο έχουν πρόσβαση τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, και μετά την κρίση κατατίθεται στη Βιβλιοθήκη του Τομέα Φιλοσοφίας. Η διπλωματική μεταπτυχιακή εργασία συγγράφεται στην

Ελληνική γλώσσα. Με αυστηρά αιτιολογημένη απόφαση της ΓΣΕΣ είναι δυνατή η συγγραφή της σε άλλη γλώσσα.

Άρθρο 10 **Αξιολόγηση ΜΔΕ**

Η κλίμακα βαθμολογίας είναι η ισχύουσα στη Φιλοσοφική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης: Άριστα (8,5 έως 10), λίαν καλώς (6,5 έως 8,5 [μη συμπεριλαμβανομένου]), καλώς (6). Προβιβάσιμος βαθμός είναι το 6 και οι μεγαλύτεροί του.

Μετά από επιτυχή παρακολούθηση των μαθημάτων και επιτυχή αξιολόγηση της διπλωματικής εργασίας από τους αξιολογητές, ο φοιτητής λαμβάνει το μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης. Ο τελικός βαθμός υπολογίζεται ως εξής: η βαθμολογία στα πέντε μαθήματα πολλαπλασιάζεται με συντελεστή 1, ο βαθμός της διπλωματικής εργασίας (που είναι ο μέσος όρος των τριών βαθμολογιών) με συντελεστή 3 και το άθροισμα των γινομένων διαιρείται διά του αριθμού 8.

Σε περίπτωση που ο μέσος όρος βαθμολόγησης μιας διπλωματικής μεταπτυχιακής εργασίας είναι κάτω από έξι (6) η εργασία απορρίπτεται. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές των οποίων η εργασία απορρίφθηκε δικαιούνται να υποβάλουν άπαξ καινούργια εργασία με το ίδιο ή διαφορετικό θέμα, υπό την προϋπόθεση ότι δεν έχουν εξαντλήσει τον μέγιστο επιτρεπόμενο χρόνο φοίτησης στο ΠΜΣ.

Άρθρο 11 **Λογοκλοπή/Παράλειψη αναφοράς σε χρησιμοποιηθείσα βιβλιογραφία**

Καταθέτοντας προς αξιολόγηση οποιαδήποτε μεταπτυχιακή εργασία, ο φοιτητής υποχρεούται να αναφέρει αν χρησιμοποίησε το έργο και τις απόψεις άλλων. Η αντιγραφή αποτελεί σοβαρό ακαδημαϊκό παράπτωμα. Λογοκλοπή θεωρείται η αντιγραφή εργασίας κάποιου άλλου, καθώς και η χρησιμοποίηση εργασίας άλλου –δημοσιευμένης ή μη– χωρίς τη δέουσα αναφορά. Η παράθεση υλικού τεκμηρίωσης, ακόμη και από μελέτες του ιδίου του υποψηφίου, χωρίς σχετική αναφορά, μπορεί να στοιχειοθετήσει απόφαση της ΓΣΕΣ για διαγραφή του, μετά από αιτιολογημένη εισήγηση της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής.

Άρθρο 12 **Υλικοτεχνική υποδομή**

Για την κάλυψη των διδακτικών και ερευνητικών αναγκών του ΠΜΣ αξιοποιείται η υλικοτεχνική υποδομή του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής.

Άρθρο 13 **Διάρκεια λειτουργίας**

[Σύμφωνα με το άρθρο 10 της Υ.Α. του Άρθρου 1:] Το ΠΜΣ του Τομέα Φιλοσοφίας με την παραπάνω μορφή θα λειτουργήσει έως και το ακαδημαϊκό έτος 2011-12.

Άρθρο 14 **Κόστος λειτουργίας**

[Σύμφωνα με το άρθρο 11 της Υ.Α. του Άρθρου 1:] Το ετήσιο κόστος λειτουργίας ανέρχεται ετησίως σε 23.000 € και αναλύεται ως εξής:

α) για την προμήθεια εξειδικευμένης βιβλιογραφίας και εξειδικευμένων επιστημονικών περιοδικών προς συμπλήρωση των υφιστάμενων κενών της βιβλιοθήκης του Τομέα: 10.000 €.

β) για την προμήθεια άλλου ερευνητικού υλικού, αναλωσίμων 5.000 €

γ) για την αγορά εξοπλισμού (Η/Υ, εποπτικών μέσων διδασκαλίας, πολύ-μηχανημάτων):
6.000 €

δ) για την πρόσκληση ομιλητών στο πλαίσιο του ΠΜΣ: 2.000 €.

Το κόστος καλύπτεται από τον τακτικό προϋπολογισμό, από τον προϋπολογισμό των επενδύσεων του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, καθώς και από χορηγίες, δωρεές και επιχορηγήσεις από ερευνητικά προγράμματα των μελών ΔΕΠ κ.ά.

Άρθρο 15 **Λοιπές διατάξεις**

Τα θέματα που δεν ρυθμίζονται από την ΥΑ και από τον παρόντα Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του ΠΜΣ θα ρυθμίζονται από τα αρμόδια όργανα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

5. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΗΝ «ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ»

Στον Τομέα Παιδαγωγικής του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2006-2007 το Αναμορφωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών σε γνωστικά αντικείμενα της Παιδαγωγικής. Τα θέματα των διπλωματικών εργασιών σχετίζονται με τα επιστημονικά και ερευνητικά ενδιαφέροντα των μελών ΔΕΠ του Τομέα και καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων. Οι προσφερόμενοι κλάδοι σπουδών για το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012 έχουν ως εξής:

Διευθυντής ΠΜΣ Παιδαγωγικής: Καθηγητής Δ. Χατζηδήμου

5.1. ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Α΄ ΕΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (για τους φοιτητές και τις φοιτήτριες του 1^{ου} έτους σπουδών)

ΠΜΠ 05ο Μεθοδολογία της Παιδαγωγικής Έρευνας I 2ΩΕ/10 ECTS
(ποσοτική προσέγγιση, με ασκήσεις)

Μιχάλης Κελπανίδης/Δημήτρης Σταμοβλάσης

Εμβάθυνση των μεθοδολογικών γνώσεων που αποκτήθηκαν στο προπτυχιακό επίπεδο. Ιδιαίτερο βάρος τίθεται στις συχνότερα χρησιμοποιούμενες στην Παιδαγωγική μεθόδους της συνέντευξης και αποστολής γραπτού ερωτηματολογίου, οι οποίες θα εφαρμοστούν στην πράξη, σε μία έρευνα μικρής εμβέλειας, που θα διεξαχθεί από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες.

ΠΜΠ 06ο Μεθοδολογία της Παιδαγωγικής Έρευνας II 2ΩΕ/10 ECTS
(ποιοτική προσέγγιση, με ασκήσεις)

Ελένη Χοντολίδου/Παναγιώτης Ξωχέλλης

Το μάθημα έχει ως στόχο να εισαγάγει τους φοιτητές στις ποιοτικές μεθόδους έρευνας. Μετά από την εισαγωγή στο τι είναι έρευνα και την εξέταση των δύο παραδειγμάτων (ποσοτικού και ποιοτικού) εξετάζονται οι γλώσσες περιγραφής στην έρευνα. Στη συνέχεια γίνεται συστηματική εξέταση στις μεθόδους: Ανάλυση περιεχομένου, Εθνογραφία, Μελέτη περίπτωσης (case - study) και Συνέντευξη, Σημειωτική, Αυτοβιογραφία, Έρευνα δράσης και Ανάλυση λόγου.

ΠΜΠ 07ο Ανάπτυξη και Αξιολόγηση Προγραμμάτων Σπουδών 2ΩΕ/10 ECTS
Κυριάκος Μπονίδης

Στο σεμινάριο αυτό αναπτύσσεται ένα πρόγραμμα διαδικασίας με θέμα τη θεωρία, το σχεδιασμό και τη αξιολόγηση των προγραμμάτων σπουδών. Ειδικότερα, οι συμμετέχοντες και οι συμμετέχουσες αναλαμβάνουν το σχεδιασμό τεσσάρων προγραμμάτων σπουδών (συμπεριφοριστικό πρόγραμμα 'σκοπών και στόχων', εποικοδομητικό 'διεπιστημονικό', εποικοδομητικό 'διαθεματικό' και κριτικό 'διαθεματικό' πρόγραμμα σπουδών), ενώ κατά τη διαδικασία του σχεδιασμού, μέσω της διερευνητικής μάθησης με το μοντέλο των τριών κύκλων, απαντούν σε ερωτήματά τους αναφορικά με τις θεωρητικές παραδοχές, τις φιλοσοφικές και ιδεολογικές προεκτάσεις, τα μοντέλα σχεδιασμού, την εκπαιδευτική διαδικασία και τις μορφές αξιολόγησης των επιμέρους προγραμμάτων που σχεδιάζουν.

ΠΜΠ 08ο Παιδαγωγική Επιστήμη: κλάδοι σπουδών και τομείς έρευνας (διαλέξεις)	2ΩΕ/διαλέξεις (χωρίς ECTS)
<i>Όλα τα μέλη ΔΕΠ τα οποία προσφέρουν μαθήματα στους κλάδους σπουδών για το τρέχον έτος</i>	

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (για τους φοιτητές και τις φοιτήτριες του 1^{ου} έτους σπουδών)

ΠΜΠ 16ο Γνωστικό πεδίο: Διαπολιτισμική Εκπαίδευση	
ΠΜΠ 161 Διαπολιτισμική Εκπαίδευση Ι	2ΩΕ/10ECTS

Αναστασία Κεσίδου

Το μάθημα συζητά βασικές έννοιες που σχετίζονται με τη θεματική (πολιτισμικός πλουραλισμός, παγκοσμιοποίηση, μετανάστευση, ταυτότητα και ετερότητα, οικουμενικότητα και πολιτισμικός σχετικισμός, κτλ.), τις πολιτικές της ετερότητας, τις θεωρητικές αρχές και τις πρακτικές της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Επίσης, αναλύει διεξοδικά θέματα πολιτισμικού πλουραλισμού και εκπαιδευτικής πολιτικής, ενώ εξειδικεύει τη θεματική στο παράδειγμα της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συζητά παραδείγματα εκπαίδευσης ομάδων που μειονεκτούν (αλλοδαποί, παλιννοστούντες, μουσουλμάνοι, τσιγγάνοι). Επίσης, εστιάζει στη διεθνή έρευνα για τις σχολικές επιδόσεις (σχολική αποτυχία μειονοτικών μαθητών από τη μία και παράγοντες που ευνοούν τις επιδόσεις τους από την άλλη).

ΠΜΠ 18ο Γνωστικό πεδίο: Διδακτική Μεθοδολογία	
--	--

ΠΜΠ 181 Το κίνημα της κριτικής σκέψης στη διδακτική πράξη: θεωρία, μεθοδολογία και παραδείγματα	2ΩΕ/10ECTS
--	------------

Δημήτρης Μαυροσκούφης

Στα μαθήματα του Α΄ έτους διερευνώνται καταρχάς οι σχέσεις μεταξύ της Διδακτικής αφενός και της Σχολικής Παιδαγωγικής, της θεωρίας του Curriculum και της Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας αφετέρου, ώστε να αποσαφηνιστεί το περιεχόμενο της επιστημονικού πεδίου της Διδακτικής Μεθοδολογίας. Στη συνέχεια, εξετάζονται οι κυριότερες θεωρίες μάθησης και οι σχέσεις τους με τα μοντέλα διδασκαλίας. Κατόπιν, παρουσιάζονται θέματα όπως η κριτική σκέψη (προέλευση, ορισμοί, χαρακτηριστικά, δυσκολίες – εμπόδια για την ανάπτυξή της), η σχέση της κριτικής με τη δημιουργική σκέψη, η διδασκαλία με σκοπό την καλλιέργεια της κριτικής σκέψης και τις διαδικασίες βαθύτερης κατανόησης, η διδασκαλία και η μάθηση που βασίζεται στην επίλυση προβλημάτων και τη λήψη αποφάσεων, οι μεταγνωστικές δεξιότητες και η «έκκφωνη σκέψη», οι κοινότητες μάθησης, έρευνας και πρακτικής, η ανακαλυπτική μάθηση, η μάθηση σε αυθεντικό περιβάλλον, η διαφοροποίηση της διδασκαλίας και η ομαδοσυνεργατική μάθηση. Σε κάθε περίπτωση γίνεται συστηματική αναφορά στις δυνατές χρήσεις των παραπάνω στην εκπαίδευση, ενώ διαμορφώνονται και σχετικά παραδείγματα εφαρμογής. Στην αρχή, βέβαια, των μαθημάτων δίνονται οδηγίες και βιβλιογραφία για τον τρόπο της προφορικής παρουσίασης των εργασιών, καθώς και για την εκπόνηση των γραπτών εργασιών.

ΠΜΠ 22ο Γνωστικό πεδίο: Ειδική Αγωγή	
---	--

ΠΜΠ 221 Η προβληματική της συνεκπαίδευσης των μαθητών με και χωρίς ειδικές ανάγκες	2ΩΕ/10ECTS
---	------------

Μάρω Δόικου

Η έννοια της αναπηρίας. Μοντέλα αναπηρίας. Στάσεις απέναντι στα άτομα με ειδικές ανάγκες. Εννοιολογικό πλαίσιο της συνεκπαίδευσης (inclusive education). Προϋποθέσεις για την εφαρμογή της εκπαίδευσης των παιδιών με ειδικές ανάγκες στο γενικό σχολείο. Εκπαιδευτικές πρακτικές και παιδαγωγικές συνιστώσες της συνεκπαίδευσης. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στο πλαίσιο της συνεκπαίδευσης. Ψυχοκοινωνικές συνιστώσες της συνεκπαίδευσης.

ΠΜΠ 240 Γνωστικό Πεδίο: Εκπαίδευση και Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών**ΠΜΠ 241 Εκπαίδευση και Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών I**

2ΩΕ/10ECTS

Δημήτρης Χατζηδήμου

Στο πλαίσιο του μαθήματος Εκπαίδευση και Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών, παρουσιάζονται και συζητούνται μοντέλα εκπαίδευσης εκπαιδευτικών και των δύο σχολικών βαθμίδων και τίθενται ερωτήματα που σχετίζονται με το προφίλ, τον ρόλο και το επάγγελμα του εκπαιδευτικού. Διευκρινίζονται οι βασικοί τομείς των διαφόρων μοντέλων εκπαίδευσης εκπαιδευτικών, αναλύονται και συγκρίνονται Προγράμματα Σπουδών πανεπιστημιακών τμημάτων που εκπαιδεύουν υποψήφιους εκπαιδευτικούς και, τέλος, παρουσιάζονται τα Προγράμματα Σπουδών εκπαίδευσης εκπαιδευτικών άλλων χωρών.

ΠΜΠ 300 Γνωστικό πεδίο: Ιστορική Παιδαγωγική**ΠΜΠ 301 Ιστορική Παιδαγωγική I**

2ΩΕ/10ECTS

*Σιδηρούλα Ζιώγου - Καραστεργίου**Συμμετέχουν: Ν. Π. Τερζής, Ν. Βαρμάζης*

Στο Σεμινάριο αυτό παρουσιάζονται και συζητούνται ζητήματα που αφορούν στην εξέλιξη της παιδαγωγικής θεωρίας και τη διαμόρφωση της εκπαιδευτικής πράξης κατά τον 18ο και τον 19ο αιώνα. Η προσέγγιση στηρίζεται στη μελέτη πρώτων πηγών και αντιπροσωπευτικής βιβλιογραφίας

ΠΜΠ 320 Γνωστικό Πεδίο: Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης**ΠΜΠ 321 Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης: θεωρία και έρευνα**

2ΩΕ/10ECTS

Μιχάλης Κελπανίδης

Η συγκρότηση της Κοινωνιολογίας ως Επιστήμης: Ιστορικό πλαίσιο, βασικές θεωρητικές παραδοχές και επιστημολογικές προϋποθέσεις. Σύντομη ανάλυση των κυριότερων θεωρητικών πλαισίων της Κοινωνιολογίας. Οι κλάδοι της Κοινωνιολογίας, με ιδιαίτερη αναφορά στην Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης και στις ουσιαστικότερες προσεγγίσεις του χώρου της.

ΠΜΠ 340 Γνωστικό πεδίο: Λογοτεχνική Εκπαίδευση**ΠΜΠ 341 Λογοτεχνική Εκπαίδευση I**

2ΩΕ/10ECTS

Ελένη Χοντολίδου

Το μάθημα συζητά τη διδασκαλία της λογοτεχνίας στην εκπαίδευση σε όλες της τις παραμέτρους (δημιουργία σχετικών προγραμμάτων διδασκαλίας, περιεχόμενο και διδακτικές μέθοδοι, αξιολόγηση της ανταπόκρισης των μαθητών στην ανάγνωση των λογοτεχνικών κειμένων) αλλά και τους τρόπους με τους οποίους δημιουργούνται –στη δημόσια σφαίρα και σε εξωεκπαιδευτικούς θεσμούς– παραστάσεις, εικόνες και αντιλήψεις για τη λογοτεχνία, τη σχέση των ανθρώπων με το βιβλίο και την ανάγνωση, τη διάδοση των λογοτεχνικών κανόνων καθώς και τις πρακτικές προώθησης της ανάγνωσης στο δημόσιο χώρο. Εξετάζει τη σχέση της ενδοσχολικής διδασκαλίας της λογοτεχνίας με την άτυπη «διδασκαλία» της στα άλλα κοινωνικά πεδία: τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και τη λογοτεχνική κριτική που ασκείται σε αυτά, τις δραστηριότητες των δημόσιων βιβλιοθηκών, τα προγράμματα ανάγνωσης που προωθούνται από θεσμούς όπως το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου κ.ά.

ΠΜΠ 380 Γνωστικό πεδίο: Νέες Τεχνολογίες και Εκπαίδευση**ΠΜΠ 383 Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας ως εργαλεία της νόησης**

2ΩΕ/10ECTS

Κωνσταντίνος Μπίκος

Οι ΤΠΕ ως Μέσον διδασκαλίας: εισαγωγικά. Θεμελιώδεις παραδοχές για τη γνώση, τη μάθηση (νοητικά μοντέλα) και τη θέση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση. Ο υπολογιστής ως γνωστικό εργαλείο. Μάθηση μέσω συνειρμών και ενίσχυσης (Συμπεριφορισμός). Μάθηση μέσω κατανόησης (Γνωστικισμός). Μάθηση μέσω εμπειρίας και ερμηνείας

(Εποικοδομισμός). Μάθηση με κοινωνική διευκόλυνση (Vygotsky). Συνεργασική μάθηση (Papert). Μάθηση μέσω ανακάλυψης. Θεωρία πολλαπλής νοημοσύνης (H. Gardner). Εργαλεία δυναμικής μοντελοποίησης: προσομοιώσεις, μικρόκοσμοι, λογιστικά φύλλα. Εργαλεία αναζήτησης, κατασκευής και ερμηνείας της γνώσης.

ΠΜΠ 400 Γνωστικό πεδίο: Παιδαγωγική της ειρήνης και Εκπαίδευση για την ειρήνη

ΠΜΠ 401 Κριτική Παιδαγωγική της ειρήνης

2ΩΕ/10ECTS

Κυριάκος Μπονίδης

Αντικείμενο του σεμιναρίου αυτού αποτελεί η θεωρία, η έρευνα και η πράξη της κριτικής Παιδαγωγικής της ειρήνης, η οποία, στην εποχή της παγκοσμιοποίησης και την κοινωνία της πληροφορίας, προτείνει μια εκπαίδευση που (α) εξετάζει τις διαφορετικές μορφές της βίας (άμεση, έμμεση-δομική και πολιτισμική), και την απουσία της ειρήνης σε ενδοπροσωπικό, διαπροσωπικό, τοπικό, εθνικό, διεθνικό, υπερεθνικό και παγκόσμιο επίπεδο, (β) αναλύει τις αιτίες των παραπάνω φαινομένων, με στόχο να συμβάλει στη μείωσή τους, (γ) προετοιμάζει τα άτομα για τη συμμετοχικότητα, τη συνεργασία, τη συλλογικότητα και την αλληλεγγύη των πολιτών του πλανήτη αναφορικά με το τοπικό, εθνικό, διεθνικό, υπερεθνικό και παγκόσμιο γίνεσθαι, (δ) εισάγει συμμετοχικές, ενεργητικές-βιωματικές μορφές διδασκαλίας και τον κριτικό γραμματισμό, σε ένα δημοκρατικό, ευέλικτο και διαπολιτισμικό εκπαιδευτικό περιβάλλον και (ε) αποβλέπει στην αυτογνωσία, στην ανάπτυξη της αυτενέργειας, της αυτονομίας, της φαντασίας, της δημιουργικότητας, της κριτικής πολιτικής συνείδησης στο άτομο και εντέλει στην χειραφέτησή του. Με αφετηρία τον παραπάνω ορισμό οι συμμετέχοντες και οι συμμετέχουσες στο σεμινάριο, απαντούν – μέσω μιας διεπιστημονικής διερευνητικής μάθησης με το μοντέλο των τριών κύκλων – σε ερωτήματά τους αναφορικά με τις επιστημολογικές παραδοχές της Παιδαγωγικής αυτής (κριτικές θεωρίες, κριτική έρευνα για την ειρήνη, κριτική παιδαγωγική, σχέση θεωρίας και πράξης κ.λπ.), τα ερευνητικά της πεδία και τις μεθοδολογικές προσεγγίσεις που χρησιμοποιεί, αναλύουν το λόγο και τις εκπαιδευτικές πρακτικές που προτείνει, ενώ, ταυτόχρονα, συμμετέχουν σε ένα σχετικό project που θα λάβει χώρα σε σχολείο.

Β΄ ΕΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (για τους φοιτητές και τις φοιτήτριες του 2^{ου} έτους σπουδών)

ΠΜΠ 220 Γνωστικό Πεδίο: Ειδική αγωγή

ΠΜΠ 222 Μαθησιακές δυσκολίες

2ΩΕ/10ECTS

Μάρω Δόικου

Θεωρητικό πλαίσιο των μαθησιακών δυσκολιών (διασαφήνιση όρων, χαρακτηριστικά και μορφές μαθησιακών δυσκολιών, αιτιολογία). Η φοίτηση των παιδιών και των εφήβων με μαθησιακές δυσκολίες στο γενικό σχολείο: προϋποθέσεις και περιορισμοί. Διδακτικές μέθοδοι, εκπαιδευτικές πρακτικές και παιδαγωγικοί χειρισμοί. Ψυχοκοινωνικά προβλήματα των μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες. Ο ρόλος της οικογένειας και του σχολείου.

ΠΜΠ 240 Γνωστικό πεδίο: Εκπαίδευση και Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών

ΠΜΠ 242 Εκπαίδευση και Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών II

2ΩΕ/10ECTS

Δημήτρης Χατζηδήμου

Στο πλαίσιο του μαθήματος Εκπαίδευση και Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών II συζητείται το ζήτημα της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών. Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται θεματικές ενότητες που σχετίζονται με την αναγκαιότητα, τις αρχές, τις μορφές και τους στόχους της επιμόρφωσης. Επισημαίνονται οι θεσμοθετημένοι και άτυποι φορείς επιμόρφωσης και αναλύονται διάφορα επιμορφωτικά προγράμματα που υλοποιούνται από το πανεπιστήμιο, τα ΠΕΚ, τη σχολική μονάδα κ.λπ.

ΠΜΠ 280 Γνωστικό πεδίο: Επαγγελματική Ανάπτυξη Εκπαιδευτικών

ΠΜΠ 282 Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών : ζητήματα σχεδιασμού και αξιολόγησης

2ΩΕ/10ECTS

Ζωή Παπαναούμ

Στο σεμινάριο αυτό συνδέεται η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών με την αποτελεσματικότητά τους. Εξετάζονται αρχές σχεδιασμού προγραμμάτων, στόχοι, μεθόδευση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και κριτήρια αξιολόγησης. Οι φοιτητές συμμετέχουν σε εφαρμογές με καινοτομικό χαρακτήρα, που αφορούν εκπαιδευτικούς που διδάσκουν σε πολυπολιτισμικά σχολεία.

ΠΜΠ 320 Γνωστικό πεδίο: Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης

ΠΜΠ 322 Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης: ερευνητικές προσεγγίσεις

2ΩΕ/10ECTS

Μιχάλης Κελπανίδης

Μελέτη και εργασίες επάνω στις σημαντικότερες έρευνες της Κοινωνιολογίας και της Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης και ανάλυση των θεωρητικών υποθέσεων και των μεθόδων που εφάρμοσαν, ως προετοιμασία για την εκπόνηση διπλωματικών εργασιών.

ΠΜΠ 340 Γνωστικό πεδίο: Λογοτεχνική Εκπαίδευση

ΠΜΠ 342 Λογοτεχνική Εκπαίδευση II

2ΩΕ/10ECTS

Ελένη Χοντολίδου

Το μάθημα συζητά τη διδασκαλία της λογοτεχνίας στην εκπαίδευση σε όλες της τις παραμέτρους (δημιουργία σχετικών προγραμμάτων διδασκαλίας, περιεχόμενο και διδακτικές μέθοδοι, αξιολόγηση της ανταπόκρισης των μαθητών στην ανάγνωση των λογοτεχνικών κειμένων) αλλά και τους τρόπους με τους οποίους δημιουργούνται –στη δημόσια σφαίρα και σε εξωεκπαιδευτικούς θεσμούς– παραστάσεις, εικόνες και αντιλήψεις για τη λογοτεχνία, τη σχέση των ανθρώπων με το βιβλίο και την ανάγνωση, τη διάδοση των λογοτεχνικών κανόνων καθώς και τις πρακτικές προώθησης της ανάγνωσης στο δημόσιο χώρο. Εξετάζει τη σχέση της ενδοσχολικής διδασκαλίας της λογοτεχνίας με την άτυπη «διδασκαλία» της στα άλλα κοινωνικά πεδία: τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και τη λογοτεχνική κριτική που ασκείται σε αυτά, τις δραστηριότητες των δημόσιων βιβλιοθηκών, τα προγράμματα ανάγνωσης που προωθούνται από θεσμούς όπως το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου κ.ά.

ΠΜΠ 380 Γνωστικό πεδίο: Νέες Τεχνολογίες και Εκπαίδευση

ΠΜΠ 382 Ανάπτυξη και Αξιολόγηση Εκπαιδευτικού Λογισμικού

2ΩΕ/10ECTS

Κωνσταντίνος Μπίκος

Είδη γνωστικών εργαλείων και Εκπαιδευτικών Λογισμικών. Εκπαιδευτικό Λογισμικό (ορισμός κατά σκοπό, τεχνική, παιδαγωγική μέθοδο). Παιδαγωγικά – Τεχνικά χαρακτηριστικά Εκπαιδευτικού Λογισμικού. Εργαλεία επικοινωνίας (σύγχρονης – ασύγχρονης). Εργαλεία σημασιολογικής οργάνωσης, βάσεις δεδομένων, εννοιολογικοί χάρτες. Εποπτικότητα και Γνωστική Ψυχολογία. Τα χρώματα στο Εκπαιδευτικό Λογισμικό. Αξιολόγηση Εκπαιδευτικού Λογισμικού. Κριτήρια αποτελεσματικότητας Εκπαιδευτικού Λογισμικού.

ΠΜΠ 400 Γνωστικό πεδίο: Παιδαγωγική της ειρήνης

ΠΜΠ 402 Η έρευνα στην κριτική Παιδαγωγική της ειρήνης

2ΩΕ/10ECTS

Κυριάκος Μπινίδης

Το σεμινάριο αυτό πραγματεύεται, θεωρητικά και πρακτικά:

1) Τα πεδία έρευνας της κριτικής Παιδαγωγικής της ειρήνης (άμεση, δομική και πολιτισμική βία στους πόρους και στις πρακτικές των θεσμών που προσφέρουν αγωγή και εκπαίδευση, π.χ. οργάνωση των θεσμών αυτών και οι σχέσεις εξουσίας, διοίκηση της εκπαίδευσης, ιεραρχημένες σχέσεις γονέων-παιδιών, διεύθυνσης-εκπαιδευτικών-μαθητών

και μαθητριών, διακρίσεις σε βάρος μαθητών και μαθητριών που προέρχονται από ορισμένες κοινωνικές ομάδες και η διαπολιτισμικότητα, σχολικός εκφοβισμός-bullying, προγράμματα σπουδών, περιεχόμενα διδασκαλίας και μάθησης, μορφές και μέθοδοι της αγωγής και εκπαιδευτικής διαδικασίας, έλεγχος, αξιολόγηση, πειθαρχία, ποινές, σχολική ζωή, κ.λπ.

2) Τις κυριότερες ποιοτικές ερευνητικές μεθοδολογικές προσεγγίσεις της κριτικής Παιδαγωγικής της ειρήνης (π.χ. μελέτη περίπτωσης, βιογραφική μέθοδος, ποιοτική συνέντευξη, ομάδες συζήτησης/εστίασης, συμμετοχική παρατήρηση, κριτική ερμηνευτική, χειραφετητική έρευνα δράσης, κριτική-ποιοτική Ανάλυση Περιεχομένου, κριτική ανάλυση λόγου, κοινωνική σημειωτική).

Ταυτόχρονα οι συμμετέχοντες και οι συμμετέχουσες διεξάγουν –ως συνέχεια της εθνογραφικής έρευνας που διεξήγαγαν κατά το ΕΕ 2011 σε Λύκειο της Θεσσαλονίκης - μια χειραφετητική έρευνα δράσης, αντικείμενο της οποίας αποτελούν οι διαφορετικές μορφές της βίας που ασκούνται σε όλους τους εμπλεκόμενους και εμπλεκόμενες σε αυτήν.

ΠΜΠ 440 Γνωστικό πεδίο: Προδιαγραφές της διδασκαλίας

ΠΜΠ 442 Παραγωγή και αξιολόγηση εκπαιδευτικού υλικού

2ΩΕ/10ECTS

Κυριάκος Μπονίδης

Στο σεμινάριο αυτό οι συμμετέχοντες και οι συμμετέχουσες, αφού ολοκληρώσουν την έρευνα και αξιολόγηση –που βρίσκεται σε εξέλιξη από τα ΕΕ 2001, με ποιοτικά μεθοδολογικά εργαλεία, μεθόδους και κριτήρια αξιολόγησης- του προγράμματος σπουδών, των σχολικών βιβλίων και του επίσημου εκπαιδευτικού λογισμικού μαθήματος της Β/θμιας εκπαίδευσης, παράγουν διεπιστημονικό έντυπο και ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό, το οποίο στη συνέχεια αξιολογούν τόσο βάσει διεπιστημονικών κριτηρίων όσο και δοκιμάζοντάς το στην πράξη.

ΠΜΠ 480 Γνωστικό πεδίο: Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση

ΠΜΠ 481 Ο Κριτικός Στοχασμός στη Μάθηση και Εκπαίδευση

2ΩΕ/10ECTS

Ενηλίκων – Ζητήματα Νοηματοδότησης και Μετασχηματισμού και ο Ρόλος του Εκπαιδευτή

Γεώργιος Κ. Ζαρίφης

Ο στόχος του συγκεκριμένου μαθήματος είναι η οριοθέτηση της συζήτησης σχετικά με το ρόλο του κριτικού στοχασμού στη μάθηση και εκπαίδευση ενηλίκων, καθώς και των συνθηκών εκείνων με βάση τις οποίες οργανώνεται η σχετική θεωρία που αφορά κυρίως στον τρόπο με τον οποίο ο κριτικός στοχασμός συνδέεται -ως διαδικασία- με τον μετασχηματισμό της προοπτικής (perspective transformation), τη χειραφέτηση, την ενδυνάμωση και την αλλαγή. Πέρα όμως από τη θεωρητική προσέγγιση της έννοιας του κριτικού στοχασμού, της σύνδεσής του με τη μάθηση και τις πιθανές διαφοροποιήσεις μεταξύ των στοχαστών για το ρόλο του στη διαμόρφωση μιας θεωρίας μάθησης ενηλίκων, το μάθημα ασχολείται και με ζητήματα ενίσχυσης του κριτικού στοχασμού σε πρακτικό επίπεδο, με στόχο τη διαμόρφωση ενός πλαισίου δράσης (ενδυνάμωση και κριτικοστοχαστική εκπαιδευτική πρακτική) για την εκπαίδευση των ενηλίκων, το οποίο στοχεύει στην κριτική συνειδητοποίηση και στην αλλαγή.

Το σύνολο των εβδομαδιαίων ωρών διδασκαλίας για κάθε εξάμηνο (2^ο, 3^ο) είναι 6Ω. Στο 4^ο εξάμηνο ο/η φοιτητής/τρια συγγράφει τη διπλωματική μεταπτυχιακή του/της εργασία στον κύριο κλάδο σπουδών που επέλεξε, η οποία πιστώνεται με 30 ECTS. Για την απονομή του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) απαιτούνται 120 ECTS.

5.2. ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Άρθρο 1

Γενικές διατάξεις

Ο Τομέας Παιδαγωγικής του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης οργανώνει και λειτουργεί πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών από το ακαδημαϊκό έτος 2006-2007, σύμφωνα με τις διατάξεις της απόφασης αυτής και τις διατάξεις των άρθρων 10-13 του Νόμου 2083/1992.

Άρθρο 2

Αντικείμενο και σκοπός

Ο Τομέας Παιδαγωγικής στο πλαίσιο της αποστολής του Τμήματος κατάρτιζε επιστήμονες για τις ανάγκες της Παιδαγωγικής και της Εκπαίδευσης. Σημαντικό πεδίο δραστηριότητός του αποτελεί η εκπαίδευση και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, που παρέχει σε υποψήφιους και εν ενεργεία εκπαιδευτικούς, σε συνάρτηση με το σχολείο και την αποστολή του.

Το Π.Μ.Σ. του Τομέα Παιδαγωγικής αποβλέπει στην κατάρτιση επιστημόνων-ερευνητών για ερευνητικές και διδακτικές δραστηριότητες στο χώρο των Επιστημών της Αγωγής και για επαγγελματική αξιοποίησή τους σε ευρύτατα ερευνητικά και επαγγελματικά πεδία, που συνδέονται με την οικογένεια και το σχολείο, με εξωοικογενειακές και εξωσχολικές εστίες κοινωνικοποίησης και με επιμορφωτικές, επαγγελματικές και μη, δραστηριότητες των ενηλίκων.

Για τους σκοπούς αυτούς το Π.Μ.Σ. παρέχει ειδίκευση στην **Παιδαγωγική**, η οποία καλύπτει όλο το φάσμα της τυπικής εκπαίδευσης (από την Πρωτοβάθμια έως την Τριτοβάθμια) και της μη τυπικής μετασχολικής εκπαίδευσης (Εκπαίδευση Ενηλίκων ή Λαϊκή Επιμόρφωση). Το Π.Μ.Σ. Παιδαγωγικής αποβλέπει στην προετοιμασία στελεχών της εκπαίδευσης, ειδικών για την ανάπτυξη προγραμμάτων διδασκαλίας, τον σχεδιασμό εκπαιδευτικής πολιτικής, για διευθυντικές-διοικητικές και συμβουλευτικές δραστηριότητες στην εκπαίδευση και στην κατάρτιση στελεχών για τον τομέα της Εκπαίδευσης Ενηλίκων και της Δια βίου Εκπαίδευσης.

Άρθρο 3

Μεταπτυχιακοί τίτλοι σπουδών

Το Π.Μ.Σ. του Τομέα Παιδαγωγικής απονέμει:

- 1) Μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης
- 2) Διδακτορικό δίπλωμα

Άρθρο 4

Κατηγορίες πτυχιούχων

Στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τομέα Παιδαγωγικής γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι Τμημάτων: α) Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, β) Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, καθώς και ομοειδών Τμημάτων των Φιλοσοφικών Σχολών, και πτυχιούχοι των Παιδαγωγικών Τμημάτων Δημοτικής Εκπαίδευσης και Νηπιαγωγών.

Γίνονται ακόμη δεκτοί: α) πτυχιούχοι ομοταγών ιδρυμάτων της Αλλοδαπής, εφόσον προσκομίσουν επισήμως αναγνωρισμένους ως ισότιμους τίτλους σπουδών και β) πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων και Σχολών Ανώτατης Εκπαίδευσης, οι οποίοι διαθέτουν τριετή τουλάχιστον αποδεδειγμένη εκπαιδευτική εμπειρία. Στην τελευταία περίπτωση οι υποψήφιοι για το Π.Μ.Σ. του Τομέα Παιδαγωγικής υποχρεούνται, με πρόταση του Τομέα και απόφαση της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύθεσης του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, να παρακολουθήσουν με επιτυχία συγκεκριμένα, κατά περίπτωση, γνωστικά αντικείμενα του προπτυχιακού κύκλου παιδαγωγικών σπουδών. Η συνέχιση των μεταπτυχιακών σπουδών των υποψηφίων αυτών τελεί υπό την παραπάνω αίρεση. Στο Π.Μ.Σ. γίνονται ακόμη δεκτοί αλλοδαποί πτυχιούχοι ομοειδών με την α) περίπτωση τμημάτων και σχολών ανώτατης

εκπαίδευσης της ημεδαπής ή ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής, εφόσον γνωρίζουν επαρκώς την ελληνική γλώσσα.

Άρθρο 5

Χρονική διάρκεια σπουδών

Η χρονική διάρκεια των σπουδών για την απονομή των κατά το άρθρο 3 τίτλων ορίζεται για μεν το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα σε τέσσερα τουλάχιστον διδακτικά εξάμηνα και για το Διδακτορικό Δίπλωμα επιπλέον τέσσερα εξάμηνα τουλάχιστον.

Άρθρο 6

Πρόγραμμα μαθημάτων

α) Μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης

Τα γνωστικά αντικείμενα του Π.Μ.Σ. του Τομέα Παιδαγωγικής κατανέμονται ως εξής:

Κοινά Υποχρεωτικά

Μεθοδολογία της Παιδαγωγικής Έρευνας Ι (ποσοτική προσέγγιση, με ασκήσεις)	2ΩΕ/2ΔΜ
Μεθοδολογία της Παιδαγωγικής Έρευνας ΙΙ (ποιοτική προσέγγιση, με ασκήσεις)	2ΩΕ/2ΔΜ
Ανάπτυξη και Αξιολόγηση Προγραμμάτων Σπουδών	2ΩΕ/2ΔΜ
Παιδαγωγική Επιστήμη: κλάδοι σπουδών και τομείς έρευνας (διαλέξεις)	2ΩΕ

Επιλογής

Αλληλεπίδραση και Κοινωνικές Σχέσεις στην Εκπαίδευση	2ΩΕ/2ΔΜ
Γυναικείες Σπουδές & Εκπαίδευση	2ΩΕ/2ΔΜ
Διαπολιτισμική Εκπαίδευση	2ΩΕ/2ΔΜ
Διδακτική Μεθοδολογία	2ΩΕ/2ΔΜ
Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων	2ΩΕ/2ΔΜ
Ειδική Αγωγή	2ΩΕ/2ΔΜ
Εκπαίδευση και Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών	2ΩΕ/2ΔΜ
Εκπαιδευτική Πολιτική	2ΩΕ/2ΔΜ
Επαγγελματική Ανάπτυξη Εκπαιδευτικών	2ΩΕ/2ΔΜ
Ιστορική Παιδαγωγική	2ΩΕ/2ΔΜ
Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης	2ΩΕ/2ΔΜ
Λογοτεχνική Εκπαίδευση	2ΩΕ/2ΔΜ
Μεθοδολογία της Παιδαγωγικής Έρευνας & Στατιστική	2ΩΕ/2ΔΜ
Νέες Τεχνολογίες και Εκπαίδευση	2ΩΕ/2ΔΜ
Παιδαγωγική της ειρήνης και Εκπαίδευση για την ειρήνη	2ΩΕ/2ΔΜ
Πολιτισμικές Σπουδές	2ΩΕ/2ΔΜ
Προδιαγραφές της Διδασκαλίας	2ΩΕ/2ΔΜ
Συγκριτική Παιδαγωγική	2ΩΕ/2ΔΜ
Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση	2ΩΕ/2ΔΜ ¹

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες του Π.Μ.Σ. πρέπει να παρακολουθήσουν τα κοινά υποχρεωτικά μαθήματα στο Α΄ Εξάμηνο Σπουδών, στο Β΄ Εξάμηνο να επιλέξουν έναν κύριο και δύο δευτερεύοντες κλάδους από τα προσφερόμενα κατά τον συγκεκριμένο χρόνο μαθήματα και κατά το Γ΄ Εξάμηνο, πέραν του επιλεγέντος κύριου κλάδου, επιλέγουν και τους δύο δευτερεύοντες. Το σύνολο των Διδακτικών Μονάδων που πρέπει να παρακολουθήσουν

¹ Από το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012 εφαρμόζεται το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων (ECTS), το οποίο αντικαθιστά τις διδακτικές μονάδες. Στο πλαίσιο αυτό όλα τα μαθήματα, κοινά υποχρεωτικά και επιλογής, πιστώνονται με 10 ECTS το καθένα. Το μάθημα «Παιδαγωγική Επιστήμη: κλάδοι σπουδών και τομείς έρευνας (διαλέξεις)» δεν πιστώνεται με ECTS.

επιτυχώς ανά εξάμηνο οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και φοιτήτριες είναι 6 Δ.Μ. Σε αυτές προστίθεται επιπλέον και η διπλωματική εργασία, η οποία πιστώνεται με 12 ΔΜ¹.

Η παρακολούθηση των φροντιστηριακών μαθημάτων-σεμιναρίων χαρακτηρίζεται ως επιτυχής ή όχι από τον διδάσκοντα, ο οποίος βαθμολογεί την επίδοση των μεταπτυχιακών φοιτητών και φοιτητριών του. Ο τρόπος αξιολόγησης της επίδοσης των φοιτητών και φοιτητριών στα φροντιστηριακά μαθήματα-σεμινάρια γίνεται, κατά την κρίση του διδάσκοντος ή βάσει γραπτής εργασίας ή με γραπτές εξετάσεις.

Μετά την επιτυχή περάτωση των τριών πρώτων εξαμήνων ο μεταπτυχιακός φοιτητής ή η μεταπτυχιακή φοιτήτρια συγγράφει την μεταπτυχιακή εργασία στο κύριο μάθημα που επέλεξε, η οποία αξιολογείται από τριμελή εξεταστική επιτροπή που απαρτίζεται από τον διδάσκοντα του κυρίου κλάδου και άλλα δύο μέλη Δ.Ε.Π. του Τομέα σε δημόσια εξέταση. Στην τριμελή επιτροπή μπορεί να συμμετάσχει μέλος Δ.Ε.Π. και άλλου Τομέα, κατά περίπτωση, εφόσον, δηλαδή, το επιβάλλει το θέμα της διπλωματικής εργασίας, το οποίο και αντικαθιστά ένα από τα δύο μέλη του Τομέα. Η τριμελής εξεταστική επιτροπή ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος, ύστερα από πρόταση της Συντονιστικής Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τομέα.

Ο φοιτητής ή η φοιτήτρια που περάτωσε επιτυχώς την παρακολούθηση των φροντιστηριακών μαθημάτων-σεμιναρίων και επέτυχε στην τελική αξιολόγηση της διπλωματικής λαμβάνει το μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης στο σχετικό κλάδο. Η κλίμακα βαθμολογίας είναι η ισχύουσα στη Φιλοσοφική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης: Καλώς 6-7,49, Λίαν καλώς 7,50-8,99, Άριστα 9,00-10. Ο κατώτερος βαθμός επιτυχίας είναι το 6 με άριστα το 10. Ο τελικός βαθμός του μεταπτυχιακού διπλώματος προκύπτει από το άθροισμα των βαθμών που έλαβε ο υποψήφιος κατά τα τρία εξάμηνα σπουδών και από τη βαθμολογία της μεταπτυχιακής εργασίας, η οποία έχει συντελεστή βαρύτητας δύο, διαιρούμενο διά του 15. Συνολικά, για τον διετή κύκλο σπουδών και την απονομή του διπλώματος απαιτούνται 30 ΔΜ². Στα παραπάνω μαθήματα του ΠΜΣ εμπεριέχεται –και βαίνει παράλληλα– ερευνητική απασχόληση και άσκηση των φοιτητών και φοιτητριών με τη συμμετοχή τους στα ερευνητικά προγράμματα των Εργαστηρίων Πειραματικής Παιδαγωγικής και Μικροδιδασκαλίας, των ερευνητικών μονάδων του Τομέα («Κέντρο Έρευνας Σχολικών Βιβλίων και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης», «Ιστορικό Αρχείο Νεοελληνικής Εκπαίδευσης», «Κέντρο Έρευνας, Τεκμηρίωσης, Πληροφόρησης και Συμβουλευτικής για την Εκπαίδευση και το Φύλο», «Κέντρο Έρευνας και Υποστήριξης Σχολείων σε θέματα Διοίκησης και Επιμόρφωσης») και σε άλλες ερευνητικές δραστηριότητες των μελών ΔΕΠ του Τομέα.

β) Διδακτορικό Δίπλωμα

Για την απόκτηση διδακτορικού διπλώματος προϋποτίθεται η επιτυχής ολοκλήρωση του παραπάνω κύκλου σπουδών και απαιτείται η ιδιαίτερη ενασχόληση των υποψηφίων με την επιστημονική περιοχή στην οποία εντάσσεται η ευρύτερη θεματική της υπό εκπόνηση διατριβής τους. Υποχρεούνται επίσης οι υποψήφιοι διδάκτορες να συμμετέχουν σε Colloquium που διοργανώνει σε ετήσια βάση ο Τομέας Παιδαγωγικής, όπου συζητείται διεξοδικά, με τη συμμετοχή των μελών του διδακτικού προσωπικού του Τομέα, ο σχεδιασμός και η διεξαγωγή της έρευνάς τους και οι φάσεις εκπόνησης της επί διδακτορία διατριβής, όπως ορίζουν οι σχετικές διατάξεις του Νόμου 2083/92.

Άρθρο 7

Αριθμός εισακτέων

Ο αριθμός των εισακτέων στο ΠΜΣ ορίζεται κατ' ανώτατο όριο σε 30 κατ' έτος.

¹ Το σύνολο των ECTS που πρέπει να παρακολουθήσουν επιτυχώς ανά εξάμηνο οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και φοιτήτριες είναι 30. Σε αυτά προστίθεται επιπλέον και η διπλωματική εργασία, η οποία πιστώνεται με 30 ECTS.

² 120 ECTS

Άρθρο 8

Προσωπικό

Στο Πρόγραμμα διδάσκουν τα μέλη ΔΕΠ του Τομέα Παιδαγωγικής, που σήμερα είναι συνολικά δώδεκα (12).

Άρθρο 9

Υλικοτεχνική υποδομή

Αξιοποιείται η υλικοτεχνική υποδομή του Τομέα Παιδαγωγικής, των Εργαστηρίων Πειραματικής Παιδαγωγικής και Μικροδιδασκαλίας και των τεσσάρων ερευνητικών μονάδων του Τομέα («Κέντρο Έρευνας Σχολικών Βιβλίων και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης», «Ιστορικό Αρχείο Νεοελληνικής Εκπαίδευσης», «Κέντρο Έρευνας, Τεκμηρίωσης, Πληροφόρησης και Συμβουλευτικής για την Εκπαίδευση και το Φύλο», «Κέντρο Έρευνας και Υποστήριξης Σχολείων σε θέματα Διοίκησης και Επιμόρφωσης»).

Άρθρο 10

Διάρκεια λειτουργίας

Το Π.Μ.Σ. του Τομέα Παιδαγωγικής με την παραπάνω μορφή θα λειτουργήσει έως και το ακαδημαϊκό έτος 2011-12.

Άρθρο 11

Κόστος λειτουργίας

Το ετήσιο κόστος λειτουργίας ανέρχεται ετησίως σε 36.000 € και αναλύεται:

- α) για την προμήθεια εξειδικευμένης βιβλιογραφίας και εξειδικευμένων επιστημονικών περιοδικών, προς συμπλήρωση των υφισταμένων κενών της Βιβλιοθήκης του Τομέα, το ποσό των 3.000 €.
- β) για την αγορά τεστ και προγραμμάτων, που κάθε φορά είναι αναγκαία για τη διεξαγωγή της έρευνας από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές και φοιτήτριες, το ποσό των 3.000 €
- γ) για την προμήθεια άλλου ερευνητικού υλικού, αναλωσίμων υλικών, φωτοτυπικού υλικού κ.λπ. για τις ανάγκες των μεταπτυχιακών φοιτητών και φοιτητριών, το ποσό των 6.000 €.
- δ) για την αποζημίωση μεταπτυχιακών φοιτητών και φοιτητριών για τη συνεπικουρία μελών ΔΕΠ, το ποσό των 18.000 €.
- ε) για την αγορά εξοπλισμού (Η/Υ, εποπτικών μέσων διδασκαλίας, πολύ-μηχανημάτων) για τις ανάγκες των μεταπτυχιακών φοιτητών και φοιτητριών, το ποσό των 6.000 €.

Το κόστος θα καλυφθεί από τον τακτικό προϋπολογισμό, από τον προϋπολογισμό των επενδύσεων του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, καθώς και από χορηγίες, δωρεές και επιχορηγήσεις από ερευνητικά προγράμματα των μελών ΔΕΠ κ.ά.

Άρθρο 12

Μεταβατικές διατάξεις

Όλα τα θέματα που δεν προβλέπονται στην παρούσα απόφαση θα ρυθμίζονται από τον εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας και από τα αρμόδια όργανα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

5.3. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Άρθρο 1

Γενικές διατάξεις

Οι διατάξεις του Κανονισμού Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τομέα Παιδαγωγικής εξειδικεύουν και συμπληρώνουν το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τις μεταπτυχιακές σπουδές και

ρυθμίζουν θέματα δομής, οργάνωσης και λειτουργίας του Π.Μ.Σ., τα οποία δεν ρυθμίζονται ρητά από την Υπουργική Απόφαση 29108/Β7/6.7.2006 (ΦΕΚ 1060/4.8.2006).

Αρμόδια όργανα για τη λειτουργία του Π.Μ.Σ. του Τομέα Παιδαγωγικής είναι:

- α) η Σύγκλητος Ειδικής Σύμβασης (Σ.Ε.Σ.),
- β) η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύμβασης (Γ.Σ.Ε.Σ.) του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, η οποία απαρτίζεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος, τα μέλη ΔΕΠ της Γενικής Συνέλευσης και δύο (2) εκπροσώπους μεταπτυχιακών φοιτητών. Η Γ.Σ.Ε.Σ. είναι αρμόδια για την κατάρτιση και εισήγηση προτάσεων για Π.Μ.Σ., για τον ορισμό των μελών συμβουλευτικών/εξεταστικών επιτροπών, για τη συγκρότηση της συντονιστικής επιτροπής και της επιτροπής επιλογής/εξέτασης υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών, την απονομή μεταπτυχιακών διπλωμάτων, καθώς και για κάθε άλλο θέμα που προβλέπεται από επί μέρους διατάξεις.
- γ) η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) του Π.Μ.Σ. του Τομέα Παιδαγωγικής, η οποία απαρτίζεται από τρία (3) μέλη ΔΕΠ, συγκροτείται με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος και είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και το συντονισμό της λειτουργίας του προγράμματος,
- δ) η Επιτροπή Επιλογής Εισακτέων, η οποία συγκροτείται με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος και αποτελείται από τρία (3) μέλη ΔΕΠ. Ορίζει τους Εισηγητές και τους Βαθμολογητές κατά γνωστικό αντικείμενο, είναι αρμόδια για τη διεξαγωγή των εξετάσεων, τη βαθμολόγηση των γραπτών, την κατάταξη των υποψηφίων με βάση το συνολικό αριθμό μονάδων που συγκέντρωσαν από τις γραπτές εξετάσεις και τον υπολογισμό των επιπλέον κριτηρίων (βλ. άρθρο 2, παρ. γ') και εισηγείται στη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος τον κατάλογο των επιτυχόντων, τον οποίο και επικυρώνει.
- ε) ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ., ο οποίος προεδρεύει της Σ.Ε., ορίζεται με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος για διετή θητεία με δυνατότητα ανανέωσης και συντονίζει τη λειτουργία του προγράμματος.

Αντικείμενο και σκοπός

Ο Τομέας Παιδαγωγικής στο πλαίσιο της αποστολής του Τμήματος κατάρτιζει επιστήμονες για τις ανάγκες της Παιδαγωγικής και της Εκπαίδευσης. Σημαντικό πεδίο δραστηριότητάς του αποτελεί η εκπαίδευση και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, που παρέχει σε υποψήφιους και εν ενεργεία εκπαιδευτικούς, σε συνάρτηση με το σχολείο και την αποστολή του.

Το Π.Μ.Σ. του Τομέα Παιδαγωγικής αποβλέπει στην κατάρτιση επιστημόνων-ερευνητών για ερευνητικές και διδακτικές δραστηριότητες στο χώρο των Επιστημών της Αγωγής και για επαγγελματική αξιοποίησή τους σε ευρύτατα ερευνητικά και επαγγελματικά πεδία, που συνδέονται με την οικογένεια και το σχολείο, με εξωοικογενειακές και εξωσχολικές εστίες κοινωνικοποίησης και με επιμορφωτικές, επαγγελματικές και μη, δραστηριότητες των ενηλίκων.

Για τους σκοπούς αυτούς το Π.Μ.Σ. παρέχει ειδίκευση στην **Παιδαγωγική**, η οποία καλύπτει όλο το φάσμα της τυπικής εκπαίδευσης (από την Πρωτοβάθμια έως την Τριτοβάθμια) και της μη τυπικής μετασχολικής εκπαίδευσης (Εκπαίδευση Ενηλίκων ή Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση). Το Π.Μ.Σ. Παιδαγωγικής αποβλέπει στην προετοιμασία στελεχών της εκπαίδευσης, ειδικών για την ανάπτυξη προγραμμάτων διδασκαλίας, το σχεδιασμό εκπαιδευτικής πολιτικής, για διευθυντικές-διοικητικές και συμβουλευτικές δραστηριότητες στην εκπαίδευση και στην κατάρτιση στελεχών για το πεδίο της Εκπαίδευσης Ενηλίκων και της Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης.

Μεταπτυχιακοί τίτλοι σπουδών

Στο Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) που θα λαμβάνει ο απόφοιτος του Π.Μ.Σ. θα αναγράφεται Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Παιδαγωγικής με τον πρωτεύοντα/κύριο κλάδο σπουδών (αναγράφεται το αντίστοιχο θεματικό πεδίο), που επέλεξε ο μεταπτυχιακός φοιτητής.

Στο διδακτορικό δίπλωμα θα αναγράφεται Διδακτορικό Δίπλωμα Φιλοσοφίας.

Άρθρο 2
Εισακτέοι στα Π.Μ.Σ. και τρόπος επιλογής τους

α) Προκήρυξη για εισαγωγή στο Π.Μ.Σ.

Κάθε χρόνο η Σ.Ε. του Π.Μ.Σ. προτείνει και η Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος ορίζει τον αριθμό των εισακτέων και τους προσφερόμενους κλάδους σπουδών. Η εξεταστέα ύλη ανακοινώνεται έξι μήνες πριν από τη διενέργεια των εξετάσεων. Η προκήρυξη δημοσιεύεται τον Απρίλιο σε τρεις (3) εφημερίδες ευρείας κυκλοφορίας και, παράλληλα, αναρτάται στους πίνακες ανακοινώσεων και στην ηλεκτρονική σελίδα του Τμήματος. Στην προκήρυξη αναφέρονται ο ακριβής αριθμός των μεταπτυχιακών φοιτητών που γίνονται δεκτοί κατά το συγκεκριμένο έτος, η εξεταστέα ύλη για την εισαγωγή, τα απαραίτητα δικαιολογητικά που πρέπει να υποβάλουν οι υποψήφιοι, οι προϋποθέσεις συμμετοχής, η διαδικασία και τα κριτήρια επιλογής. Στα απαραίτητα δικαιολογητικά συμπεριλαμβάνεται και η κατάθεση της πτυχιακής εργασίας.

β) Υποψήφιοι για το Π.Μ.Σ.

Στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τομέα Παιδαγωγικής γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι Τμημάτων: i) Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, ii) Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, καθώς και iii) ομοειδών Τμημάτων των Φιλοσοφικών Σχολών, και iv) πτυχιούχοι των Παιδαγωγικών Τμημάτων Δημοτικής Εκπαίδευσης και Νηπιαγωγών. Γίνονται ακόμη δεκτοί: i) πτυχιούχοι ομοταγών ιδρυμάτων της Αλλοδαπής, εφόσον προσκομίσουν επισήμως αναγνωρισμένους ως ισότιμους τίτλους σπουδών και ii) πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων και Σχολών Ανώτατης Εκπαίδευσης, οι οποίοι διαθέτουν τριετή τουλάχιστον αποδεδειγμένη εκπαιδευτική εμπειρία. Στην τελευταία περίπτωση οι υποψήφιοι για το Π.Μ.Σ. του Τομέα Παιδαγωγικής υποχρεούνται, με πρόταση της Σ.Ε. και απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος, να παρακολουθήσουν με επιτυχία συγκεκριμένα, κατά περίπτωση, γνωστικά αντικείμενα του προπτυχιακού κύκλου παιδαγωγικών σπουδών. Η συνέχιση των μεταπτυχιακών σπουδών των υποψηφίων αυτών τελεί υπό την παραπάνω αίρεση. Στο Π.Μ.Σ., επιπλέον του αριθμού εισακτέων, γίνεται δεκτός και ένας (1) υπότροφος του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.), ο οποίος πέτυχε στο σχετικό διαγωνισμό μεταπτυχιακών σπουδών εσωτερικού του γνωστικού αντικειμένου του Π.Μ.Σ., καθώς και ένας (1) αλλοδαπός υπότροφος του ελληνικού κράτους. Με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος ο αριθμός των υποτρόφων των παραπάνω κατηγοριών μπορεί να αυξηθεί.

Εκτός από τις παραπάνω κατηγορίες πτυχιούχων, υποψηφιότητα για το Π.Μ.Σ. μπορούν να θέσουν και τελειόφοιτοι φοιτητές των Τμημάτων: i) Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, ii) Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, iii) ομοειδών Τμημάτων των Φιλοσοφικών Σχολών και iv) Παιδαγωγικών Τμημάτων Δημοτικής Εκπαίδευσης και Νηπιαγωγών, με την προϋπόθεση να έχουν πάρει το πτυχίο τους πριν από την έγκριση του τελικού πίνακα των υποψηφίων, οι οποίοι γίνονται δεκτοί στο Π.Μ.Σ.

Οι υποψηφιότητες υποβάλλονται ταχυδρομικά ή αυτοπροσώπως από 1 έως 30 Σεπτεμβρίου κάθε έτους και εξετάζονται από την Επιτροπή Επιλογής Εισακτέων.

γ) Διαδικασία και κριτήρια επιλογής για το Π.Μ.Σ.

Για τη συμμετοχή των υποψηφίων στη διαδικασία επιλογής για το Π.Μ.Σ. απαραίτητη θεωρείται η γνώση μιας από τις εξής ξένες γλώσσες: αγγλική, γερμανική και γαλλική, η οποία πιστοποιείται, είτε με πτυχίο πανεπιστημίου στις παραπάνω γλώσσες, είτε με βάση αναγνωρισμένα διπλώματα επάρκειας (επιπέδου Proficiency για την αγγλική, επιπέδου Kleines Sprachdiplom, για τη γερμανική, επιπέδου Sorbonne II ή DALF για τη γαλλική) ή με γραπτές εξετάσεις.

Για τους αλλοδαπούς υποψηφίους μεταπτυχιακούς φοιτητές απαιτείται, επιπλέον, πιστοποιητικό Ελληνομάθειας, το οποίο χορηγείται από τους αρμόδιους γι' αυτό δημόσιους φορείς (π.χ. Σχολείο Νεοελληνικής Γλώσσας, Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας κ.λπ.)

Οι υποψήφιοι για το Π.Μ.Σ. δηλώνουν με την αίτηση υποψηφιότητάς τους και τον πρωτεύοντα/κύριο κλάδο της Παιδαγωγικής Επιστήμης που επιθυμούν να παρακολουθήσουν και να εκπονήσουν τη διπλωματική μεταπτυχιακή τους εργασία. Οι εξετάσεις είναι κοινές στα τέσσερα (4) μαθήματα (Σχολική Παιδαγωγική, Μεθοδολογία Παιδαγωγικής Έρευνας, Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης και Ιστορία της Εκπαίδευσης).

Για την επιλογή των υποψηφίων λαμβάνονται υπόψη τα εξής:

i) Γραπτές εξετάσεις στα εξής τέσσερα γνωστικά αντικείμενα: Σχολική Παιδαγωγική, Μεθοδολογία Παιδαγωγικής Έρευνας, Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης και Ιστορία της Εκπαίδευσης. Η διεξαγωγή γραπτών εξετάσεων στη ξένη γλώσσα προηγείται των γραπτών εξετάσεων στα γνωστικά αντικείμενα. Συνεπώς δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις για τα γνωστικά αντικείμενα θεμελιώνουν μόνο όσοι επιτύχουν στις εξετάσεις της ξένης γλώσσας.

ii) Γενικός βαθμός πτυχίου, βαθμολογία στα προπτυχιακά μαθήματα, επίδοση στη διπλωματική εργασία του προπτυχιακού κύκλου και τυχόν ερευνητική δραστηριότητα (κριτήρια που προβλέπει ο Ν. 3685/2008).

iii) Προφορική συνέντευξη

iv) Αναγνωρισμένες μεταπτυχιακές σπουδές, επαγγελματική εμπειρία

Για τα παραπάνω κριτήρια ορίζονται οι εξής μονάδες:

- Γραπτές εξετάσεις έως 40 μονάδες
- Βαθμός πτυχίου έως 10 μονάδες
- Βαθμολογία στα προπτυχιακά παιδαγωγικά μαθήματα έως 10 μονάδες. (Για τους φοιτητές με ειδίκευση στην Παιδαγωγική ο Μ.Ο., για τους φοιτητές με 3-7 μαθήματα Παιδαγωγικής έως 7 μονάδες και για φοιτητές με 0-3 μαθήματα Παιδαγωγικής έως 5 μονάδες)
- Βαθμολογία στην πτυχιακή εργασία έως 5 μονάδες
- Σχετική ερευνητική δραστηριότητα και σχετικό συγγραφικό έργο έως 5 μονάδες
- Αναγνωρισμένες μεταπτυχιακές σπουδές έως 5 μονάδες. (Μόνο για δίπλωμα μεταπτυχιακών σπουδών στην Παιδαγωγική Επιστήμη ο υποψήφιος πιστώνεται με 5 μονάδες. Η κατάθεση ΔΜΣ σε οποιοδήποτε άλλο επιστημονικό πεδίο πιστώνεται με 4 μονάδες)
- Επαγγελματική (εκπαιδευτική) εμπειρία έως 5 μονάδες, αποδεικνυόμενη με απασχόληση στο δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα και ύπαρξη ασφάλισης (μισή μονάδα για κάθε έτος εργασίας)
- Άλλα μετρήσιμα προσόντα έως 5 μονάδες, πχ. δεύτερο πτυχίο, κατοχή περισσότερων της μιας ξένων γλωσσών
- Προφορική συνέντευξη έως 15 μονάδες. Αξιολογούνται η επιστημονική κατάρτιση του υποψηφίου και τυχόν ειδικά προσόντα.

Ο ανώτατος αριθμός μονάδων που μπορεί να συμπληρώσει ο υποψήφιος είναι 100.

Για να προχωρήσει στη διαδικασία της συνέντευξης ο υποψήφιος θα πρέπει να έχει βαθμολογηθεί στις γραπτές εξετάσεις με, τουλάχιστον, 20 μονάδες (άριστα το 40). Επίσης ο υποψήφιος θα πρέπει να έχει επιτύχει τη βάση 5 και στα τέσσερα μαθήματα ή, εάν έχει γράψει κάτω από τη βάση 5 (έως τη βαθμολογία 4) σε ένα εξεταζόμενο μάθημα, να συγκεντρώνει συνολική βαθμολογία, τουλάχιστον, 24 μονάδες. Ο βαθμός που λαμβάνουν οι υποψήφιοι σε κάθε μάθημα είναι ο Μ.Ο. της βαθμολογίας των δύο εξεταστών. Εάν η διαφορά στη βαθμολογία των δύο εξεταστών είναι μεγαλύτερη από 3 μονάδες, τότε το γραπτό αναβαθμολογείται από τρίτο μέλος ΔΕΠ οριζόμενο από την Επιτροπή Επιλογής Εισακτέων.

Οι υποψήφιοι κατατάσσονται από την Επιτροπή Επιλογής Εισακτέων με βάση το συνολικό αριθμό μονάδων που συγκέντρωσαν. Μετά την αξιολόγηση, εφόσον σ' έναν κλάδο υπάρξουν περισσότεροι επιτυχόντες από τις θέσεις ή, εφόσον σ' έναν κλάδο δεν καλυφθούν οι θέσεις που προκηρύχθηκαν, τότε οι επιτυχόντες καλούνται να επιλέξουν εκ νέου πρωτεύοντα κλάδο σπουδών με προτεραιότητα δήλωσης σύμφωνα με τη σειρά επιτυχίας τους στις εξετάσεις. Σε περιπτώσεις ισοβαθμίας μεταξύ υποψηφίων ισχύει ισοβαθμία στα δέκατα.

Ο πίνακας των επιτυχόντων επικυρώνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος. Η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων και η έκδοση των αποτελεσμάτων ολοκληρώνονται κατά το μήνα Οκτώβριο.

Ο επικυρωμένος πίνακας επιτυχόντων ανακοινώνεται από τη Γραμματεία του Τομέα Παιδαγωγικής προς τους υποψηφίους (ανάρτηση στον Πίνακα ανακοινώσεων και στην ιστοσελίδα του Τμήματος), οι οποίοι καλούνται το πρώτο δεκαπενθήμερο Νοεμβρίου να προσκομίσουν για την εγγραφή τους στη Γραμματεία του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής τα απαραίτητα δικαιολογητικά.

Στους εισαχθέντες μεταπτυχιακούς φοιτητές υπάρχει δυνατότητα χορήγησης υποτροφίας ανάλογα με τους διαθέσιμους πόρους. Για τις υποτροφίες του ΙΚΥ ισχύουν κάθε φορά οι προϋποθέσεις, όπως αυτές ορίζονται από το ΙΚΥ.

Άρθρο 3

Οργάνωση της διδασκαλίας

α) Πρόγραμμα μαθημάτων του Π.Μ.Σ.

Κατά το πρώτο εξάμηνο σπουδών οι φοιτητές του Π.Μ.Σ. παρακολουθούν τα εξής κοινά υποχρεωτικά μαθήματα: Μεθοδολογία της Παιδαγωγικής Έρευνας Ι (ποσοτική προσέγγιση, με ασκήσεις), Μεθοδολογία της Παιδαγωγικής Έρευνας ΙΙ (ποιοτική προσέγγιση, με ασκήσεις), Ανάπτυξη και Αξιολόγηση Προγραμμάτων Σπουδών και Παιδαγωγική Επιστήμη: κλάδοι σπουδών και τομείς έρευνας (διαλέξεις). Το σύνολο των εβδομαδιαίων ωρών διδασκαλίας είναι 8Ω. Στο δεύτερο και στο τρίτο εξάμηνο σπουδών παρακολουθούν έναν κύριο και δύο δευτερεύοντες κλάδους σπουδών, οι οποίοι δεν μπορούν να διαφοροποιούνται από εξάμηνο σε εξάμηνο και επιλέγονται από τους εξής κλάδους Παιδαγωγικής/γνωστικά πεδία: Αλληλεπίδραση και Κοινωνικές Σχέσεις στην Εκπαίδευση, Γυναικείες Σπουδές & Εκπαίδευση, Διαπολιτισμική Εκπαίδευση, Διδακτική Μεθοδολογία, Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων, Ειδική Αγωγή, Εκπαίδευση και Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών, Εκπαιδευτική Πολιτική, Επαγγελματική Ανάπτυξη Εκπαιδευτικών, Ιστορική Παιδαγωγική, Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης, Λογοτεχνική Εκπαίδευση, Μεθοδολογία της Παιδαγωγικής Έρευνας & Στατιστική, Νέες Τεχνολογίες και Εκπαίδευση, Παιδαγωγική της Ειρήνης και Εκπαίδευση για την Ειρήνη, Πολιτισμικές Σπουδές, Προδιαγραφές της Διδασκαλίας, Συγκριτική Παιδαγωγική, Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση. Τα μαθήματα των παραπάνω κλάδων/γνωστικών πεδίων πιστώνεται το καθένα με 10 ECTS.

Το σύνολο των εβδομαδιαίων ωρών διδασκαλίας για κάθε εξάμηνο (2^ο, 3^ο) είναι 6Ω. Στο τέταρτο εξάμηνο ο φοιτητής συγγράφει τη διπλωματική μεταπτυχιακή του εργασία στον κύριο κλάδο σπουδών που επέλεξε, η οποία πιστώνεται με 30 ECTS. Για την απονομή του Μ.Δ.Ε. απαιτούνται 120 ECTS.

Στο α' έτος σπουδών τα μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου αρχίζουν την 1^η Νοεμβρίου και λήγουν την 15η Φεβρουαρίου. Τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου αρχίζουν την 1^η Μαρτίου και λήγουν την 15η Ιουνίου. Στο β' έτος σπουδών τα μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου αρχίζουν την 1^η Οκτωβρίου και λήγουν την 15^η Ιανουαρίου. Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει, τουλάχιστον, 10 εβδομάδες μαθημάτων και 1 εβδομάδα εξετάσεων.

Με ευθύνη του Διευθυντή του Π.Μ.Σ. και της Γραμματείας του Τομέα Παιδαγωγικής καταρτίζεται το ωρολόγιο πρόγραμμα χειμερινού και εαρινού εξαμήνου, το οποίο αναρτάται στον Πίνακα ανακοινώσεων του Τομέα και στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

Η διδασκαλία και η παρακολούθηση μαθημάτων του Π.Μ.Σ. συνδυάζεται με ερευνητική απασχόληση και άσκηση των φοιτητών. Η μεθόδευση των μαθημάτων είναι αποκλειστική ευθύνη του διδάσκοντος.

β) Εκπόνηση και αξιολόγηση Διπλωματικής Μεταπτυχιακής Εργασίας

Η επιλογή του θέματος της διπλωματικής μεταπτυχιακής εργασίας γίνεται σε προσυνηννόηση του μεταπτυχιακού φοιτητή με το μέλος ΔΕΠ που είναι υπεύθυνο για τον κύριο κλάδο σπουδών του. Το θέμα πρέπει να εντάσσεται στη γνωστική περιοχή του κυρίου

κλάδου σπουδών που επέλεξε ο μεταπτυχιακός φοιτητής. Το σχετικό υπόμνημα κατατίθεται στη Γραμματεία του Τομέα Παιδαγωγικής και συζητείται στη Συνέλευση της Σ.Ε. του Π.Μ.Σ., η οποία προτείνει τον επόπτη και το θέμα της διπλωματικής μεταπτυχιακής εργασίας, απόφαση που επικυρώνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος. Η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία κατατίθεται το αργότερο στο τέλος του 4^{ου} εξαμήνου στον επόπτη, ο οποίος συντάσσει σχετική εισηγητική έκθεση. Μετά από πρόταση της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ. η Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος ορίζει την τριμελή εξεταστική επιτροπή και εντός δύο (2) μηνών λαμβάνει χώρα η δημόσια υποστήριξη της διπλωματικής μεταπτυχιακής εργασίας.

Ο τελικός βαθμός του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) προκύπτει ως εξής:

α) πολλαπλασιάζεται επί 2 το άθροισμα της βαθμολογίας των τριών εξεταστών της διπλωματικής μεταπτυχιακής εργασίας

β) προστίθεται το άθροισμα της βαθμολογίας των μαθημάτων των τριών εξαμήνων και

γ) διαιρείται διά 15

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, εάν κατά τη διάρκεια της δημόσιας υποστήριξης της διπλωματικής μεταπτυχιακής εργασίας απουσιάζει μέλος της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής μπορεί να συνεχισθεί η ολοκλήρωση της διαδικασίας, σύμφωνα με τα όσα ισχύουν για την έκδοση του τελικού βαθμού του Μ.Δ.Ε.

Η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία συγγράφεται στην Ελληνική γλώσσα. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και με αιτιολογημένη απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. είναι δυνατή η συγγραφή της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας σε άλλη γλώσσα.

Άρθρο 4

Πιστωτικές μονάδες και παράρτημα διπλώματος

Η αντιστοίχιση του προγράμματος του Π.Μ.Σ. με τις πιστωτικές μονάδες (ECTS) (άρθρο 14 Ν. 3374/2005) έχει ως εξής:

Εξάμηνο	Αριθμός μαθημάτων	Μαθήματα	ECTS
Α΄	1.	Μεθοδολογία Παιδαγωγικής Έρευνας I (ποσοτική προσέγγιση, με ασκήσεις)	10 ECTS
	2.	Μεθοδολογία Παιδαγωγικής Έρευνας II (ποιοτική προσέγγιση, με ασκήσεις)	10 ECTS
	3.	Ανάπτυξη και Αξιολόγηση Προγραμμάτων Σπουδών	10 ECTS
	4.	Παιδαγωγική Επιστήμη: κλάδοι σπουδών και τομείς έρευνας (διαλέξεις)	Διαλέξεις χωρίς ECTS
Β΄	1.	Μάθημα πρωτεύοντος/κύριου κλάδου σπουδών	10 ECTS
	2.	Μάθημα δευτερεύοντος κλάδου σπουδών	10 ECTS
	3.	Μάθημα δευτερεύοντος κλάδου σπουδών	10 ECTS
Γ΄	1.	Μάθημα πρωτεύοντος/κύριου κλάδου σπουδών	10 ECTS
	2.	Μάθημα δευτερεύοντος κλάδου σπουδών	10 ECTS
	3.	Μάθημα δευτερεύοντος κλάδου σπουδών	10 ECTS
Δ΄		ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	30 ECTS
ΣΥΝΟΛΟ			120 ECTS

Στο Μ.Δ.Ε. επισυνάπτεται παράρτημα διπλώματος, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του άρθρου 15 Ν. 3374/2005 και της Υ.Α. Φ5/89656/Β3/13-8-07 (ΦΕΚ 1466 τ. β΄).

Άρθρο 5 **Αξιολόγηση Π.Μ.Σ.**

Η αξιολόγηση του Π.Μ.Σ. εντάσσεται στη συνολική Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης του Τμήματος που γίνεται κάθε τέσσερα χρόνια, με τη διαδικασία που προβλέπεται από το Ν. 3374/2005.

Άρθρο 6 **Χρονική διάρκεια Μ.Δ.Ε.**

Η χρονική διάρκεια για την απόκτηση του Μ.Δ.Ε. δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο (2) πλήρη ημερολογιακά έτη, δηλαδή, τα τέσσερα (4) εξάμηνα. Σε περίπτωση υπέρβασης των ανωτάτων αυτών ορίων, η Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος αποφασίζει τη διαγραφή του φοιτητή από το Π.Μ.Σ.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και, όταν συντρέχουν αποδεδειγμένα ειδικοί σοβαροί λόγοι (λόγοι υγείας, στράτευσης, εγκυμοσύνης κ.ά.) είναι δυνατή, μετά από αίτηση του μεταπτυχιακού φοιτητή και με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ., η παράταση του χρόνου σύνταξης και κατάθεσης της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας ή του χρόνου φοίτησης στο Π.Μ.Σ. για χρονικό διάστημα, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει τους δώδεκα (12) μήνες.

Επίσης σε εξαιρετικές περιπτώσεις και, όταν συντρέχουν αποδεδειγμένα ειδικοί σοβαροί λόγοι (λόγοι υγείας, στράτευσης, εγκυμοσύνης κ.ά.), οι οποίοι καθιστούν αδύνατη τη φοίτηση του μεταπτυχιακού φοιτητή και μετά από αίτησή του, η Γ.Σ.Ε.Σ. μπορεί να αποφασίσει την αναστολή φοίτησής του για χρονικό διάστημα που δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τους δώδεκα (12) μήνες συνολικά. Το χρονικό αυτό διάστημα δεν συνυπολογίζεται στο συνολικό χρόνο κατά τον οποίο ο φοιτητής οφείλει να ολοκληρώσει τις σπουδές του.

Άρθρο 7 **Υποχρεώσεις για την απόκτηση Μ.Δ.Ε. και έλεγχος γνώσεων**

Η παρακολούθηση των φροντιστηριακών μαθημάτων-σεμιναρίων χαρακτηρίζεται ως επιτυχής ή όχι από τον διδάσκοντα, ο οποίος βαθμολογεί την επίδοση των μεταπτυχιακών φοιτητών και φοιτητριών του. Ο τρόπος αξιολόγησης της επίδοσης των φοιτητών στα φροντιστηριακά μαθήματα-σεμινάρια γίνεται, κατά την κρίση του διδάσκοντος ή βάσει γραπτής εργασίας ή με γραπτές εξετάσεις.

Η παρακολούθηση των μαθημάτων και η συμμετοχή στις εξετάσεις είναι υποχρεωτική. Αποτυχών θεωρείται ο φοιτητής που δεν παρακολούθησε το 75% του μαθήματος ή δεν εκπόνησε ικανοποιητική εργασία ή δεν πέτυχε στις γραπτές εξετάσεις. Ο φοιτητής επαναλαμβάνει τη φοίτηση σε περίπτωση που η επίδοσή του βαθμολογηθεί με βαθμό κατώτερο του έξι (6). Εξάλλου, η βαθμολογική κλίμακα για την αξιολόγηση της επίδοσης των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών ορίζεται από μηδέν έως δέκα, ως εξής: Άριστα (8,5 έως 10), λίαν καλώς (6,5 έως 8,5 [μη συμπεριλαμβανομένου]), καλώς (6). Προβιβάσιμος βαθμός είναι το 6 και οι μεγαλύτεροί του.

Η βαθμολογία παραδίδεται στη Γραμματεία του Τμήματος αμέσως μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης της επίδοσης των φοιτητών.

Στα παραπάνω μαθήματα του Π.Μ.Σ. εμπεριέχεται –και βαίνει παράλληλα– ερευνητική απασχόληση και άσκηση των φοιτητών και φοιτητριών με τη συμμετοχή τους στα ερευνητικά προγράμματα των Εργαστηρίων Πειραματικής Παιδαγωγικής και Μικροδιδασκαλίας, των ερευνητικών μονάδων του Τομέα («Κέντρο Έρευνας Σχολικών Βιβλίων και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης», «Ιστορικό Αρχείο Νεοελληνικής Εκπαίδευσης», «Κέντρο Έρευνας, Τεκμηρίωσης, Πληροφόρησης και Συμβουλευτικής για την Εκπαίδευση και το Φύλο», «Κέντρο Έρευνας και Υποστήριξης Σχολείων σε θέματα Διοίκησης και Επιμόρφωσης») και σε άλλες ερευνητικές δραστηριότητες των μελών ΔΕΠ του Τομέα.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές δεν οφείλουν να παρουσιάσουν την εργασία τους στο Colloquium, αλλά προτείνεται να παρακολουθούν τις ημερίδες, τα συνέδρια, τις εκδηλώσεις και διαλέξεις που διοργανώνει ο Τομέας, καθώς και το Colloquium, εφόσον το επιθυμούν.

Άρθρο 8

Προσωπικό – Υλικοτεχνική υποδομή – Κόστος Λειτουργίας

α) Προσωπικό

Στο Π.Μ.Σ. διδάσκουν τα μέλη ΔΕΠ του Τομέα Παιδαγωγικής. Μπορούν να διδάξουν, επίσης, μέλη ΔΕΠ άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου ΑΕΙ, αποχωρήσαντες λόγω ορίου ηλικίας καθηγητές και επισκέπτες καθηγητές, σύμφωνα με το Ν. 3685/2008.

Επίσης, επιτρέπεται η ανάθεση επικουρικού έργου σε διδάσκοντες βάσει του Π.Δ. 407/80.

Υπεύθυνη για τη γραμματειακή υποστήριξη του Π.Μ.Σ. είναι η Γραμματεία του Τομέα Παιδαγωγικής και η Γραμματεία του Τμήματος Φιλοσοφίας & Παιδαγωγικής.

β) Υλικοτεχνική υποδομή

Αξιοποιείται η υλικοτεχνική υποδομή του Τομέα Παιδαγωγικής, των Εργαστηρίων Πειραματικής Παιδαγωγικής και Μικροδιδασκαλίας και των τεσσάρων ερευνητικών μονάδων του Τομέα («Κέντρο Έρευνας Σχολικών Βιβλίων και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης», «Ιστορικό Αρχείο Νεοελληνικής Εκπαίδευσης», «Κέντρο Έρευνας, Τεκμηρίωσης, Πληροφόρησης και Συμβουλευτικής για την Εκπαίδευση και το Φύλο», «Κέντρο Έρευνας και Υποστήριξης Σχολείων σε θέματα Διοίκησης και Επιμόρφωσης»).

γ) Κόστος λειτουργίας

Σύμφωνα με την Υ.Α. 53802/Β7/24.07.2007 (ΦΕΚ1501/17.08.2007) το ετήσιο κόστος λειτουργίας ανέρχεται ετησίως σε 23.000 € και αναλύεται:

α) για την προμήθεια εξειδικευμένης βιβλιογραφίας και ειδικών επιστημονικών περιοδικών, προς συμπλήρωση των υφισταμένων κενών της Βιβλιοθήκης του Τομέα, το ποσό των 4.000 €.

β) για την αγορά τεστ και προγραμμάτων, που κάθε φορά είναι αναγκαία για τη διεξαγωγή της έρευνας από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές και φοιτήτριες, το ποσό των 4.000 €

γ) για την προμήθεια άλλου ερευνητικού υλικού, αναλωσίμων υλικών, φωτοτυπικού υλικού κ.λπ. για τις ανάγκες των μεταπτυχιακών φοιτητών και φοιτητριών, το ποσό των 8.000 €.

δ) για την αγορά εξοπλισμού (Η/Υ, εποπτικών μέσων διδασκαλίας, πολύ-μηχανημάτων) για τις ανάγκες των μεταπτυχιακών φοιτητών και φοιτητριών, το ποσό των 7.000 €.

Το κόστος θα καλυφθεί από τον τακτικό προϋπολογισμό, από τον προϋπολογισμό των επενδύσεων του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, καθώς και από χορηγίες, δωρεές και επιχορηγήσεις από ερευνητικά προγράμματα των μελών ΔΕΠ κ.ά.

Άρθρο 9

Οδηγός σπουδών και περιεχόμενο του

Κάθε χρόνο δημοσιεύεται / αναρτάται ο Οδηγός Σπουδών του Π.Μ.Σ., ο οποίος περιλαμβάνει, κυρίως, το πρόγραμμα μαθημάτων, τα ονόματα των διδασκόντων/ουσών, τα δικαιώματα (κοινωνικές παροχές, υποτροφίες, δάνεια, διδακτικά βιβλία, βοηθήματα κ.λπ.) και τις υποχρεώσεις των μεταπτυχιακών φοιτητών, καθώς και πληροφορίες για τη λειτουργία των σπουδαστηρίων, των εργαστηρίων και των βιβλιοθηκών του Τμήματος.

Άρθρο 10

Λοιπές διατάξεις

α) Αριθμός Εισακτέων στο Π.Μ.Σ.

Ο τελικός αριθμός εισακτέων στο Π.Μ.Σ. διαμορφώνεται ανάλογα με τον αριθμό μελών ΔΕΠ που θα διδάσκουν κατά το συγκεκριμένο έτος και τον αριθμό των επιτυχόντων, αριθμός που δεν μπορεί να ξεπερνά σύμφωνα με την ΥΑ 29108/Β7/6.7.2006 (ΦΕΚ 1060/4.8.2006) τους τριάντα (30) κατά έτος.

β) Ανάλυση μεταπτυχιακών εργασιών και διδακτορικών διατριβών από τα μέλη ΔΕΠ

Κάθε μέλος ΔΕΠ μπορεί κατ' έτος να αναλαμβάνει μέχρι τέσσερις (4) μεταπτυχιακές εργασίες και μέχρι πέντε (5) το πολύ διδακτορικές διατριβές.

γ) Διάρκεια λειτουργίας

Το Π.Μ.Σ. του Τομέα Παιδαγωγικής με την παραπάνω μορφή θα λειτουργήσει έως και το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012.

δ) Μεταβατικές διατάξεις

Τα θέματα που τυχόν δεν προβλέπονται στην ΥΑ ούτε στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του Π.Μ.Σ. θα ρυθμίζονται από τα αρμόδια όργανα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

**6. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ:
«ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ/ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΨΥΧΟΛΟΓΩΝ
ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ»**

Το Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής (ως επισπεύδον Τμήμα) σε συνεργασία με το Τμήμα Ψυχολογίας οργάνωσε και λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2002-03 Διατμηματικό/Διεπιστημονικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών με θέμα «Ειδίκευση εκπαιδευτικών και σχολικών ψυχολόγων στην Παιδαγωγική της ισότητας των φύλων: προωθώντας την ιδεολογία της ισότητας στην εκπαιδευτική διαδικασία». Το Δ.Μ.Π.Σ. έπαψε να δέχεται νέους φοιτητές και φοιτήτριες από το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011.

6.1. ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

- α) Κριτική θεώρηση και ανάλυση των σημαντικότερων φιλοσοφικών, κοινωνιολογικών και ψυχολογικών θεωριών για τα φύλα 15 ΠΜ
- β) Ιστορία των παιδαγωγικών ιδεών και ο παράγοντας φύλο – Ιστορικές αναδρομές: Ο παράγοντας φύλο στην εκπαίδευση. Πολιτικές για την ισότητα των φύλων στους θεσμούς 15 ΠΜ

Β΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

- α) Μεθοδολογία έρευνας: 10 ΠΜ
- Φεμινιστικές προσεγγίσεις στην ερευνητική μεθοδολογία – Ποιοτικές και ποσοτικές μέθοδοι συλλογής δεδομένων
 - Μέθοδοι ανάλυσης δεδομένων: άσκηση – Η έρευνα δράσης ως εργαλείο διερεύνησης σε θέματα φύλου – εφαρμογές.
 - Ο εκπαιδευτικός ως ερευνητής: μοντέλα ευαισθητοποίησης – εκπαίδευσης εκπαιδευτικών σε θέματα φύλου - Εφαρμογές
- β) Σύγχρονη έρευνα για το φύλο στην Ψυχολογία και Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης 10 ΠΜ
- Ταυτότητες φύλου στην εφηβεία: έρευνα και ερμηνείες για το ρόλο του σχολείου – Φύλο, εκπαίδευση και ιδιότητα του πολίτη
 - Διερευνώντας τη διαμόρφωση των ταυτοτήτων φύλου στην οικογένεια
 - Διαπολιτισμικότητα και Φύλο– Εκπαιδευτικές πολιτικές για την ισότητα των φύλων
 - Φύλο, διαδικασίες μετάβασης από το σχολείο στο επάγγελμα και επαγγελματική συμβουλευτική εφήβων
- γ) Σύγχρονη έρευνα στην Παιδαγωγική και την εκπαίδευση 10 ΠΜ
- Η εξέλιξη της γυναικείας εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Γυναίκες παιδαγωγοί και εκπαιδευτικοί.
 - Η παρουσία των γυναικών εκπαιδευτικών στην Προσχολική-Πρωτοβάθμια-Δευτεροβάθμια και Ανώτατη Εκπαίδευση.
 - Παρεμβάσεις στην εκπαιδευτική διαδικασία και στη ζωή του σχολείου: Ο ρόλος των εκπαιδευτικών.
 - Η διάσταση του φύλου στο Αναλυτικό Πρόγραμμα και τα σχολικά βιβλία: δεδομένα σύγχρονων ερευνών.

Γ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

- α) Πρακτική Άσκηση σε σχολεία, Συμβουλευτικούς Σταθμούς, Γ.Δ.Α. κ.ά. σχετικούς φορείς 20 ΠΜ
- β) Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας 10 ΠΜ

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

- α) Πρακτική Άσκηση σε σχολεία
β) Εκπόνηση Διπλωματικών Εργασιών

10 ΠΜ
20 ΠΜ

6.2. ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Άρθρο 1. Γενικές διατάξεις

Το Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής (ως επισπεύδον Τμήμα) σε συνεργασία με το Τμήμα Ψυχολογίας οργανώνει και λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2002/03, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 10 έως 14 του Ν.2083/1992 και του άρθρου 5, παράγραφος 12 του Ν. 2916/2001, «Διατμηματικό/ διεπιστημονικό μεταπτυχιακό πρόγραμμα ειδίκευσης εκπαιδευτικών/σχολικών ψυχολόγων στην Παιδαγωγική της ισότητας των φύλων».

Άρθρο 2. Αντικείμενο και σκοπός

του Διατμηματικού/ Διεπιστημονικού μεταπτυχιακού προγράμματος ειδίκευσης εκπαιδευτικών/ σχολικών ψυχολόγων στην Παιδαγωγική της ισότητας των φύλων.

Πρόκειται για Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών που στοχεύει στην ειδίκευση εκπαιδευτικών και σχολικών ψυχολόγων σε θέματα σχετικά με τη διαμόρφωση των ταυτοτήτων φύλου και την προώθηση της ισότητας στο σχολείο. Στο πλαίσιο του προγράμματος αυτού, που οδηγεί στη λήψη Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης και Διδακτορικού, συνεργάζονται ο Τομέας Παιδαγωγικής του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής και το Τμήμα Ψυχολογίας του ΑΠΘ. Στόχοι του προγράμματος είναι:

- 1) να καταστήσει ειδικούς στη θεματική της ισότητας των φύλων άτομα που αποτελούν εν δυνάμει στελέχη της εκπαίδευσης (πτυχιούχους των λεγόμενων Τμημάτων που προετοιμάζουν εκπαιδευτικούς και Τμημάτων Ψυχολογίας) παρέχοντάς τους τη δυνατότητα
 - α) να μελετήσουν σε βάθος διεπιστημονικές θεωρητικές και ερευνητικές προσεγγίσεις των γυναικείων σπουδών με επικέντρωση στον εκπαιδευτικό χώρο,
 - β) να εξοικειωθούν με τις μεθόδους της φεμινιστικής έρευνας,
 - γ) να προσεγγίσουν τον προβληματισμό που έχει να κάνει με την επίδραση του παράγοντα φύλο στην εκπαίδευση,
 - δ) να συνειδητοποιήσουν τους μηχανισμούς της κοινωνικής κατασκευής των ταυτοτήτων φύλου,
 - ε) να εκπαιδευθούν ώστε να αναγνωρίζουν την ανισότητα των φύλων στην εκπαίδευση και να προωθούν τη διαμόρφωση ισότιμων σχέσεων των φύλων στο σχολείο, και
 - στ) να ασκηθούν στο σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αξιολόγηση παρεμβατικών δράσεων στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Οι απόφοιτοι-ες του προγράμματος θα αποτελέσουν ένα ειδικά καταρτισμένο εκπαιδευτικό δυναμικό, το οποίο θα μπορεί να στηρίζει και να προωθεί μελλοντικά την εκπαιδευτική πολιτική για την ισότητα των φύλων, που ξεκίνησε με το σχεδιασμό του Β' ΕΠΕΑΕΚ.
- 2) να δημιουργήσει νέο επιστημονικό δυναμικό, το οποίο θα στελεχώσει μελλοντικά τα Πανεπιστήμια και το οποίο θα είναι ικανό να προωθήσει την έρευνα και τη διδασκαλία των γυναικείων σπουδών, του φεμινιστικού προβληματισμού στην επιστήμη και της ισότητας των φύλων στον ακαδημαϊκό χώρο.

Άρθρο 3. Μεταπτυχιακοί τίτλοι σπουδών

Το προτεινόμενο πρόγραμμα Μεταπτυχιακών σπουδών απονέμει:

- 1) Μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης στην παιδαγωγική της ισότητας των φύλων
- 2) Διδακτορικό δίπλωμα ειδίκευσης στην παιδαγωγική της ισότητας των φύλων

Άρθρο 4. Κατηγορίες πτυχιούχων

Στο Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΠΜΣ) των Τμημάτων

Φιλοσοφίας–Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι Τμημάτων: Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, Φιλοσοφίας Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, καθώς και ομοειδών Τμημάτων Φιλοσοφικών Σχολών, των Παιδαγωγικών Τμημάτων Δημοτικής Εκπαίδευσης, των Τμημάτων Σχολών Θετικών Επιστημών καθώς και πτυχιούχοι Τμημάτων Ψυχολογίας που δεν ανήκουν στις Φιλοσοφικές Σχολές.

Γίνονται ακόμη δεκτοί/ές: α) πτυχιούχοι ομοταγών ιδρυμάτων της Αλλοδαπής, εφόσον προσκομίσουν επισήμως αναγνωρισμένους ως ισότιμους τίτλους σπουδών και β) πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων και Σχολών Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης, οι οποίοι διαθέτουν τριετή τουλάχιστον αποδεδειγμένη εκπαιδευτική εμπειρία.

Άρθρο 5. Χρονική διάρκεια

Η χρονική διάρκεια των σπουδών για την απονομή του μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης στην Παιδαγωγική της Ισότητας των Φύλων ορίζεται σε τέσσερα ακαδημαϊκά εξάμηνα (minimum) έως έξι εξάμηνα (maximum), του δε διδακτορικού διπλώματος σε έξι εξάμηνα (minimum) έως δώδεκα εξάμηνα (maximum) πλέον του μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης.

Άρθρο 6. Πρόγραμμα Μαθημάτων

Τα μαθήματα του Δ.Μ.Π.Σ. με ειδίκευση στην Παιδαγωγική της Ισότητας των Φύλων κατανέμονται ως εξής:

A) Στο πρώτο ακαδημαϊκό εξάμηνο διδάσκονται τα εξής υποχρεωτικά μαθήματα και ταχύρυθμα σεμινάρια:

α) Κριτική θεώρηση και ανάλυση των σημαντικότερων φιλοσοφικών, κοινωνιολογικών και ψυχολογικών θεωριών για τα φύλα 15 ΠΜ

β) Ιστορία των παιδαγωγικών ιδεών και ο παράγοντας φύλο

– Ιστορικές αναδρομές: Ο παράγοντας φύλο στην εκπαίδευση.

Πολιτικές για την ισότητα των φύλων στους θεσμούς 15 ΠΜ

B) Στο δεύτερο ακαδημαϊκό εξάμηνο διδάσκονται τα εξής υποχρεωτικά μαθήματα και ταχύρυθμα σεμινάρια:

α) Μεθοδολογία έρευνας: 10 ΠΜ

• Φεμινιστικές προσεγγίσεις στην ερευνητική μεθοδολογία

– Ποιοτικές και ποσοτικές μέθοδοι συλλογής δεδομένων

• Μέθοδοι ανάλυσης δεδομένων: άσκηση

– Η έρευνα δράσης ως εργαλείο διερεύνησης σε θέματα φύλου – εφαρμογές.

• Ο εκπαιδευτικός ως ερευνητής: μοντέλα ευαισθητοποίησης

– εκπαίδευσης εκπαιδευτικών σε θέματα φύλου - Εφαρμογές

β) Σύγχρονη έρευνα για το φύλο στην Ψυχολογία και

Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης 10 ΠΜ

• Ταυτότητες φύλου στην εφηβεία: έρευνα και ερμηνείες

για το ρόλο του σχολείου – Φύλο, εκπαίδευση και ιδιότητα του πολίτη

• Διερευνώντας τη διαμόρφωση των ταυτοτήτων φύλου στην οικογένεια

• Διαπολιτισμικότητα και Φύλο

– Εκπαιδευτικές πολιτικές για την ισότητα των φύλων

• Φύλο, διαδικασίες μετάβασης από το σχολείο

στο επάγγελμα και επαγγελματική συμβουλευτική εφήβων

γ) Σύγχρονη έρευνα στην Παιδαγωγική και την εκπαίδευση 10 ΠΜ

• Η εξέλιξη της γυναικείας εκπαίδευσης στην Ελλάδα.

Γυναίκες παιδαγωγοί και εκπαιδευτικοί.

• Η παρουσία των γυναικών εκπαιδευτικών στην

Προσχολική-Πρωτοβάθμια-Δευτεροβάθμια και Ανώτατη Εκπαίδευση.

• Παρεμβάσεις στην εκπαιδευτική διαδικασία και στη ζωή

του σχολείου: Ο ρόλος των εκπαιδευτικών.

- Η διάσταση του φύλου στο Αναλυτικό Πρόγραμμα και τα σχολικά βιβλία: δεδομένα σύγχρονων ερευνών.

Γενικό Σύνολο Μονάδων για το πρώτο έτος σπουδών: 60 ΠΜ

Γ) Στο τρίτο ακαδημαϊκό εξάμηνο διδάσκονται τα εξής υποχρεωτικά μαθήματα και ταχύρυθμα σεμινάρια:

α) Πρακτική Άσκηση σε σχολεία, Συμβουλευτικούς Σταθμούς, Γ.Δ.Α. κ.ά. σχετικούς φορείς 20 ΠΜ

β) Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας 10 ΠΜ

Δ) Στο τέταρτο ακαδημαϊκό εξάμηνο:

α) Πρακτική Άσκηση σε σχολεία 10 ΠΜ

β) Εκπόνηση Διπλωματικών Εργασιών 20 ΠΜ

Γενικό Σύνολο Μονάδων για το δεύτερο έτος σπουδών: 60 ΠΜ

Επιπλέον, κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες θα παρακολουθήσουν σεμινάρια στη χρήση των Νέων Τεχνολογιών και θα συμμετάσχουν σε ερευνητικές δραστηριότητες.

Συνολικά για το διετή κύκλο σπουδών και την απονομή του διπλώματος απαιτούνται 120 ΠΜ. Στα παραπάνω μαθήματα του Δ.Π.Μ.Σ. εμπεριέχεται – και βαίνει παράλληλα – ερευνητική απασχόληση και άσκηση των φοιτητών/τριών με τη συμμετοχή τους στα ερευνητικά προγράμματα των δύο Τμημάτων.

Μετά την επιτυχή περαίωση των δύο πρώτων εξαμήνων ο μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια αναλαμβάνει την υποχρέωση να επιλέξει θέμα και οπότε για τη διπλωματική εργασία σε ένα από τα γνωστικά αντικείμενα της ειδίκευσης.

Για την απόκτηση διδακτορικού διπλώματος προϋποτίθεται η επιτυχής ολοκλήρωση του παραπάνω κύκλου σπουδών και απαιτείται η ιδιαίτερη ενασχόληση των υποψηφίων με την επιστημονική περιοχή στην οποία εντάσσεται η ευρύτερη θεματική της υπό εκπόνησης διατριβής τους. Για τους κατόχους Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών άλλων επιστημονικών περιοχών ή Τμημάτων άλλων Σχολών η Ε.Δ.Ε. θα αποφασίζει, κατά περίπτωση, την αποδοχή ή όχι των υποψηφίων διδακτόρων σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Άρθρο 7. Αριθμός εισακτέων

Ο αριθμός των εισακτέων στο πρόγραμμα του α' κύκλου ορίζεται κατ' ανώτατο όριο σε 10 κατ' έτος.

Άρθρο 8. Προσωπικό

Στο Πρόγραμμα θα διδάξουν μέλη ΔΕΠ του Τμημάτων Φιλοσοφίας-Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, μέλη ΔΕΠ άλλων Τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής, μέλη ΔΕΠ άλλων ελληνικών Πανεπιστημίων, ξένοι καθηγητές και καθηγήτριες. Ο αριθμός των μελών ΔΕΠ του Τμήματος Φιλοσοφίας-Παιδαγωγικής είναι 26 και του Τμήματος Ψυχολογίας είναι 24.

Άρθρο 9. Υλικοτεχνική υποδομή

Αξιοποιείται η υλικοτεχνική υποδομή του Τομέα Παιδαγωγικής και του Τμήματος Ψυχολογίας η οποία θα αναβαθμιστεί με αναμόρφωση των αιθουσών και την προμήθεια σύγχρονου ηλεκτρονικού εξοπλισμού.

Άρθρο 10. Διάρκεια λειτουργίας

Παρατείνεται η λειτουργία του Π.Μ.Σ. έως και το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010, οπότε και θα αξιολογηθεί η δυνατότητα συνέχισης λειτουργίας του, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο ν. 3685/ 2008 (Φ.Ε.Κ. 148/ τ.Α').

Άρθρο 11. Κόστος λειτουργίας

Κατά τη διάρκεια λειτουργίας του ΠΜΣ το κόστος υπολογίζεται σε 23.000 ευρώ ετησίως και αναλύεται ως εξής:

Αμοιβή ανατιθέμενου εκπαιδευτικού και βοηθητικού διδακτικού έργου μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών	ευρώ	5000
Μετακινήσεις-μετακλήσεις επιστημονικού προσωπικού	ευρώ	2000
Αναλώσιμα (Η/Υ και μηχανών γραφείου)	ευρώ	2000
Φωτοτυπίες	ευρώ	3000
Όργανα, ηλεκτρονικοί υπολογιστές, λογισμικό, και τεστ για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς	ευρώ	4000
Τεχνική υποστήριξη Η/Υ και τεχνικών συστημάτων	ευρώ	2000
Λοιπά λειτουργικά έξοδα	ευρώ	5000

Το κόστος λειτουργίας του Δ.Μ.Π.Σ. θα καλυφθεί α) από τον τακτικό προϋπολογισμό του Τμήματος Φιλοσοφίας-Παιδαγωγικής και β) τα έσοδα από ερευνητικά προγράμματα.

Άρθρο 12. Μεταβατικές διατάξεις

Όλα τα θέματα που δεν προβλέπονται στην παρούσα απόφαση θα ρυθμίζονται από τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας και από τα αρμόδια όργανα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

7. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ Β΄ ΕΠΙΠΕΔΟΥ

Το Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής προσφέρει προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών (ΠΜΣ), τα οποία οδηγούν στην απόκτηση διδακτορικού διπλώματος:

- στη Φιλοσοφία
- στην Παιδαγωγική

7.1 ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗΣ ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ

Άρθρο 1

Προϋποθέσεις για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής

Υποψήφιοι για την απόκτηση διδακτορικού διπλώματος μπορούν να είναι:

(1) για το γνωστικό αντικείμενο της Φιλοσοφίας, οι κάτοχοι του Μ.Δ.Ε. του Π.Μ.Σ. του Τομέα Φιλοσοφίας ή ισότιμου τίτλου σπουδών άλλων πανεπιστημίων της ημεδαπής ή αναγνωρισμένων ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, και

(2) για το γνωστικό αντικείμενο της Παιδαγωγικής, οι κάτοχοι του Μ.Δ.Ε. των Τμημάτων: α) Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, καθώς και ομοειδών Τμημάτων των Φιλοσοφικών Σχολών και των Παιδαγωγικών Τμημάτων Δημοτικής Εκπαίδευσης και Νηπιαγωγών, β) κάτοχοι του Μ.Δ.Ε. αναγνωρισμένων ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, εφόσον προσκομίσουν επισήμως αναγνωρισμένους ως ισότιμους τίτλους σπουδών, γ) κάτοχοι του Μ.Δ.Ε. άλλων Τμημάτων και Σχολών Ανώτατης Εκπαίδευσης, οι οποίοι διαθέτουν τριετή, τουλάχιστον, αποδεδειγμένη εκπαιδευτική εμπειρία· σε περίπτωση μη αποδεδειγμένης εκπαιδευτικής εμπειρίας υποχρεούνται να περατώσουν οργανωμένο κύκλο μαθημάτων που ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. Επιπλέον, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μπορούν να γίνουν δεκτοί/ές, μετά από αιτιολογημένη απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ., και μη κάτοχοι Μ.Δ.Ε. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ο υποψήφιος διδάκτορας υποχρεούται να περατώσει οργανωμένο κύκλο μαθημάτων που ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ.

Άρθρο 2

Διαδικασία εκπόνησης διδακτορικής διατριβής

1. Ο κάτοχος Μ.Δ.Ε. που επιθυμεί να εκπονήσει διδακτορική διατριβή καταθέτει στη Γραμματεία του Τμήματος σχετική αίτηση, στην οποία δηλώνει τον ειδικότερο επιστημονικό τομέα των ενδιαφερόντων του και τον επιβλέποντα καθηγητή, ύστερα από προσυνηννόηση με τον τελευταίο. Επίσης, καταθέτει όσα δικαιολογητικά απαιτούνται από τις σχετικές διατάξεις, δηλαδή αίτηση, επικυρωμένο αντίγραφο πτυχίου και μεταπτυχιακού διπλώματος, βιογραφικό σημείωμα, υπεύθυνη δήλωση ότι δεν εκπονεί διδακτορική διατριβή σε άλλο Α.Ε.Ι., εσωτερικού ή εξωτερικού με το ίδιο ή παρόμοιο θέμα ούτε υπέβαλε τη διατριβή του για κρίση σε άλλο Α.Ε.Ι., εσωτερικού ή εξωτερικού, φωτοτυπία αστυνομικής ταυτότητας και δύο (2) φωτογραφίες.

2. Για κάθε υποψήφιο διδάκτορα η Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος, ύστερα από σχετική εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής του αντίστοιχου Π.Μ.Σ. ορίζει τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή, η οποία είναι αρμόδια για την καθοδήγηση και επίβλεψη του υποψηφίου.

3. Η τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή απαρτίζεται από τον επιβλέποντα καθηγητή, που είναι μέλος ΔΕΠ του αντίστοιχου Τομέα του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής και

ανήκει στη βαθμίδα του Καθηγητή, του Αναπληρωτή Καθηγητή ή του Επίκουρου Καθηγητή, και δύο άλλα μέλη ΔΕΠ του ιδίου ή άλλου Τμήματος του ιδίου ή άλλου Πανεπιστημίου της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, ή ανήκοντα στις λοιπές κατηγορίες που προβλέπουν οι κείμενες διατάξεις. Μπορεί να ορίζονται και μέλη ΔΕΠ τα οποία είναι σε άδεια. Τα μέλη της επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με αυτή στην οποία ο υποψήφιος διδάκτορας εκπονεί τη διατριβή του.

4. Ο επιβλέπων καθηγητής ή μέλος της τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μπορεί να αντικατασταθεί, αν υφίσταται αντικειμενική αδυναμία ή, όταν συντρέχουν σοβαροί λόγοι, μετά από αιτιολογημένη αίτηση δική του ή του υποψηφίου και με ειδικά αιτιολογημένη και τεκμηριωμένη απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. Ο τρόπος άσκησης της επίβλεψης δεν μπορεί να συνιστά λόγο αντικατάστασης.

5. Η τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή, σε συνεργασία με τον υποψήφιο, ορίζει το θέμα της διατριβής, μέσα σε διάστημα έξι (6) μηνών από τον ορισμό της και το ανακοινώνει με έγγραφό της στη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος. Το θέμα της διδακτορικής διατριβής μπορεί να αλλάξει με αιτιολογημένη αίτηση του υποψηφίου προς το Τμήμα και μετά από συνεννόησή του με τη Συμβουλευτική Επιτροπή, η οποία εισηγείται σχετικά στη Γ.Σ.Ε.Σ. που αποφασίζει. Η τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή, σε συνεργασία με τον υποψήφιο διδάκτορα, υποβάλλει έκθεση προόδου στη Γ.Σ.Ε.Σ. στο τέλος κάθε χρόνου από τον ορισμό της.

Άρθρο 3

Διαδικασία απονομής του τίτλου του διδάκτορος

1. Όταν ο υποψήφιος περατώσει το έργο του, το παρουσιάζει στην τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή. Αν η Επιτροπή κρίνει ότι μπορεί να προχωρήσει η διαδικασία αξιολόγησης, καταθέτει εισηγητική έκθεση και, παράλληλα, ο υποψήφιος διδάκτορας καταθέτει την εργασία του στη Γραμματεία του Τμήματος σε οκτώ (8) αντίτυπα.

2. Η Γ.Σ.Ε.Σ., ύστερα από πρόταση της οικείας Συντονιστικής Επιτροπής, ορίζει επταμελή Εξεταστική Επιτροπή. Στην εξεταστική Επιτροπή συμμετέχουν τα τρία (3) μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής. Τέσσερα (4) τουλάχιστον μέλη της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής πρέπει να είναι μέλη ΔΕΠ, εκ των οποίων τουλάχιστον δύο (2) πρέπει να ανήκουν στο οικείο Τμήμα. Τα υπόλοιπα μέλη της επιτροπής μπορεί να είναι μέλη ΔΕΠ Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, αποχωρήσαντες λόγω ορίου ηλικίας καθηγητές Α.Ε.Ι., καθηγητές Α.Σ.Ε.Ι. ή μέλη Ε.Π. των Τ.Ε.Ι. και της Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. ή ερευνητές των βαθμίδων Α', Β' ή Γ' αναγνωρισμένου ερευνητικού κέντρου του εσωτερικού ή εξωτερικού, οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος.

3. Όλα τα μέλη της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με αυτή, στην οποία ο υποψήφιος διδάκτορας εκπόνησε τη διατριβή του. Κατά τη διαδικασία εξέτασης της διδακτορικής διατριβής είναι δυνατόν να συμμετέχουν ως μέλη της εξεταστικής επιτροπής μέλη ΔΕΠ που βρίσκονται σε εκπαιδευτική ή άλλη άδεια.

4. Εντός εξήντα (60) ημερών από τη συγκρότηση της επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής γίνεται δημόσια η προφορική δοκιμασία του υποψηφίου. Η ημερομηνία, η ώρα και ο τόπος της δημόσιας υποστήριξης της διατριβής ορίζεται από την επταμελή εξεταστική επιτροπή. Η δημόσια δοκιμασία αναγγέλλεται μία, τουλάχιστον, εβδομάδα νωρίτερα με ανακοίνωση του οικείου Τομέα, η οποία αναρτάται στους Πίνακες ανακοινώσεων της Σχολής και των οικείων Σπουδαστηρίων και στο διαδίκτυο. Ο υποψήφιος αναπτύσσει τη διατριβή του μέσα σε τριάντα (30) λεπτά ενώπιον της επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής, η οποία επί μία (1) ώρα μπορεί να θέτει ερωτήσεις επί της διατριβής. Με ομόφωνη γνώμη της Επιτροπής είναι δυνατόν να υποβληθούν διευκρινιστικές ερωτήσεις και από το ακροατήριο. Η όλη διαδικασία δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δύο (2) ώρες.

5. Μετά την παραπάνω διαδικασία η Εξεταστική Επιτροπή αποσύρεται, για να αποφασίσει αν η διατριβή ήταν πρωτότυπη, κατά πόσον αποτελεί συμβολή στην επιστήμη και αν η υποστήριξή της από τον υποψήφιο ήταν επιτυχής. Η επταμελής Εξεταστική Επιτροπή

αποφασίζει για την απονομή του τίτλου με φανερή ψηφοφορία. Για την έγκριση της διδακτορικής διατριβής απαιτείται η σύμφωνη γνώμη πέντε (5) τουλάχιστον μελών της επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής. Εφόσον το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας είναι θετικό, η εγκριθείσα διδακτορική διατριβή βαθμολογείται, με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών, με την ακόλουθη κλίμακα: Άριστα με διάκριση (σε όλως εξαιρετικές περιπτώσεις και μόνο με ομόφωνη απόφαση της επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής), Άριστα, Λίαν Καλώς, Καλώς. Σε περίπτωση ισοψηφίας, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται. Σε κάθε περίπτωση, αν υπάρχει ισοψηφία, υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου της Εξεταστικής Επιτροπής. Στη Συνεδρίαση προεδρεύει το αρχαιότερο στην υψηλότερη βαθμίδα από τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής που ανήκει στο Α.Π.Θ. Η Εξεταστική Επιτροπή, αμέσως μετά τη δημόσια δοκιμασία, με ευθύνη του Προέδρου της συντάσσει πρακτικό, το οποίο περιλαμβάνει εισήγηση του επιβλέποντος και αιτιολόγηση της ψήφου των μελών της επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής. Υπογράφεται από όλα τα παρόντα μέλη της Επιτροπής και διαβιβάζεται στη Γ.Σ.Ε.Σ.

6. Εφόσον η διατριβή εγκριθεί, ο υποψήφιος έχει υποχρέωση, προκειμένου να του απονεμηθεί ο τίτλος, να καταθέσει στη Γραμματεία του Τμήματος τέσσερα (4) αντίτυπα της διατριβής στην τελική της μορφή, μετά και τις τυχόν διορθώσεις, τα οποία διανέμονται ως εξής:

- 1 αντίτυπο στην Κεντρική Βιβλιοθήκη του ΑΠΘ (και σε ηλεκτρονική μορφή).
- 1 αντίτυπο στην Εθνική Βιβλιοθήκη.
- 1 αντίτυπο στη βιβλιοθήκη του οικείου Τομέα.
- 1 αντίτυπο στο ΕΚΤ (και σε ηλεκτρονική μορφή).

Άρθρο 4

Συμμετοχή υποψήφιων διδασκόντων στην ερευνητική και διδακτική διαδικασία

1. Οι υποψήφιοι διδάκτορες συμμετέχουν σε ημερίδες, συνέδρια, εκδηλώσεις και διαλέξεις που διοργανώνει ο οικείος Τομέας. Στον Τομέα Παιδαγωγικής οι υποψήφιοι διδάκτορες υποχρεούνται, επιπλέον, να συμμετέχουν στο Colloquium που διοργανώνει ο Τομέας, όπου συζητείται διεξοδικά ο σχεδιασμός και η πρόοδος της διατριβής τους και σε τυχόν εργαστήρια που σχετίζονται με το αντικείμενό τους.

2. Με πρόταση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής και κοινή απόφαση των Υπουργών Παιδείας και Οικονομικών μπορεί να ανατίθεται σε υποψήφιους διδάκτορες η επικουρία μελών ΔΕΠ, σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, με ωριαία αντιμισθία που επιβαρύνει τον προϋπολογισμό του ΑΠΘ.

Άρθρο 5

Διάρκεια εκπόνησης διδακτορικής διατριβής

1. Η ελάχιστη χρονική διάρκεια για την απόκτηση διδακτορικού διπλώματος δεν μπορεί να είναι μικρότερη από τρία (3) πλήρη ημερολογιακά έτη από την ημερομηνία ορισμού της τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής και η μέγιστη τα έξι (6). Στον Τομέα Παιδαγωγικής και για την περίπτωση των υποψηφίων διδασκόντων που γίνονται, κατ' εξαίρεση δεκτοί χωρίς να είναι κάτοχοι ΜΔΕ το ελάχιστο χρονικό όριο απόκτησης της Δ.Δ. ανέρχεται σε τέσσερα (4), τουλάχιστον, ημερολογιακά έτη από την ημερομηνία ορισμού της τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής.

Σε περίπτωση υπέρβασης των ανωτάτων αυτών ορίων, η Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος αποφασίζει τη διαγραφή του υποψήφιου διδάκτορα από το Π.Μ.Σ.

2. Κατά περίπτωση και όταν συντρέχουν αποδεδειγμένα σοβαροί λόγοι, οι οποίοι καθιστούν αδύνατη την εκπόνηση της διδακτορικής διατριβής, και μετά από αίτησή του υποψήφιου διδάκτορα και ειδικά αιτιολογημένη εισήγηση της τριμελούς Συμβουλευτικής

Επιτροπής, η Γ.Σ.Ε.Σ. μπορεί να αποφασίσει την παράταση φοίτησής του για χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα (1) ημερολογιακό έτος. Το χρονικό αυτό διάστημα δεν συνυπολογίζεται στον συνολικό χρόνο, κατά τον οποίο ο υποψήφιος διδάκτορας οφείλει να ολοκληρώσει τη συγγραφή της διδακτορικής του διατριβής. Χορηγείται σε υποψήφιους διδάκτορες που εκπληρώνουν τη στρατιωτική τους θητεία ή σε περιπτώσεις σοβαρής ασθένειας και εγκυμοσύνης, εφόσον αυτοί προσκομίσουν πιστοποιητικό από Δευτεροβάθμια Υγειονομική Επιτροπή, ή για σοβαρούς οικογενειακούς λόγους.

Η πάροδος και του χρόνου παράτασης συνεπάγεται αυτόματα την απώλεια της ιδιότητας του υποψηφίου διδάκτορα και την αφαίρεση του θέματος της διδακτορικής διατριβής κατόπιν απόφασης της Γ.Σ.Ε.Σ.

Άρθρο 6

Γλώσσα διδακτορικής διατριβής

Η διδακτορική διατριβή συγγράφεται στην Ελληνική γλώσσα. Με αιτιολογημένη απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. είναι δυνατή η συγγραφή της διδακτορικής διατριβής σε άλλη γλώσσα.

Άρθρο 7

Λογοκλοπή/Παράλειψη αναφοράς σε χρησιμοποιηθείσα βιβλιογραφία

Καταθέτοντας προς αξιολόγηση τη διδακτορική διατριβή ο υποψήφιος διδάκτορας υποχρεούται να αναφέρει αν χρησιμοποίησε το έργο και τις απόψεις άλλων. Η αντιγραφή αποτελεί σοβαρό ακαδημαϊκό παράπτωμα. Λογοκλοπή θεωρείται η αντιγραφή εργασίας κάποιου άλλου, καθώς και η χρησιμοποίηση εργασίας άλλου –δημοσιευμένης ή μη– χωρίς τη δέουσα αναφορά. Η παράθεση οποιουδήποτε υλικού τεκμηρίωσης, ακόμη και από μελέτες του ιδίου του υποψηφίου, χωρίς σχετική αναφορά, μπορεί να στοιχειοθετήσει απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. για διαγραφή του, μετά από αιτιολογημένη εισήγησης της τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής

Άρθρο 8

Καθομολόγηση διδασκόντων

Η ανακήρυξη του υποψηφίου σε διδάκτορα γίνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος με την καθομολόγηση του υποψηφίου, παρουσία του Πρύτανη ή του Αντιπρύτανη. Η αναγόρευση των διδασκόντων γίνεται τρεις φορές τον χρόνο κατά τους μήνες Μάρτιο, Ιούνιο και Νοέμβριο. Για όσους δεν επιθυμούν να δώσουν όρκο θρησκευτικού τύπου, επιτρέπεται απλή επίκληση της τιμής και της συνείδησής τους. Πριν από την καθομολόγηση των υποψηφίων διδασκόντων μπορεί να δοθεί σ' αυτούς πιστοποιητικό για την επιτυχή αποπεράτωση της όλης διαδικασίας. Το Δ.Δ. (μεμβράνη) υπογράφεται από τον Πρύτανη, τον Πρόεδρο και τον Γραμματέα του Τμήματος και σφραγίζεται με τη σφραγίδα του Α.Π.Θ.